

בְּזֵרַת הַשֵּׁם י תְּבַרַךְ

◆ סֵדֶר וַיִּקְרָא ◆

פְּרָקִים מ"ז-ס"ו

מוֹבָא בְּסֵפֶר אור אֱלִמְלַךְ (אות ק"ה) שְׁהֲרַבִּי ר'
אֱלִמְלַךְ מְלִיזְעוֹסֶק זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הִיָּה מְעַן תָּמִיד
בְּסֵפֶר הַקְּדוּשָׁה "קב הַיָּשָׁר", וְלַמַּד אֶת הַסֵּפֶר מֵאֵה
וּשְׁנַיִם פְּעָמִים, כְּמִסְפַּר פְּרָקֵי הַסֵּפֶר.

הַגָּאוֹן בַּעַל "חֲתָם סוֹפֵר" זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ כְּתַב בְּצוֹאֲתוֹ,
שֶׁבְנוֹתָיו יִלְמְדוּ בְּסִפְרֵי מוֹסֵר וַיִּרְאֵה בְּעוֹפֶה הַמְדַבְּרַת
אִידֵשׁ, אֲשֶׁר בְּנוִים וּמִיִּסְדִּים עַל אַגְדוֹת חַז"ל. וְתִלְמִידוֹ
הַגָּדוֹל בַּעַל "לֵב הַעֲבָרִי", רַבִּי עֲקִיבָא יוֹסֵף שְׁלַעֲזִינְגֶער
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ כְּתַב, שֶׁכְּפֹנֶת רַבּוֹ הַ"חֲתָם סוֹפֵר" הִיָּתָה
שֶׁיִּלְמְדוּ בְּסֵפֶר הַקְּדוּשָׁה "קב הַיָּשָׁר".

תָּכֵן הָעֵינַיִם

שֶׁל פְּרָקִים מ"ז - ס"ו

- פְּרָק מ"ז..... יז
- א. בְּזִמְן הַתְּקוּפָה יֵשׁ לְהַנִּיחַ בְּרִזָּל עַל הַמְּאָכְלִים וְהַמְּשַׁקְאוֹת..... יח
- ב. יֵשׁ לְזַכֵּר זְכוּת אֲמָהוּת: ב"לָהָה ר"ח לָהָה ל"אָה..... יט
- ג. בְּד' תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה מְכַרְיָיִם עַל הַתְּשׁוּבָה..... כא
- פְּרָק מ"ח..... כב
- ד. לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם צָרִיךְ לְחַרֵּד פֶּאֶשֶׁר שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפֵר..... כג
- ה. רְמָזִים שֶׁל "תְּקִיעַת שְׁבָרִים תְּרוּעָה"..... כג
- ו. עַל פֶּל אֶחָד לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ..... כג
- ז. מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד מִתְּלִמְדֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁהָיָה מְעוֹרֵר בְּנֵי אָדָם לְתְּשׁוּבָה..... כד
- ח. תְּשׁוּבָה הַמְּעַלָּה הִיא הַתְּשׁוּבָה שֶׁעוֹשֶׂה בְּסֵתֵר..... כה
- ט. לְקִיָּם תְּחִלָּה "סוּר מֵרַע" וְאַחֵר כֵּן "נַעֲשֵׂה טוֹב"..... כה
- פְּרָק מ"ט..... כז
- י. רְמִז לְחֵבֶת "קֶרְפֶּן", לְשׁוֹן קְרוֹב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ..... כח
- יא. תְּשׁוּבָה דְּבָרִים שֶׁפּוֹגְמִים הַתְּעֵנִית..... כט
- יב. הַנְּחִיצוֹת לְפָרֵט חֲטָאִיו בְּפִיו..... ל
- יג. פֶּאֶשֶׁר הָאָדָם מְפָרֵט חֲטָאִיו - כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - לְהַגְבִּיר עָלָיו רַחֲמָנוּתוֹ..... לב
- יד. בְּכִי הַשְּׂכִינָה בְּעַת חֲרָפֵן בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ..... לב

טו. המִּחְבֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, מִקְרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה ..... לו

פֶּרֶק ג'..... לז

טז. מַעֲשֵׂה בַעֲשִׂיר שֶׁהֵבִיא קֶרֶבֶן עֲנִי ..... לז

יז. נֶדֶר שֶׁמִּכָּאֵן וְלִהְבֵּא ל' א יַעֲלוּ עַל לְבוֹ מַחְשְׁבוֹת שֶׁל חֲטָא, חֵס וְשְׁלוֹם ..... לח

יח. קֶרֶבֶן הָעֲנִי חֲבִיב אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרִבָּנוֹת...לט

יט. צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה וּבְלֵב נִשְׁפָּר ..... מ

כ. חֲשִׁיבוֹת אֲמִירַת פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְשִׁירַת הַיָּם בְּכוֹנָה ..... מ

כא. לְמִרּוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְבוּהַ מִן הָעוֹלָם, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתוֹ שֶׁל הָאָדָם כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל כְּרְאוּי ..... מב

כב. מִנְהַג כֶּשֶׁר לְבִשְׁק כְּתִלֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ ..... מג

כג. גִּדְּל קִדְשֵׁת בֵּית הַכֹּהֵנֹת - שֶׁבְּגָלוֹת בֵּית הַכֹּהֵנֹת הוּא דִּירַת הַשְּׂכִינָה ..... מג

כד. הַמִּתְפַּלֵּל בְּאִימָה וּבִירְאָה זוֹכֵה לְרְאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה ..... מד

פֶּרֶק ג"א..... מה

כה. יִתְפַּלֵּל הָאָדָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכֶּהוּ לְהִיּוֹת כֹּסֵא לְשְׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה ..... מה

כו. יִדְקֶדֶק לְקוֹחַת אֶת שְׁמֵעַ בְּכוֹנָה גְדוּלָה ..... מו

כז. אִם הָאָדָם מִקְבֵּל אֶת הַיְסוּרִים בְּאַהֲבָה, הֵם מְטַהְרִים אֶת גּוּפוֹ וּמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ ..... מז

פֶּרֶק ג"ב..... מט

כח. הַיּוֹי זְהִיר מֵאֲנָשִׁים שֶׁנִּרְאִים כְּחֲסִידִים אֲבָל לָבָם מְלֵא תוֹעֵבוֹת..נא

כט. אֲשֶׁתּוֹ ל' א יִדְעָה שֶׁעָשָׂה מִפְתַּח לְכָל חֶדֶר בְּבֵיתוֹ ..... נב

ל. אֵין לְאָדָם לְסַמֵּךְ עַל רְאוֹת עֵינָיו, כִּי אֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ ..... נד

פֶּרֶק ג"ג..... נו

- לא. בלמוד הלכה מקשטין את השכינה. "הלכה" אותיות "הפלה" ..... בז
- לב. על ידי הנעה בשעת הלמוד משברים את הקליפות..... בז
- לג. עקר למוד התורה כדי לעשות כסא לשכינה..... בז
- לד. כמו שעל האדם לקיים המצוות בגשמיות, כן עליו לתדוש חדושי תורה..... בח
- לה. ל'א ישאל את תברו אינה דבר בתורה, אם יודע שתברו ל'א ידע להשיב..... ס
- לו. מעשה בתינוק של'א הניחיהו לפני לשיבה של מעלה, מפני שהיה שואל את רבו הרבה קשיות, ומחמת של'א היה יודע לענות – נכלם..... ס
- לז. המלבין פני תברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא..... סב
- פּרָק ג"ד ..... סו
- לח. עובשו של חכם אחד של'א היה בותן ספריו לאמן לכו'ך אותן ולתקנם..... סג
- לט. החיוב לכבד את הספרים..... סג
- מ. אין להגית ספר תחת הספר שמעין בו כדי שיקל לו..... סג
- מא. החיוב לעמ'ד בפני החמשים כמו לפני ספר תורה..... סז
- מב. לאה'ב לומדי התורה..... סז
- מג. כל יום עומדות רבבות נשים עם יוכבד ומשבחות להקדוש ברוך הוא..... סו
- מד. שירת דבורה וברק..... סז
- מה. טעם שזכו לכל זה..... סז
- מו. ג'דל המצונה לפרנס תלמידי חכמים ולכבדם כמו שמצונה לכבד את השבת..... סז
- מז. אשרי המכבד תלמידי חכמים..... סח

פָּרֶק ג"ה..... ע

מח. אִם יִמָּצֵא בְּסֵפֶר דְּבָר שֶׁיְּכֹול לְתַקֵּן חֲטָאֵיו, יִרְשָׁמֶנּוּ עַל הַגִּיר, כְּדִי שֶׁיְּכֹול לְתַקְּנוֹ..... ע

מט. טַעַם שְׁנֵי כְּתָרִים עַל ר' אִשׁוֹ שֶׁל אָדָם..... עא

נ. מִי שֶׁיִּתְנַהֵג כִּךְ יִהְיֶה טוֹב לוֹ תָּמִיד..... עב

פָּרֶק ג"ו..... עד

נא. הַגְּשָׁבֵעַ עַל שֶׁקֶר גּוֹרֵם שֶׁטָּפוֹן לְעוֹלָם, חֵס וְשְׁלוֹם..... עד

נב. אִם הָאָדָם הִיָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפָּגָם, הִיָּה מִכֵּה אֶת ר' אִשׁוֹ בְּכֹתֶל. עה

נג. ל' אִי בִּנְקָה ה' אֶת הַגְּשָׁבֵעַ עַל שְׁמוֹ לְשׂוֹא..... עה

נד. אָדָם ל' אִי יִרְאִיל עֲצָמוֹ לְשָׁבֵעַ..... עו

נה. תְּקִיעַת כַּף הִיא כְּשִׁבּוּעָה..... עז

נו. ל' אִי יִהְיֶה עוֹזֵן הַשְּׁבִוּעָה קֵל בְּעֵינָיִךְ..... עח

נז. יִרְאֵה ה' יִתְפַּלֵּל עַל זֶה שֶׁל' אִי יִכְשַׁל בְּשִׁבּוּעַת חֲנֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּשִׁבּוּעַת שׂוֹא וְשֶׁקֶר וְתְּקִיעַת כַּף..... עח

פָּרֶק ג"ז..... פ

נח. בְּשָׂמִים מִמֵּתִיבִים עַל קִימַת אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּבִקְרָה לְעַסֵּק בְּתוֹרָה וּבְתַפְּלָה..... פ

טו. הַשְּׂכִינָה לְנֶגֶד הַמִּתְפַּלֵּל, וְעַל כֵּן אֵל יִסְתַּכֵּל מִחוּץ לְסִדּוֹר אוֹ לְמַחְזוֹר בְּשַׁעַת הַתַּפְּלָה..... פא

ס. עַל הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל שֶׁל' אִי יָמוּת מִתּוֹךְ יְסוּרִים, חֵס וְשְׁלוֹם..... פב

סא. בְּמָקוֹם לְמוֹד הַתּוֹרָה יֵשׁ הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, וּבְזִכּוֹת הַתּוֹרָה מִתְקִיִם הָעוֹלָם..... פג

סב. כְּבוֹד חֲכָמִים יִבְחָלוּ..... פד

פָּרֶק ג"ח..... פו

סג. יִלְמַד תּוֹרָה בְּעֲצָמוֹ וְעַם אַחֲרָיִם..... פו

- דו. מי שאוהב לשמ'ע דברי תורה בעולם הזה, יזכה לשמ'ע דברי תורה מפ'י הקדוש ברוך הוא בעולם הבא..... פו
- דז. כל מה שלומד האדם יותר, הוא מתרחק יותר מן העברות..... פז
- דח. תורה שלמדת טובה יותר מיין הטוב..... פח
- דט. על כל אחד לחבב התורה בפני בני ביתו ובניו..... צ
- ה. כל בית שאין בו צניעות מצויה בו קליפת לילי"ת, רחמנא לצלן..... צ
- הא. ברכות יבוחו על ר' אשו ואיבריו יהיו בקיים וטהורים לעד..... צ
- פרק נ"ט**..... צא
- הב. יתפלל האדם להשם יתברך שיזכהו להיות טהור וכסא לשכינה..... צב
- הג. נשמתו של אדם דומה לנר, וטבע הנר כשאינו מאיר כראוי מבענינים אותו שיתלהב יותר..... צב
- הד. הקדוש ברוך הוא אינו שולח היסורים לחנם..... צג
- הה. ענין פרשת קטרת הוא ענין גדול וחשוב מאד..... צד
- הו. טעם שנקראת העיר בשם "מתא מחסיא"..... צו
- הז. המתפלל בכונה תפלתו מקבלת..... צו
- פרק ס'**..... צו
- הח. צריך האדם לזכור יום שעמדו אבותיו על הר סיני..... צח
- הט. ענין עולם הבא שמאיר מאד לצדיקים..... צח
- הי. מעשה נורא המובא בז' הר..... ק
- היא. 'איך זה שנצלו אנשים בזכותי - ואנ'כי לא ידעתני מזה'.... קא
- היב. העופות התאספו ופרחו על ראשיהן..... קב
- היג. הבני מבשק פה קדוש שמריח מבשמי הגן-עדן..... קג

- פב. **שאלה להעופות: מדוע אינכם משגיחים על כבוד הקדוש ברוך הוא שנמצא כאן.**..... קד
- פג. **מחמלת השם יתברך עלינו אינו מחשיב לנו זאת לעוון.**..... קה
- פד. **האילנות ההם עומדים שם פרושים עד היום הזה.**..... קו
- פה. **השם יתברך משגיח על ההולכים בתמימות ועוסקים בתורה.**..... קו
- פו. **צריך האדם להפיר בחמלת ה' עליו.**..... קז
- פרק ס"א**..... **קח**
- פז. **שליטת הנשמה הוא מצד הקדשה ושליטת הגוף הוא מצד הנפש הקדמוני.**..... קח
- פח. **יוסף הצדיק בוטר הברית, בטמן בארון.**..... קט
- פט. **יסוד התשובה של א להרבות באכילה ושתיה לפני השנה.**..... קט
- צ. **כאשר התגבר תאוותך לאכל ולשתות, משך ידך מההנאה.**..... קי
- צא. **טוב לנשמה שבאה למעלה בלי שום פגם ועוון.**..... קי
- צב. **אדם שמדבר לשון הרע ונבול פה, מחרימין אותו ארבעים מלאכי השדת ומנדין אותו רחמנא לצלן.**..... קיא
- צג. **אשרי האדם שמתנהג בלי רמאות.**..... קיא
- צד. **מקרה אחד לאדם ולבהמה.**..... קיב
- צה. **הרשעים המתגאים שהם חשובים משאר בני אדם - כבהמות נדמו.**..... קיג
- צו. **תפח רוחן של בני אדם הסוברים 'לית דין ולית דינ', רחמנא לצלן מהאי דעתא.**..... קיד
- צז. **עקר תפקיד האדם בעולם הזה הוא לירא מהשם יתברך.**..... קיז
- פרק ס"ב**..... **קיש**
- צח. **בתחלה ל א יוכיח לתברו בלשון נוכח, אלא בדרך ספור דברים בעלמא.**..... קיט

- צט. אם אינו שב אלא על ידי הבושה, מותר להוכיחו בא פן זה.... קכ
- ק. עקר התוכחה של א יצא שכרו בהפסדו, חס ושלום..... קכ
- קא. העושה פעולה להסיר את חברו מן החטא, הרי הוא בכלל "מזכה את הרבים"..... קכ
- קב. מעשה מהו הר בענין תוכחה..... קכא
- קג. האזהב את חברו מוכיחו בסתר של א יתבייש..... קכא
- קד. הצדיק שאינו מוכיח את הרשעים - נענש על ידיהם..... קכג
- קה. ישים בטחונו בהשם יתברך פי הוא מהרס מצב הרשעים..... קכה
- קו. מצות תוכחה מטלת על הרבנים ודנינים - ואם אין שם רב, מטלת על כל ישראל להוכיח איש אחיו..... קכו
- פֶּרֶק ס"ג..... קכו
- קז. מושל לעשיר ששלח את המצרע מעל שלחנו..... קכז
- קח. תפלה קצרה קדם שיפנס לבית הכנסת..... קכז
- קט. המגביה ידיו ומתפלל בכל לבו - הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא..... קכח
- קי. משה רבינו ע"ה הגביה ידיו כאשר התפלל למפלתו של עמלק..... קכט
- קיא. ידנים נקיות מגזל וגנבה שמגביהם לברך את השם יתברך, יתברכו מאת השם יתברך..... קכט
- קיב. פשמגיע למקום אשר ראוי שם למסירת נפש - יגביה ידיו..... קל
- קיג. הגוף בקבר אינו נכנס בין הצדיקים עד שתעיד עליו נשמתו מגן עדן שגופו קדוש..... קלא
- קיד. צריך לכונן בעת הנחת טלית ותפליין..... קלב
- קטו. צריך ללבש בגדים שנקנו מכסף נקי מפל עול..... קלג
- פֶּרֶק ס"ד..... קלד

קטז.	הכנסת אורחים בהדור גורם יחיד קדשא בריך הוא ושכינתיה קלז
קיז.	לזרז בני אדם לעבודת השם יתברך..... קלה
קיח.	הפ' הן צריך לבוא למקום הק' דש במחשבת ק' דש..... קלה
קיט.	כאשר ישאל עוסקים בתורה ובמצוות, התקון הוא בשלמות קלט
קכ.	תקון ה"ע"ת רצון" ליתחדה עם השם יתברך..... קלט
קכא.	אלמלא ל' א' באנו לעולם הנה אלא לשמ' ע' דבר זה, דיינו..... קמ
קכב.	אשרי הגורם שבית המקדש ותרבות ירושלים יחזרו לנפיהם. קמא
קכג.	אין הברכה שורה במקום ריקן..... קמב
קכד.	אם פגע באדם שמוליך פלים רקים, ל' א' יצא לדרך ביום ההוא קמב
קכה.	התלמיד חכם צריך לכבד את כל האדם..... קמז
קכו.	חכמים נהגו כבוד בכל אחד ול' א' גבה לפם בנשיאותם..... קמז
	פרק ס"ה..... קמה
קכז.	בשם אביו, באור מאמר "בטוב העולם גדון"..... קמה
קכח.	הכבוד בעולם הבא הוא לפי ר' ב' המעשים טובים שעשה האדם קמז
קכט.	בעולם הבא יתאנה העשיר לראות כבודו של התלמיד חכם, אבל ל' א' יזפה לזה..... קמז
קל.	אוי להם להמבזים תלמידי חכמים..... קמז
קלא.	חביבותו של חזקיהו מלך יהודה לתלמידי חכמים, וכן של אנטונינוס לר'בנו הקדוש..... קמז
קלב.	להזהר בכבוד רבו פמו בכבוד אביו ואמו..... קמה
קלג.	מקצת מן הגאונה מעטרת את התלמיד חכם..... קמה

- קלד. המתגאה פאלו עובד עבודה זרה, והגאונה גופה הוא תקר בת עבודה זרה..... קמט
- קלה. מי שנוהג באמת ובענוה, עליו הכתוב אומר: "ואוהביו פצאת השמש בגבורתו"..... קנא
- פְּרָק ס"ו..... קנב
- קלו. הדרך למדת הענוה..... קנב
- קלז. הגאונה גורמת להלפנת פנים..... קנג
- קלח. אין להאמין לבעל גאונה..... קנג
- קלט. רבי צדוק התענה ארבעים שנה לבטל גזרת חרבן ירושלים.. קנה
- קמ. דורות הראשונים היו דוברים אמת..... קנז
- קמא. ע' נש המדברים סרה נגד תלמידי חכמים..... קנז
- קמב. ע' נש המקלל עצמו בכעס או זורק פלי פחמתו..... קנז
- קמג. דרכי השם יתברך במשפט על דרכי בני אדם..... קנח
- קמד. הצדיק מוציא נשמות מן הגיהנם..... קנט
- קמה. צריך לכסות בטלית את הר' אש ור' ב הגוף..... קס
- קמו. המלעיגים על דברי חכמים מתנסרים בגיהנם יותר מכל הרשעים..... קסא
- קמז. צריך לזכור תמיד שכל העולם הזה הוא הכל..... קסב
- קמח. רק תורה ומצוות מגינים עליו בעולם העליון..... קסב
- קמט. אפן האנחה על החטאים..... קסב
- קנ. יותר טוב להתאנות בעולם הזה על החטאים..... קסג

בעזרת השם יתברך שמו

◆ ויקרא ◆

פרק מ"ז

א. בגמרא הנדרים איתא, "חסידים הראשונים היו מתאונים להביא קרבן חטאת". והטעם נראה, כי היו מדקדקים בעצמם שלא יהא חל עליהם שום פגם אפלו בשוגג, ולהסיר החטא מיד שלא יהיו אפלו מעט מזעיר תחת ממשלת הסטרא אחרא ולקיים בעצמם "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם" (דברים יג יח).

ואם כן, אם על השוגגים היו מביאים קרבן, על המזידים לא כל שכן. ועל כל אלה יבוא אלהים במשפט על האדם ואם במשפט יבוא אלהים אי אפשר להתקיים ולסבל כל הדינים ויסורים, אך ה' הוא אל רחום וחנון לא יחפץ במות הרשע כי אם בשוב הרשע מרשעתו וחקיה.

לכן קדמה התשובה לבריאת העולם להורות כי לולא התשובה לא היזה העולם מתקיים אפלו שעה אחת, ובכל ד' זמנים תקופי השנה מכריזים על התשובה פדאיתא בזהר פרשת ויקרא (דף ט"ו עמוד ב'):

ב. *א תניא בארבע תקופין דשפא דינים מתערין, ותשובה תליא עד דאתקין. וכד דינים מתערין - קלא נפיק

מסוף עלמא עד סופא, סלקין ונחתין כרוזין קרי, ולית מאן דיתער.

בזמן התקופה יש להניח ברזל על המאכלים והמשקאות

ולזה רמזו רבותינו זכרונם לברכה להזהר מתקופת השנה בד' תקופות מטפת הדם שהוא רמז לדינין המתעוררין ויורדין בעולם, ולזה יש תקנה בהנחת הברזל שמציל מפני התקופה.

ויש לתן טעם הגון וכשר בעיני אלהים ואדם הוא מכון על דרך הפתוב (תהלים ב, ט) "תרעם בשבט ברזל". ומצאתי בשם גדול אחד הרמז שעל זה התפלל דוד המלך עליו השלום שישבר ויהרס הקדוש ברוך הוא את המצערם שמצערין את ישראל בזכות י"ב שבטים שגולדו מן ד' אמהות שקראשי תבות שלהן הן "ברזל" ב"להה ר"חל ז"לפה ל"אה.

ג. והטעם שזכות האמהות יעמד לנו להנצל מן הדינים קשים כי כל ענין דם הוא מורה על דינים קשים שהן באין מסטרא דנוקבא שבסטרא אחרא, שהיא לילי"ת הרשעה עם מתנותיה שבה נכללין ה' מראות דם הטמא, וזה שאמרו

למדנו, בארבע תקופות השנה דינים מתעוררים, ותשובה תולה עד שמתתקו, וכאשר הדינים מתעוררים - קול יוצא מסוף העולם ועד סופו, [ובעלי הדינים] עולים ויורדים. פרוז קורא, ואין מי שיתעורר.

רבותינו זכרונם לברכה במסכת נדה, "בנות כותים נדות הן מעריסותן" כי המחנה טמאה של ליליית נקראים עריסה מלשון ערס וארס של הנחש הקדמוני. וכמו שאמר הכתוב (עמוס ו, ד) "השוכבים על מטות שן וסרחים על ערסותם".

מה שאין בן מחנה השכינה נקרא מטה (שיר השירים ג, ז) "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים" וגו', ובהיות הדם הנזכר הוא בא מחמשה דמים טמאים שהשתלשלותם מליליית הרשעה נוקבא של סמאל, על פן אין תקנה להתיש כחם אלא בנוקבא של הקדשה שהן האמהות שמהן באין י"ב שבטים.

יש לזכר זכות אמהות: ב"לההך" חלז" לפהל"אה
ולכן צריכין לזהר להזהיר לנשים דוקא בשעה שמניחין הברזל. מפני התקופה לזכר זכות אמהות ב"לההך ר"חל ז"לפה ל"אה, שזכותן יעמד לנו להצילנו מכל גזרות רעות וקשות, כי ענין גדול הוא כשמצרך מעשה עם מחשבה והוא יחוד גדול וחביב מאד לגבי הקדוש ברוך הוא ומציל מכל רעה ומכל פגע רע בעזרת ה' אלהי ישראל. ועל פן בהיות החוטאים מתרבים בישראל חס ושלום אזי מדת הדין יורדף לשפיכת דמים דוקא.

וכדאיתא בזהר שמות (דף י"ב עמוד א'): *ב "ותרד בת פרעה לרחץ על היאור" (שמות ב, ה) הנה נחתא מדת הדין

לְאַסְתָּחָא מִדָּמֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל "עַל יַד הַיְאֹר" - הַיָּא תּוֹרָה
 שְׁנַמְשָׁלַת לְמִים עַל עֵלְבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה. אָכֵן עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה
 מִעֲבִירֵין הַכֹּל, וּכְדָאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, "כָּל מַלְיָן דְּעֵלְמָא תִּלְיָן
 בְּתִשׁוּבָה וּבְצִלוֹתָא דְצִלוֹ בְּנֵי נֶשָׂא לְגַבֵּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְכָל שָׁפָן מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד דְּמַעִין בְּצִלוֹתָא דְלִית לָךְ תְּרַעָא דְלֵא
 עָאֲלִין דְּמַעִין מַה כְּתִיב 'וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד'",
 "וַתִּפְתַּח" - קָאֵי עַל הַשְּׂכִינָה דְאִיְהִי פִתְחָא תְּדִיר בְּזִכּוֹתֵיהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל וְכִינּוֹן דְּפִתְחָה וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד בּוֹכָה - הִינּוּ יִשְׂרָאֵל
 דְּנִקְרְאִים יֶלֶד שְׁעִשׁוּעִים "וְהִנֵּה" - רוּצָה לֹמַר דְּמַהֲדֵרִין
 בְּתִשׁוּבָה וּבְכָאֵן קָמִיה "וַתַּחְמַל עָלָיו" - וְדִינִים מִסְתַּלְקִין
 מִנֵּיהוּ וְכָל גְּזֻרוֹת בִּישִׁין וּמְרַחֵם עֲלֵיהוּ "וַתֹּאמֶר מִיֶּלְדֵי

"וַתִּרְדָּ בַת פְּרַעֲהַ לְרַחֵץ עַל הַיְאֹר" - יְרַדָּה מִדַּת הַדִּין לְרַחֵץ
 בְּדָמֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִלְל עֵלְבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה. זֶה שְׁפָתוֹב בְּהַמְשַׁךְ
 הַפְּסוּק: "עַל יַד הַיְאֹר" - הַיָּא תּוֹרָה, שְׁנַמְשָׁלָה לְמִים. אָכֵן עַל
 יְדֵי הַתְּשׁוּבָה מִעֲבִירִים אֶת כָּל הַקְּטְרוּגִים, וְכִמוֹ שְׁאֵמַר רַבִּי
 יְהוּדָה: "כָּל הַדְּבָרִים שְׁבַעוּלָם תְּלוּיִם בְּתִשׁוּבָה וּבַתְּפִלָּה,
 שְׁמַתְפַּלְלִים בְּנֵי אָדָם לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל שָׁפָן מִי שְׁמוּרִיד
 דְּמַעוֹת בְּתִפְלָתוֹ, שָׁפָן אֵין לָךְ שַׁעַר, שְׂאִין הַדְּמַעוֹת חוֹדְרוֹת
 בְּעָדוּ. מַהוּ שְׁפָתוֹב: 'וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד!' 'וַתִּפְתַּח' -
 הַשְּׂכִינָה, שְׁהִיא מְחֻזְרַת תְּמִיד לְפָתַח בְּזִכּוֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכִינּוֹן
 שְׁפִתְחָה רְאֵתָה אֶת הַיֶּלֶד בּוֹכָה - אֵלוּ יִשְׂרָאֵל, הַנִּקְרְאִים 'יֶלֶד
 שְׁעִשׁוּעִים', בּוֹכִים מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָתְכֶם, אִז "וַתַּחְמַל עָלָיו" - וְדִינִים
 מִסְתַּלְקִים מֵהֶם וְכָל גְּזֻרוֹת רְעוֹת, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם.

הַעֲבֹרִים זֶה" - שֵׁשׁ לוֹ כֵּךְ לִכְבּ וְלִבּ בְּשֵׁר וְאִינָם קָשִׁי עֲרָף
מִלְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה."

בְּד' תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה מְכַרְיָזִים עַל הַתְּשׁוּבָה

נִדַּע כִּי בְּד' תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה מְכַרְיָזִים עַל הַתְּשׁוּבָה כְּמוֹ
שְׁכַתְּבָתִּי לְעִיל. עַל כֵּן בְּאוֹתוֹ הַפַּעַם הוּא יֵצֵא וְזִמְנָן לְהַתְּעוֹרֵר
עַל הַתְּשׁוּבָה וּבְפֶרֶט בְּתְּקוּפַת תְּמוּזָה שֶׁהִיא חֲמוּדָה מִשְׁאָר
תְּקוּפוֹת מִי הוּא אֲשֶׁר לֹא יִירָא וְיִשִּׁים דְּבָר זֶה אֶל לְבוֹ. וְיִתְחַדַּד
מִפְּנֵי הַדִּין וְיִתְחַרֵּט בְּמַעֲשָׂיו וְיַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה בְּבִכּי וּבְתַחֲנוּנִים
וְאִזּוֹ וְשָׁב וְרָפָא לוֹ.

פָּרָק מ"ח

א. מְנַהֲגֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַתְּחִיל לְתַקַּע מְרֹאֵשׁ חֲדָשׁ אֱלוֹל
 שֶׁהוּא שְׁלֹשִׁים יוֹם קִדְמָה רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּמִיּוֹן בְּעַל חוֹב
 שְׁנוֹתָנִין לוֹ זְמַן בֵּית דִּין שְׁלֹשִׁים יוֹם לְהַמְצִיא מְעוֹת כְּדֵי
 שְׂיִשְׁלַם לְבַעְלֵי חוֹבוֹת, כֵּן בְּדְמִיּוֹן זֶה נוֹתְנִין לוֹ לְאָדָם בְּבֵית
 דִּין שֶׁל מַעְלָה זְמַן שְׁלֹשִׁים יוֹם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, כְּדֵי שְׂיִצֵּא
 זַכָּאי מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה בְּעֲשִׂית תְּשׁוּבָה תְּפִלָּה וְצַדִּיקָה
 לְהַעֲבִיר מַעְלָיו רַע הַגְּזֵרָה.

ב. וְהַשׁוֹפָר בָּא לְעוֹרֵר, כִּי הוּא מְרַמֵּז עַל קָרְן יִשְׂרָאֵל
 וְרוֹמֵז עַל קָרְן שֶׁל עֶקֶדֶת יִצְחָק שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כב, יג)
 "אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בְּסִבְךָ בְּקִרְנָיו", וְאֵיתָא בְּמִדְרָשׁ (לִקוּט
 בְּרֵאשִׁית, רמז קא) שֶׁיְהִיוּ יִשְׂרָאֵל נֶאֱחָזִים בְּעֵבְרוֹת אָבֶל סוֹפֵן
 לְהַגְאֵל בְּקִרְנָיו שֶׁל הָאֵיל, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (ישעיה כז, יג)
 "בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל", לְפִי שְׂאֲבָרְהֶם אָבִינוּ רָאָה
 אֵת הָאֵיל נוֹתֵשׁ וְחוֹרֵשׁ, רוֹצֵה לֵאמֹר שְׁהִיָּה אֵיל בְּצַעַר מַחֲמַת
 קִשִּׁי הַשְּׁעֵבוֹד שֶׁל אַרְבַּע גְּלִיּוֹת.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָאֵיל זֶה הוּא סִימָן לְבִנְיָן
 לְהַסְתַּבֵּךְ מִמַּלְכוּת בְּכָל לְמַלְכוּת מְדִי, וּמִמְדֵי לְיָנוּן, וּמִיּוֹן
 לִישְׁמַעְאֵל וְאַדּוּם וְסוֹפֵן לְהַגְאֵל בְּקִרְנָיו שֶׁל הָאֵיל, זֶהוּ
 שֶׁנֶּאֱמַר (זְכַרְיָה ט, יד-טו) "וְהָ אֵלִים בְּשׁוֹפָר יִתְקַע ה' צְבָאוֹת
 יִגַּן עֲלֵיהֶם".

לבו של האדם צריך לחרד כאשר שומע קול שופר
 ג. לכן, מי האיש אשר חרד לדבר ה', כששומע קול
 השופר יחרד לבו ויתמלא רתת ורעדה מפני פחד ה' ומהדר
 גאונו. שופר מרמז שפר"ו מעשיכם ועזבו דרכיכם הרעים.

רמזים של "תקיעה שברים תרועה"

תקיעה הוא תפלה, וצריך האדם לומר, רבון העולמים,
 תק"ע שם של י"ה בין ישראל להיות יתד תקוע (שמות יז טז)
 "יד על פס י-ה". שברים הוא רמז, שהקדוש ברוך הוא
 ישבר וימגר ויכלה כפא של סטרא אחרא שלא תשלט על
 ישראל, ואז "תרועה", יתרועעו וישירו יחדיו הנא"ו עם
 הה"א בדחילו ורחימו בשם כל ישראל.

ד. על בן יתעורר כל אחד ואחד לקול השופר המכריז
 ומעורר ומתרה על התשובה, וקום קרא לאלהיך בבכי
 ותחנונים, כפי מנהג אנשי מעשה, שכשתוקעין בשופר
 מראש חדש אלול, הופך פניו אל הקיר וקורא לה' בקול
 בכי ויללה, ואומר: חנני, חנני ה' א-ל מלך יושב על כסא
 רחמים מתנהג בחסידות" וכו', "ויעבר ה' על פניו ויקרא,
 ה' ה' א-ל רחום" וכו' עד סוף שלש עשרה מדות.

על כל אחד להוכיח את חברו

ואחר כך יעורר לב חברו לעשות תשובה, ומכל שפן
 כשרואה בחברו דבר מגנה צריך להוכיחו ולומר לו בנחת,
 אחי, ידיד נפשי, הגיע עת וזמן לתקן המענות ולישר המסלה,
 שמע נא לדברי והסר ממך המכשול אשר בך אשר עשית

מַעֲשִׂים שְׁלֹא כַהֲגֹן, כִּי מִכְרַח אֲנִי לְהִזְהִיר אוֹתְךָ. וְאִם רָאִיתָ
כִּי דָבַר שְׂאִינוּ הֶגְוֹן אַף אֶתָּה אֲמֹר לִי כֵן וְכֵן עָשִׂיתָ, כִּי
אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ הֵם מִמָּקוֹם אֶחָד - דַּמְתַּחַת
כֶּסֶף הַכְּבוֹד.

מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד מִתְלַמְּיֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁהָיָה מְעוֹרָר בְּנֵי אָדָם לְתִשׁוּבָה.

ה. וְכִמוּ שְׂמָצִינוּ בְּחִסֵּד אֶחָד וְשִׁמוּ רַבִּי אֲבָרְהָם,
תְּלַמִּידוֹ שֶׁל הָאֲרִיז"ל, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּשׁוּקִים וּבְרַחוּבוֹת
וְהָיָה מְכַרִּיז עַל הַתִּשׁוּבָה, וְהָיָה מְקַהֵל כְּנוֹפֵי־אֵל שֶׁל בְּעֵלֵי
בָתִּים וְהָיוּ הוֹלְכִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל הָאֲשֻׁכְנָזִים וְאָמַר לָהֶם,
מִמֶּנִּי תֵרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ לְקַבֵּל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, וְהָיָה
נִכְנָס לִשְׂק אֶחָד, וְהָיָה מְצוּה לְגַרְרוֹ בְּכָל אֶרֶץ וְרַחֵב בֵּית
הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לְבַזּוֹתוֹ וּלְהַכְנִיעַ אֶת יִצְרוֹ.

אֲחֵר כֵּן צָוָה לְקַח כָּל אֶחָד אֶבֶן שֶׁל מִשְׁקַל לְטָרָא וְחֲצִי
וְהָיוּ זוֹרְקִין עָלָיו, וְאַחֵר כֵּן יֵצֵא מִהַשֶּׁק, וְהָיָה מוֹכֵן בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת מְטָה, וּבַתּוֹךְ הַמְטָה הָיָה מִנַּח מִיֵּן עֹשֵׁב שְׁקוֹרִין
("כֶּרֶעַן נַעֲסֻטְלִיז") וְהָיָה פּוֹשֵׁט אֶת בְּגָדָיו וּמְשַׁלֵּךְ אֶת עֲצָמוֹ עַל
הַחַרוּלִים עָרִם, וְהָיָה מִתְגַּלְגֵּל תּוֹךְ (הַכֶּרֶעַן נַעֲסֻטְלִיז) עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה
בְּשָׂרוֹ כְּמוֹ אֲבַעְבוּעוֹת, וְאַחֵר כֵּן הָיוּ מְלַקִּין אוֹתוֹ שְׁלֹשִׁים
וְתִשַׁע מְלָקוֹת נֶגֶד הָרֶג.

וְאַחֵר כֵּן הָיָה טוֹבֵל עֲצָמוֹ בְּמִקְנָה כִּי הִטְבִּילָה הָיָה נֶגֶד
חֲנֹק, וְאַחֵר כֵּן הָיָה אוֹמֵר לְאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ שָׁם: רַבּוֹתֵי, מִי
שְׂרוּצָה לְהַנְצִל מֵדִין שֶׁל גִּיהֶנָם יַעֲשֶׂה כַּמְנַהֵג הַזֶּה. וּמִיד

נִזְדָּרְזוּ כָּלֶם יַחַד וּקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם כָּל אוֹתָן הַיְסוּרִים בְּאַהֲבָה
 וּבְחֶבְדָּה, וְהָיוּ מְרִימִים קוֹלָם בְּבִכְיָה וְהִתְוַדּוּ עַל עֲוֹנָם, וְלֹא
 זָזוּ מִשָּׁם עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ כָּלֶן בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה גְּמוּרִים כָּל יְמֵי
 חַיֵּיהֶם.

ו. וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן הָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת
 כֵּן, בְּאִשֶּׁר שִׁידְעוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁהוּא בֹעֵל תְּשׁוּבָה. מָה עָשָׂה,
 לָקַח שֶׁק אֶחָד וְהֵלֵךְ אַחֵר חֲצֵי הַלְּיָלָה לְפָנָי פֶּתַח בֵּית הַכִּנְסֹת,
 וְנִכְנַס בְּשֶׁק מְכֹסֶה כְּלוּ מְרֹאֲשׁוֹ וְעַד רַגְלוֹ בְּעֵנִין שֶׁלֹּא הָיוּ
 יוֹדְעִין מִי הוּא, וְהִפְךְ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וְעָמַד שָׁם כָּל חֲצֵי
 הַלְּיָלָה וְכָל הַיּוֹם עַד חֲצֵי לַיְלָה אַחֲרַת מַעַת לַעַת בְּתַפְלָה
 וּבְתַחֲנוּנִים וּבִכְיֹת.

תְּשׁוּבָה הַמַּעֲלָה הִיא הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹשָׂה בְּסֵתֶר

כִּינּוּן שֶׁעָבַר עָלָיו חֲצֵי הַלְּיָלָה, כְּשֶׁהָיוּ כָּלֶם יְשׁוּנִים, אִזּוֹ יֵצֵא
 מִבֵּית הַכִּנְסֹת וְהֵלֵךְ לְבֵיתוֹ, כִּי בְּנֵי אָדָם לֹא הָיוּ יְכוּלִין לִידַע
 מִי הוּא זֶה. וְהָיָה הָאִרְ"י ז"ל אוֹמֵר, וַדַּאי זֶהוּ תְּשׁוּבָה
 שְׁלִימָה, כִּי תְּשׁוּבָה וְצַדִּיקָה בְּחֻדָּא סְדֵרָא אָנְהוּ [פְּרוּשׁ: בְּסֵדֶר
 אֶחָד הֵם].

לְקַיֵּם תְּחִלָּה "סוּר מֵרַע" וְאַחֵר כֵּן "וַעֲשֵׂה טוֹב"

ז. וּכְשֶׁם שֶׁצַּדִּיקָה מְבַחֲרַת כְּשֶׁהִיא נִסְתַּרְתּוּ וּבְסֵתֶר, כֵּן
 הַתְּשׁוּבָה הִיא יָפָה כְּשֶׁהִיא בְּסֵתֶר, כִּי אֵין הַסְטֵרָא אַחֲרָא
 יְכוּלָה לְשַׁלֵּט עָלָיו לְהִסִּיר אוֹתוֹ מִדְּרָכֵי תְּשׁוּבָה. וְהֶעֱקַר,

שִׁיקִים תַּחֲלֶה סוּר מִרַע וְאַחַר כֵּךְ נַעֲשֵׂה טוֹב, וְאִז הִבָּא לְטַהַר
מְסִיעִין לוֹ (שַׁבַּת דף ק"ד עמוד א').

◆ צו ◆

פֶּרֶק מ"ט

א. פִּתְּבוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (מִדְרַשׁ מְשַׁלֵּי פֶּרֶק ו, ד)
 "הַתְּחַלַּת הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה הוּא הַתְּעֵנִית". וּנְבָאֵר עֲנִינָן
 כִּי הַתְּעֵנִית, רַק נִקְדִּים מָה שְׁמַצָּאתִי בַזֶּהר פְּרָשֶׁת שְׁמוֹת
 (חֶלֶק ב', דף כ' עמוד א') :

*ג "רַבִּי אַבָּא הָהֵן אָזִיל בְּאוֹרְחָא וְהָהֵן עִמִּיהָ רַבִּי יִצְחָק.
 אֲדַהּוּ אָזִילִי, פִּגְעוּ בְּאַנּוּן וְרָדָא. נְטִיל רַבִּי אַבָּא חַד וְרָדָא
 בִּידֵיהָ וְהָהֵן אָזִיל. פִּגְעַ בְּהוּ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר, וְדַאי שְׂכִינְתָּא
 הָכָא וְאַנָּא חֲמִינָא בִּידֵיהָ דְרַבִּי אַבָּא לְמִילָף חֲכַמְתָּא סְגִיָּא,
 דְּהָא יְדַעְנָא דְרַבִּי אַבָּא לָא נְטִיל הָאִי וְרָדָא אָלָא לְאַחַזְזָא
 חֲכַמְתָּא.

(*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קַדְשׁ :

רַבִּי אַבָּא הֵלֵךְ בְּדַרְדַּךְ וְעָמַד רַבִּי יִצְחָק. בְּדַרְכָּם מְצָאוּ שִׁית
 וְרָדִים. קִטְף רַבִּי אַבָּא וְרָד אַחַד וּנְטְלוּ עִמּוֹ. פִּגְשׁוּ הַצְּדִיקִים אֶת
 רַבִּי יוֹסִי שֶׁאָמַר: "וְדַאי הַשְּׂכִינָה כָּאן בְּקֶרֶב הַצְּדִיקִים וְרוּאָה
 אֲנִי, שְׂאוּכַל לְלַמֵּד חֲכָמָה מִמָּה שֶׁבִּידוֹ שֶׁל רַבִּי אַבָּא, שֶׁהֲרִי יוֹדַע
 אֲנִי, שֶׁלֹּא לְחַנֵּס קִטְף רַבִּי אַבָּא אֶת הַוֶּרֶד".

וְאָמַר: "אֵין הָעוֹלָם מִתְּקִים אֶלָּא עַל הָרִית, שֶׁהֲרִי רוֹאִים
 אֲנִי, שֶׁהַנְּשֻׁמָּה אֵינָה מִתְּקִמָּת אֶלָּא עַל הָרִית, לְכוּ צְרִיךְ לְהָרִית
 אֶת הַהַדָּס בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת".

אָמַר רַבִּי אֲבָא, תֵּיב בְּרִי. יִתְּבוּ, אָרַח רַבִּי אֲבָא בְּהוּא
וּרְדָא. אָמַר, וּדְאִי אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלָא עַל הָרִיחַ, דְּהָא
חֲזִינָא דְנִשְׁמַתָּא לָא מִתְקַיֵּמַת אֲלָא עַל הָרִיחַ, וְעַל דָּא דָּא הָדַם
צְרִיכִין לְנִטְלָא בְּמוֹצָאי שַׁבַּת.

ב. וְהִנֵּה בְּאוּר הָעֲנִיִן לְשַׁבֵּר אֶת הָאֵזֶן, כִּי כָשֶׁם שֶׁהַנֶּפֶשׁ
שֶׁהִיא הַנִּשְׁמָה נִקְרָאת עוֹלָם קָטָן, אֵין קִיּוּם שְׁלָה כִּי אִם
מִהָרִיחַ, וְכִמּוּ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (בְּרַכּוֹת דף מ"ג
עמוד ב') אֵיזָהוּ דְבָר שֶׁהַנִּשְׁמָה נִהְיֶית וְאֵין הַגּוֹף נִהְיֶה זֶה
הָרִיחַ. כֵּן הָעוֹלָם הַגָּדוֹל הַתְּחַתּוֹן וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, קִיּוּמָן עַל
הָרִיחַ, דְּהֵינּוּ בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם הָיוּ מִקְרִיבִים קֶרְבָּנוֹת
וְהָיוּ מְכוֹנְנִים בְּשַׁעַת הַהִקְרָבָה כָּל הַיְחִוּדִים הַשְּׂיִכִּין אֶל
הַקֶּרְבָּנוֹת, וּבִשְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים הַיּוֹצְאִים מִפְּסוּק (בְּמִדְבָר כח, ח)
"אִשָּׁה רִיחַ נִיחּוֹחַ לָהּ". וְהָיָה מְעוֹרֵר רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, וְנִתְיַחֲדוּ
הָעוֹלָמוֹת בְּקִשׁוּרָא חֲדָא וּבְחַבּוּרָא חֲדָא. [פְּרוּשׁ: וְנִתְיַחֲדוּ
הָעוֹלָמוֹת בְּקִשְׁרָא אֶחָד וּבְחַבּוּרָא אֶחָד]

רְמֵז לְתַבַּת "קֶרְבָּן", לְשׁוֹן קְרוֹב לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ

וְזֶהוּ מוֹרָה תַּבַּת קֶרְבָּן, לְשׁוֹן קְרוֹב. וְעַכְשָׁו הַתְּפִלָּה הִיא
בְּמָקוֹם קֶרְבָּן, עַל יְדֵי הַבֵּל פִּיּו. וְכֵן הַתּוֹרָה הִיא בְּמָקוֹם
קֶרְבָּן, וְכָל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה כְּאֵלוּ הַקְּרִיב עוֹלָה (מְנַחוֹת דף
ק"י עמוד א'). וְכֵן הַבֵּל פִּיּו שֶׁל הַמִּתְפַּלֵּל בְּשַׁעַת הַתְּעַנִּית הוּא
דוּמָה לְרִיחַ הַקֶּרְבָּנוֹת.

ג. וּבְאֵר הַזֶּהר (שָׁם) כִּי כָשֶׁם שֶׁהַיְחִוּדִים (שְׁקוּרִין) בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנוּ
"רוּחִין" הִיא אֲדָמָה, וְכִשְׁמִבְשָׁלִין אוֹתָהּ בְּאֵשׁ נַעֲשִׂית לְבָנָה

וְהִיא סִימָן שֶׁהָאָדָם הוֹפֵךְ לְלֵבָן, כְּמוֹ כֵן הַקְּרִבָּן הוּא חֵלֶב וְדָם, אָדָם וְלֵבָן. וְהַעֲשֵׂן הָעוֹלָה הוּא חֹר, לְרִמּוֹ שֶׁהַחֶטָּא שֶׁהוּא אָדָם נִהְפֵךְ לְלֵבָן. וְכֵמוֹ כֵן הַתַּעֲנִית שֶׁאָדָם מִקְרִיב חֵלְבוֹ וְדָמוֹ, וּבְכָל תַּעֲנִית יֵשׁ בְּהַגּוֹף חֲמוּם שְׁמוּרָה שֶׁהָאָדָם נִהְפֵךְ לְלֵבָן עַל יְדֵי הַחֲמוּם.

וְהִינּוּ דָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, *ד "כִּד הוּינָא יְתִיב בְּתַעֲנִית הָהּ מְצַלִּי, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁהַקְּרִבָּתִי לְפָנֶיךָ חֵלְבִי וְדָמִי, וְגוֹפִי הוּא נִדְלַק מִחֲמִימוֹת חֲלָשֶׁת גּוֹפִי. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שִׁיְהֵא הָרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְּשַׁעֲה זֹו כְּרִיחַ נִיחּוּחַ כְּקְרִבָּנוֹת הַמְזֻבַּח וְתִרְצָנִי".

תְּשַׁעֲה דְבָרִים שְׁפוּגָמִים הַתַּעֲנִית

ד. וְאַחַר שֶׁבְּאַרְנוּ קָצַת מְעַלֶּת הַתַּעֲנִית נִבְאָר דְּבָרִים הַפּוּגָמִים בְּתַעֲנִית:

הָאֶחָד, לְזַהַר בְּיוֹם הַתַּעֲנִית לְהַתְּעַסֵּק בְּדְבָרִים שֶׁבִקְדָּשָׁה, וְלֹא כְּמוֹ מִקְצַת בְּנֵי אָדָם הַהוֹלְכִים וְעוֹסְקִים בְּדְבָרִים בְּטָלִים וְלִיצְנוֹת וְיֵצֵא שְׂכָרָם בְּהֶפְסָדָם.

הַשֵּׁנִי, מֵאֵן דְּמִפְרָסָם תַּעֲנִיתוֹ הוּא עֲנִין גְּרוּעַ, וְדוּמָה לְנוֹתָן מִתְּנָה לְחִבְרוֹ וּמִכְרִיזוֹ בְּרַבִּים.

(* פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

כְּשֶׁהֵייתִי יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הֵייתִי מִתְּפַלֵּל: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁהַקְּרִבָּתִי לְפָנֶיךָ חֵלְבִי וְדָמִי, וְגוֹפִי הוּא נִדְלַק מִחֲמִימוֹת חֲלָשֶׁת גּוֹפִי. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שִׁיְהֵא הָרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְּשַׁעֲה זֹו כְּרִיחַ נִיחּוּחַ כְּקְרִבָּנוֹת הַמְזֻבַּח וְתִרְצָנִי".

הַשְּׁלִישִׁי, הַכּוֹעֵס בְּיוֹם הַתַּעֲנִית, וְדוֹמָה לְנוֹתֵן מִתְּנָה דֶרֶךְ כַּעֵס.

הַרְבִּיעִי, יִרְאֶה לְלַמֵּד אֶף מֵעֵט קֹדֶם שְׂיִטְעֵם מְאוּמָה. הַחֲמִישִׁי, יִדְקֶדֶק אַחַר פֶּת יִשְׂרָאֵל.

הַשְּׁשִׁי, לְשַׁלַּח תְּחִלָּה לְעֵנִי מִמֶּאֱכָל שֶׁהַכִּין לוֹ.

הַשְּׁבִיעִי, הוּא עֶקֶר וּמְקוֹר לְכֻלָּם, שְׂיִזְהַר שֶׁלֹּא לֵאכֹל דֶּרֶךְ רַעֲבָתָנוֹת, וְהוּא אֶסוּר גָּמוּר, כִּי זֶהוּ מִדַּת עֲשׂוֹ הַרְשָׁע שְׂאָמַר (בְּרֵאשִׁית כה, ל) "הֲלֹעִיטְנִי נָא", וּכְתִיב בְּמִשְׁלֵי (יג, כה) "בִּטֶן רָשָׁעִים תִּחְסֹר". וְהַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם נִכְשְׁלִין בְּזֶה שְׂאוּכְלִין בְּמַהִירוֹת דֶּרֶךְ זוּלָל וְסוּבָא, וְהוּא פָּגַם גְּדוֹל מְאֹד.

הַשְּׁמִינִי, שֶׁלֹּא יִשְׁתֶּה הַרְבֵּה בְּכַדֵּי שְׂיִשְׁתַּפֵּר, שְׂאִז יִשְׁתַּקַּע בְּשָׁנָה עַל יְדֵי בְּלָבוּל דַּעַת הַשְּׂכָרוֹת, וְנִמְצָא שֶׁהַפְּסִיד בְּמָה שֶׁלֹּא הַפְּקִיד רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ קֹדֶם הַשָּׁנָה בְּיָדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכּוֹנֵה וּבְדַעָה צְלוּלָה, וְהוּא חַיּוֹב גְּדוֹל, כִּדְאִיתָא בְּזֵהַר פְּרָשַׁת דְּבָרִים (דף ר"ס עמוד א') בְּאֲרִיכוֹת, עֵין שָׁם.

הַתְּשִׁיעִי, יוֹם הַתַּעֲנִית הוּא מְסַגֵּל שְׂיִפְרֹשׁ הָאָדָם חֲטָאִיו לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאִז אֵין לְהַשְׁטֵן שׁוּם קְטָרוּג בְּקַרְבָּנוֹ אוּ בְתַפְלָתוֹ.

הַנְּחִיצוֹת לְפָרֵט חֲטָאִיו בְּפִי

ו. וְדַבֵּר זֶה מִבְּאֵר בְּזֵהַר פְּרָשַׁת וַיִּקְרָא (דף כ' עמוד א') וְזֶה

לְשׁוֹנוֹ:

*ה "רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזָלִי בְּאוֹרְחָא. עַד דִּהוּוּ אֲזָלִי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּא, בּוֹא וּנְשַׁתְּדַל בְּאוֹרְיָתָא. פְּתַח רַבִּי חִיָּא וְאָמַר (וּתְהִלִּים לֵב, ה) חֲטָאתִי אוֹדִיעֶךָ, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְכָל בַּר נֶשׁ דְּמַכְסָּה חֲטָאִיו וְלֹא מִפְּרֵשׁ לֹוֹן קָמִי מְלָכָא קַדִּישָׁא וְיִתְבַּע רַחֲמֵי לָא יְהִיבִין לִיה לְמַפְתַּח פְּתַחַא דְּתַשׁוּבָה, וְאִי פְּרֵשׁ לֹוֹן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָיִס עֲלִיה וְיִתְגַּבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא, וְכָל שְׁכָן אִי אִיהוּ בְּכִי, דְּהָא כָּל פְּתַחִין סְתִימִין וְאִיהוּ פְּתוּחִין וְאִתְקַבְּל צְלוּתִיה.

ה*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קַדְשׁ :

רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הִלְכוּ בְּדַרְכָּךְ. עוֹד הֵם הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּא: "בּוֹא וּנְעַסֵּק בְּתוֹכָהּ". פְּתַח רַבִּי חִיָּא וְאָמַר: "חֲטָאתִי אוֹדִיעֶךָ" - מִכָּאן לְמַדְנּוּ, שְׁאֲדָם הַמְּכַסֶּה חֲטָאִיו וְאִינוּ מִפְּרֵשׁם לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִבְקֵשׁ רַחֲמִים עַל עַצְמוֹ אִין מְנִיחִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם לְפִתּוּחַ פְּתַח הַתְּשׁוּבָה. אִם מִפְּרֵשׁ הָאָדָם אֶת חֲטָאִיו מִרַחֲסֵי עֲלָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִגְבִּיר אֶת מַדַּת הַרַחֲמִים עַל מַדַּת הַדִּין, וְכָל שְׁכָן אִם הָאָדָם בּוֹכָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהֵרִי כָּל הַשְּׁעָרִים נְעוּלִים חוּץ מִשְׁעָרֵי דְמַעָּה וּתְפִלָּתוֹ מִתְקַבֶּלֶת. עַל כֵּן כָּל הַמְּפָרֵשׁ חֲטָאִיו - כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ הוּא וּמִגְבִּיר אֶת מַדַּת הַרַחֲמִים, עֲלָיו נְאָמַר: 'זוֹבַח תוֹדָה יִכְבְּדֵנִי' - שְׁנֵי כְּבוֹדִים: אֶחָד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֶחָד לְעוֹלָם הַבָּא."

כַּאֲשֶׁר הָאָדָם מִפְּרֵט חֲטָאֵיו - כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - לְהַגְבִּיר עָלָיו רַחֲמָנוּתוֹ.

וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּמִפְּרֵשׁ חֲטָאֵיהּ, יִקְרָא דְּמִלְכָּא הוּא
לְאַתְגַּבְרָא רַחֲמֵי עַל דִּינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים נ, כג) "זוֹבַח
תּוֹדָה יִכְבְּדֵנִי", תְּרִין כְּבוֹדֵין אֲנוּן, חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא,
חַד בְּעִלְמָא דִּין וְחַד בְּעִלְמָא דְאֵתִי.

בְּכִי הַשְּׂכִינָה בְּעַת חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

ז. * פְּתַח עוֹד וְאָמַר, דְּבַהֲהוּא יוֹמָא דְאֵתְחַרְבַּב בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ לְתַתָּא וַיִּשְׂרָאֵל אֲזָלוּ בְּגִלוּתָא וְרַחֲמִים עַל צוֹאֲרֵיהוּן
וַיְדִיְהוּן מְהִדְקִין לְאַחֹרָא, וַכְּנִסְתּוּ יִשְׂרָאֵל אֶתְתַּרְכַּת מִבֵּית
מִלְכָּא לְמִיָּהָךְ בְּתַרְיָהוּן וּבִשְׁעַתָּא דְנַחֲתַת שְׂכִינְתָּא, אָמְרָה

(*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

הוֹסִיף רַבִּי חַיָּא וְאָמַר: "בְּאוֹתוֹ יוֹם בּוֹ נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
לְמַטָּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, וַיִּשְׂרָאֵל הִלְכוּ לְגִלוּת כְּשִׂרְחִים עַל צוֹאֲרֵיהֶם
וַיְדִיְהֶם אֲסוּרוֹת לְאַחֹרֵיהֶם, וְהַשְּׂכִינָה - כְּנִסְתּוּ יִשְׂרָאֵל, גְּרִשָּׁה
מִבֵּית הַמַּלְכוּת לִילַךְ בְּעַקְבוֹת בְּנֵיהּ - אָמְרָה הַשְּׂכִינָה, בְּשַׁעַה
שְׂיִרְדָּה מִמִּשְׁכָּנָה: 'אַלְךָ בְּתַחֲלָה וְאַבְכָּה עַל בֵּיתִי וְעַל בְּנֵי וְעַל
הַיְחוּד הַגָּדוֹל, שְׁנַעֲשֶׂה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ עַל יְדֵי הַקְּרָבּוֹת - וְעַתָּה
בְּטִלִּים. וַכְּשִׂיִרְדָּה הַשְּׂכִינָה מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה רָאֲתָה אֶת
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַטָּה חָרַב וּדְמִיָּהֶם שֶׁל צְדִיקִים נִשְׁפָּךְ כַּמַּיִם -
הַרִימָה אֶת קוֹלָהּ בְּבִכְיָהּ, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת הִזְדַּעְזְעוּ וְקוֹל
בְּכִיָּהּ הִגִּיעַ עַד כְּסֵא הַכְּבוֹד. מִשְׁשַׁמַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
קוֹלָהּ, בִּקְשׁ לְהַחְזִיר אֶת הָעוֹלָם לְתַהוֹ וּבַהוּ, עַד שֶׁבָּאוּ מַחֲנוֹת
וּמִלְאָכֵי מַעְלָה לְנַחַם אֶת הַשְּׂכִינָה - וְלֹא קִבְּלָה תַנְחוּמִים. עַל זֶה
אוֹמֵר הַפְּסוּק: 'קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע רַחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהּ'.

אֵיחָךְ בְּקִדְמִיתָא וְאַבְכָּה עַל מְדוּרָאֵי וְעַל בְּנֵי, וְעַל הַיַּחֲוּד
גְּדוֹל שְׁהִיָּה נַעֲשֶׂה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וְכַד נִחְתַּת מִמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה חֲמַת אַתְרָאָה דְּמִקְדָּשׁ שֶׁל
מָטָה הוּא חָרַב וּדְמִיָּהֵן שֶׁל צְדִיקָא אַתּוּשְׁד בְּגוּוּה, וְהִיכְלָא
קְדִישָׁא וּבֵיתָא אַתּוּקְד בְּאַשָּׁא פְּדִין אַרְיִמַת קָלָא, וְאַתְרֵגִישׁוּ
עַלְמֵי עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וּמָטָא קָלָא לְעִילָא עַד אַתְר דְּמִלְכָּא
שְׂרִיָּא וּבְעֵי מִלְכָּא לְמַחְרַב עַלְמָא לְתַהוּ וְבַהוּ עַד דְּנַחְתִּי כַּמָּה
אַכְלוּסִין וְכַמָּה מִשְׂרָן לְנַחַם הַשְּׂכִינָה וְלֹא קַבְלָה תְּנַחוּמִין,
הֲדָא הוּא דְכֻתִּיב: (וּרְמִיָּה לֵא, יד) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע, רַחֵל
מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ וְגו'.

* וְתַחֲלַת יְצִיאָתָה מִבֵּית מִקְדָּשָׁא וְשִׁרְתָּהּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל,
וּלְבַתֵּר נִפְקַת מִן אֶרְעָא קְדִישָׁא לְמַדְבְּרָא, וַיִּשְׁבָּה תַּמָּן תְּלַת
יּוֹמִין וְקִרְאָה שָׁם (אֵיכָה א, א) "אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד הָעִיר" וְגו'.

* בְּכו רַבִּי חֵזִיא וְרַבִּי יוֹסִי כּו'. עַד דִּהְוּוּ יְתַבִּי פְּרַח חַד
עוֹפָא וְרַחֲשִׁי קַמִּיהוּ שְׁיִלְכוּ מִפְּאֵן. אָמַר רַבִּי חֵזִיא, נִיקוּם

(*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קְדָשׁ:

וּבַתְּחִלָּה יְצָאָה הַשְּׂכִינָה מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְשָׁכְנָה בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל, וְלֵאחֵר מִכֵּן יְצָאָה מֵאַרְץ הַקְדָּשׁ לְמַדְבַּר וַיִּשְׁבָּה שָׁם
שְׁלֹשָׁה יָמִים וְקִנְנָה שָׁם: 'אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד הָעִיר' וְכו'."

(*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קְדָשׁ:

בְּכו רַבִּי חֵזִיא וְרַבִּי יוֹסִי. עוֹדִם יוֹשְׁבִים, פְּרַח עוֹף אֶחָד
לְפָנֵיהֶם וְקִשְׁקֵשׁ לְפָנֵיהֶם כְּאֹמֵר: "לְכוּ מִפְּאֵן!" אָמַר רַבִּי חֵזִיא:
"בּוֹא וְנִלְךְ מִפְּאֵן, שְׁנַדְאֵי יוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם הַנֶּם לְסַטִּים וְגִזְלָנִים."

מֵהֶכָּא דְּנֻדָּא יִתְבִּי טוֹרְיָא הֶכָּא, (רוּצָה לומר יש פֶּאן גְּוֹלָנִים יוֹשְׁבִים), קָמוּ וְאַזְלוּ עַד דְּאַהֲדָרִי רִישֵׁיהוּ חָמוּ אַנּוּן לְסִטִּין דְּרֵהֲטִי אַבְתְּרִיהוּ וְאַתְרַחִישׁ לְהוּן נָסָא וְאַשְׁכַּחוּ חַד טַנְרָא וְחַד מְעַרְתָּא וְעָאלוּ תַּמָּן. יִתְבוּ תַּמָּן יוֹם אֶחָד וְלִילָה אֶחָד.

*ט כַּד רָמַשׁ לִילְיָא אֲתַנְהִיר סִיְהֶרָא בְּמְעַרְתָּא, עֲבֵרוּ תַּמָּן תְּרִין טִיעִין וְחִמְרִיהוּן טְעוּנִין יִין וּמִיכְלָא לְהוּ, אָמְרוּ, גִּיתוּב הֶכָּא הָא אֵית לָן לְמִיכַל וּלְמַשְׁתִּי וּלְחִמְרִי וְאַנְן גִּיעוּל לְמְעַרְתָּא דָּא. אָמַר חַד לְחִבְרִיָּה לָא תִכְנוּס עַד דְּתַפְרַשׁ לִי חַד קָרָא, מְאִי דִכְתִּיב "אוֹדֶךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְאַקְוָה שְׂמֶךָ כִּי טוֹב נִגְדַּד חֲסִידֶיךָ" (תְּהִלִּים נב יא), וְכִי לְגַבִּי אַחְרָא לָאו אִיהוּ

קָמוּ הַצְּדִיקִים וְהִלְכוּ. אַךְ הִתְחִילוּ לְלַכֵּת וְהִנֵּה חֲבוּרַת לְסִטִּים רוּדְפַת אַחֲרֵיהֶם. הִתְרַחַשׁ לָהֶם נִס וְנִקְרָה לָהֶם סַלַע וּבוּ מְעַרָה וְנִכְנְסוּ לָשֶׁם. יָשְׁבוּ שָׁם יוֹם אֶחָד וְלִילָה אֶחָד.

ט* פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

כַּאֲשֶׁר יָכַד הַלִּילָה וְהָאִיר הַיָּרֵחַ, עֲבֵרוּ שָׁם שְׁנֵי סוֹחְרִים עַל חֲמוּרִים טְעוּנִים יִין וּמִזוּן. אָמְרוּ הַסּוֹחְרִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ: "נִחְנֶה כְּפֹאן כְּדִי לְאַכֹּל - אֲנַחְנוּ וְחֲמוּרֵינוּ - וְנִכְנֵס לְמְעַרָה". אָמַר הָאֶחָד לְחִבְרוֹ: "אַל תִּכְנֵס לְמְעַרָה עַד שֶׁתִּסְבִּיר לִי פְּרוּשׁוֹ שֶׁל פְּסוּק אֶחָד: 'אוֹדֶךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְאַקְוָה שְׂמֶךָ כִּי טוֹב נִגְדַּד חֲסִידֶיךָ' - הָאִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹב רַק לְחֲסִידָיו וְלֹא לְאַחֲרֵים?" לֹא יָדַע חִבְרוֹ לְעֲנוֹת לוֹ עַל שְׁאֵלָתוֹ. אָמַר לוֹ: "אוּי לְסוֹחְרִים, הַעוֹזְבִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֶת הַתּוֹרָה וְעוֹסְקִים בְּרַעְיָה". שְׁמְעוּ זֹאת רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי בִּישְׁבָם בְּמְעַרָה וְשִׁמְחוּ עַל שְׁהַקְרָה הִ' לְפָנֵיהֶם בְּנֵי תוֹרָה.

טוב? לא הוּהוּ בִּידֵיהָ. אָמַר לִיהָ, וַיִּלְטִיעַא דְּשִׁבְקִיהָ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאוֹרִיתָא וְעֶסְקִי בְּטִיּוּעַא רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי דְהוּוּ יִתְבִּי בַּמְעָרָא חָדוּ.

* אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, חֲזִי כַּמָּה נְסִים עָבִיד לָן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: שְׂזִיב לָן מְלַסְטִים וְסַתִּיר לָן בַּמְעָרָה בְּהַשְׁקֵט וּשְׁלֹוה, וְהַשְׁתָּא נִתְחַבֵּר עִם בְּעָלֵי תוֹרָה.

** נִפְקוּ מִן מְעָרְתָא וּפְתַחוּ בְּשָׁלוּם וְנִתְחַבְּרוּ יַחַד, אָמַר הָאִי טִיעַא אָמְרוּ לִי מַהוּ פְּרוּשׁ "כִּי טוֹב נִגְדַּ חֲסִידֵיךְ"? אָמַר רַבִּי חֵיָא, וַדַּאי דְּוָקָא נִגְדַּ חֲסִידִים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹב וְלֹא נִגְדַּ רְשָׁעִים דְּמַבְזִין דְּבְרֵי תוֹרָה וְלֹא עֶסְקִי בְּאוֹרִיתָא, אָמַר לִיהָ: יָאוּת הוּא לְפִי פְּשוּטָה, אַבְּל יוֹמָא חַד הָוִינָא גַבִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְהוּא פְּרֹשׁ דְּרַךְ נְסַתֵּר וְכוּ', וְגַלְהָ אַחַר

(* פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קַדְשׁ:

אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי: "רְאֵה כַּמָּה נְסִים עָשָׂה עִמָּנוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֲצִיל אוֹתָנוּ מְלַסְטִים וְהוֹשִׁיבָנוּ בַּמְעָרָה בְּשָׁקֵט וּבְשִׁלְוָה, וְעַתָּה זְמַן לָנוּ בְּנֵי תוֹרָה".

(יא) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קַדְשׁ:

יֵצְאוּ מִן הַמְעָרָה, בְּרָכוּ אֶת הַרוּעִים בְּשָׁלוּם וְהִתְחַבְּרוּ אִתָּם. שְׁאַלְסֵם הַרוּעָה: "אָמְרוּ לִי רַבּוֹתִי, מַהוּ פְּרוּשׁ הַפְּסוּק: 'כִּי טוֹב נִגְדַּ חֲסִידֵיךְ' ", עָנָה רַבִּי חֵיָא: "בְּוַדַּאי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹב דְּוָקָא לְחֲסִידִים וְלֹא לְרְשָׁעִים, הַמַּבְזִים אֶת הַתּוֹרָה". אָמַר לוֹ: "נְאִים הַדְּבָרִים לְפִי פְּשוּטוֹ שֶׁל מְקָרָא. אֲמַנְסֵם פְּעַם שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי פְּרוּשׁ נִפְלָא עַל פְּסוּקָא זֶה בְּדֶרֶךְ הַנְּסַתֵּר". וְאַחַר כֵּן גַּלְהָ הַרוּעָה כַּמָּה סוּדוֹת נִפְלְאִים. בָּאוּ רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּהוּ, וְלֹא אַחַר מִכּוּן נִתְפָּרְדָּה הַחֲבוּרָה.

כֵּן הָאֵי טִיעָא כַּמָּה סוּדוֹת נִפְלְאִים. אַתָּא רַבֵּי חֵיא רַבֵּי יוֹסִי
וּנְשָׁקוּהוּ, וְאַחַר כֵּן אָזַל כָּל חַד וְחַד לְדַרְכוּ.

הַמַּחְבֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְתַלְמִידֵי חֻכְמַיִם,

מְקַרֵּב אֶת הַגְּאֻלָּה

ח. הָרִי, רָאָה כַּמָּה חֻבִּיבִים הָיוּ דוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, דִּהְיוּ
עָסְקֵי בַתּוֹרָה אֶפְלוּ בַדְרָךְ, וְהָיָה שְׂמִחָה בְיָדָם שֶׁהָיוּ
מִתְחַבְּרִים בְּחִבְרוּתָא שֶׁל בַּעֲלֵי תּוֹרָה, כִּי כָּל הַמַּחְבֵּר אֶת
עֲצָמוֹ לְבַעֲלֵי תּוֹרָה, הוּא מְקַרֵּב אֶת הַגְּאֻלָּה, כִּי יֵשׁ לְשֹׁכְנֵיהָ
אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה, הַלִּיכוֹת עוֹלָם לוֹ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא יַחֲסֶה עָלָיו כְּנַפְיֹו לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִכָּל גְּזֵרוֹת רָעוֹת,
וְתַפְלְתּוֹ תִּהְיֶה קְרוֹבָה לְהַתְקַבֵּל, וְנִכְסִיָּהוֹן מִתְּבָרְכִין בְּכָל
הַבְּרָכוֹת, אָמֵן.

פֶּרֶק נ'

א. כְּכֹר כְּתַבְנוּ לְעֵיל בְּפִרְקִים הַקּוֹדְמִים בְּעֵנִין מַעְלוֹת תִּפְּלֹתוֹ שֶׁל עֲנִי, וְעַכְשָׁו בְּאֵתִי לְכַתֵּב עוֹד דְּבָרִים נוֹסְפִים עַל הָרֵאשׁוֹנִים, כִּי קִרְבֵּן הָעֲנִי תָּמִיד הוּא מְרַצֶּה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכִמוֹ שְׂאֵמֶר הַכְּתוּב, (תְּהִלִּים נא יט) "לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה אֵלֵהִים לֹא תִבְזֶה".

מַעֲשֵׂה בְּעֵשִׂיר שֶׁהֵבִיא קִרְבָּן עֲנִי

וְאֵיתָא בְּזֵהָר פְּרָשֶׁת וַיִּקְרָא (דף ט' עמוד א'): *יב מַעֲשֵׂה בְּעֵשִׂיר אֶחָד שֶׁהֵבִיא אֶל הַכֹּהֵן לְהַקְרִיב שְׁתֵּי תוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה וְהוּא קִרְבָּן עֲנִי, וְאָמַר לִיה הַכֹּהֵן קִרְבָּן זֶה לָאוּ דִידְךָ הוּא. אֲתָא לְבֵיתֶיהָ, וְהִנֵּה עֲצִיב.

ב. אָמְרוּ לִיה אַחֻוּהִי, אֲמָאִי אַתָּה עֲצִיב, אָמַר לָהּ דָּלָא קָרִיב כְּהֵנָּא קִרְבָּנָא דִּילִי תִרִין בְּנֵי יוֹנָה, אָמְרוּ לִיה יֵאוּת

(יב*) פְּרוּשׁ הַזֵּהָר בְּלָשׁוֹן-קִדְשׁ:

מַעֲשֵׂה בְּעֵשִׂיר אֶחָד, שֶׁהֵבִיא שְׁנֵי תוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה אֶל הַכֹּהֵן. אָמַר לוֹ הַכֹּהֵן: "קִרְבָּן זֶה אֵינּוּ נֹאֶה לְךָ". הִלַּךְ אוֹתוֹ אָדָם לְבֵיתוֹ עֲצוּב. שְׂאֵלוּהוּ אַחִיו: "מִדּוּעַ הִנֵּךְ עֲצוּב", אָמַר לָהֶם: "מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּהֵן לֹא קִבַּל מִמֶּנִּי אֶת בְּנֵי הַיּוֹנָה וְלֹא רָצָה לְהַקְרִיבֵם". אָמְרוּ לוֹ אַחִיו: "צוּדֵק הַכֹּהֵן וְנִפְּהָ עָשָׂה, שֶׁלֹּא הַקְרִיב אֶת קִרְבָּנְךָ, שֶׁהֵרִי תוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה - קִרְבָּן הָעֲנִי הֵם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: 'וְאִם דָּל הוּא וְאִין יָדוֹ מִשְׁגָּתִי, אוּלַם אֲתָהּ שְׂעֵשִׂיר הִנֵּךְ, צָרִיךְ הֵייתָ לְהֵבִיא שׁוֹר לְקִרְבָּן'".

וְשִׁפִּיר עֶבֶיד דְּזָהוּ קָרְבַּן עֲנִי דְכָתִיב בֵּיהּ "וְאִם דַּל הוּא" וְגו' (ויקרא יד כא), אֲלֵא אֵת צְרִיךְ לְקַרְבָּא חַד תּוֹרָא.

נֹדֵר שְׂמֵפָאן וּלְהֵבֵא לֹא יַעֲלוּ עַל לְבוֹ

מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל חֲטָא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם

*יג אָמַר הָאִי גִבְרָא בְּדַעְתֵּיהּ וּמָה עַל הַמַּחֲשָׁבֵת חֲטָא הַחֲמִירָה תּוֹרָה לְהַקְרִיב תּוֹרָא עַל חֲטָא עֲצָמוּ לֹא כָּל שְׂפָן, נִדְרָנָא דְלֹא אֲסַלֵּק עַל לְבָאִי מַחֲשָׁבָה דְחֲטָאָה, מִפָּאן וּלְהֵלָאָה מָה עֶבֶיד כָּל יוֹמָא אֲשֶׁתַּדֵּל בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן וּבִלְיָלָה נְאִים קֶצֶת וְאַחַר כֵּן קָרָא לְאַחֵיו שְׁיִלְמְדוּ עִמּוֹ תּוֹרָה וְהוּוּ קָרְיָן לֵיהּ - יְהוּדָא אַחֲרָא. יוֹמָא חַד פִּגְעַע בֵּיהּ רַבִּי יִיסָא סָבָא וְהוּוּ פְּרִישׁ נִכְסֵי לְמַסְפְּנָא פִּלְגָא וּפִלְגָא לְתָן עַל סְחוּרָה לְאַנְשֵׁים הוּלְכֵי יָמִים וְהוּא יְתִיב וְלַעֲזֵי בְּאוּרֵיתָא.

יג*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלָשׁוֹן-קֶדֶשׁ :

חֲשַׁב אוֹתוֹ אָדָם: וּמָה אִם עַל מַחֲשַׁבֵּת הַחֲטָא הַחֲמִירָה הַתּוֹרָה לְהַקְרִיב שׁוֹר גָּדוֹל - עַל הַחֲטָא עֲצָמוּ - לֹא כָּל שְׂפָן! נֹדֵר אֲנִי שְׁלֹא יַעֲלֶה עַל לְבִי מַחֲשַׁבֵּת חֲטָא לְעוֹלָם. מָה עֲשֵׂה מְאוֹתוֹ יוֹם? עֵסֶק בְּמַסְחָר כָּל הַיּוֹם וּבִלְיָלָה יֵשֶׁן מְעַט, וְאַחַר כֵּן הַזְמִין אֶת אֲחֵיו לְלַמֵּד עִמּוֹ תּוֹרָה, וְהָיוּ מְכַנְיִים אוֹתוֹ 'יְהוּדָה אַחֲרִי' עַל שֵׁם שֶׁנִּעֲשֶׂה אָדָם אַחַר. יוֹם אַחַד פִּגְשׁוּ רַבִּי יוֹסִי וְרָאָה, שֶׁחָלַק אוֹתוֹ אָדָם אֶת נִכְסָיו: חֲצָיִם נָתַן לְעַנְיִים וְחֲצָיִם נָתַן לְסוֹחְרִים עוֹבְרֵי יָמִים, שֶׁיִתְעַסְקוּ בְּסְחוּרָה בְּשְׁבִילוֹ, וְאֵלּוּ הוּא עֲצָמוּ יֵשֶׁב וְעֵסֶק בְּתוֹרָה כָּל הַיָּמִים.

קִרְבֵּן הָעֲנִי חֲבִיב אֶצֶל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּל הַקִּרְבָּנוֹת

ג. *יד פֶּתַח וְאָמַר, כָּל מֵאֵן דְּקָרִיב קִרְבָּן בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲזַדְמֵן לְקַבְּלֵיהּ תָּא חֲזִי קִרְבָּנָא דְּמִסְכְּנָא
חֲשִׁיב קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא הוּא מְקָרִיב חֲלָבוֹ וְדָמּוֹ
דְּהָא לִית לֵיהּ מִיַּדִּי לְמִיכַל וְאִיתִי קִרְבָּנָא וּבִהֵהוּא שְׁעֵתָא
דְּהָעֲנִי מְקָרִיב קִרְבָּנֵיהּ מְכַרְיָזִים בְּשָׁמַיִם וְאָמְרִי: (תְּהֵלִים כב כה)
"כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוֹת עֲנִי" כִּי קִרְבָּנֵיהּ דְּעֲנִי הוּא עֲדִיף
מִכָּלֵם דְּהָא עֲנִי גָרִים לִי לְמַהְגִּי בְּחֵלֶק דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְהָעֲנִי גָרִים לִי לְמַהְגִּי בְּחֵלֶק דְּאוֹרְיָתָא וּבְגִין כֶּךָ פְּלִגְיָנָא
פְּלִגָּא לְמִסְכְּנֵי דְּהָא אֲנוּן גָּרְמוֹ לִי כָּל הָאֵי וְכוּ', וְעַקֵּר קִרְבָּנָא
הוּא רַעוּתָא דְּלִבָּא וְרַעוּתָא דְּנַפְשָׁא דְּהוּא חֲבִיב מִן כָּל קָמִי
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

יד*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

פֶּתַח אוֹתוֹ אָדָם וְאָמַר: "כָּל הַמְקָרִיב קִרְבָּן בְּכָל לְבוֹ -
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקָרֵב אֵלָיו. בּוֹא וּרְאֵה - כִּמָּה חָשׁוּב קִרְבָּן
הָעֲנִי לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהָרִי קִרְבָּנוֹ חָשׁוּב מִכָּל
הַקִּרְבָּנוֹת, שְׁהָרִי כִּשְׁהוּא מְבִיא קִרְבָּן - מִמֶּשׁ אֶת חֲלָבוֹ וְדָמּוֹ שְׁלוֹ
מְקָרִיב הוּא, שְׁהָרִי אֵין לוֹ בְּבֵיתוֹ מֵה לְאָכֹל וְהוּא מְבִיא קִרְבָּן
לְה', וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁהָעֲנִי מְבִיא קִרְבָּן מְכַרְיָזִים בְּשָׁמַיִם: 'כִּי לֹא
בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוֹת עֲנִי, וְקִרְבָּן הָעֲנִי יָקָר מִכָּל, שְׁהָרִי הוּא אֲשֶׁר
גָּרַם לִי לְהִסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת ה' וּבִתְוֹרָה, לְכֹן מִחֲלַק אֲנִי אֶת מִחְצִית
וְכַסִּי לְעֲנִיִּים, שְׁהָרִי הֵם אֲשֶׁר גָּרְמוּ לִי לְהִדְבֹק בִּתְוֹרָה. וְעַקֵּר
הַקִּרְבָּן תְּלוּי בְּמַחְשָׁבַת הַלֵּב וּבִרְצוֹנוֹ, שְׁהִיא חֲבִיבָה מִכָּל לִפְנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה וּבְלֵב נִשְׁבָּר

ד. וְהִשְׁתָּא שֶׁהִתְפַּלּוֹת הֵן בְּמָקוֹם קָרְבָן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל בְּלֵב נִשְׁבָּר וּלְכוֹן בָּהּ לְתַקֵּן קְשׁוּטֵינָ לְשִׁכְנָה בְּתַפְלָתוֹ, כִּי אֵלּוּ בְנֵי אָדָם הַמְּכוֹנִיִּים בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים עוֹשִׂים נַחַת רוּחַ לְשִׁכְנָה וְנִקְרָאִין "אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה" כִּי מַעֲשֵׂה הוּא לְשׁוֹן תְּקוּן. "וַיַּעַשׂ" - וְתַקֵּן, וְלִכֵּן אָמְרָה הַשְׁוֹנֵמִית לְבַעֲלָהּ: נַעֲשֵׂה עֲלֵיתָ קִיר קִטְנָה וְנָשִׂים שָׁם מִטָּה וְשִׁלְחָן כֶּסֶף וּמְנוּרָה (מְלָכִים-ב ד י) וְכוֹנְנָתָה הֵיטָה לְכַבֵּד הַשִּׁכְנָה כִּי הָעֲנִין דְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים אֵלּוּ צָרִיכִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכִּין אֶל הַשִּׁכְנָה, וּבְעַמְדוֹ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עֲרַבִית יְכוֹן בְּתַפְלָתוֹ שֶׁהִיא נֶגֶד מְנוּרָה וְקִרְיַאת שְׁמַע שֶׁל עֲרַבִית הוּא נֶגֶד הַמִּטָּה וּבִשְׁחַרִית פְּסוּקֵי דְזַמְרָה וְקִרְיַאת שְׁמַע הוּא נֶגֶד שְׁלֶחַן, וְתַפְלָה הוּא נֶגֶד כֶּסֶף, וְהַכֵּל הוּא כְבוֹד הַשִּׁכְנָה, עֵינֵן שָׁם בְּאַרְיִכוֹת.

חֲשִׁיבוֹת אֲמִירַת פְּסוּקֵי דְזַמְרָה וְשִׁירַת הַיָּם בְּכוֹנָה

ה. עַל כֵּן יִרְאֶה הָאָדָם כַּמָּה הִיא הַתְּפִלָּה חֲבִיבָה כְּשֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה וְאֵיךְ מְשַׁמַּח הַשִּׁכְנָה לְאֵין עֶרֶךְ וְשַׁעוֹר כִּי *טו

(טו*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

בְּשַׁעֲה שְׂאוּמֵר הָאָדָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, הַשִּׁכְנָה מִתְעַטֶּרֶת בְּאוֹתוֹ הַפְּעַם בְּכֶתֶר הֵהוּא שְׁעֵתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעֵטֵר אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וּבְאוֹתוֹ הַכְּתֵר חִקּוּקִים בּו שְׁמוֹת הַקְדוּשִׁים שֶׁהֵיוּ חִקּוּקִים בּו בְּאוֹתָהּ הָעֵת שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם. מִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְכוֹן רְצוֹנוֹ בְּשִׁירָה הַהִיא. וְכֵל מִי שְׂאוּכָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאוּמֵר פְּסוּקֵי דְזַמְרָה וְ"אֵז יִשִּׁיר" בְּכוֹנָה - זוּכָה לְרְאוֹת אֶת

בְּשָׁעָה שְׂאוּמֵר הָאָדָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת הַשְּׂכִינָה מִתְעַשְׂרֵת
 בְּאוֹתוֹ הַפַּעַם בְּהֵיחֹא כְּתָרָא דְאִזְדַּמֵּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְאַתְעֵטְרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא וּבְהֵיחֹא כְּתָרָא חֲקוּקִים בּוֹ שְׁמוֹת
 הַקְדוּשִׁים שְׁהִיוּ גְלוּפִים בּוֹ בְּהֵיחֹא זְמַנָּא דְעֵבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל
 הַיָּם בְּגִין דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְכַוֵּן רְעוּתִיהָ בְּהֵיחֹא שִׁירְתָּא, וְכָל
 מֵאן דְּזָכִי בְּהֵיחֹא עֲלָמָא שְׂאוּמֵר פְּסוּקֵי דְזִמְרָה "וְאִזְ יִשִּׁיר"
 בְּכֻוֹנָה, זָכִי לְמַחְמֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתַקוּנֵי הֵיחֹא כְּתָרָא
 וּבְכָלֵי מְלַחְמָתוֹ לְעֵתִיד לְבוֹא. וְזָכִי לְשִׁיר הָאִי תִשְׁבְּחָא תַּמָּן.
 *טז וְכִינּוֹן דְּמַטֵּי בַר נָשׁ לְ"יִשְׁתַּבַּח" נְטִיל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הָאִי כְּתָרָא וְשׁוּיָה לְקַמִּיהָ, וְלָכֵן צְרִיךְ לְאַכְלָלָא לָהּ

מְלַךְ הַמְּשִׁיחַ בְּתַקוּן כְּתָרָא הֵיחֹא וּבְכָלֵי מְלַחְמָתוֹ לְעֵתִיד לְבוֹא,
 וְזֹכֶה לְשִׁיר שִׁירָה זו שֵׁם.

(טז*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

וְכִינּוֹן שְׂמַגִּיעַ הָאָדָם לְ"יִשְׁתַּבַּח", לֹקַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַכְּתָרָא הֵיחֹא וְשֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְלָכֵן צְרִיךְ לְכַלּוֹל אוֹתָהּ בְּשֵׁלֶשׁ
 עֲשָׂרֵה מִדּוֹת הָעֲלִיוֹנִים שְׂמַחַן מִתְבָּרְכָתָא, וְהֵם שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר
 בְּשָׁמַיִם עֲלִיוֹנִים שְׁהֵם: הַצְּרִי וְהַצְּפָרוֹן, הַחֲלָבָנָה וְהַלְבֹנָה, מוֹר
 וְקִצִּיעָה, שְׁבֵלֵת נֶרְד, כְּרִפּוֹס, הַקֶּשֶׁט וְקִלּוּפָה וְקִנְמוֹן, בּוֹרִית
 כְּרִשִׁינָה, וְכָאן הֵם: שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עִז וּמְמִשְׁלָה,
 נֶצֶחַ, גְּדָלָה וְגִבּוּרָה, תְּהִלָּה וְתַפְאֲרָתָא, קִדְשָׁה וּמְלָכוּת - וְהֵם נֶגְד
 שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת הַרְחֻמִּים, וְצְרִיךְ לְאַמְרָם בְּנִשְׁמָה אַחַת,
 שְׁלֹא לְהַפְסִיק בֵּינֵיהֶם, וְאִם מִפְּסִיק בֵּינֵיהֶם, אִזּוֹ יוֹצֵאת שְׁלֵחַבֵּת
 אַחַת מִתַּחַת כְּנַפֵּי הַכְּרוּבִים, וּמְכַרְיָזִים בְּקוֹל גְּדוֹל: פְּלוּנֵי זֶה

בְּתֵלִיסַר מְכִילִין עֲלָאִין דְּמִנְהוֹן אֲתַבְרַכְתָּ, וְאַנּוּן תְּלִיסַר
 בּוּסְמִין עֲלָאִין דְּאַנּוּן: הַצָּרִי וְהַצָּרָן, הַחֲלֻבָּנָה וְהַלְבוּנָה, מוֹר
 וְקִצְיָעָה, שְׁבֻלַת גֶּרֶד, כְּרֹכּוּם, הַקֶּשֶׁט וְקִלּוּפָה וְקִנְמוֹן, בּוּרִית
 כְּרִשְׁיָנָא (יִין קְפְרִיסִין). וְהֵכָא אַנּוּן שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֵז
 וּמְמֻשָּׁלָה, נֶצַח, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתַפְאֶרֶת, קִדְשָׁה
 וּמַלְכוּת, וְהֵן נֶגֶד י"ג מִדּוֹת הֶרְחָמִים, וְצָרִיךְ לוֹמַר בְּנִשְׁמִימָה
 אַחַת דְּלֹא לְפָסֵק בִּינֵיהּ, וְאִי פָּסִיק בִּינֵיהּ אֲזֵי נִפְיֵק חַד
 שְׁלֵהוּבָא מִתַּחַת גְּדַפְיָהּ דְּכְרוּבִים וּמְכַרְיָזִים בְּקוֹל גְּדוּל:
 פְּלוּנִי דִּין פָּסִיק בְּשִׁבְחֵיהּ דְּמַרְיָה, וְיִשְׁתַּצִּי וְיִתְפַּסֵּק זְכוּתֵיהּ
 דְּלֹא יַחֲזִי בְּגֵאוּתָא דְּמַלְכָא כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר: "וּבַל יִרְאֶה גֵאוּת
 ה'" (יִשְׁעִיָּה כו י), עַד כְּאַן.

לְמִרוֹת שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְבוּהַ מִן הָעוֹלָם, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתוֹ שֶׁל הָאָדָם כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל כְּרָאוּי.

ו. עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לִזְהַר בְּזֶה מְאֹד לוֹמַר מִן תְּבַת
 "שִׁיר וְשִׁבְחָה" עַד "קִדְשָׁה וּמַלְכוּת" בְּתַפְלַת "יִשְׁתַּבַּח"
 בְּנִשְׁמִימָה אַחַת, וְכֵן נִכּוֹן שְׁלֹא לְהַפְסִיק בְּכָל מִילֵי דְקִדְשָׁה
 כְּגוֹן בְּעֵנִית "אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבַרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי
 עָלְמַיָּא יִתְבְּרַךְ". וְקִבְלֵתִי בְּשֵׁם חֲסִיד אַחַד שְׁהֵיָּה מְדַקְדַּק
 כְּשֶׁאָמַר "אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא" וְכוּ' לְכַוֵּן אֶת רַגְלָיו לְהַדְדִּי
 [פְּרוּשׁ: אַחַת אֶל הַשְּׁנִיית] כְּמוֹ בְּתַפְלַת י"ח כִּי זֶה אוֹת וּמוֹפֵת

הַפְּסִיק בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל אֲדוֹנוֹ, וַיִּכְלֶה וַיִּפְסַק זְכוּתוֹ, שְׁלֹא יִרְאֶה
 בְּגֵאוּת הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שְׁאַתָּה אוֹמַר: "וּבַל יִרְאֶה גֵאוּת הִי".

שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָפֵץ מְאֹד בְּתַפְלִתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בְּדֹאִיתָא בְּמִדְרַשׁ יְחִזְקֵאל (יִלְקוּט רְמוֹ שְׁלוֹ), רָאָה כַּמָּה גְבוּהַּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן עוֹלָמוֹ וְאָדָם נִכְנָס לְבֵית הַכְּנֻסֶת וּמִתְפַּלֵּל אַחֲרֵי הָעֲמוּד וּמֵהֵפֶךְ פָּנָיו אֶל הַכְּתָל, וְאָם הוּא בְּדַרְךְ יְהִדַר אֶפְיֵה לְאֵילָן.

מְנַהֵג כָּשֶׁר לְנִשְׁק כְּתָלֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ

ז. כִּי תַבֵּת "כּוֹתֵל" הוּא סוּד נִפְלָא, הוֹבָא בְּתַקּוּנֵי זֹהַר שֶׁהוּא תְּבוּת כ"ו ת"ל, רוּצָה לֹמַר כ"ו הוּא שֵׁם ה', ת"ל קָאִי עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא כְּתֵל מֵעַרְבֵי, תֵּל שְׁכַל פִּיּוֹת פּוֹנִין לְשֵׁם, וְלִכְּן צָרִיךְ הָאָדָם לְכוּן בְּזֶה כְּשֵׁיֶהֱפֶךְ פָּנָיו אֶל הַכּוֹתֵל וְאַחַר כֵּךְ יִתְפַּלֵּל בְּהַכְּנֻעָה וּבְאַיְמָה, כִּי כְּתָלֵי בֵּית הַכְּנֻסֶת הֵם קְדוּשִׁים מְאֹד וְאוֹר הַשְּׂכִינָה חוֹפֶפֶת עֲלֵיהֶם תָּמִיד, וְלִכְּן מְנַהֵג כָּשֶׁר לְנִשְׁק הַכְּתָלִים שֶׁל בֵּית הַכְּנֻסֶת מִחֻמַּת הַקְּדוּשָׁה.

גִּדּוּל קְדוּשַׁת בֵּית הַכְּנֻסֶת - שְׁבָגָלוֹת

בֵּית הַכְּנֻסֶת הוּא דִּירַת הַשְּׂכִינָה.

ח. וּרְאֵיהּ מִמִּדְרַשׁ יִלְקוּט יְחִזְקֵאל (רְמוֹ ש"ט): "וַיֵּצֵא כְבוֹד ה' מֵעַל מִפְתַּן הַבַּיִת", (יְחִזְקֵאל י יח) מָשַׁל לְמַלְךְ שֵׁיִצָּא מִפְּלִטִין שְׁלוֹ וְהָיָה מְנַשֵּׁק בַּכְּתָלִים מְגַפֵּף בְּעֲמוּדִים, וְאָמַר: "הָיָה שְׁלוֹם בֵּיתִי, הָיָה שְׁלוֹם פְּלִטִין שְׁלִי", כֵּךְ הִיָּתָה הַשְּׂכִינָה מְנַשֶּׁקֶת וּמְגַפֶּפֶת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: "הָיָה שְׁלוֹם בֵּיתִי וּמִקְדָּשִׁי".

הַמִּתְפַּלֵּל בְּאֵימָה וּבִירְאָה זֹכֶה לְרֵאוֹת פְּנֵי הַשָּׂכִינָה
וְעֹכְשׁוֹ בְּגִלוּת הַזֶּה הַבְּתִי כְּנִסְיוֹת הֵן דִּירוֹת הַשָּׂכִינָה וְעַל
כֵּן צָרִיכִין אָנוּ לְנַהַג בְּבִתּוּלָה כְּנִסְיוֹת שֶׁלָּנוּ כְּבוֹד וּקְדוּשָׁה, וְלֹא
לְהֵרְאוֹת בְּהֵן קְלוּת רֵאשׁ כְּמוֹ שֶׁכְּתִבְתִּי לְעֵיל, וְכֹל הַמִּתְפַּלֵּל
בְּאֵימָה וּבִירְאָה וּבְכוּנָת הַלֵּב זֹכֶה לְחִזּוֹת בְּנֵעָם ה' וּלְבַקֵּר
בְּהִיכְלוֹ אָמֵן.

◆ שְׁמִינִי ◆

פֶּרֶק נ"א

א. כְּתִיב (דְּבָרִים כג, טו): "וְהָיָה מִחֲנִיךְ קְדוֹשׁ". כְּשֵׁם שֵׁשׁ גְּבוּל בְּכַתוּת וּמִחֲנוּת הַשְּׂכִינָה שֶׁנִּקְרָאִים "קְדוֹשִׁים", בֶּן נָמִי בְּגוּף הָאָדָם וְאִיבָרָיו הֵם נִקְרָאִין "מִחְנָה", בְּעֵנִין אִם הָאָדָם מִקְדָּשׁ אֶת גּוּפוֹ וְאִיבָרָיו בְּעֵנִי הַקְדָּשָׁה אֲזִי אִיבָרָיו שְׁלוֹ נִקְרָאִים "מִחְנָה שְׂכִינָה" מִפֶּשׁ, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר (נִיקְרָא כב לב): "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", (שְׁמוֹת כה ח) "וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם". וְכִשְׁהוֹלֵךְ הָאָדָם בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב אֲזִי הוּא מְכַנֵּס עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת מִחְנָה לְסִטְרָא אַחְרָא.

יִתְפַּלֵּל הָאָדָם שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכֶּהוּ

לְהִיּוֹת כֶּסֶף לְשְׂכִינָה הַקְדוֹשָׁה

ב. עַל בֶּן יִהְיֶה שְׂגוּר בְּפִי הָאָדָם לֹאמַר תְּפִלָּה קְצָרָה, "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! זַכְּנֵי לְהִיּוֹת כֶּסֶף לְשְׂכִינָה". כִּי כִּשְׁהַגּוּף הוּא בְּקְדָשָׁה נַעֲשֶׂה כֶּסֶף לְשְׂכִינָה, כִּי זֶה הוּא חֶשֶׁק וְתֵאוּהָ לְשְׂכִינָה לְשָׂרוֹת עַל גּוּפוֹת הַצְּדִיקִים. מֵה שְׂאִין בֶּן כְּשֵׁיֶסֶלֶף אָדָם אֶת דְּרָכּוֹ הוּא לְהַפּוֹךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּדֹאִיתָא בְּזִהַר פְּרֻשְׁתַּי נִחַ (דף סח ע"ב) בְּפֶסוּק (בְּרֵאשִׁית ז יז), "וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ", *יז בְּגִין דְּחֻטְאִין בְּעֲלָמָא שְׂכִינְתָא

מסתלקת מן ארעא, והשכינה נקראת תיב"ה, פי "תיבה" הוא אות "בי"ת ה" בפהפוך אתנן [פרוש: בפהפוך אותיות]. ושם בזהר מבאר דברים השיכים אל קדשת הגוף ואיבריו, ועקר מקום לכל הקדשות לקדש גופו בלמוד התורה מאי דאפשר ובפרט קדם שילך לישן בלילה כדאיתא במדרש הנעלם (זהר חדש דף ל ע"ב): אמר רבי יהודה אין לך בכל לילה שאינו אויז מטטרוין שר הפנים כל הנשמות העוסקים בתורה, ומראה אותן לפני הקדוש ברוך הוא וממתינים מלאכי השרת מלומר שירה עד שיכנסו נפשות צדיקים עמהם ויאמרו ביחד לאל עליון מקדשת הגוף.

ידקדק לקרות את שמע בכונה גדולה

כן ידקדק האדם באמירת קריאת שמע בכונה גדולה ומלה במלה פי יש בקריאת שמע רמ"ח תבות נגד רמ"ח איברים.

ג. ואיתא בזהר חדש (דף נ"ט עמוד א') "כל אדם שקורא קריאת שמע כדקא יאות [פרוש: כראוי] כל תבה ותבה משפיע בכל איבר ואיבר דיליה [פרוש: שלו], ואם אינו קורא קריאת שמע בכונה פי אם במהירות ועראי ובלבו הוא מהרהר בעסקים אחרים והלב אינו יודע מה שהפה מדבר, אזי כל איבר ואיבר שואב עליו הסטרא אחרא, ועל ידי כן באים חלאים ומכאובים על גופות בני אדם, על אשר אינן נזהרין

לקרות קריאת שִׁמְעַ בְּכֹנֶה". וְהֶעֱנִין שְׁצָרִיךְ לִידַע מַה שֶּׁכָּתוּב בְּסֵפֶר "כָּלִי חֲמֻדָּה" פֶּרֶשֶׁת בְּרֵאשִׁית, "כִּי כָשֶׁם שֶׁרַמ"ח אֵיבָרִים וְשֵׁם"ה גִּידִין שֶׁל הָאָדָם מְכֻנָּיִם וּמִשְׁעַבְדִּים תַּחַת רַמ"ח מְצֻוֹת עֲשֵׂה וְשֵׁם"ה מְצֻוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, הִכִּי נִמְי אֲרָצוֹת תִּבֵּל וּמְקוֹמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם מְכֻנָּיִם וּמִשְׁעַבְדִּים תַּחַת רַמ"ח מְצֻוֹת עֲשֵׂה וְשֵׁם"ה מְצֻוֹת לֹא תַעֲשֶׂה נֶגְדַּי אֵיבָרִים וְגִידִים שֶׁל הָאָדָם".

אִם הָאָדָם מְקַבֵּל אֶת הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה, הֵם מְטַהְרִים אֶת גּוּפוֹ וּמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ

ד. וְאָמְרוּ הַרְאִישׁוֹנִים כִּי עֵקֶב מְסוּר תַּחַת מְשַׁלֵּת מְצֻוֹת מִלָּה, וְהַמּוֹפֵת שָׂאֵם יִשְׁךְ הָעֵקֶב אִם יִשִּׁימוּ עַל הַנְּשׁוּךְ בְּרִית מִלָּה שֶׁל תִּינוּק שֶׁלֹּא רָאָה קָרִי יִשְׁקֹט הַכָּאָב וְתִסְתַּלֵּק הַסִּפְכָּה. וְעוֹד סִגְלָה נִפְלְאָה לְתִינוּק הַנוֹלָד שֶׁלֹּא יִקְרָה עָלָיו חֲלִי נִכְפָּה בַּר מִנָּן, מִיָּד כְּשֶׁנוֹלָד יִשִּׁימוּ בְּפִיו בְּרִית קִדְּשׁ שֶׁל תִּינוּק וַיְהִי נְצוּל כָּל יָמָיו מִחֲלֵי נִכְפָּה. עוֹד דַּע כִּי הַיִּסּוּרִים הַבָּאִים עַל הָאָדָם אִם הוּא מְקַבֵּל עָלָיו בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד אֲזִי אוֹתָן יִסּוּרִין מְזַכִּין וּמְטַהְרִים וּמְקַדְּשִׁים אֶת הַגּוּף מְאֹד.

ה. וְהֶעֱנִין מְבַאֵר בְּזִהָר פֶּרֶשֶׁת שְׁלַח לָךְ, כִּי נִשְׁמַת הָאָדָם נִמְשַׁלֵּת לְגַר, וְטִבַּע הַגֵּר כְּשֶׁאִינוּ מְאִיר אֲזִי מְנַעֲנְעִין אוֹתוֹ קֶצֶת וַיִּתְלַהֵב יוֹתֵר וּמְאִיר כְּרֵאוֹי, וְזֶה דְּוָקָא בְּגַר יָפֵה, מַה שֶּׁאִין כֵּן בְּגַר גְּרוּעַ אֲדַרְבַּה בְּנַעֲנוּעוֹ אוֹתוֹ יִכְבֶּה הַגֵּר, וְכִמוֹ כֵּן אָדָם בְּהִיוֹתוֹ חוֹטֵא וְהַנְּשָׁמָה אֵינָה מְאִירָה בְּתוֹךְ גּוּפוֹ כְּרֵאוֹי אֲזִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵחַ עָלָיו יִסּוּרִים הַמְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ

וּמְזַעְזְעִים אוֹתוֹ, וְכֹאֲשֶׁר יִקְבֹּל בְּאַהֲבָה אֲזִי חוֹזֶרֶת הַנְּשָׁמָה
לְהִיּוֹת מְאִירָה יוֹתֵר מִכְּבְּרָאֲשׁוֹנָה, וְאִם אֵינִי מְקַבֵּל בְּאַהֲבָה אֲזִי
אֵינִי זוֹכֵה לְהָאִיר כְּכְּבֹרָאֲשׁוֹנָה, וְיִסְוֶרֶינן מְרַעִין לוֹ, וְהַדִּין
מִתְעוֹרֵר עָלָיו עַד יִרְדָּתוֹ לְשׁוֹתָה עֲמוּקָה שֶׁל גִּיהֶנֶם, וְהִירָא
דְּבַר ה' יִבְחַר בְּחַיִּים וְטוֹב לוֹ.

פרק נ"ב

א. שלמה המלך עליו השלום כתב בספרו (קהלת ז, טז-יז) "אל תהי צדיק הרבה, ואל תרשע הרבה", וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת סוטה (נדף כב עמוד ב), "הזהרו מן הצבועים שדומים לפרושים שעושים מעשה זמרי ומבקשים שכר בפנחס". והנה לפעמים האדם יראה לעינים, איש אשר הוא עוסק תמיד בתפלה בכונה והולך בתפלין כל היום אתה סובר בדעתך שהוא איש ישר וכשר באשר שתמיד הוא עומד במלאכת השמים, אבל אין אתה יודע מה שהוא בלבו.

ובוא וראה מה שהביא במדרש פסיקתא רבתי: "מעשה באיש עשיר אחד שהיה לו סך עצום ורב והיה למדן מפלג וחסיד במעשיו, ולעת זקנתו היה בדעתו לילך ולסע לארץ ישראל, ובנסיעתו בדרך הגיע לעיר אחת קהלה קדושה מערי הישמעאלים, וראה אדם אחד ושמו רבי אלכסנדר שהיה רב היום בבית הכנסת עוסק בתפלתו ועומד בטלית ותפלין והיה סובר בדעתו שהאיש הנזכר לעיל שעוסק בתפלתו הוא איש כשר ונאמן, והמתין האיש העשיר עד שסים תפלתו ואמר לו: 'בבקשה ממך, באשר שאני היום מארץ נכריה, והארץ היא משבשת בגיסות וחילות, ומתירא אני לסע עם הממון שלי מחמת אחריות הדרך. קח מאתי הממון עם האוצר כלי כסף וכלי זהב תחת ידך עד בואי

אליך, כי בדעתתי לסע בעצמי להכין לי איזה עיר ובית לישב בארץ ישראל. והשיב לו רבי אלכסנדר: 'טוב הדבר, תן לי את ממונך עם הארגז ואני אציג המטמון שלך בתוך החדר אשר אוצרותי שמה, ואתה לך לשלום לארץ הקדושה'. והבטיח לו, כשיחזור לבוא אליו, אזי יתן לו הפקדון במלואו, וכן עשה העשיר הנזכר לעיל ונתן לו הארגז עם המעות וכליו, כלים מכלים שונים בפקדון, והלך העשיר עם אשתו לשלום לארץ ישראל ובחר לישב בקהלת קדש חברון. ויחזר בעצמו אחר הממון ופקדון שלו, וכאשר בקש העשיר פקדונו מהאיש רבי אלכסנדר, המתפלל בתפלין וטלית, אז כחש בו האיש ואמר: 'לא ידעתך ומעולם לא ראיתך בעיני', ויחרד האיש העשיר מאד, ונפל על פניו ובכה והתחנן לו, והאיש אטם אזנו ממנו והעז פניו עליו וקלל אותו ואמר, שמעולם לא לקח ממנו שום פקדון.

והלך האיש העשיר ממנו בפתי נפש והלך לבית הכנסת ונשא לבו אל השמים ואמר, 'רבונו של עולם, אתה אדון הכל - עליך יש לי התרעמת, כי סבור הייתי שהאיש רבי אלכסנדר הוא צדיק גמור, באשר שראיתי אותו מעטף בטלית ותפלין רב היום, ועומד ומתפלל לפניך בכונה גדולה, ועכשו אני רואה שהוא עושה הכל ברמאות ואין לבו שלם אתך, לכן אני מוסר דיני לשמים שתנקם את נקמתי ממנו כדי שידעו הכל ידך הגדולה והגבורה, אין לי שום תרעמת על שום בריה כי אם עליך'. ובכה בלב נשבר

וַמֵּיד נִגְלָה אֵלָיו אֱלֹהֵי הַנְּבִיא וְאָמַר לוֹ: 'אַל תִּירָא! לֶךְ אֲצֵל אִשְׁתּוֹ וְאָמַר לָהּ סִימֵן שְׂאֵכֶל זֶה הַפֶּסֶח הוּא וְאִשְׁתּוֹ חֲמִץ, וְגַם סִימֵן שְׁנֵי אָמֹר לָהּ בְּשִׁבִיל בַּעֲלָהּ, שְׂאֵכֶל גַּם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּהַשְׁכָּמָה קִדְּם שֶׁהֵלַךְ לְבֵית הַכֹּהֲנֹת'.

וּכְשֶׁהֵלַךְ בַּעֲלָהּ רַבִּי אֱלֶכְסַנְדֵּר לַחוּץ לַשּׁוּק בְּאִיזָה מִשָּׂא וּמִתֵּן, הֵלַךְ הָאִישׁ הַעֲשִׂיר לְאִשְׁתּוֹ וְאָמַר לָהּ הַסִּימָנִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל. וְסִבְרָה אִשְׁתּוֹ שֶׁבַעֲלָה צָנָה פֶּן, וְתִכְף הִלְכָה וְהַחֲזִירָה לוֹ הַפֶּקְדוֹן, וְהֵלַךְ הַעֲשִׂיר בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לִבָּב לְדַרְכּוֹ לְשָׁלוֹם. וּכְשָׂבָא רַבִּי אֱלֶכְסַנְדֵּר לְבֵיתוֹ סִפְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ אִיךְ שֶׁנִּתֵּן הַעֲשִׂיר הַסִּימָנִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל וְהִיא הַחֲזִירָה לוֹ הַפֶּקְדוֹן, אִז אָמַר רַבִּי אֱלֶכְסַנְדֵּר כְּאֲשֶׁר נִתְפָּרַס הַדְּבָר שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמֹר, הֵלַךְ וְהִמִּיר דָּתוֹ הוּא וְאִשְׁתּוֹ, יִמַּח שְׁמֵם וְזִכְרָם".

וְעַל כֵּן אֵל יִרְאֶה הָאָדָם לְעֵינָיִם לְסַמֵּךְ עַל הָאָדָם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה זְמָרִי וּמִבְקֵשׁ שָׂכָר כְּפִנְחָס, אֲלֵא יִרְאֶה הָאָדָם מִי שֶׁהוּא צְדִיק וְעוֹמֵד בְּצַדִּיקוֹתוֹ בְּמִמּוֹן, שְׂאִינוֹ מִבְקֵשׁ מִמּוֹן שֶׁל אַחֵרִים זֶהוּ צְדִיק גָּמֹר.

הוּי זְהִיר מְאֻנְשִׁים שְׁנֵרָאִים כְּחִסִּידִים

אַבֵּל לְבָם מְלֵא תוֹעֵבוֹת

ב. וּבּוֹא וּרְאֶה שֶׁהוּא מְרַגֵּל בְּפּוֹמָא דְאִינְשֵׁי: הַזְהַר מִן הַצְּבוּעִין וְהַשְּׂמֵר מִן "וְצַדִּיקֶתְךָ", וְשִׁמְעֵתִי מַעֲשֵׂה שֶׁהִיָּה אִישׁ זָקֵן עֲשִׂיר גְּדוֹל, וְהִיָּה לוֹ רַק בֶּן יָחִיד, בַּחֲזוֹר יִפֶּה עֵינָיִם וְחָכָם מְאֹד. וְיִהִי הַיּוֹם, וְיִקְרָבוּ יְמֵי הַזָּקֵן לְמוֹת, וְקָרָא לְבָנוֹ הַבַּחֲזוֹר וְצָוָה לוֹ קִדְּם מוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: בְּנִי, הַנְּנִי נוֹחַל לְךָ מִמּוֹן רַב

אוֹצְרוֹת גְּדוּלוֹת שִׁיהִיָּה לָךְ כָּל טוֹב כָּל יָמֵי חַיֶּיךָ, וְאֲנִי מְצוּהָ לָךְ, שֶׁתִּשְׁמַר אֶת עַצְמְךָ מִן הַצְּבוּעִין וּמִן הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵמָּה עוֹסְקִים בַּחֲסִידוֹת הַרְבֵּה חוּץ מִטֹּבַע הַבְּרִיּוֹת, כִּי כֵךְ מֵרָאִין אֶת עַצְמָם שֶׁהֵן חֲסִידִים אֲבָל שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת הֵן בְּלִבָּם, וְהִזְהַר מִן "וְצַדִּיקְתָּךְ", וְאִז יִהְיֶה לָךְ וּלְזֹרְעֶךָ כָּל טוֹב כָּל הַיָּמִים, וּמֵת הָאִישׁ הַזֶּקֶן.

ג. וְאַחַר כֵּן נָשָׂא הַבְּחוּר בְּתוּלָה יְתוּמָה עֲנִיָּה אַחַת יִפְתַּ תְּאֵר מְאֹד בְּאֲשֶׁר שִׁישְׁרָה בְּעֵינָיו, וְאַחַר הִנְשׂוּאִין שָׁמַח בְּאִשְׁתּוֹ וְאִשְׁתּוֹ הִיָּתְהָ צְנוּעָה וַחֲסִידָה בְּעֵינֵי בַּעֲלָהּ, וַכְּמוֹ ד' אוֹ חֲמֵשׁ שָׁנִים אָמַר הַבַּעַל לְאִשְׁתּוֹ: בּוֹאִי עִמִּי לְטִיֵּל בְּרַחוּבוֹת וּבִשְׂנוּקִים לְרֵאוֹת בְּטוֹב הָאָרֶץ, וְאָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: לֹא אֵלֶיךָ פֶּן אֲשָׂא עֵינַי אֶל אֲנָשִׁים אַחֲרִים אוֹ אֲנָשִׁים אַחֲרִים יִתְּנוּ עֵינֵיהֶם בִּי וְאֲנִי מִכְּשִׁילָה אוֹתָם, אִז אָמַר בַּעֲלָהּ בְּלִבּוֹ אֵף הִיא נִרְאִית כְּצַדִּיקַת וְזָכַר אֶת צְנוּאַת אָבִיו וְשָׁתַק, וְהִלֵּךְ בְּעַצְמוֹ לְשׂוּק יְחִידִי.

אִשְׁתּוֹ לֹא יָדְעָה שֶׁעָשָׂה מִפְּתַח לְכָל חֹדֶר בְּבֵיתוֹ

מָה עָשָׂה הָאִישׁ הַנּוֹזֵכַר לְעִיל כְּמוֹ חֲצִי שָׁנָה אַחַר זֶה הַמַּעֲשֶׂה הַלֵּךְ וְצוּנָה לְעִשׂוֹת לְכָל הַחֲדָרִים שֶׁבְּבֵיתוֹ שְׁנֵי מִפְּתָחוֹת וְנָתַן מִפְּתַח אֶחָד לְכָל חֹדֶר וְחֹדֶר לְאִשְׁתּוֹ וּמִפְּתַח אֶחָד לָקַח לְעַצְמוֹ, וְלֹא הִגִּיד לְאִשְׁתּוֹ שִׁישׁ לוֹ עוֹד מִפְּתַח.

ד. וַיְהִי הַיּוֹם אָמַר הַבַּעַל לְאִשְׁתּוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לִילֵךְ לְמַרְחָקִים לְקִנּוֹת סְחוּרוֹת וְשָׁתְכִין לוֹ צִיָּדָה לְדֶרֶךְ, וְכֵן עָשְׂתָה אִשְׁתּוֹ כִּי הִיָּתְהָ סְבוּרָה שֶׁבַּעֲלָהּ יִסַּע מִמָּנָה כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ.

וּלְיוֹם מִחְרָתוֹ נִסַּע הַבַּעַל מִמְּנָה, וְהָיָא סְבָרָה שֶׁהֵלֶךְ בַּעֲלָהּ
 לְמִרְחָקִים. אָבֵל הַבַּעַל עָשָׂה בְּעֶרְמָה וּכְשֶׁהָיָה חֲצִי פְרֹסָה
 מִחוּץ לְעִיר צָוָה לְעַגְלוֹן לָשׁוּב וְלֵילֶךְ לְעִיר וְלֹא שָׁב לְבֵיתוֹ
 כִּי אִם לְבֵית הָאוֹשְׁפִיזָא אֲשֶׁר אוֹרְחִים שָׁמָּה, וְכֹאֲשֶׁר הִגִּיעַ
 הַחֲשֶׁךְ בַּלַּיְלָה הֵלֶךְ הָעֵשִׂיר לְבֵיתוֹ וּפְתַח פְּתַח רֵאשׁוֹן בְּבֵיתוֹ,
 וְאַחַר כֵּן הֵלֶךְ מִחֶדֶר לְחֶדֶר עַד שָׁבָא לְחֶדֶר אֲשֶׁתוֹ שֶׁהִיָּתָה
 יְשָׁנָה, וְעָרַל אֶחָד הָיָה שׁוֹכֵב עִמָּה בַּמָּטָה, וְכִשְׁרָאָתָה הָאִשָּׁה
 שֶׁבַעֲלָה הוּא בְּחֶדֶר אָמְרָה לְהָעָרַל שִׁיקַח חֶרֶב וַיִּדְקֹר אֶת
 בַּעֲלָהּ, וְהוּא הָיָה מִתְיָרָא וְהֵלֶךְ לוֹ מִחוּץ לְבֵיתוֹ, וּמִרַב הַצָּעַר
 שְׁלוֹ הֵלֶךְ וְשָׁכַב בְּשׁוֹק וַיִּשֶׁן שָׁם, וּבְאוֹתוֹ הַלַּיְלָה נִגְנַב
 מִהַמֶּלֶךְ שֶׁל אוֹתוֹ הָעִיר אוֹצֵר אֶחָד. וְלָקַח הַגִּנָּב מֵאִתּוֹ כָּל
 הָאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְהִיָּתָה צָעָקָה גְדוֹלָה בְּאַרְמוֹן
 הַמֶּלֶךְ.

ה. וְצָוָה הַמֶּלֶךְ לְחַפֵּשׂ בְּכָל הַדְּרָכִים וּבְבִתִּים חֲפוּשׁ אַחַר
 חֲפוּשׁ, וְהִלְכוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ בְּכָל הָעִיר הֵהָיָא וּמְצָאוּ לְהָאִישׁ
 שׁוֹכֵב וַיִּשֶׁן עַל הָרְחוּב. וְאָמְרוּ בְּלִבָּם שֶׁהוּא הַגִּנָּב וְתַפְסוּ
 אוֹתוֹ, וְנִגְמַר דִּינוֹ לְמִיתָה אַחַר הָעֲנוּיִים קָשִׁים שֶׁנִּפְסְקוּ לוֹ.

וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁהָיוּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ לְתַלּוֹתוֹ עַל הָעֵץ הֵלֶךְ
 כְּמֹר אֶחָד עִמּוֹ כְּסִדֵּר הָאֲמוֹת, וְאוֹתוֹ הִכְמֹר הָיָה חָשׁוּב וְגָדוֹל
 אֲצֵל הַמֶּלֶךְ וְהָיָה הִכְמֹר מְדַבֵּר עַל לְבוֹ שִׁמְיֵיר דָּתוֹ, וְאַחַר כֵּן
 הָיוּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ דֶּרֶךְ אֶחָד שֶׁהָיָה שָׁם אִשְׁפָּה, וְהָיוּ תוֹלְעִים
 יוֹצְאִין מֵהָאִשְׁפָּה עַל הָאַרְץ, וְאָמַר הִכְמֹר לְהַתְלִין שִׁסְבַּב אֶת

הָאִישׁ סָבִיב לְהַתּוֹלְעִים שְׁלֵא יָמִית אֶת הַתּוֹלְעִים מֵאַחַר
שֶׁהַתּוֹרָה הִזְהִירָה "וַיִּרְחַמְיוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיו" (תהלים קמה, ט).

ז. אָמַר הָאִישׁ בְּלִבּוֹ אִף הַכֹּמֵר מִן הַצְּבוּעִים שֶׁל
"וַצְדָקָתְךָ", אָמַר הָאִישׁ לְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא וְהַכֹּמֵר הָיוּ
עוֹשִׂין הַגְּנֵבָה בַּחֲצַר הַמֶּלֶךְ, וּמִיָּד תִּפְשׁוּ הַשּׂוֹמְרִים גַּם לְאוֹתוֹ
הַכֹּמֵר. וְצָוָה הַמֶּלֶךְ לְחַפֵּשׂ בַּחֲדָר הַכֹּמֵר הַגָּדוֹל וּמָצְאוּ שֵׁם
כָּל הַגְּנֵבָה, וְאַחֵר כֵּן שָׁאַל הַמֶּלֶךְ אֶת הָאִישׁ מַה שְׂיָכוֹת הָיָה
לוֹ אֲצֵל הַכֹּמֵר.

הַתְּחִיל הָאִישׁ לְסַפֵּר לְהַמֶּלֶךְ מִצְוֹאת אָבִיו וּמַה שְׁאַרְע לוֹ
עִם אִשְׁתּוֹ הַזּוֹנָה, וּמַה שְׁאַרְע לוֹ עִם הַכֹּמֵר, וְלִכֵּן הָיָה נוֹקֵם
וְנוֹטֵר לְהַכֹּמֵר שֶׁהָיָה רוֹצֵה לְהִיּוֹת צַדִּיק הַרְבֵּה, וְצָוָה הַמֶּלֶךְ
תִּכְףּ לְתַפֵּס אֶת אִשְׁתּוֹ הַזּוֹנָה וּמָצָא שְׂפָדְכָרְיוֹ כֵּן הוּא, וְצָוָה
הַמֶּלֶךְ לְהָשִׁיב אֶת הָאִישׁ לְבֵיתוֹ כְּבָרְאֵשׁוֹנָה, וְאִשְׁתּוֹ צָוָה
לְהַסִּיר אֶת רֵאשָׁה עִם הַזְּנָאִי, וְאֶת הַכֹּמֵר צָוָה לְתַלוֹתוֹ עַל
הָעֵץ.

אֵין לְאָדָם לְסַמֵּךְ עַל רְאוֹת עֵינָיו, כִּי אֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֵבְרוֹ

ח. עַל כֵּן נִלְמַד מִזֶּה הַמַּעֲשֵׂה, שְׁלֵא יִסְמַךְ הָאָדָם בְּמַה
שְׂיִרְאָה בְּעֵינָיו שֶׁהוּא הוֹלֵךְ תָּמִיד, כִּי אֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ מַה
שֶׁהוּא בְּלִבּוֹ. הַכֹּלֵל הַזֶּה נִקְטָ בְּיָדְךָ מִי שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְיִהְיֹת
בְּמִמּוֹן שֶׁל חֵבְרוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאִין רוֹצֵה בְּמִמּוֹן שֶׁל גִּזְלֵ אוֹ
מִמּוֹן שֶׁל גְּנֵבָה, וּמִשָּׂאוֹ וּמִתְנֹנוֹ הוּא בְּאַמוּנָה, הוּא אִישׁ צַדִּיק
וְיִשָּׁר בְּוַדָּאִי.

אָבֵל כְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ נוֹשֵׁק הַתְּפִלִּין וּמִתְפַּלֵּל
וְאֵינוֹ עוֹסֵק בְּמִשָּׁא וּמִתֵּן בְּאַמוּנָה, צָרִיךְ לְהִרְחִיק מִמֶּנּוּ בְּכָל
מִינֵי הִרְחָקוֹת כִּי עֵקֶר הִירָאָה וְהַצְדָּקוֹת הוּא בְּמִמּוֹן, וְכָל
אָדָם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּצַדִּיקוֹתָיו עַל מִמּוֹן זֶה הוּא צָדִיק גָּמוּר,
וְעָלָיו נֵאמָר, "יִגְיַע כַּפֵּיךָ כִּי תֹאכֵל" (תהלים קכח ב) -
"אֲשֶׁרִיךְ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה "וְטוֹב לָךְ" - בְּעוֹלָם הַבָּא אָמֵן.

◆ תזריע ◆

פרק נ"ג

כָּל מֵה שֶׁבָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הַכֹּל הוּא לְכַבֹּדוֹ בָּרָא, (אבות ו יא) וְכָל שֶׁפֶן הָאָדָם שֶׁהוּא עוֹלָם קָטָן לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְכַבֹּדוֹ, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה הָאָדָם עֹבֵד לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַבְדוֹ בְּאִמָּה וּבִירְאָה וּבְאַהֲבָה. וְהִנֵּה בְהִיּוֹת הָאָדָם מְלַבֵּשׁ לְבוּשִׁים קְדוּשִׁים בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים אֲזִי נִקְרָא עֹבֵד ה'. וְאֵלּוּ הֵן הַדְּבָרִים שֶׁהָאָדָם מְשַׁעֲבֵד גּוּפוֹ וְנַפְשׁוֹ לְעִבּוּדַת ה', אֲהַבַת הַתּוֹרָה, כְּנֻגַת הַמְצֻוֹת, כְּנֻגַת הַתְּפִלָּה, קְדֻשַׁת שַׁבַּת וְיוֹם טוֹב, קְדֻשַׁת הָאֲבָרִים, קְדֻשַׁת הַמַּחְשָׁבָה, קְדֻשַׁת הַמַּחֲנֶה, קְדֻשַׁת הַגְּדָרִים, קְדֻשַׁת הַמִּדּוֹת.

א. וְנִתְחִיל בְּאַהֲבַת הַתּוֹרָה, הוּא שִׁיכּוֹן בְּלִמּוּדוֹ לְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיה וְלֹא לְתוֹעֵלַת עֲצָמוֹ, כְּדֵי שִׁיִּחְזִיק עֲצָמוֹ לְבַעַל תּוֹרָה אוֹ אֶפְלוֹ שִׁיְהִיָּה לוֹ עוֹלָם הַבָּא, וְכָל הַמְּכֻוֹן בְּלִמּוּדוֹ לְהִנָּאת עֲצָמוֹ וְלְכַבֹּדוֹ עָלָיו נֶאֱמַר, "וְכָל חֲסִדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה". (ישעיה מ ו) וְהָאָדָם הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה כִּי אֵין הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׁמְחָה וְלֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת.

ב. צָרִיךְ הָאָדָם לְזַהַר לִילֵךְ לִישִׁיבָה שֶׁל הָרֵב מוֹרָה צָדֵק לְעַדְתּוֹ, וְכֹתֵב הָרֵב רַבִּי יַעֲקֹב בִּירֵב זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה כִּי כִּנְגַד

כָּל פְּעַם שְׁאָדָם מוֹנֵעַ עֲצָמוּ לְלַכֵּת לִישִׁיבָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּן
דוֹחִין אוֹתוֹ מִן יִשִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה בְּעוֹלָם הַבָּא בְּמִסְפָּר
הַיָּמִים.

צָרִיךְ לִזְהַר בְּעַל תּוֹרָה מַגָּאָנָה כְּמוֹ שֶׁהֶאֱרַכְתִּי לְעִיל.

בְּלִמּוּד הַלְכָה מְקַשְׁטִין אֶת הַשְּׂכִינָה.

"הַלְכָה" אוֹתִיּוֹת "הַפְּלָה"

צָרִיךְ הָאָדָם לְלַמֵּד הַלְכָה בְּכָל יוֹם, וַיִּכְוֶן לְדַיֵּק הַיֵּטֵב
וּלְהִסִּיר לְפִי שְׂכָלוֹ כָּל הַקְּשִׁיּוֹת שְׂבָה, וּבִזְזָה הוּא מִסִּיר מִן
הַשְּׂכִינָה כָּל הַקְּלִיפּוֹת וּמְקַשְׁטֵט אוֹתָהּ בְּקַשׁוּטִין, כִּי אוֹתִיּוֹת
"הַלְכָה" הֵן אוֹתִיּוֹת "הַפְּלָה". וְלֹא יָבוֹשׁ לֹמַר עַל דְּבָר שֶׁלֹּא
שָׁמַע וְלֹא יָדַע - לֹא שְׁמַעְתִּי.

עַל יְדֵי הַזְעָה בְּשַׁעַת הַלִּמּוּד מְשַׁבְּרִים אֶת הַקְּלִיפּוֹת

ג. יְלַמֵּד בְּכֵחַ עַד שְׁיִזְיַע וּבִזְזָה הוּא מְשַׁבֵּר הַקְּלִיפּוֹת.
גַּם יִזְהַר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּכַעַס בְּפִלְפוּלוֹ בִּישִׁיבָה, כִּי חֲקַמְתּוֹ
מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ וְאֶפְלוֹ עַל הַתְּלַמִּידִים שֶׁלֹּא הִבִּינוּ לֹא יִהְיֶה
בְּכַעַס, וּכְמוֹ שֶׁכְּתַבְתִּי לְעִיל בְּפִרְקִים הַקּוֹדְמִין.

עֵקֶר לִמּוּד הַתּוֹרָה כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כֶּסֶף לַשְּׂכִינָה

ד. יִהְיֶה לוֹ חֲדָר מִיַּחַד לְקַדְּשֵׁת בֵּית הַמְּדַרְשׁ מִמָּשׁ, וְאִם
אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת לוֹ חֲדָר מִיַּחַד יִיַּחַד בְּחֲדָרוֹ זְנוּיָת אַחַד מִיַּחַד
וַיִּקְבַּע שֵׁם עֲתִים לַתּוֹרָה.

עֵקֶר לִמּוּד וְעֵסֶק הַתּוֹרָה הוּא לַעֲשׂוֹת כֶּסֶף לַשְּׂכִינָה,
וּבְהִיּוֹת הָאָדָם מְלַכְלֵךְ בְּעוֹוֶן וְחֲטָא אַזִּי אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה

עָלִיו, כִּי כָל עֲוֹן וְעֹוֹן הוּא קוֹץ מְכַאוֹב נֶגֶד הַשְּׂכִינָה, וְלִכְן יִתְוַדֶּה הָאָדָם קִדְּם שִׁילְמֵד כְּדִי לִיחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכַנְתִּיהָ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ.

כְּמוֹ שֶׁעַל הָאָדָם לְקַיֵּם הַמִּצְוֹת בַּגִּשְׁמִיּוֹת, כִּן עָלִיו לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה.

ה. סֵפֶר שֵׁישׁ בּוֹ טְעוֹת יִתְקַן "וְאֵל תִּשְׁפֹּן בְּאֵהָלְךָ עוֹלָה" (איוב יא יד), אֵין לְהַגִּייה מְסַבְרָא וְכַתֵּב הַרְמַב"ן זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (בְּבֹא בַתְרָא דַף קלד עמוד א) "יֵד הַמּוֹחֶקֶת בְּסִפְרִים בְּלִתֵּי רְאִיָּה בְּרוּרָה תִקְצֹץ" וְלְטָאֵי דְרַבְבֵּנָן יִגִיעַ לְהָאֵי יֵדָא שְׁתַקְצֹץ נְפֻרוּשׁ: וְהַקְלָלָה שֶׁל חֲכָמִים תִּגִיעַ לְיַד הַזֹּאת שְׁתַקְצֹץ].

הִיגַעַ בְּלִמּוּדוֹ לֹא בְמַהֲרָה הוּא שׁוֹכַח. הַלּוֹמֵד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֵינוֹ שׁוֹכַח. הַלּוֹמֵד וְלִשְׁנוֹ יִבֵּשׁ מִחֶמֶת צְמָאוֹן וְאֵינוֹ מִפְסִיק מִלְמוּדוֹ נֶחֱשֵׁב לוֹ לְכַפְרַת עֲוֹן עַל עֲוֹן דְּבָרִים בְּטָלִים. כִּשֵׁם שֶׁמְחַיֵּב הָאָדָם לְקַיֵּם מִצְוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת כִּן הוּא מְצַוָּה עַל הַרוּחָנִית לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁים בַּתּוֹרָה, וְעַל יְדֵי כֵן יִזְכֶּה לְאוֹר הַתּוֹרָה.

ו. קִנְיָה לְךָ חֵבֶר (אָבוֹת פְּרָק א מִשְׁנָה ו) כְּמִשְׁמְעוֹ, וְגַם רִמְזוֹ עַל הַקּוֹלְמוֹס יֵהֵא לְךָ חֵבֶר שְׁתַכְתֵּב מֵה שְׁתַחֲדֵשׁ, זֶה סִימָן כְּתוֹב (שְׁמוֹת יז יד) "כְּתֹב זֹאת זְכוּרֵנוּ בְּסִפְרֵנוּ" וְאֵין "זֹאת" אֶלָּא תּוֹרָה (עֲבוּדָה זָרָה ב עמוד ב) דְּכַתִּיב (דְּבָרִים ד מד) "וְזֹאת הַתּוֹרָה", וְכַתִּיב, (מִשְׁלֵי ז ג) "כְּתַבְּם עַל לִוַח לְבַבְךָ".

צָרִיךְ הָאָדָם שִׁיהִיָּה מְשַׁלֵּם בְּלִמּוּדוֹ בְּלִמּוּד פֶּשֶׁט רְמֵז
 דְּרוּשׁ סוּד וְרֵאשֵׁי תְבוֹת פֶּרֶד"ס, שְׁאֵם לֹא כֵן צָרִיךְ לְהִתְגַּלְגֵּל
 אֶפְלוּ עַל אֶחָד מֵהֶן.

הוּי רְגִיל בְּלִמּוּד תַּרְי"ג מְצוּוֹת. יִקְבַּע עֲתִים לְתוֹרָה בְּכָל
 יוֹם שִׁיהִיָּה לוֹ עֵת קְבוּעַ שְׂאֵף אִם יִרְוִיחַ מָמוֹן רַב בְּאוֹתוֹ זְמַן
 לֹא יַעֲבִירָנּוּ קְבִיעוֹת הַתּוֹרָה, (וְכֵן הוּא הַמְּנַהֵג זֶה בְּעִיר וְאֵם
 בְּיִשְׂרָאֵל קֹהֵלֶת ק' דָּשׁ פֶּרֶנְקֶפּוּרְט דְּמִיין). וְזֶה מֵאֲהַבֵּת ה' וְתוֹרָתוֹ.

יִזְהַר שְׁבִיּוֹם שְׁנֵי יוֹם ה' יִלְמַד יוֹתֵר מִבְּשָׂאָר יָמִים, וַיִּכְוֶן
 לְמַתֵּק הַדִּינִים הַשּׁוֹלְטִים בְּיוֹתֵר בְּאוֹתָן יָמִים.

ז. יִרְחַק מִלְּמוּד שֶׁל פִּילוֹסוֹפִי"א מְאֹד, כִּי הִיא אֵשׁ זָרָה
 וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ב יח יט): "שָׁחָה אֶל מְנוֹת בֵּיתָהּ וְגוֹ' כָּל
 בְּאֵיָּה לֹא יִשׁוּבוּן", וְאֶפְלוּ לְמוּד הַטְּבָעִיּוֹת יִרְחַק מִמֶּנּוּ, וְכָבֵר
 הַזְּהִיר הַגָּאוֹן מוֹרְנּוֹ הָרַב רַבִּי מֹשֶׁה לְנֶדְאוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה עַל
 זֶה.

יִזְהַר שִׁילְמַד בְּמָקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ חֲלוּנוֹת וּלְהִסְתַּפֵּל בְּכָל עֵת
 לְשָׁמַיִם כִּי מוֹעִיל לְהַשְׁגָּה.

ח. אָסוּר לוֹמַר דְּבָר בְּשֵׁם תַּלְמִיד חֲכָם אֶחָד דְּבָר שְׁלֹא
 נֶאֱמַר בְּשֵׁמוֹ.

יִזְהַר שְׁלֹא לְהוֹצִיא דְּבָרֵי תוֹרָה בְּמָקוֹמוֹת שְׂאִינָם נִקְיִים
 וְכֵן בְּבֵתֵי עֲבוּדָה זָרָה יִזְהַר שְׁלֹא לְהוֹצִיא שׁוֹם דְּבָרֵי תוֹרָה.
 אֵל יְבוּשׁ לְקַבֵּל הָאֵמֶת אֶפְלוּ מִקְטָן שְׁבִקְטָנִים.

**לא ישאל את חברו איזה דבר בתורה, אם יודע
שחברו לא ידע להשיב**

אם יודע בחברו שלא יודע להשיב לו על קשיתו לא
ישאלהו כלל כפי שלא לביש אותו, חס ושלום.

**מעשה בתינוק שלא הניחוהו לפני לשיבה של
מעלה, מפני שהיה שואל את רבו הרבה קשיות,
ומחמת שלא היה יודע לענות - נכלם.**

ט. ראה מה שכתב הזהר פְּרַשְׁת שְׁלַח לך: (דף קעא עמוד
א) *יח "חד ינוקא - היו אוחזין ביה בעלי דינים, ולא הניחו
אותו לשיבה של מעלה, צוח האי ינוקא אזדעזע מקליה כל
בני מתיבתא עלאי, אמר רב מתיבתא: מאן אנון דלא שבקין
להאי ברא דאלהא חיא למיעל לקמן? מיד אחזו בו בההוא

יח*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

נשמת ילד אחד - אחזוהו בעלי דין, ולא הניחוהו להפנס
לישיבה של מעלה. צוח היילד והזדעזעו מקולו כל בני הישיבה
העליונה. אמר ראש הישיבה: "מיהו אשר אינו מניח לילד
להפנס לפנינו?" מיד אחזו המלאכים באותו ילד והכניסוהו
לפני ראש הישיבה, ואז נאספו כל בני הישיבה. אמר לו ראש
הישיבה: "פתח בני הקדוש פיך, ואמר דברי תוכה", ענה
הילד: "פוחד הנני, שהרי מישיבה אחרת אני, וכציתי להפנס
ללמד בישיבה זו - ולא הניחוני בעלי דינים". אמר לו ראש
הישיבה: "אל תפחד בני הקדוש, הנה תשאר כאן שבוע שלם
ותרחץ כל יום בטל הקדוש היורד כאן, ולאחר מכן יחזירך
לישיבת היילדים".

יְנוּקָא וְהִכְנִיסוּ אוֹתוֹ לְפָנָי רַב מְתִיבְתָא וְאָז נֶאֱסָפוּ הַרְבֵּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמַר לִיה רַב מְתִיבְתָא: פֶּתַח פּוֹמֶךְ וְאִמָּא בְּרָא קְדִישָׁא. אָמַר הָאִי יְנוּקָא: דְּחִילָנָא דְאַנָּא מִמְתִּיבְתָא אַחֲרִיתִי וְהִלְכְתִּי לִישִׁיבָה זֹו וְאַחֲזוּ בִּי בְּעֲלֵי דֵינִים, אָמַר לִיה רַב מְתִיבְתָא: לֹא תִדְחַל, בְּרָא קְדִישָׁא, הִנֵּה תִהְיֶה זֵי יוֹמִין וְתִסְתַּחֲי בְּכֹל יוֹמָא מִטְּלָא קְדִישָׁא וּלְבַתֵּר יִסְלְקוּן לָךְ לְגוּ מְתִיבְתָא עֲלָאָה בֵּין יְנוּקָיָא.

י. *יט פתח ואמר, בכל הני קראי דהוי רב מתיבתא דריש פּרש האי ינוקא שבּעה פרושין, וגלה להון סודות נפלאות.
 כ. *בהאי שעתא נטלו לאבוה דינוקא והכתירו אותו בע' כּתרים וכו', ואמרו שם עניני דהאי ינוקא שאחזו בו בעלי

(יט*) פרוש הזהר בלשון-קדש :

פתח היגד את פיו, פרש את הפסוקים, בהם עסק ראש הישיבה, באר להם את הפסוקים בשבּעה פרושים וגלה להם סודות נפלאים.

(כ*) פרוש הזהר בלשון-קדש :

באותה שעה לקחו את אבי היגד והכתירוהו בשבּעים כּתרים. ואמרו שם בזהר, ששבת עונשו של היגד, שתפסוהו בעלי דין ורצו לדונו ביסורים, היתה, שלא חס על כבוד רבו, והיה מקשה לרבו קשיות רבות, ועל ידי כן היה מבישו, שכן רבו לא היה יודע להשיבו, ובשל כן חלשה דעתו, ומסבה זו רצו בעלי הדין לדונו בדין קשה, ואף שבמקרה זה הציל ראש הישיבה את היגד והושיבו אצלו שבּעה ימים, הכי למרות זאת הכרח היגד לסבל יסורים בשבּעת ימים אלו, משום שבמשך

דינים ורצו לדון אותו ביסורים, בשביל שהיה מקשה לרבו הרבה קשיות והוי מכסוף לרביה שלא היה יודע להשיב ליה. ולא היה חס על כבוד רבו, ועל ידי זה חלש דעתיה דרביה, על כן באו לדונו בדינא תקיפא, ואף דאשתזיב רב מתיבתא יתיה והושיבו אצלו ז' יומין, אף על פי כן סביל דינא כל הני ז' יומין כי כל ז' יומין היה צורתו חסר, והיה סובל יסורים באשר שהיה נטרד ממקומו.

המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא
 יא. ואם התינוק היה לו צער והיו רוצין בעלי דינים ליסר אותו. מכל שכן שיש לאדם עגש גדול במתכונן לבייש את חברו או רבו. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות ג יא) המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא על כן שומר נפשו ירחק מהן שלא לבייש שום אדם, עד כאן.

פרק נ"ד

א. מאהבת התורה צריך לדקדק שיהיו לו ספרים פרוכים נאים, והוא בכלל מצות (שמות טו ב) "זה אלי ואנוהו" התנאה לפניו במצוות (שבת קלג עמוד ב).

כל שבעת ימים היתה נשמתו חסרה, וסבל יסורי גלות, שהרי גלה משיבתו.

עוֹנְשׁוֹ שֶׁל חֶכֶם אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה נוֹתֵן סִפְרָיו לְאִמּוֹן לְכַרְךְ אוֹתָן וּלְתַקְנָם

ב. וְאִתָּא בִּ"סִפְרֵי חֲסִידִים", שֶׁהוֹצִיאוּ לְחֶכֶם אֶחָד מִקְבָּרוֹ וְחָבְטוּ אוֹתוֹ בְּמַקְלוֹת עַל שֶׁהָיוּ סִפְרָיו קְרוּעִים וְלֹא נָתַן אוֹתָן לְאִמּוֹן לְכַרְךְ אוֹתָן וּלְתַקְנָם. גַּם יִזְהַר שֶׁלֹּא יִהְיוּ סִפְרָיו עוֹמְדִין מִהֶפְכִין רֹאשׁוֹן לְמִטָּה, וּפְעַם אֶחָד אֲרַע לְאִישׁ שֶׁלֹּמֵד בְּחֶדְרוֹ אֵיזָה עֲנִיָּן וְהִצְרִיךְ לְקַח גְּמָרָא לְעֵינָיו, וְאַחַר הָעֵיוֹן הָעֵמִיד הַגְּמָרָא לְמִקוּמָה לְבֵין הַסִּפְרִים, וְכִשְׁהִפֵּךְ פָּנָיו נִפְלָה הַגְּמָרָא וְקוֹל הַנִּפְלָה הָיָה בְּקוֹל גְּדוֹל, וְחִזַּר הַמְעִיֵן וְהָעֵמִידָה פְּעַם שְׁנִית וְהִפֵּךְ רֹאשׁוֹ לְמִטָּה. וְתַכְף שֶׁהִפֵּךְ פָּנָיו נִפְלָה שְׁנִית בְּקוֹל גְּדוֹל, וְכֵן פְּעַם שְׁלִישִׁית. וְאַחַר כֵּךְ שָׁם לְבוֹ עַל דְּבַר זֶה לְהָעֵמִיד הַגְּמָרָא כְּתוּבָה וְלֹא נִפְלָה עוֹד, וְהוּא אוֹת וּמוֹפֵת שֶׁעַל הַכֹּל יֵשׁ הַשְּׂגָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

הַחֵיּוֹב לְכַבֵּד אֶת הַסִּפְרִים

ג. חֵיּוֹב גְּדוֹל לְנַהֵג כְּבוֹד בְּסִפְרִים, וְכִשְׁהִסְפֵּר פְּתוּחַ וְאַרְע דִּבְרַי טְנוּף בְּחֶדְרוֹ יִסְגֵר הַסִּפְרֵי אוֹ יִכְסֶהוּ בְּמַטְפַּחַת. חֲלִילָה שִׁיְהִיוּ סִפְרִים בְּחֶדֶר שֶׁהָאִישׁ וְאִשָּׁה שָׁם אִם לֹא שֵׁישׁ יִרְעֶה פְרוּסָה בְּפָנָיו הַסִּפְרִים, אוֹ סְבִיב הַמִּטָּה שְׁקוֹרִין "פִּיר הָעֲנַג". לֹא יֵשֵׁב עַל סִפְסָל שֶׁהַסִּפְרִים עוֹמְדִין עָלָיו, אֲלֵא אִם כֵּן הַסִּפְרִים מְנַחִים עַל אֵיזָה דְּבַר גְּבוּהָ מִמֶּנּוּ.

ד. אֵין לְהַנִּיחַ סִפֵּר תַּחַת הַסִּפֵּר שֶׁמְעִיֵן בּוֹ כְּדֵי שִׁיקַל לוֹ. מִצָּא הַסִּפֵּר מְנַח מִהֶפֶךְ יִהְיֶה וְיִנְשָׁקֵנוּ, אֵין לְהַנִּיחַ סִפֵּר תַּחַת סִפֵּר אַחֵר כְּשֶׁרוּצָה לְלַמֵּד וְאִז עוֹשֶׂה בְּזִיוֹן לְסִפֵּר,

מה שיוכל לעשות בעץ או באבן והוא בזיון גדול אם לא
 שהספר התחתון מנח כפר שרי [פרוש: מתר] להניח עליו,
 וכבר הזהיר על זה בעל "טורי זהב" (יורה דעה סימן רפ"ב ס"ק
 י"ג) ע"ז שם.

החיוב לעמד בפני החמשים כמו לפני ספר תורה

ה. צריך האדם לעמד מפני חמשים, ואף כי רבים
 מקילים, טוב להתמיר, וכן מציינו במהרי"ל (מנהגי מהרי"ל
 בהגהות לסדר הקריאה בפסח) זכרונו לברכה, פשהיה מסבב
 והולך בבית הפנסת לתן מתנת יד ביום טוב כמנהג אשכנז,
 היה נוטל חמש בתוך ידו כדי לזכות בו הרבים שיהיה
 הקימה לפני החמש. וכן ראיתי נוהגין במדינת פולין שיש
 כמה רבנים שהן נוהרין בזה כשיוצאים ביום שבת או ביום
 טוב ראשונים מבית הפנסת והקהל עומדים לפני הרב אז
 לוקחים בידם איזה ספר.

לאהב לומדי התורה

ו. צריך האדם להיות אוהב לומדי תורה אהבה גמורה,
 ומכל שכן שצריך לאהב את רבו וצריך לאהב את רבו יותר
 מאהבת אביו. וצריך אדם לזהר שיהא מורא רבו עליו, שלא
 ישב בפניו עד שיאמר לו רבו - שב, ולא ישב במקום רבו,
 וכשהולך - ילך לשמאל רבו, ולעשות לו כל שרות, וכל מי
 שמבשר את רבו בשורות טובות וכוננתו הוא לשם שמים אזי
 שכרו הוא גדול מאד.

ז. כְּדֹאִיתָא בְּזֵהר פְּרִשְׁת שְׁלַח לָךְ (נדף קסז עמוד ב): הֵיכַל
 אֶחָד יֵשׁ לְמַעְלָה וְהוּא מֵיחַד לְבִתְיָהּ בֵּת פְּרַעָה, וְכַמָּה רַבְבוֹת
 וְאַלְפִים נָשִׁים צְדֻקְנִיּוֹת עִמָּה *כא וּלְכָל חֲדָא מְקוּם מֵיחַד
 לְהִתְעַנֵּג בְּעַנְג גְּדוּל. וְג' פְּעָמִים בְּיוֹם מַכְרִיזִים: "הָא דִּיּוֹקְנָא
 דְּמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא אֲתִי!" וְאָז יּוֹצֵאת בִּתְיָהּ לְמְקוּם אֶחָד
 אֲשֶׁר פְּרֻכְת פְּרוּסָה שָׁם וְרוּאָה דְרַךְ פְּרַגוּדָא דִּיּוֹקְנָא דְּמִשָּׁה
 וְאוּמְרַת: "זְכַאי חוּלְקִי שְׁגַדְלְתִּי נְהוּרָא דָא", וְאַחַר כֵּן חוּזְרַת
 אֶל הַנְּשִׁים שְׂיוֹשְׁבוֹת עִמָּה בְּחֻדְר הַנְּזֻפְר לְעִיל עִם בְּגָדִים
 נְאִים, כְּמוֹ שְׁהִיתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּלְבוּשִׁים הַמְאִירִים בְּאוֹר
 גְּדוּל, וְנִקְרְאִים "נְשִׁים שְׂאֲנָנוֹת".

ח. *כב וּבִהֵיכַל הַשְּׁנַי יּוֹשְׁבַת סְרַח בֵּת אֲשֶׁר וְכַמָּה אֲלָפִים
 וּרַבְבוֹת נָשִׁים צְדֻקְנִיּוֹת עִמָּה, וְשִׁלֵּשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם

כא*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

וּלְכָל אַחַת מְקוּם מֵיחַד לְהִתְעַנֵּג בְּעַנְג גְּדוּל. וְשִׁלֵּשׁ פְּעָמִים
 בְּיוֹם מַכְרִיזִים: "הִנֵּה צוּרְתוֹ שֶׁל מִשָּׁה הַנְּבִיאָה הַנְּאָמֵן - בְּאָה!"
 וְאָז יּוֹצֵאת בִּתְיָהּ לְמְקוּם אֶחָד אֲשֶׁר פְּרֻכְת פְּרוּסָה שָׁם וְרוּאָה
 דְרַךְ מְחִיצָה צוּרְתוֹ שֶׁל מִשָּׁה וְאוּמְרַת: "אֲשֶׁרִי חֻלְקִי שְׁגַדְלְתִּי
 הָאוֹר הַזֶּה", וְאַחַר כֵּן חוּזְרַת אֶל הַנְּשִׁים שְׂיוֹשְׁבוֹת עִמָּה בְּחֻדְר
 הַנְּזֻפְר לְעִיל עִם בְּגָדִים נְאִים, כְּמוֹ שְׁהִיתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּלְבוּשִׁים
 הַמְאִירִים בְּאוֹר גְּדוּל, וְנִקְרְאִים "נְשִׁים שְׂאֲנָנוֹת".

כב*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

וּבִהֵיכַל הַשְּׁנַי יּוֹשְׁבַת סְרַח בֵּת אֲשֶׁר וְכַמָּה אֲלָפִים
 וּרַבְבוֹת נָשִׁים צְדֻקְנִיּוֹת עִמָּה, וְשִׁלֵּשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם
 מַכְרִיזִים: "הִנֵּה יוֹסֵף הַצְּדִיק בָּא!" וְהִיא שְׂמַחָה וְיוֹצֵאת גַּם

מכריזים: "הא יוסף צדיקא אתי!" והיא תדאת ויצאת גם כן לגו פרגודא דאית לה ותמאת נהורא דדיוקנא דיוסף ואומרת: "זכאי חולקי וזכאה האי יומא שבשרתי מההוא שופרא לאבי זקני ליעקב!" ואחר כך חוזרת למקומה.

פֶּל יוֹם עוֹמְדוֹת רַבְבוֹת נָשִׁים עִם יוֹכְבֵּד וּמִשְׁבַּחוֹת לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

ט. *כג בהיכלא אחרא שם יוכבד אמיה דמשה ואהרן ומרים, וכמה אלפים ורבבות נשים עמה, ובכל יום עומדות ומשבחות למאריה עלמא - איהי וכל הנשים מזמרות שירת הים, ואחר כך איהי בלחודא מנגנת פסוק (שמות טו כ): ותקח מרים הנביאה את התוף בידה, וכמה כתות של מלאכים שומעים לקול נעימות שלהן.

כֵּן לְתוֹךְ מְחִיצָה שֵׁישׁ לָהּ, וְרוֹאֶה אֹר שֶׁל צוּרַת יוֹסֵף
וְאוֹמֶרֶת: "אֲשֶׁרִי חֲלָקִי וְאֲשֶׁרִי אוֹתוֹ יוֹם שְׁבִשְׂרָתִי מִיַּפֵּי הַזֶּה
לְאָבִי זְקֵנִי לְיַעֲקֹב!" וְאַחַר כֵּן חוֹזֶרֶת לְמִקְוָמָה.

(כג*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

בהיכל אחר שם יוכבד, אמו של משה ואהרן ומרים, וכמה אלפים ורבבות נשים עמה, ובכל יום עומדות ומשבחות לאדון העולם - היא וכל הנשים מזמרות שירת הים, ואחר כך היא לבדה מנגנת פסוק: ותקח מרים הנביאה את התוף בידה, וכמה כתות של מלאכים שומעים לקול נעימות שלהן.

שירת דבורה וברק

י. *כד ובהיכל לא רביעי שם דבורה הנביאה והרבה נשים עמה, ומשוררות שירת דבורה וברק בן אבינעם, ולפנים מהיכלין אלין, שם ד' היכלין טמירין של שרה ורבקה, רחל ולא, ולא אתגלגין ולא חמאן, ומהיכל לא דלהון נפקן נשמות הגרים ונכנסין אחר כך תחת כנפי השכינה ואין רשות יותר לדבר בזה, עד כאן לשון הזהר עין שם.

טעם שזכו לכל זה

יא. אם כן נלמד מהמעשה זה שזכתה בתיה בת פרעה לגדל מעלה זאת עבור שגדלה למשה רבינו, וסרח בת אשר זכתה לגדל המעלה בשביל שבשרה בשורה טובה ליעקב אבינו.

גדל המצוה לפרנס תלמידי חכמים ולכבודם

כמו שמצוה לכבד את השבת

יב. מאהבת התורה צריך האדם לפרנס תלמיד חכם בהסתור, ומצות פרנסת תלמידי חכמים היא שקולה כענג

(כד*) פרוש הזהר בלשון-קדש :

ובהיכל רביעי שם דבורה הנביאה והרבה נשים עמה, ומשוררות שירת דבורה וברק בן אבינעם, ולפנים מהיכלות אלו, שם ארבעה היכלות נסתרים של שרה ורבקה, רחל ולא, ולא נתגלו ולא נראו, ומהיכל שלקהם יוצאות נשמות הגרים ונכנסין אחר כך תחת כנפי השכינה ואין רשות יותר לדבר בזה, עד כאן לשון הזהר עין שם.

שַׁבָּת, כִּי תִלְמִיד חָכֵם הוּא דוֹמָה וְנִמְשָׁל לְיוֹם הַשַּׁבָּת, כְּמוֹ שְׂוִים הַשַּׁבָּת אֵינוֹ מְכִיֵּן לְעֲצֻמוֹ פְּרִנְסָה לְפִי שְׂאִין בּוֹ מְלָאכָה כִּי אִם שֵׁשֶׁת יָמִים מְכִינִין לוֹ, הֵכִי נִמִּי תִלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמְבַטְלִין מִמְּלָאכָה וְאֵינָם עוֹסְקִין בְּמְלָאכָה וּבְמִשָּׂא וּמִתֵּן כְּשֹׂאֵר הָעַם הַהוֹלְכִים לְעִיר וּבְרַחוּבוֹת וּבְשׁוּקִים לְהִמְצִיא פְּרִנְסָה.

יג. עַל כֵּן שֹׂאֵר אֲנָשִׁים צְרִיכִין לְרֵאוֹת לְתֵן פְּרִנְסָת תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, וּכְשֵׁם שֶׁהָאָדָם מְחַיֵּב לְעֵנֵג אֶת הַשַּׁבָּת כֵּן מְחַיֵּב הָאָדָם לְרֵאוֹת לְתֵן דְּנֻקָּא בְּכַבוֹד הַמִּתְנַהֵל לְתִלְמִיד חָכֵם וְלֹא דֶרֶךְ בְּזִיוֹן, וְזֶה שֹׂאֵמֵר הַפְּתוּב: (וּשְׁעִיָּה נח יג) "וְקִרְאַתָּ לַשַּׁבָּת עֵנֵג לְקִדּוּשׁ ה' מְכַבֵּד" וְתִלְמִיד חָכֵם נִקְרָא "קִדּוּשׁ ה'".

אֲשֵׁרֵי הַמְּכַבֵּד תִּלְמִידֵי חֲכָמִים

יד. וְכֹל הַמְּכַבֵּד אֶת הַתִּלְמִידֵי חֲכָמִים אֲשֵׁרֵי לוֹ וְאֲשֵׁרֵי חֲלָקוֹ, וְעָלְיוֹ נֵאָמֵר (דְּבָרִים לג יח) "שָׂמַח זְבוּלוֹן בְּצִאתְךָ וַיִּשְׂשָׁכֶר בְּאֵהָלְךָ".

טו. אֲבָל הַמְּצַעְרִין לְתִלְמִידֵי חֲכָמִים אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַשְׁמוֹתֵיהֶן, וְהַעֲנֵשׁ שְׁלֵהֵן תִּמְצָא בְּזִהַר רַעֲיָא מִהִימָנָא פְּרִשְׁת בְּמִדְּבַר בְּאַרְיִכוֹת, כִּי קִצְרָה הִירִיעָה לְהַעֲתִיקָהּ.

עַל כֵּן יִרְאֶה הָאָדָם לְבַלְתִּי לְהַקְל בְּכַבוֹדָן שֶׁל תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְעָלֶיהֶן אֶתְמַר [פְּרוּשׁ: וְעָלֵיהֶם נֵאָמֵר] (שְׁמוֹת יט יג): "לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקַל יִסְקַל" עַיִן שֵׁם הֵיטֵב בְּזִהַר. וְכֹל הַמְּכַבֵּד לְתִלְמִידֵי חֲכָמִים יִהְיֶה מְכַבֵּד מִן הַשָּׁמַיִם.

◆ מצורע ◆

פרק נ"ה

א. "ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע" (שמות יז, יד). הזהיר הקדוש ברוך הוא למשה, שהיה רבן של ישראל, על הכתיבה, כי זהו תועלת גדול לזכרון, ואם למשה רבינו הזהיר הקדוש ברוך הוא קל וחמר לשאר בני אדם שצריכין להרהר תמיד במעשים ולפשפש בהם שמא חטאו, אזי יכתב חטאו שיהיו לו לזכרון לתקן את החטא.

**אם ימצא בספר דבר שיכול לתקן חטאיו,
ירשמונו על הניר, כדי שיוכל לתקנו**

או אם ימצא באיזה ספר איזה דבר תקון לחטאיו ירשם על ניר מיוחד מיד, כדי שיוכל לתקן בלי עכוב מאי דאפשר לו, ואם נזכר שחטא נגד חברו בדבור קשה והצר לו או תלה בו שום שמץ ודופי או שהלבין פניו ברבים, יבכה ויתחרט ויקבל עליו מיד למחירתו לפיסו ולרצותו, וזה יהיה לו עסק ראשון למחירתו.

ב ואין צריך לומר אם נזכר שחטא נגד מי שגדול ממנו כדאי שיצטער מיד ויבקש להקדוש ברוך הוא שלא ירשם בספר חובותיו, ויקבל עליו למחר לתקן מיד. ואם חטא

אָחַד לְנַגְדּוֹ בְּאוֹנָאֵת דְּבָרִים יִמְחַל לוֹ מִיָּד, וְכֵה יֹאמֶר: "שָׂרִי לִיה מְרִיָּה לְכָל מֵאן דְּמַצְעֵרִין לִי", [פֶּרוּשׁ: יִמְחַל לוֹ רְבוּנוֹ (-הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא)] לְכָל הַמַּצְעֵרִים אוֹתִין וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ בְּכֹנְנָה. וְאַחַר כֵּךְ יִזְהַר לְקִרְאָ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שְׁבַפְרֶשֶׁת וְאֶתְחַנֵּן בְּכָל לַיְלָה, כִּי עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שְׁבַפְרֶשֶׁת יִתְרוּ שְׁכָתוֹב: "זְכוֹר" (שְׁמוֹת כ ח) הוּא נֶגֶד הַיּוֹם, וּבְכַפְרֶשֶׁת וְאֶתְחַנֵּן כְּתִיב בּוֹ (דְּבָרִים ה יב): "שְׁמוֹר", וְהוּא נֶגֶד מִדַּת הַלַּיְלָה.

טעם שְׁנֵי כְּתָרִים עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם

ג. וְעַל יְדֵי כֵךְ יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים בְּרֵאשׁוֹ, אַחַת כְּשֶׁעוֹלָה נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה, וְאַחַת לְלוֹוֹתָהּ בְּחִזְקָתָהּ לְמַטָּה, וְעַל כֵּן יֵשׁ ב' טְעָמִים בִּי הַדְּבָרוֹת, אָחַד לְמַעְלָה וְאָחַד לְמַטָּה. וּבְשִׁחְרִית קֹדֶם יֵצִיאָתוֹ מִבֵּיתוֹ יִטַּל יָדָיו תַּחֲלָה, וְאַחַר כֵּךְ יָבוֹא אֶל הַמְּזוּזָה וְיַנִּיחַ יָדָיו עַל הַמְּזוּזָה וְיִכְוֵן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא בְּעַל הַבַּיִת וְאֵנְחָנוּ כְּלָנוּ שְׁבַבִּית רַק אוֹרְחִים, וְיִכְוֵן הַשֵּׁם ש-ד-י כְּמוֹ שְׁכַתְּבָתִי בְּפֶרֶק רֵאשׁוֹן.

ד. וְאַחַר כֵּךְ יֹאמֶר (תְּהִלִּים קכא, ח) "ה' יִשְׁמֹר צְאִתִּי וּבֹאֵי לְחַיִּים וְלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם" שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאַחַר כֵּךְ יֹאמֶר פְּסוּק (מִשְׁלֵי ג ו): "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישָׁר אֶרְחוֹתֶיךָ", וְהַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כּוֹלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְיֵשׁ בּוֹ כ"ו אוֹתִיּוֹת כְּמִנְיַן שֵׁם הַנּוֹיָה שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים, וּמִתְחִיל בְּאוֹת ב' וּמְסִיִּם בְּאוֹת כ' נֶגֶד כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וּבְכָל פְּעַם שִׁיאֹמֶר פְּסוּק זֶה יִטָּה אֶת רֵאשׁוֹ לְשֵׁשׁ קְצוּוֹת כְּפִסְדֵּר הַזֶּה: מְזָרְחַת, דְּרוֹם, מַעְרָב, צְפוֹן, מַעְלָה וּמַטָּה. וְיִכְוֵן שְׁמוֹסֶר נִפְשׁוֹ

לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמּוֹשֵׁל בְּשֵׁשׁ קְצוֹת הָעוֹלָם וּבְזֶה הוּא
מְשַׁעֲבֵד נַפְשׁוֹ וּגּוּפוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מִי שִׁיתְנַהֵג כִּדְ יִהְיֶה טוֹב לוֹ תָּמִיד

ה. וּמִי שֶׁהוּא פְּנוּי יֹאמֶר אֱלוֹ הַפְּסוּקִים הַמְרַמְזִים כָּל
אֶחָד עַל אַבְרָהָם הַמֵּיחָד, (תְּהִלִּים ג ד) "וְאַתָּה ה' מִגֵּן בְּעַדִי כְבוֹדִי
וּמְרִים רֵאשִׁי", (שֵׁם מ י) "בְּשֵׁרְתִי צָדֵק בְּקִהְלֵךְ רַב הִנֵּה שְׁפָתִי
לֹא אֶכְלָא ה' אַתָּה יִדְעָתָּ", (שֵׁם טו יז) "אֱלֹהֵי פִי קִרְאתִי וְרוּמָם
תַּחַת לְשׁוֹנִי" (שֵׁם יט ט) "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרִים מִשְׁמַחֵי לֵב",
"מִצְנַת ה' בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם", (שֵׁם כח ב) "שִׁמְעֵ קוֹל תַּחֲנוּנֵי
בְּשׁוּעֵי אֱלֵיךְ בְּנִשְׂאֵי יָדַי אֶל דְּבִיר קִדְשֶׁךָ", (שֵׁם מ ט) "לְעֲשׂוֹת
רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי חַפְצָתִי וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מַעֲיִ", (שֵׁם לה י) "כָּל
עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרָנָה ה' מִי כְמוֹךָ", (שֵׁם טו ז) "אַבְרָךְ אֶת ה' אֲשֶׁר
יַעֲצֵנִי אֶף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי", (שֵׁם כו יב) "רַגְלֵי עֲמָדָה
בְּמִישׁוֹר בְּמִקְהָלִים אַבְרָךְ ה'".

וְאַחַר כֵּן יֹאמֶר מִשְׁנֵה אַחַת שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת כָּל הַגּוֹף
וְרֵאשׁ הָאָדָם וְתוֹכוֹ וְסוּפוֹ. וְזֶהוּ (בְּרַכּוֹת דף ל עמוד ב) אֵין
עוֹמְדִין לְהַתְפַּלֵּל אֶלָּא מֵתוֹךְ כְּבֹד רֵאשׁ, חֲסִידִים הֵרֵאשׁוּנִים
הָיוּ שׁוֹהֵינן שְׁעָה אַחַת קִדְם שִׁיתְפַּלְלוּ כְּדֵי שִׁיכּוֹנוּ אֶת לְבָם
לְמַקּוֹם, אֶפְלוּ הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ וְאֶפְלוּ נֶחֱשׁ כְּרוּךְ עַל
עַקְבוֹ לֹא יִפְסִיק, וְאַחַר כֵּן יֹאמֶר פְּסוּק (קִהְלַת יב יג) "סוּף
דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹהִים יִרְאֵ וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמֹר כִּי זֶה
כָּל הָאָדָם", שֶׁהַפְּסוּק כּוֹלֵל כָּל הַתְּרִי"ג מִצְוֹת וְכָל מִי
שִׁיתְנַהֵג כֵּן, אִז טוֹב לוֹ יִהְיֶה סְלָה.

פֶּרֶק נ"ו

א. אֲמַרְיִנָּן בְּגַמְרָא, (שֶׁבֶת דָּף לַג עֲמוּד א) "חֲזִיהַ רְעָה בְּאֵה לְעוֹלָם עַל עוֹן שְׁבוּעַת שְׁוֹא", דַּע לָךְ כִּי סֵתָם חֲזִיהַ הַנְּזַכְרָת בְּגַמְרָא הִיא לִילִי"ת הַרְשָׁעָה. אֲמַהוֹן דְּשַׁדִּין נְפֹרוּשׁ: אֲמָם שֶׁל שְׂדִים] אֲשֶׁר הִיא מְעוֹרְרָת, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, כַּמָּה גְזֵרוֹת רְעוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְהִיא תְּדִירָה בְּאוֹתוֹ בֵּית אֲשֶׁר שְׁבוּעַת שְׁוֹא מְצוּיָה שָׁם, וְהִיא דְּרָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַבֵּית, וְהִיא הוֹרְגַת יְלָדִים קִטְנִים, וּבְאוֹתוֹ הַבֵּית אוֹ עִיר אֲשֶׁר שָׁם שְׁבוּעַת שְׁוֹא עֲנִיּוֹת מְצוּיָה שָׁם.

הַנְּשָׁבַע עַל שֶׁקֶר גּוֹרֵם שְׁטַפּוֹן לְעוֹלָם, חֵס וְשָׁלוֹם.

ב. וְהִנֵּה בּוֹא וּרְאֵה גִדְלַת הַפָּגֶם שֶׁל שְׁבוּעַת שְׁוֹא, דַּע דְּאִיתָא בְּזֵהר פְּרָשַׁת יִתְרוֹ, (דָּף צֵא עֲמוּד ב) כִּי בְּשָׁעָה שְׁגִזֹר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל מִימֵי הָעוֹלָם שֶׁיִּרְדוּ לְתַהוֹם עֲשֵׂה לָהֶם כְּפֹסֵי, וּבִתּוֹךְ הַכְּפֹסֵי הוּא כְּפֹסֵי אַחַר, וּבִתּוֹךְ זֶה הַכְּפֹסֵי חֲקוּקִים וּרְשׁוּמִים שִׁמּוֹת הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר הֵם שׁוֹמְרִים אֶת מִי הַתְּהוֹם שְׁלֵא יִגְבְּרוּ לְעֵלוֹת וּלְהַצִּיף אֶת הָעוֹלָם, וּבְשָׁעָה שְׁאֲדָם נִשְׁבָּע לְשֶׁקֶר אֲזִי הַמִּים מִתְּגַבְּרִים וְגוֹבְרִים אֶת הַכְּפֹסֵי עַד שְׁאוֹתָן אוֹתִיּוֹת וְשִׁמּוֹת הַקְּדוּשִׁים פּוֹרְחִים וּמְסַתְּלִין מִהַכְּפֹסֵי, וַיֵּשׁ בְּאוֹתוֹ פַּעַם רְשׁוֹת לְמִי תְהוֹם לְהַתְּגַבֵּר וּלְשַׁטֵּף אֶת הָעוֹלָם, וּבְאוֹתוֹ הַפַּעַם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַמֵּז לְמִלְאָךְ

אחד ויעזריא"ל שְׁמִיָּה [פרוש: שמו] והוא מְמַנֶּה על שְׁבָעִים מִפְתָּחוֹת וְחֹקֵק מִחֲדָשׁ שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל עַל כִּסְוֵי שֶׁל תְּהוֹם, וְאֵז מִי תְהוֹם חוֹזְרִין לְאַחֲרֵיהֶם לִירֵד לְמִקּוֹמָם, וְאֵז נִצּוֹל הָעוֹלָם מִשְׁטִיפַת הַמַּיִם. וַיִּלְאוּתוּ הָאָדָם שְׁגָרָם קִצּוּץ וּפְרוּד בְּאוֹתִיּוֹת הַקְּדוּשִׁים מִמִּקּוֹמָם, וּכְבִּיכּוֹל הַטְּרִיחַ אֶת קוֹנוֹ לְצֵאת לְחֻקֵּי מִחֲדָשׁ שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים.

אִם הָאָדָם הָיָה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפָּגָם,

הָיָה מֵכָה אֶת רֹאשׁוֹ בַּכֶּתֶל

ג. בֶּן אָדָם בֶּן אָדָם, טָפָה סְרוּחָה אֵיךְ יִטְרִיחַ אֶת קוֹנוֹ, וּבִנְדָאֵי הַשְּׁמוֹת מְקַלְלִין אוֹתוֹ וּמְקַטְרָגִים עָלָיו, וְלוֹלֵא הָיָה אָדָם שׁוֹמֵעַ קִלְלָתָם וְקַטְרוּגָם בִּנְדָאֵי הָיָה מֵכָה אֶת רֹאשׁוֹ בַּכֶּתֶל עַל גְּדֹל הַפָּגָם, וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (פְּסִיקְתָא זוּטָא בְּרֵאשִׁית א) כָּל הַמְזִכִּיר שֵׁם שְׁמַיִם לְבִטְלָה גַּעְקָר מִן הָעוֹלָם, כִּי אֵין זֶה דֶּרֶךְ כְּבוֹד לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל חֲנָם לְבִטְלָה, וּמְכַל שְׁכֵן לְשׂוֹא וְשָׁקֵר, חֵס וְשְׁלוֹם.

לֹא יִנְקָה ה' אֶת הַנִּשְׁבָּע עַל שְׁמוֹ לְשׂוֹא

וְזֶה לְךָ הַכֶּלֶל, כִּי שְׁבוּעַת שָׁקֵר לֹא תִחְזַר עַד אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה רָשָׁם בְּגוֹפוֹ אוֹ בְּמִמוֹנוֹ לְזִמְן קָרוֹב אוֹ רְחוֹק, וּשְׁבוּעַת שָׁקֵר תִּשְׁיַגְהוּ בְּבֵית אוֹ בְּשָׂדֵה, בְּהָר אוֹ בְּעִיר, בַּיַּבְשָׁה אוֹ בַיָּם, וּבִנְדָאֵי לֹא תִחְזַר רִיקָם. כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב (שְׁמוֹת כ ז): "כִּי לֹא יִנְקָה ה' אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׂוֹא", וּבִעַת אֲשֶׁר יִרְצֶה הָאָדָם לְשָׁבַע יִצִּיר לְפָנָיו כְּאִלוֹ כְּתִיב: "כִּי לֹא יִנְקָה ה'".

את אשר ישא את שמו לשוא" בכתב אש שחורה על גבי אש לבנה ויפל עליו מורא נפחד ואז ינצל משבועת שקר.

אדם לא ירגיל עצמו לשבע

ד. על פן לא ירגיל האדם לשבע בגופו או בנשמתו, כי הנשמה היא חלק אלוה ממעל, או בחיי בניו או בשאר דברים בדרך הפוחזים וריקים לשבע בחנם ונשבעים: אם הדבר פן תבוא שריפה לביתו או שיהרג. וכל אלו השבועות יש בהם ספנה שלא יקים בו, כי מי יודע באיזה שעה ובאיזה מזל הוא אומר פן ויקים, חס ושלום, אותה הרעה.

ה. והרב האר"י זכרונו לברכה הזהיר לתלמידיו (שער המצוות פרשת שמות דף יא), שלא להזכיר שום מלאך בשמו אפלו בלמודו, כגון: מטטרו"ן יאמר רק מט"ט, וסנדלפו"ן יאמר רק סנד"ל, וכיוצא בהם שאר שמות מלאכים, זולת שמות המלאכים שהן כשמות האנשים כגון, מיכאל גבריא"ל רפאל וכיוצא בהן אין חשש. והטעם - כי הכל ברא הקדוש ברוך הוא לצרך האדם, ובשעה שברא הקדוש ברוך הוא מלאכים השביעם הקדוש ברוך הוא שיהיו מצויים בשעה שיזכירם האדם לאיזה הצלה בהשבעה וכיוצא בו, ובהשבעה, כשמזכיר האיש שם המלאך, אזי המלאך בא ומכרח לעשות כפי ההשבעה, וכשרואה המלאך שביאתו הוא בחנם לפעמים מזיקו, מזה יתבונן האדם, שגדול הוא ספנת שבועת שוא ושקר.

תְּקִיעַת כַּף הַיָּא כַּשְׁבוּעָה

ו. וְדַע כִּי עֲנִין תְּקִיעַת כַּף הוּא כְּמוֹ שְׁבוּעָה, וְהַעֲנִין כִּי מְקוֹר הַנֶּפֶשׁ תְּלוּי בְּכַף הָאָדָם הֵן לְטוֹבָה וְהֵן לְרָעָה. לְטוֹבָה - בְּהִיּוֹתוֹ פּוֹרֵשׁ כְּפִיו אֶל ה' וּמַעֲוֹרֵר רַחֲמִים וְכֵן רַב הַמְצוּוֹת תְּלוּיין בְּיַד הָאָדָם: בְּיָדוֹ הוּא כּוֹרֵת בְּרִית מִיָּלָה, בְּיָדוֹ מְקַיֵּם כָּל מִלֵּי דְקַרְבָּנוֹת [פְּרוּשׁ: דְּבַרֵּי הַקְּרָבָנוֹת], תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת, סִפָּה, ד' מִיָּנִים שְׁבַלְוֶלֶב, צְדָקָה, תְּפִלִּין, וְהִרְבֵּה מְצוּוֹת תְּלוּיין בְּיָדִים, עַל כֵּן חֵיי הַנֶּפֶשׁ תְּלוּיין בְּיָדָיו.

ז. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, (תְּהִלִּים קִיט קט) "נִפְשִׁי בְּכַפִּי תָמִיד וְתוֹרַתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי", רָצָה לֹמַר שְׁבַחְרַתִּי לִי דְרָכִים טוֹבִים שֶׁל הַיָּדִים וְלֹא הִהְפּוּךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְהִנֵּה כְּשֶׁרוּצָה הָאָדָם לְאַמֵּת דְּבַרְיוֹ תוֹקֵעַ כְּפִיו כְּאִלּוּ נוֹתֵן לוֹ מִשְׁכוֹן בְּטוֹת, שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ דִּילִיָּה אֲשֶׁר הוּא בְּכַפּוֹ, וְהוּא יוֹתֵר חָמוּר מִנִּשְׁבָּע עַל נַפְשׁוֹ וּפּוֹגֵעַ בְּבַחֲיִנוּתָיו שֶׁהוּא נֶפֶשׁ הַעֲלִיּוֹנָה הַנִּקְרָאת נֶפֶשׁ וְהוּא שֵׁם שֶׁל אַדְנִי, וְהִנֵּה שֵׁם אַדְנִי בְּמִלּוּאוֹ יֵשׁ לוֹ י"ב אוֹתִיּוֹת כְּזֶה אֶל"ף דָּל"ת נו"ן יו"ד, וְנִמְצָא שֶׁהוּא פּוֹגֵם גַּם בֵּן בִּי"ב תְּבוּת שֶׁל "שִׁמ"ע יִשְׂרָא"ל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, בְּרוּךְ שִׁים כְּבוֹד מְלָכוּת וְלְעוֹלָם וָעֶד" שֶׁהֵן נֶגֶד י"ב אוֹתִיּוֹת מְלוּאֵין שֶׁל אַדְנִי, וְהִנֵּה אוֹתִיּוֹת אֲמֻצָּעִיּוֹת שֶׁל מְלוּי שֵׁם שֶׁל אַדְנִי הֵן לְלוּוֹ שֶׁהֵן גִּימְטְרִיא ע"ב, נִמְצָא שְׁפוּגֵם גַּם בֵּן בִּשְׁם ע"ב הַיּוֹצְאִים מִפְּסוּקִים (שְׁמוֹת יד יט כא) וַיִּסַּע וַיִּבֶּא וַיִּט, וְאוֹתִיּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת הֵן פְּתַנ"ד שֶׁהֵן גִּימְטְרִיא תְּקַל"ד שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת

ד"ת ק"ל מראה שפוגם על התורה הקדושה שנאמר בה (נדברים לג ב) "מימינו אש ד"ת למו", ואותיות ק"ל מורה שפוגם ב"ע"ב ק"ל" אשר שם ה' רוכב עליו, כידוע ליודעי חזן.

לֹא יִהְיֶה עוֹוֹן הַשְּׁבוּעָה קַל בְּעֵינֶיךָ

ח. על כן שומר נפשו יתרחק משבועת שוא ומסתם שבועות ומתקיעת כף, ותמיד יהיה לו לזכרון גדל הפגם שפוגם בשמות הקדושים הנזכרים. למען השם, אל יהיה עוון זה קל בעיניך, כי צורת היד העובר על תקיעת כף היא לפני מטתו, ועל כל אצבע עומדין כמה אלפים מזיקין, רחמנא לצלן, ובעת פטיירתו - היד ההיא מעידה עליו שעבר על תקיעת כף שלו.

יֵרָא ה' יִתְפַּלֵּל עַל זֶה שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בַּשְּׁבוּעַת חֲנָם,

וּמִכָּל שָׁכֵן בַּשְּׁבוּעַת שׂוֹא וְשָׁקֵר וְתִקְיַעַת כֶּף

ט. על כן צריך האדם להזהיר את בניו ובני ביתו שלא יהיו רגילין בשבועות ונדורים ותקיעת כף, והירא לדבר ה' מחיב להתפלל על זה שלא יכשל בשבועת חנם, ומכל שכן בשבועת שוא ושקר ותקיעת כף של שקר, ומי שלא נזהר אזי יתן מקום, חס ושלום, ללילי"ת הרשעה להיות לה מדור וחלק בביתו, ויאבד את בניו הקטנים, ונפרעין ממנו וממשפחתו, ואחר כך מכריזין עליו חרמות ושמתות בכל רקיעין, ותמיד מזכירין אותו לרעה. על כן שומר נפשו ירחק

קב מצורע - פרק נ"ו הישר עט

ממכשול זה, ואז בטוח תהיה שימלא ה' לו ברכות
והצלחות, ישועות ונחמות, אמן.

◆ אחרי ◆

פרק נ"ז

א. כתב הטור (סימן א'): "בבקר יתגבר אדם פארי לקום לעבודת הבורא ויזהר לטל ידיו סמוך למטתו ולשפך מים דוקא על גבי כלי כדי להעביר הזהמא ורוח רעה מעל ידיו כמבאר בספרי המוסר, ולא ילך ד' אמות בלי נטילת ידיים".

בשמים ממתנינים על קימת איש ישראל בבקר לעסק בתורה ובתפלה

ב. ואיתא בזהר ואתחנן (נדף רס עמוד א') כי ברקיע ממתנינים ומצפים על קימת בר ישראל שיקום לעסק בתורה ובתפלה, והראיה *כה דכד בר נש קאים מערסיה לאשתדלא באורייתא פרוזא קאים עליה ואומר (תהלים קלד א) "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות", ואחר כך כשעומד והולך לבי כנישתא בצלותיה קמה מאריה האי פרוזא קארי עליה (זכריה ג ז) "ונתתי לך מהלכים בין

(כה*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

כאשר אדם קם בבקר לעסק בתורה - פרוז יוצא לפניו ואומר: "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות". ואחר כך כשעומד והולך לבית הכנסת בתפלה לפני אדונו, הפרוז קורא עליו: "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה".

העומדים האלה". אכן כל זה הוא כשהאדם מתפלל בכונה, ובתחנונים ידבר רש, כמו משה רבינו שאמר (דברים ג כג): "ואתחנן אל ה' וגו', וצריך האדם שיתן עיניו למטה סגורות ולבו יהיה למעלה (יבמות דף קה עמוד ב).

השכינה לנגד המתפלל, ועל כן אל יסתכל מחוץ לסדור או למחזור בשעת התפלה

ג. ומי שהוא רגיל להתפלל מתוך המחזור או מן הסדור יראה להתפלל מתוך הכתב, ולא יביט מחוץ למחזור או מחוץ לסדור, כי השכינה עומדת לנגדו ואסור להסתכל בשכינה. *כו ובספרא דרב המנונא סבא אמר (זהר שם דף רס עמוד ב) מאן דפקח עיניו בשעתא דצלוחתא, או מאן דלא מאיך עיניו בשעתא דצלוחתא או מאן דלא מאיך עיניו

(כו*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

ובספר של רב המנונא הזקן אומר: מי שפוקח עיניו בשעת התפלה או מי שאינו משפיל עיניו לארץ - מקדים עליו מלאך המות וּבא אצלו קדם מותו, וכאשר תצא נפשו, בשעת פטירתו, לא יסתכל באור השכינה, שכתוב: "כי לא יראני האדם וחי", אבל קדם מותו כל בן ישראל זוכה לראות את השכינה, ומי שהוא זוכה השכינה מקדימה אצלו, וזהו סימן טוב לאדם, שינע שנשמתו תצא ממנו בנקל ובנחת בלי שום יסורים, ואם אינו זוכה - לא מקדמת השכינה לבוא, והאדם סובל יסורים גדולים בשעת יציאת נשמתו, עד שירחם ה' עליו לפרש אור קצת מהשכינה כדי שתצא נשמתו.

בארעא מקדים עליו מלאך המות ובא אצלו קדם מותו, וכד תפוק נפשיה, לא יסתכל בנהירו דשכינתא דכתיב (שמות לג כ): "כי לא יראני האדם וחי", אבל קדם מותו כל בר ישראל זוכה לראות את השכינה, ומי שהוא זוכה השכינה מקדימה אצלו, וזהו סימן טוב לבר נש שידע שנשמתו תצא ממנו בנקל ובנחת בלי שום יסורים, ואם אינו זוכה לא מקדמת השכינה לבוא, והאדם סובל יסורים גדולים בשעת יציאת נשמתו, עד שירחם ה' עליו לפרש נהירו קצת מהשכינה כדי שתצא נשמתו.

על האדם להתפלל שלא ימות מתוך

יסורים, חס ושלום.

ד. אמנם זהו אחר שסבל יסורים קשים ומרים, שהסימנים הן כאלו נשחטין בסכין פגומה והבני מעים מתפוצין, ועל זה הזכיר הזהר ואתחנן, שמי שהוא מביט אנה ואנה בתפלתו ואינו מאיך (פרוש: משפיל) עינים למטה אזי לא יזכה שתקדים שכינה להתראות אליו כדי שיסבל צער הגסיסה. ועל זה יתפלל כל חסיד אליו לעת מצוא - זה יום המות שתהא מיתתו בנקל בלתי יסורים, לבלתי ערבוּב הדעת, כדי שיוכל לומר הודוי ולהתנדות על כל פשעיו וחטאיו, ולסדר צוּאה לבניו איך יתנהגו אחרי מותו, שיהיו מהולכי תמים ולא ישחירו פניו בקבר, כי זכות גדול הוא לאדם אשר הוא מת בשכלו לדבר לפני מותו, כי לאו כל אדם זוכה לכך.

ה. וּבְעוֹדוֹ בְּבְרִיאֹתוֹ יִתְפַּלֵּל הָאָדָם, שְׂיִזְכֶּה שְׂתַקְדִּים
 אֵלָיו הַשְּׂכִינָה לְהַצִּילוֹ מִמִּיתָה חֲטוּפָה וּמִמִּיתָה מְשֻׁנָּה
 וּמִמִּיתוֹת אַכְזָרִיּוֹת, וּרְפוּאָה גְדוּלָּה לְהִיּוֹתוֹ דְּבוּק בַּתּוֹרָה
 בְּחַיָּיו כִּי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה יֵשׁ לוֹ דְּבִקּוֹת אֶל הַשְּׂכִינָה לְפָנֵי מוֹתוֹ
 וּמִכָּל שֶׁכֶּן לְאַחַר מוֹתוֹ. כְּדֹאִיתָא בְּזִהַר וְאַתְחַנֵּן, (דף רסח עמוד
 א) * כִּי רַבִּי אֲחָא הָוִי קָאִים עִמִּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, לִילָה חָדָא בְּתַר
 פְּלַגוֹת לִילָה הָוִי מְשַׁתְּדְּלִי בְּאוּרִיתָא.

בְּמָקוֹם לְמוֹד הַתּוֹרָה יֵשׁ הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, וּבְזָכוֹת הַתּוֹרָה מִתְקִים הָעוֹלָם

ו. * כִּח פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר "כִּי הוּא חֲיִיךְ וְאַרְךְךָ יִמֶיךָ
 לְשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה" (דְּבָרִים ל, ט), תָּא חֲזִי שְׂכִינְתָא לָא

(כז*) פְּרוּשׁ הַזִּהַר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

לִילָה אֶחָד הִזָּה עוֹמֵד רַבִּי אֲחָא עִם רַבִּי אֶלְעָזָר, אַחַר חֲצוֹת
 לִילָה, וְהָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה.

(כח*) פְּרוּשׁ הַזִּהַר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר: "כִּי הוּא חֲיִיךְ וְאַרְךְךָ יִמֶיךָ לְשֶׁבֶת
 עַל הָאֲדָמָה" - בּוֹא וּרְאֵה, הַשְּׂכִינָה אֵינָה מִתְיַשְּׁבֶת אֶלָּא בְּמָקוֹם
 שְׁלוֹמִידִים תּוֹרָה, וּבְזָכוֹת הַתּוֹרָה הָעוֹלָם קָיָם. הוּא שְׂפָתוֹב: "כִּי
 הוּא חֲיִיךְ וְגוֹי לְשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה", וּכְשֶׁאֵינִם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה,
 אֲזִי נְאָמַר: "עַל מָה אֲבָדָה הָאֲרֶץ וַיֵּאמֶר ה' עַל עֲזָבִם אֶת
 תּוֹרָתִי", וְהִזָּה רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר: מִי שֶׁיִּכּוֹל לְלַמֵּד תּוֹרָה וְאֵינוֹ
 לוֹמֵד הָרִי הוּא כְּאָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה צְנוּעָה וְנִעְמָה בְּמַעֲשֵׂיהָ
 הַטּוֹבִים וְהַבְּעַל עוֹזֵב אוֹתָהּ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה עִמָּה כְּפִי הַחַיּוֹב הַרְאִוִי
 לָהּ מִן הַתּוֹרָה: "שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנֵתָה", וְהָאִשָּׁה הַהִיא צוֹעֶקֶת

מתישבת אלא במקום שלומדים תורה, ובזכות התורה עלמא קאים הדא הוא דכתיב: "כי הוא תייך וגו' לשבת על האדמה", וכשאינם עוסקים בתורה אזי נאמר, (ירמיה ט יא יב) "על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזבכם את תורתי". והוא מה שאמר רבי אלעזר: מאן דיכול ללמד תורה ואינו לומד - הרי הוא כאדם שיש לו אשה צנועה ונעימה במעשיה הטובים והבעל עוזב אותה ואינו עושה עמה כפי החיוב הראוי לה מן התורה (שמות כא י) "שארה כסותה ועונתה", והאשה ההיא צועקת על בעל נעוריה שעזב אותה, כמו כן התורה צועקת עליו דין על מי שיכול ללמד ואינו לומד, אזי פתאום בא עליו הדין, רחמנא לצלן.

כבוד חכמים ינחלו

ז. *כט אדהכי אתא חד גברא והוי רחיש בשפונתיה וכו'. פתח האי גברא ואמר (משלי ג לה): "כבוד חכמים ינחלו

על בעל נעוריה שעזב אותה, כמו כן התורה צועקת עליו דין על מי שיכול ללמד ואינו לומד, אזי פתאום בא עליו הדין, רחמנא לצלן.

(כט*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

בתוך כך בא איש אחד והיה רוחש בשפנתיו וכו'. פתח האיך הזה ואמר: "כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון", כל העוסק בתורה הוא זוכה לדבק בשכינה הנקראת "כבוד", וכל צבא מעלה מלמדיו עליו זכות, מה שאין כן כשבני אדם הולכים בדרכים המקלקלים אזי במעשיהם הרעים נוצרים ומתגלדים כמה חיצונים והמה המקטרגים על האדם. על זה

וְכִסְיִלִּים מֵרִים קְלוּן", כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה הוּא זוֹכֵה לְדַבֵּק
 בְּשִׂכְנֵתָא דְאִיקְרָאת "כְּבוֹד", וְכָל צָבָא מַעְלָה מִלְּמַדִּין עָלָיו
 זְכוּת, מַה שְּׂאִין כֵּן כְּשִׁפְנֵי אָדָם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵים הַמְקַלְקְלִים
 אַזִּי בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים מְתַהוּיִם וּמְתַלְדִּין כַּמָּה חִיצוֹנִים
 וְהָמָּה הַמְקַטְרָגִים עַל הָאָדָם, עַל זֶה נֶאֱמַר: "וְכִסְיִלִּים" -
 שֶׁהֵן הָרָשָׁעִים - "מֵרִים קְלוּן" - רוֹצֵה לֹמַר מַגְבִּיהִין אֶת
 הַקְלוּן שֶׁהֵן הַחִיצוֹנִים שְׁעוֹשִׂין קְטַגוֹרִיא עַל הָאָדָם עַד
 שְׂמַבִּיאִין אִיזוּ גְזֵרָה קָשָׁה.

עַל כֵּן יִרְאֶה כָּל אָדָם לְקַבֵּעַ עֵתִים לְתוֹרָה, כְּדֵי שְׂתַבּוֹא
 הַשְּׂכִינָה לְתוֹךְ בֵּיתוֹ וּלְבַרֵךְ אוֹתוֹ בְּכַמָּה בְּרַכָּאִין אִמֵּן.

נֶאֱמַר "וְכִסְיִלִּים" - שֶׁהֵן הָרָשָׁעִים - "מֵרִים קְלוּן" - רֹצֵה לֹמַר
 מַגְבִּיהִין אֶת הַקְלוּן שֶׁהֵן הַחִיצוֹנִים שְׁעוֹשִׂין קְטַגוֹרִיא עַל הָאָדָם
 עַד שְׂמַבִּיאִין אִיזוּ גְזֵרָה קָשָׁה.

עַל כֵּן יִרְאֶה כָּל אָדָם לְקַבֵּעַ עֵתִים לְתוֹרָה כְּדֵי שְׂתַבּוֹא
 הַשְּׂכִינָה לְתוֹךְ בֵּיתוֹ וּלְבַרֵךְ אוֹתוֹ בְּכַמָּה בְּרַכּוֹת אִמֵּן.

פֶּרֶק נ"ח

א. צִרִיךְ הָאָדָם לְתַקֵּן הַפְּגָם שֶׁחָטָא בְּבְרִיתוֹ בְּחָטָא הוֹצֵאת ש"ז לְבַטְלָה כְּמוֹ שֶׁאֶכְתָּב לְקַמֵּן הַתְּקוּן הָאֲמִתִּי, עַל כֵּן צִרִיךְ לְמַהֵר בְּתִשׁוּבָה וְאִךְ אִם חָטָא הִרְבֵּה פְעָמִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ רַחֲמָן, וְהוּא מְקַבֵּל תְּשׁוּבַת הַשְּׂבִיִּים בְּכָל לֵב, "וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יִרְחָם" (מִשְׁלֵי כ"ח א), וּמוֹסִיפִין לוֹ יִרְאֶה וּקְדָשָׁה.

יְלַמֵּד תּוֹרָה בְּעֵצְמוֹ וְעַם אַחֲרָיִם

ב. נִמְצָא עוֹשֶׂה שְׁתֵּי פְעֻלוֹת, אַחַת - שֶׁעוֹנֵנוֹתָיו מְכַפְּרִים, וְשֵׁנִית - שִׁיּוּרֵשׁ עוֹלָם הַבָּא, בְּאִפְּן וּבְתַנָּאֵי כְּשִׂאוּחֵז בְּתוֹרָה וְלוֹמֵד בְּהַתְמַדָּה, וַיִּקְבַּע עֵתִים לְתוֹרָה, הֵן לְלַמֵּד בְּעֵצְמוֹ וְהֵן לְלַמֵּד עִם אַחֲרָיִם. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל בְּעֵצְמוֹ, אֲזִי עַל כָּל פְּנִיִּים יִקְבַּע עֵתִים לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי תּוֹרָה, כִּי לְאַחַר מִיתַת הָאָדָם אִם יֵשׁ לוֹ זְכוּת יָבוֹא לְמַדְרַגָּה לְמַעְלָה, וְשֵׁם לֹא יַעֲסֹק לֹא בְּאֲכִילָה וְלֹא בְּשִׁתְיָה וְלֹא בְּמִשְׂא וּמִתָּן, כִּי אִם בְּעֵסֶק הַתּוֹרָה.

מִי שֶׁאוֹהֵב לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי תּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִזְכֶּה

לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי תּוֹרָה מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם

הַבָּא.

ג. וּמִי שֶׁהוּא אוֹהֵב לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי תּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִזְכֶּה

לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי תּוֹרָה מִפִּי עֲתִיק יוֹמִין [פְּרוּשׁ: מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא]

לְעוֹלָם הַבָּא. מֵה שְׂאִין בֶּן אָם הָאָדָם מִמָּאָס לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי
תּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵין לוֹ שְׂיָכוֹת גַּם בְּעוֹלָם הַבָּא, וּבְנֻדָּאֵי
יְהִי נְדָחָה מִפְּרָגוּדָא דִּילִיָּה [פְּרוּשׁ מִמְחִיצָה שְׁלוֹן].

וּבּוֹא וּרְאֵה מַה שְׂאָמַר בְּזֵהר פְּרָשַׁת שְׁמִינִי (חֶלֶק ג', דף ל"ט
עמוד א'): *ל "רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ אֲזִיל לְצַפּוּרֵי, וְנַהְיִי
רַבִּיא חַד אֲזִיל אֲבַתְרִיהוּ עִם הַחֲמוֹר שְׁהִיָּה נוֹשֵׂא מִשָּׂא פְּלִים
עִם דְּבִשׁ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָא, גִּימָא מְלִי דְּאוּרִיתָא
וְגִיזִיל.

כָּל מֵה שְׁלוּמֵד הָאָדָם יוֹתֵר, הוּא מֵתַרְחַק יוֹתֵר מִן הָעֵבְרוֹת

ד. פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ט): "וְחַפְּךָ כְּיִין
הַטוֹב הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים דּוֹבֵב שְׁפָתַי יְשָׁנִים", "וְחַפְּךָ
כְּיִין הַטוֹב" - זוּ הִיא תּוֹרָה שְׁנַקְרָאת יִין טוֹב מִמֶּשׁ, כִּי
לְפַעְמִים יִין לֹא טוֹב לְגוֹף וְלֹא טוֹב לְנַשְׁמָה, כִּיּוֹן כְּשֶׁאָדָם
שׁוֹתֵה הַרְבֵּה יִין אֲזִי רֵאשׁוּ כּוֹאֵב לוֹ, וְלְפַעְמִים נִכְשָׁל גַּם כֵּן
בְּעֵבְרָה, חֵס וְשְׁלוֹם. וְהַהֲפֹךְ הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כָּל מֵה
שְׁלוּמֵד יוֹתֵר הִיא מֵרַחֲקָה מִמֶּנּוּ פִּשְׁעֵיו, וְלוּמֵד דְּרַבִּי יְרָאָה
וְנוֹחַל עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׂיִזְכֶּה לְמַה

ל" (פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ):

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הִלְכוּ לְצַפּוּרֵי. אַחֲרֵיהֶם הִשְׁתַּרְנַן נַעַר
אֶחָד עִם חֲמוֹרוֹ, שְׁטַעוֹן הָיָה מִשָּׂא שֶׁל דְּבִשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
לְרַבִּי יִצְחָק: "הִבֵּה וְנַעֲסִק בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה בְּהִלְכְּנוּ בְּדַרְכָּךְ!"

שכתוב אחר זה: "דוֹבֵב שִׁפְתֵי יִשְׁנִים", שֶׁאֵף שִׁיחֵיהָ יִשָּׁן
בְּקֶבֶר שִׁפְתוֹתָיו מִרְחֲשֵׁין דְּבָרֵי תוֹרָה.

תוֹרָה שְׁלֵמַדַּת טוֹבָה יוֹתֵר מִיֵּין הַטוֹב

ה. *לא אָמַר הָאִי רַבֵּיא, אִם כֵּן לָמָּה כְּתִיב "וְחַכְךָ", דִּהֲיֵנו
לְמוֹד הַתוֹרָה שְׁלוּמַד וְהוֹגָה בְּגֵרוֹנוֹ "כִּיֵּין הַטוֹב", מִשְׁמַע
דִּיֵּין הַטוֹב נִמְשָׁל גַּם כֵּן לְתוֹרָה, הֵנָּה לֵיהָ לְמִימַר 'וְחַכְךָ מִיֵּין
הַטוֹב'.

*לב אֲשַׁחֲחוּ בֵּיהָ, אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: בְּרִי, אֵימָא מְלַךְ,
דְּשִׁפִּיר קְאָמְרַת. אָמַר: דִּמְאֵן דְּאֲשַׁתְּדַּל בְּאוֹרֵיתָא וּדְבִיק בָּהּ,

---

(לא*) פְּרוּשׁ הַזֶּה־ר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

שָׁאֵלוּ הַנְּעַר: "אִם אָמְנָם מִתְכַּנֵּן הַפְּסוּק כְּדַבְּרֵיךְ - לְהַמְשִׁיל
דְּבָרֵי תוֹרָה לִיֵּין טוֹב" - לָמָּה הַזְכִּיר הַפְּסוּק אֶת הַחֵן וְאָמַר:
'וְחַכְךָ כִּיֵּין הַטוֹב'? וְאִם מִתְכַּנֵּן הַפְּסוּק בְּאִמְרוֹ 'וְחַכְךָ' רַק לְדַבְּרֵי
הַתוֹרָה, הַנְּאָמְרִים עַל יְדֵי הַחֵן - הֵיךְ צְרִיךְ לוֹמַר: 'וְחַכְךָ מִיֵּין
הַטוֹב', שֶׁדְּבָרֵי הַתוֹרָה מְשַׁבְּחִים הֵם מִיֵּין הַטוֹב? אֶלָּא מִשְׁמַע,
שֶׁמִּתְכַּנֵּן לְרַמֵּז עַל בְּטוּי דְּבָרֵי הַתוֹרָה, הַנְּאָמְרִים דְּרַךְ הַגֵּרוֹן.

(לב*) פְּרוּשׁ הַזֶּה־ר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

כְּאֲשֶׁר הֵלַךְ בְּדַרְכֵי אַחֲרֵיהֶם, לֹא שָׁמוּ הַחֲכָמִים אֶת לִבָּם אֶל
הַנְּעַר, אוּלָּם מִשְׁשָׂאֵל אֶת שְׁאֵלָתוֹ, הִבְחִינוּ בוֹ, וְאָמַר לוֹ רַבֵּי
יְהוּדָה: "בְּנֵי אָמַר אֶת דְּבָרֵיךְ שְׁנֵאִים הֵם!" אָמַר הַנְּעַר: "וַיִּדְאֵי
הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה - רָאוּי לוֹ לְהוֹצִיא אֶת דְּבָרֵי הַתוֹרָה מִפִּיו
וְלְהַגִּיחֵם בְּחַכּוֹ וּלְאָמְרָם בְּשִׁפְהָ בְּרוּכָה וּבְקוֹל רָם - וְאִזּוֹ יִזְכֶּה
לְהָרִים קוֹלוֹ כְּשִׁיפְטוֹר מִן הָעוֹלָם. זֶה שְׁאוֹמֵר הַפְּסוּק: 'הוֹלֵךְ
לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים' - נִשְׁמָתוֹ תֵּלַךְ לִידוּדֵי - לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וכש'לומד תורה מוציא מפיו ואומר דברי תורה בשפה ברורה ומרים קולו כש'לומד תורה וכו', יזכה להרים קולו כד יפוק מהאי עלמא, "הולך לדודי למישרים" - נשמתו תלך לדודי, להקדוש ברוך הוא. "מישרים" - שלא יפגעו בה שום בעלי דינים, ורשות יהיה לאדם ההוא לילך בחדרי גן עדן, וזהו "דובב שפתי ישנים".

*ג' אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ליה על רישיה וחדו עמיה. וספר התינוק ההוא סדר הלמוד שלו, וגלה להן סודות נפלאות וסתרי תורה.

*לד אמרו ליה: מה שמך? אמר להו: ייסא, אמרו: רבי ייסא יהיה שמך, ואחר כך אמרו ליה: השלך את החמור אצל אבוך וזיל עמנו. אזל עמהם, וכד מטי האי ינוקא לבי

'מישרים' - שלא יפגעו בה שום בעלי דינים, ותהיה בינה הרשות להלך בחדרי גן העדן, וזהו 'דובב שפתי ישנים'.

(ג*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו לו על ראשו ונשמתו עמו, והתינוק ההוא ספר להם סדר הלמוד שלו, וגלה להם סודות נפלאים וסתרי תורה.

(לד*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

שאלוהו: "מה שמך? ענה להם: "ייסא". אמרו לו: "רבי ייסא יהיה שמך". ואחר כך אמרו לו: "השאר את החמור אצל אביך, ובוא עמנו". הלך הנער עם הצדיקים. כשנכנס ילד זה לבית המדרש, קם רבי יהודה לפניו וצנה על כל בני הישיבה לכבדו. קרא עליו רבי שמעון בן יוחאי את הפסוק: "בטרכם אצרך בבטן ודעתיד".

מִדְרָשָׁא וְעִיל לְבֵי מִדְרָשָׁא, הִנֵּה קָם רַבִּי יְהוּדָה מִקְמִיָּה וְצָנָה
 לְכָל בְּנֵי מְתִיבְתָּא לְאַנְהָגָא עִמֵּיהּ יָקָר וְכוּ', וְהוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאי קוֹרָא עָלָיו (יְרֵמְיָה א ה): "בְּטָרָם אֶצְרֶךְ בְּבֶטֶן
 יַדְעִיתִךְ".

על כל אחד לחבב התורה בפני בני ביתו ובניו

ז. וְהִנֵּה יִשְׁכִּיל הַנְּבוֹן אֵיךְ הַקְּדָמוֹנִים הָיוּ פּוֹנִים לְשִׁמְעָה
 דְּבַרֵי תוֹרָה אֶפְלוּ מִן הַתִּינוּק, מֵאַהֲבַת הַתּוֹרָה, כְּדֵי לְקַבֵּל
 חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא אֲרֶךְ יְמֵינוּ, וְהִיא אֵילַת אֲהָבִים וְיַעֲלַת
 חָן עַל לוֹמְדֶיהָ. וְעַל כֵּן אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִטָּל לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה
 וּלְחֻבְבַת הַתּוֹרָה בְּפָנָיו בְּנֵי בֵיתוֹ וּבְנָיו, וּלְהַזְהִירָם תָּמִיד עַל
 קִיוֵם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ.

כל בית שאין בו צניעות מצויה בו

קליפת לילי"ת, רחמנא לצלן.

ח. וּבִפְרָט יִזְהִיר לְנָשִׁים, דְּלֹא יִתְחַזֵּי מְנַהוֹן [פְּרוּשׁ: שְׁלֵא
 יִתְרָאָה מִקּוֹן שְׁעֵרוֹת רֵאשָׁן, כִּי בְּעוֹוֹן זֶה גּוֹרֶמֶת שְׂיֵהִיו בְּנֵיהָ
 עֲנִיִּים, וְיֵהִיו בְּזוּיִם וְנִבְזִים בֵּין הַבְּרִיּוֹת. וְכֵן בֵּית שְׂאִין בּוֹ
 צְנִיעוּת שֵׁם לִילִי"ת מְצוּיָה וְהוֹרֶגֶת לִילָדִים קִטְנִים, חֵס
 וְשָׁלוֹם, כְּמִבְּאֵר בְּפָרְקִים הַקּוֹדְמִים.

ברכות ינוחו על ראשו ואיבריו

יהיו נקיים וטהורים לעד

ט. עַל כֵּן כָּל מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּעוֹוֹן קָרִי, יִהְיֶה זְרִיז בְּדַבְּרֵי
 תּוֹרָה וְיִתְעַנֶּה אַרְבַּע פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים, דְּהִינּוּ

בְּכָל תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה שֶׁלֹּא שָׁהָיִים וַיִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, וְאִז - וְשָׁב וּרְפָא לוֹ, וּבְרָכוֹת יִנּוּחוּ עַל רֵאשׁוֹ, וְכָל אֲבָרָיו יִהְיוּ נְקִיִּים וּטְהוֹרִים לְעַד.

◆ קדושים ◆

פֶּרֶק נ"ט

א. כְּתוּב בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים כג, טו) "וַיְהִי מִחֲנִיךְ קְדוֹשׁ".
רוֹצֵה לוֹמַר, שִׁיְהִי גּוֹפוֹ וְאֲבָרָיו שֶׁל הָאָדָם בְּקִדְשָׁה, כִּי הָאֲבָרִים שֶׁל הָאָדָם הֵן מִחֲנֵה הַשְּׂכִינָה. וְזֶהוּ שְׂאֵמַר הַכְּתוּב (ויקרא כב לב) "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", (שְׁמוֹת כה ח) "וְשִׁכְנֹתִי בְּתוֹכְכֶם", וְכִשְׁהוֹלֵךְ הָאָדָם, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּדַרְכֵים לֹא טוֹבִים, וְעוֹסֵק הַכֹּל בְּתַעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה, אִזִּי הוּא מִחֲנֵה לְהִשָּׁטֵן וְלִילִי"ת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

**יִתְפַּלֵּל הָאָדָם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ שְׂיִזְכֶּהוּ לְהִיּוֹת טְהוֹר
וְכֹסֵא לְשֹׁכֵינָהּ**

ב. וּלְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם רְגִיל לֹמֵר: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זְכַנֵּי
לְהִיּוֹת אֲנִי טְהוֹר וְכֹסֵא אֶל הַשְּׂכִינָה, 'בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת ה' וְכֹל
קְרָבֵי אֶת שֵׁם קְדֹשׁוֹ" (תהלים קג א).

וּבְהִיּוֹת בְּשַׁחוּטָאִים יִשְׂרָאֵל, אֲזִי הַשְּׂכִינָה מְסַתְּלָקֶת
מִיִּשְׂרָאֵל וְאִזּוּ נֹאמֵר (בְּרֵאשִׁית ז, יז) "וַתָּרֶם הַתְּבָה מֵעַל הָאָרֶץ",
כִּי הַשְּׂכִינָה נִקְרְאת בְּסֵפֶר הַזִּהָר (חֶלֶק א', דף ס"ח עמוד ב')
תִּיב"ה, שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת בֵּי"ת ה'. וְלִכְךָ הֵן רַמ"ח תְּבוֹת
בְּקִרְיַת שְׁמַע, נִגְדַּר רַמ"ח אֲבָרִים שֶׁל אָדָם, כִּי כָּל תְּבָה
מִקְרִיַּת שְׁמַע מְשַׁפֵּיעָה קְדֻשָּׁה בְּאָבֶר אֶחָד כְּשֶׁקוֹרָא בְּכוֹנָה.

**נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם דּוֹמָה לְנֵר, וְטִבֵּעַ הַנֵּר כְּשֶׁאִינוּ
מְאִיר כְּרֵאוֹי מְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ שְׂיִתְלַהֵב יוֹתֵר.**

ג. וְאֵל תִּקְשֶׁה, הֲלֹא כַּמָּה בְּנֵי אָדָם שְׁקוֹרִין קְרִיַּת שְׁמַע
בְּדִקְדוּק וּבְכוֹנָה גְּדוֹלָה וְאֵף עַל פִּי כֵן אֲבָרִיהֶן הֵן חֲלוּשִׁים.
דַּע בְּנֵי, הָעֲנִיָּן הוּא מְבֹאֵר בְּזִהָר שֶׁלַח לְךָ (דף קסח עמוד א'), כִּי
נִשְׁמַת הָאָדָם דּוֹמָה לְנֵר, וְטִבֵּעַ הַנֵּר כְּשֶׁאִינוּ מְאִיר כְּרֵאוֹי אֲזִי
מְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ קֶצֶת וְעַל יְדֵי כֵן מִתְלַהֵב יוֹתֵר וְיֵאֵר כְּרֵאוֹי,
וְזֶה דוֹקָא בְּנֵר יָפֵה. מַה שְׂאִין בֵּן בְּנֵר גְּרוּעַ, אֲדַרְבֵּהּ, בְּנִעְנוּעַ
כְּבֵה וְשׁוֹקֵעַ, כְּמוֹ כֵן הָאָדָם בְּהִיּוֹתוֹ חוּטָא, וְהַנְּשָׁמָה דִּילִיָּה
[פְּרוּשׁ: שְׁלוֹן עַל יְדֵי הַחֲטָאִים אֵינָה מְאִירָה כְּרֵאוֹי, אִזּוּ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַח עָלָיו יְסוּרִים הַמְּנַעֲנְעִים אוֹתוֹ וּמְטַרְיָדִים
גּוֹפּוֹ וְאֲבָרָיו.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ שׁוֹלַח הַיִּסּוּרִים לְחֹנֵם

ד. וּבָאֵם הָאָדָם מְקַבֵּל מֵאַהֲבָה וּבַחֲבֵה הַיִּסּוּרִים, וּמִשִּׁים אֶל לְבוֹ כִּי לֹא לְחֹנֵם שֶׁלַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלָיו הַיִּסּוּרִים, כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עֵבִיד דֵּינָא בְּלֹא דֵּינָא [פְּרוּשׁ: הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה דֵּין בְּלֹא מִשְׁפָּט], וּמִתְחַרֵּט עַל הָעֶבֶר וְרוֹאֶה לְתַקֵּן מַה שֶׁקִּלְקַל, וְלַהֲבִיא גּוֹרֵר עֲצָמוֹ בְּגֹדֵר הַיִּרְאָה, אֲזִי חוֹזֵרֶת הַנְּשֻׁמָּה יוֹתֵר לְהָאִיר וּמְאִירָה יוֹתֵר, וְאִם הָאָדָם אֵינוֹ מְקַבֵּל הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה וּמִבְּעֵט בַּיִסּוּרִים, וּלְפִי זְמַן הוֹלְכִין הַיִּסּוּרִין מֵאִתּוֹ וְחוֹזֵר הָאָדָם לְדַרְכוֹ הָרַעָה וְלִמְעַשְׂוֹי הַמְקַלְקְלִים, אֲזִי הַיִּסּוּרִים חוֹזְרִין וּבָאִים אֵלָיו בְּחִזְקָה וּמְאִבְדִּין אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם, וְנָר דִּילֵיהּ - שֶׁהִיא הַנְּשֻׁמָּה - כְּבֵה וְשׁוֹקֵעַ וְיורֵד עִמּוֹ לְבוֹר שׁוֹחָה עֲמָקָה.

ה. וְהִנֵּה בְּזִמְן שְׁבִית הַמְקַדָּשׁ הָיָה קָיָם, הָאָדָם הָיָה מְבִיא קָרְבָן וּמִתְנַדֵּה עָלָיו בְּצִרוּף הַתְּשׁוּבָה, וְאַחַר כֵּן נִשְׁחַט הַקָּרְבָן, וְנִזְרַק דָּמוֹ שֶׁל הַקָּרְבָן, וְחִלְבוֹ נִקְרַב. זֶה הָיָה תְּמוּרַת גּוֹפּוֹ וְאַבְרָיו אֲשֶׁר חָטְאוּ וְנִתְחַיְבוּ מִיָּתָהּ, וְקָרְבָן זֶה הָיָה תְּקוּנָם. וְעַכְשָׁו הָאֲמִירָה הִיא בְּמָקוֹם קָרְבָן כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכֹּתוּב (הוֹשֵׁעַ יד, ג) "וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ", וְעַל זֶה, כְּתַב הַרַב מֵהַר"ם הַבְּבֵלִי, שֶׁבְּאַמִּירַת פְּרָשַׁת הַקָּרְבָנוֹת יְכוֹן הָאָדָם, שֶׁהָאוֹתִיּוֹת הַכְּתוּבוֹת לְפָנָיו הֵם דְּמִיּוֹן גּוּף הַקָּרְבָן, וְהַנְּקֻדוֹת הַמְנַעֲנְעוֹת אֶת הַתְּבֵה הוּא הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַקָּרְבָן, וְעַל יְדֵי כֵן יִחָשֵׁב כְּאִלוֹ הַקָּרִיב קָרְבָן עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וְאֵל יֵהָא קַל בְּעֵינֶיךָ אֲמִירַת פְּרָשַׁת הַקָּרְבָן בְּכָל יוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם

בבִּקְרַם מִתְעוֹרָר חִיצוֹנִי אֶחָד הַנִּקְרָא תוֹלָע (שְׁעַר הַכְּפֻנּוֹת, ד"ג מִתְפַּלֵּת הַשַּׁחַר, דף י"ג עמוד ב'; פְּרִי עֵץ חַיִּים, שְׁעַר עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, פְּרָק ג'), וְהוּא מִתְחִיל לְקַטְרֵג עַל הָעִבְרֹת שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּלִילָהּ, וּבְהַקְרַבַת תְּמִיד שֶׁל שַׁחֲרִית הָיָו מִחֲלִישֵׁין וּמִתִּישֵׁין אֶת כַּחוֹ, וְאֵל זֶה יִכּוֹן בְּאִמְרוֹ פְּרָשַׁת תְּמִיד, "עַל־תְּמִיד הָעֲשִׂיָּה בְּהַר סִינַי" (בַּמִּדְבָּר כח ו) (רוֹצֵה לֹאמַר עוֹלָת הוּא אוֹתִיּוֹת תוֹלָע בְּהַפּוֹךְ אֶתְנֹן). וְכָל הַמִּתְגַּאֲהַה הוּא נוֹתֵן כֹּחַ וְחִזּוּק לְזֶה הַחִיצוֹנִי. וְכָל הַהוֹלֵךְ בְּעִנְיָהּ, שֶׁהוּא הַגְּמַת הַקְּרָבָן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב (תְּהִלִּים נא, יט) "לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה". בְּתַפְלָתוֹ הוּא מִתִּיש כַּחוֹ, וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (שִׁם כב, ז) "וְאֲנֹכִי תוֹלַע־ת וְלֹא אִישׁ".

עִנְיַן פְּרָשַׁת קְטָרֶת הוּא עִנְיַן גְּדוֹל וְחָשׁוּב מְאֹד

ז. וְהַפְּלֵל, כִּי אִמִּירַת פְּרָשַׁת הַקְּרָבָנוֹת הִיא עִנְיַן גְּדוֹל, וּבַפְּרָט עִנְיַן פְּרָשַׁת קְטָרֶת הוּא עִנְיַן גְּדוֹל וְחָשׁוּב מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּזִהַר פְּרָשַׁת וַיִּרְא (דף קא עמוד א') *לֵה רַבִּי אֶתָּא הֵנָּה אֲזִיל לְכַפֵּר טְרָשָׁא, אֶתִּי לְגַבִּי אוֹשְׁפִיזָא, לְחִישׁוֹ עֲלִיָּה כָּל בְּנֵי מְתָא, אִמְרוּ: גְּבַרְא רַבָּא אֶתָּא לְהַכָּא, גִּיזִיל לְגַבִּיָּהּ.

(לה*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קְדֵשׁ:

רַבִּי אֶתָּא הֵנָּה הוֹלֵךְ לְכַפֵּר טְרָשָׁא וְהִגִּיעַ שָׁם לְאַכְסִינְיָה, לְחִישׁוֹ עֲלָיו כָּל בְּנֵי הָעִיר. אִמְרוּ: "אֲדָם גְּדוֹל הִגִּיעַ לְכָאוֹ, גִּלְךְ אֱלִיו".

*לו אַזְלוּ וְאָמְרוּ לֵיהּ, שְׁהֵם בְּצָרָה גְדוֹלָה בְּזֹאת הָעִיר, כִּי שִׁבְעָה יָמִים שֶׁהָחַל הַנֶּגֶף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּבְכָל יוֹם הַנֶּגֶף הוֹלֵךְ וְגוֹבֵר. אָמַר לָהֶם: לְמַחֵר נִיזוּל לְבֵית הַפְּנִסָּת וְנִבְעֵי רַחֲמֵי מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, אַתּוּ וְאָמְרוּ: פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי מִיתוּ, פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי נוֹטִים לְמוֹת.

ח. *לו אָמַר לָהֶם רַבִּי אַחָא: אֵין הָעֵת לְקִימָא הָכָא דְשַׁעְתָּא דְחִיקָא אַבְל אַפְרִישׁוּ מִנְכוּן אַרְבַּעִין בְּנֵי נֶשָׂא מִן חֲסִידֵי וְצַדִּיקֵי הָעִיר, עֲשֶׂרָה עֲשֶׂרָה לְכָל חֵלֶק, שְׂיִהִיוּ עֲשֶׂרָה לְמִזְרַח, עֲשֶׂרָה לְדָרוֹם, עֲשֶׂרָה לְמַעְרָב, עֲשֶׂרָה לְצָפוֹן, וְאִנְא עֲמִכוּן. וְיַעֲמְדוּ עֲשֶׂרָה לְכָל זְוִית דְּמִתָּא וְאָמְרוּ בְּכוּנָה גְדוֹלָה עֲנִינֵי קְטַרְתַּת בְּסִמִּין וְעַנְיָן הַקְּרַבְנוֹת.

לו*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

הִלְכוּ וְאָמְרוּ לוֹ, שְׁהֵם בְּצָרָה גְדוֹלָה בְּזֹאת הָעִיר, כִּי כָּבֵד שִׁבְעָה יָמִים מֵאֲזַ שֶׁהִתְחִילָה מִגַּפָּה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּבְכָל יוֹם הַמִּגַּפָּה הוֹלֵכֶת וְגוֹבֵרֶת. אָמַר לָהֶם רַבִּי אַחָא: "לְמַחֵר נִלְךְ לְבֵית הַפְּנִסָּת וְנִבְקֶשׁ רַחֲמִים מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא". בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ וְאָמְרוּ לְרַבִּי אַחָא: "פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי מִתּוּ, פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי נוֹטִים לְמוֹת".

לו*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

אָמַר לָהֶם רַבִּי אַחָא: "אֵין הָעֵת לְעַמְדָּ כֵּן, מִפְּנֵי שֶׁהַשַּׁעָה דְּחוּקָה, אַבְל הַפְּרִישׁוּ מִכֶּם אַרְבַּעִים אֲנָשִׁים מִחֲסִידֵי וְצַדִּיקֵי הָעִיר, עֲשֶׂרָה עֲשֶׂרָה לְכָל חֵלֶק, שְׂיִהִיוּ עֲשֶׂרָה לְמִזְרַח, עֲשֶׂרָה לְדָרוֹם, עֲשֶׂרָה לְמַעְרָב, עֲשֶׂרָה לְצָפוֹן, וְאִנְי עֲמִכֶּם, וְיַעֲמְדוּ עֲשֶׂרָה לְכָל זְוִית שֶׁל הָעִיר וְאָמְרוּ בְּכוּנָה גְדוֹלָה עֲנִינֵי קְטַרְתַּת הַסַּמִּים וְעַנְיָן הַקְּרַבְנוֹת".

*לח עבדו כן תלתא יומין. לבתר אמר, גיזיל לבתינו כי בטלה הגזרה, ואף אותן אנשים שהיו נוטין למות אפרישו מניהו לבתיהן, וצנה עליהון שיימרון קטרת מן (במדבר יז יא) "ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ושים עליה קטרת" וכו' וכן עבדו ובטיל מניהו מותנא. שמעו חד קלא דאמר חולין הדבר, חולין הדבר, לא תרד לכאן, כי ידעין לבטלא ליה. אדהכי חלש לביה דרבי אחא ואדמוך, שמע חד קלא שאמר: כשם שעשית זאת כאן - כך תעשה בעיר אחרת.

טעם שנקראת העיר בשם "מתא מחסיא"

*לט אחר כך הלך רבי אחא לדרכו וצנה לבני מתא דלא יבטלון מאורייתא לעולם, והחליפו שם העיר "מתא מחסיא", על שם שהס הקדוש ברוך הוא עליהם.

(לח*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

עשו כן שלשה ימים, לאתר מכן אמר רבי אחא: "נחזר לבתינו כי בטלה הגזרה, ואף אותן אנשים שהיו נוטים למות, הפרישו מכם אנשים שילכו לבתיהם". וצנה עליהם שיאמרו קטרת מן: "ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ושים עליה קטרת" וכו' וכן עשו ונתבטלה מהם המגפה. שמעו קול אחד שאמר: "חולי הדבר, חולי הדבר, לא תרד לכאן, כי יודעים לבטל אותו באמירת פרשת קטרת הסמים". בתוך כך חלש לבו של רבי אחא ונרדם. שמע קול אחד שאמר: "כשם שעשית זאת כאן, כך תעשה בעיר אחרת".

(לט*) פרוש הזהר ללשון-קדש:

הַמִּתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה תִּפְלָתוֹ מִקְבֵּלַת

לְכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לֹאמַר גַּם כֵּן פְּרַשְׁתָּ קְטָרֶת וּבְרִיתָא דִּ"פִּטוּם הַקְטָרֶת" בְּכָל יוֹם, כִּי הוּא תוֹעֵלֶת גְּדוֹל, וְכָל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה תִּקְבֵּל תִּפְלָתוֹ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ לְמַלְאוֹת שְׂאֵלְתוֹ הַטּוֹבָה אֲמֵן.

פָּרָק ס'

א. דַּע, כִּי יֵשׁ רַמ"ח מְצוּוֹת עֲשֵׂה, וְכָל אֶבֶר מַרמ"ח אֲבָרֵי הָאָדָם תְּלוּי בְּמַצָּנָה, לְמַשָּׁל, בְּפֶה תְּלוּיָה מְצוּוֹת לְמוֹד הַתּוֹרָה, בְּעֵינַיִם תְּלוּיִין מְצוּוֹת קְדוֹשׁ הַחֲדָשׁ וּמְצוּוֹת רְאִית צִיצִית, וְכֵן בְּמֶח תְּלוּיִין הַמְצוּוֹת שְׂצוּנָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי זְכִירָה, כְּגוֹן: "זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְמַרְיָם" (דְּבָרִים כד ט), זְכוֹר אֶת (יוֹם) [הַיּוֹם הַזֶּה] אֲשֶׁר (יִצְאָתָ) [יִצְאָתָם] מִמִּצְרַיִם (שְׁמוֹת יג, ג), זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (שִׁם כ, ח), (זְכוֹר אֶת) "יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּחַרְב" (דְּבָרִים ד, י).

אֲחֵר כֵּן הַלֵּךְ כָּבִי אָחֵא לְדַרְכּוֹ וְצוּנָה לְבָנֵי הָעִיר שְׁלֵא יִתְבַטְּלוּ מִן הַתּוֹרָה לְעוֹלָם, וְהַחֲלִיפוּ שִׁם הָעִיר "מִתָּא מַחְסִיָּא" - עַל שִׁם שְׁחַס הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלֵיהֶם.

צריך האדם לזכור יום שעמדו אבותינו על הר סיני
 ב. ולכן פתב הרב מורנו הרב רבי יצחק לוריא ז"ל,
 שצריך האדם להזכירם תוך תפלות הקבועות בכל יום,
 שמתוך כך לא ישכחם האדם.

ובאמרו בברכת אהבה רבה "כי אל פועל ישועות אתה
 ובנו בחרת מפל עם ולשון" - יכון זכירת יום עמדו אבותינו
 במעמד הר סיני לקבל התורה, ובחר אותנו מפל עם ולשון
 לתן לנו התורה הקדושה. "וקרבתנו לשמך הגדול" - יכון
 "זכור את אשר עשה לך עמלק" (דברים כה יז), כי אין השם
 מלא עד שימחה שם עמלק, ואחר מחיית עמלק יהיה השם
 שלם, ועכשיו השם הוא בסוד (שמות יז טו) "כי יד על פס
 יה". "סלה באמת להודות לך" - צריך לכונן שהפה ולשון
 נבראו כדי להודות ולהלל שמו של מלך מלכי המלכים.
 וצריך גם פן לזכור שמרים הנביאה נצטרעה על ידי ספור
 לשון הרע, על פן צריך לזהר האדם מלספור לשון הרע.
 ובקריאת שמע יזכור יציאת מצרים.

ענין עולם הבא שמאיר מאד לצדיקים

ג. ומאד צריך האדם לזהר בזה, פי ידוע, שאם האדם
 מחסר מצוה אחת, מכרח הוא להתגלגל שנית בשביל לקיים
 המצוה, ואף אם אינו מקיים מצות הזכירה הנזכר לעיל
 התלויין במצוות צריך עוד פעם להתגלגל.

ועל זה רמז בעל המסורה, ב' פעמים פתיב "ויצאה":
 "ויצאה חנם אין כסף" (שמות כא, יא), "ויצאה והיתה לאיש

אחר" (דברים כד, ב), ופרוש הדבר, "ואם שלש אלה לא יעשה לה" (שמות שם) - קאי [פרוש: סוכב] על הנשמה. תורה, נביאים, כתובים. דין, אמת, ושלום. קדשה, טהרה, ענוה. יראה, אהבה, זריזות. תורה, עבודה, גמילות חסדים - כל אלה הן משלשים. ואם לא יתנהג בהם אזי "ויצאה" - הנשמה - "חנם אין פסוף", רוצה לומר, שלא תזכה לבוא לעלמא דכסופין, פרוש - העולמות המאירים לצדיקים, באשר שלא קנו שלמות אזי תצא מביתו הראוי להיות לה אם קנתה שלמות, ועכשוו שלא זכתה לבית זה - תצא לחוץ, "והלכה והיתה לאיש אחר" - בגלגול, ויסבל שנית צער חבלי לדה ומיתה וחבוט הקבר וכל העונשים הנזכרים בפסוק "חסד לאברהם", עין שם בחלק עין משפט (מענו חמישי).

ד. על פן, בן אדם, ראה דרכיך וחקם להיות אוהב לעצמך, שלא תהיה נדחה מחוץ לפרגודא קדישא [פרוש: מחוץ לפרוכת הקדש], אוי לאותה בוששה ותרפה לנשמה הנדחה, שלא תתקבל לפני כסא הכבוד מקום מחצבתה, ואומרים אל הנשמה: וי לך, איך היית כפית טובה מחסד שעשה לך בוראך, והיה מטיב עמך במאכל ובמשתה ודי מחסורך, ואת משלמת רעה תחת טובה! ?

מַעֲשֵׂה נֹרָא הַמּוֹבָא בַּזְהַר

ה. בוא וראה מה דאיתא בזהר פְּרֻשַׁת בְּלָק (דף ר עמוד ב - דף רב עמוד ב): *מ "רבי פְּנַחֵס הָוָה אֶתִּי לְמַחְמֵי בְּרֵתִיָּה, אַמִּיָּה שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר דִּהְוֹת בְּמַרְעָא, וְהוּוּ עַמִּיָּה חֲבַרְיָא. עַד דִּהְוֹו אֶזְלִי פִּגְעֵי בַתְרִין עַרְבָּאִי. אָמַר לוֹן: בְּחַקֵּל דָּא אַתְעַר קָלָא מִיּוֹמִין דְּעַלְמָא. אָמְרוּ לִיה: מִיּוֹמִין דְּעַלְמָא לִית אַנָּן יַדְעִין, מִיּוֹמָא דִּילָן אַנָּן יַדְעִין, דִּהָא יּוֹמָא חַד הוּוּ אַנּוּן לִיסְטִין מְקַפְּחֵי אַרְחִין (רוּצָה לומר: שׁוּדְדֵי דְנָכִיס) עַבְרִין בְּהַאי חַקֵּל וּפְגַעוּ בְּאַנּוּן יְהוּדָאִין וְאַתּוּ לְקַפְּחָא לְהוּן, וְאַשְׁתַּמַּע קוּל דְּחַמְרָא בְּהַאי חַקֵּל דָּא, דְנִהִיק תְּרֵי זְמַנִּי, וְאַתָּא שְׁלַהּוּבָא וְאוּקִיד לְהוּן, וְאַשְׁתַּזִּיבוּ אַנּוּן יְהוּדָאִין. אָמַר לְהוּ: עַרְבָּאִי,

מ*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

רבי פְּנַחֵס, שְׁלוּוָה עַל יְדֵי הַחֲבַרְיָא, הִלַּךְ לְעַרְךָ בְּקוּר חוּלִים אֶצֶל בֵּיתוֹ הַחוּלָה, שֶׁהִיְתָה אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְאִמּוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר. בְּדַרְכָּם פָּגְשׁוּ שְׁנֵי עַרְבִים. שְׁאַלְס רַבִּי פְּנַחֵס: "הָאִם נִשְׁמַע אֵיזְהוּ קוּל בְּשַׁדָּה מְעוּלָם", עֲנוּ לוֹ הָעַרְבִים: "מִימֹת עוֹלָם אֵין אַנּוּ יוֹדְעִים, אוּלָם בְּיַמֵּינוּ שְׁלַנוּ אַכּוּן הַתְּרַחֵשׁ מְאוּרָע פְּזָה: יוֹם אֶחָד עָבְרוּ בְּשַׁדָּה זֶה שׁוּדְדִים, אֶשֶׁר כָּצוּ לְהַתְנַפֵּל עַל חֲבוּרַת יְהוּדִים שְׁעַבְכֶּה בְּמִקּוּם. וְהִנֵּה נִשְׁמַע פְּעַמִּים קוּל נַחֲסַת חֲמוּר, וּבְאוֹתָהּ שַׁעָה יִרְדָּה אִשׁ וְשַׁרְפָּה אֶת הַלְסָטִים, וְכֵן נֶצְלוּ חַיֵּי הַיְּהוּדִים".

אָמַר לָהֶם רַבִּי פְּנַחֵס: "עַרְבִים, בְּזָכוֹת מַלִּים אֵלוֹ שְׁאַמְרַתֶּם תִּנְצְלוּ הַיּוֹם מִלְסָטִים אַחֲרִים הַמְּחַפִּים לָכֶם". הַבִּין רַבִּי פְּנַחֵס, כִּי נַעֲיַרְתָּ חֲמוּר - נַעֲיַרְתָּ חֲמוּרוֹ הַיָּא.

בְּמִלָּה דָּא דִּקְאָמְרִיתוּן - תִּשְׁתַּזְבֹּן יוֹמָא דִּין מְלַסְטִין אַחְרִינָן
דִּקְא מְחַפְאן לְכוּ.

"אֵיךְ זֶה שְׁנַעְלוּ אַנְשִׁים בְּזִכּוֹתַי - וְאֵנִכִּי

לֹא יָדַעְתִּי מְזֶה"

ו. *מא בְּכָה רַבִּי פְּנִיחָס, אָמַר: מְאָרִי דְעֵלְמָא, רַחֲשָׂא דְנִסָּא
עֲבָדִית בְּגִינִי וְאַשְׁתַּזְבֹּן אַנּוּן יְהוּדָאִין וְלֹא יָדַעְנָא. פִּתַּח וְאָמַר
"לְעוֹשֶׂה נְפִלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבָדוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוּ" (תְּהִלִּים קלו,
ב), כְּמָה טִיבוּ עֲבִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּנֵי נְשָׂא, וְלֹא יָדַע
אֲלֵא אִיהוּ בְּלַחְדוּי. בַּר נֶשׁ אָזִיל בְּאוּרְחָא וְלַסְטִין מְחַפְאן
לִיה לְמַקְטְלִיה, אָתִי אַחְרָא דְאַתִּיחִיב כּוּפְרָא תַּחֲוִתִּיה וְהוּא
אַשְׁתַּזִּיב, וְלֹא יָדַע הַטּוֹבָה דְעֲבִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמִּיה,
רַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אִיהוּ בְּלַחְדוּי יָדַע. וְזֶה שְׁאָמַר הַכְּתוּב,
"לְעוֹשֶׂה נְפִלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבָדוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוּ".

מא* (פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

בְּכָה וְאָמַר: "רַבּוֹן הַעוֹלָמִים! נִס עֲשִׂיתָ בְּשִׁבְלִי וְהַצַּלְתָּ
יְהוּדִים אֵלֶי - וְאֵנִי לֹא יָדַעְתִּי!" פִּתַּח וְאָמַר: "לְעוֹשֶׂה נְפִלְאוֹת
גְּדוּלוֹת לְבָדוּ, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוּ. כְּמָה טוֹבוֹת עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עִם בְּנֵי הָאָדָם - וְאִישׁ אֵינּוּ יוֹדַע עַל כֵּן, אֲלֵא הוּא לְבָדוּ:
אָדָם הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וְלַסְטִים אוֹרְבִים לוֹ לְהַרְגוֹ. בָּא אָדָם אַחַר
וְנִהַרְגַת תַּחֲתָיו, וְהוּא נֶצוּל, וְאֵינּוּ יוֹדַע עַל הַטּוֹבָה, שְׁגָמַל עִמּוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאוֹתָהּ יוֹדַע רַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָדוּ.
וְזֶה שְׁכָתוּב: "לְעוֹשֶׂה נְפִלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבָדוּ, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוּ".

*מב אָמַר רַבִּי פִּנְחָס לְחִבְרֵיא, הָא דְשְׂאִילָנָא לְאַנּוּן עֲרַבָּאִי, מְשׁוּם דְאַנּוּן מְצוּיִין תְּדִירָא בְּחַקְלָא וְכוּ'. בְּתַר הַכִּי שְׂאִיל רַבִּי פִּנְחָס לְעֲרַבָּאִי אִם לָא שְׁמַעוּ אִיזְהָ קָלָא, (לְפִי שְׂדֵעַ רַבִּי פִּנְחָס דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר יִפְקוּן לְקַבֵּל אִפִּיה).

הַעוֹפוֹת הַתְּאַסְפוּ וּפְרָחוּ עַל רֵאשֵׁיהֶן

ז. *מג עַד דְּהוּוּ אֶזְלִין, חֲזָרוּ אַנּוּן עֲרַבָּאִי לְגַבֵּי רַבִּי פִּנְחָס. אָמְרוּ לִיה: סָבָא, סָבָא, אַנְתָּ שְׂאִיל לָן שְׂאִילְתָּא מִן יוֹמָא

(מב*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס לְחִבְרֵיא: "זֶה שְׁשֵׁאלְתִּי דְנוֹקָא אֶת הָעֲרָבִים, מְשׁוּם שֶׁהֵם מְצוּיִים בְּשָׂדֵה". לְאַחַר מִכֵּן הוֹסִיף רַבִּי פִּנְחָס לְשַׁאֵל אֶת הָעֲרָבִים, אִם בְּכָל זֹאת שְׁמַעוּ אִיזְשֵׁהוּ קוֹל (מְשׁוּם שְׂדֵעַ שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ נְדָאִי יֵצְאוּ לְקַבֵּל פְּנִיו).

(מג*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

כְּשֶׁהִתְכַּוְּנוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכָּם, חֲזָרוּ הָעֲרָבִים אֶל רַבִּי פִּנְחָס וְאָמְרוּ לוֹ: "סָבָא, סָבָא! אַתָּה שְׂאֵלְתָּ אוֹתָנוּ בְּתַחֲלָה, אִם שְׁמַעְנוּ פַּעַם אִיזְשֵׁהוּ קוֹל בְּשָׂדֵה, וְלֹא שְׂאֵלְתָּ אוֹתָנוּ עַל יוֹם זֶה. אַמְנָם הַיּוֹם רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ דְּבָרִים תְּמוּהִים וְנִפְלְאִים: רְאִינוּ חֲמֹשֶׁה בְּגִי אָדָם יוֹשְׁבִים וְזָקֵן אֶחָד בֵּינֵיהֶם וְהִנֵּה לְתַדְהֻמְתֵּינוּ רְאִינוּ, כִּיצַד מִתְקַבְּצִים עוֹפוֹת רַבִּים מֵעַל רֵאשֵׁיהֶם בְּפִרְשָׁם אֶת כְּנָפֵיהֶם כְּדִי לְהִצֵּל עַל קְבוּצַת הַיּוֹשְׁבִים. וְהָעוֹפוֹת, כְּדַרְכָּם, חֲלָקִים עָפִים וְחֲלָקִים שְׂבִים, אוֹלָם מִחֲנֵה הָעוֹפוֹת נִשְׂאָר קְבוּעַ מֵעַל רֵאשֵׁיהֶם שֶׁל הַחוֹסִים בְּצֶלֶם, הַנִּשְׁמָעִים לְקוֹל פְּקֻדְתּוֹ שֶׁל הַזָּקֵן וְעוֹשִׂים אֶת אֲשֶׁר הוּא מְצַוֶּה לָהֶם לַעֲשׂוֹת". אָמַר לָהֶם רַבִּי פִּנְחָס: "זֶהוּ בְּדִיוֹק הַדָּבָר אֲשֶׁר רְצִיתִי לְשַׁמֵּעַ מִפִּיכֶם". תְּמָהוּ הָעֲרָבִים לְפִשָּׁר דְּבָרָיו.

דְּעִלְמָא וְלֹא שְׂאִילְתָּא לְנָא עַל יוֹמָא דָּא, דְּחִמְינָא תְּוֹהָא עַל
 תְּוֹהָא דְּהוּוּ יְתְּבִין חֲמִשָּׁה בְּנֵי אָדָם וְחַד סְבָא בְּהַדְיָהוּ,
 וְחִמְינָא עוֹפוֹת מְתַאסְפִּין וְקַא פְּרִשִׁין עַל רִישֵׁיהוּ, אֲלִין אֲזֵלִין
 וְאֲלִין תְּבִין, וְטוֹלָא לָא אֲתַעְבֵּר מְעַל רִישֵׁיהוּ, וְהָהוּא סְבָא
 אָרִים קְלִיָּה עֲלֵיהוּ וְאֲנֹן צִיתִין לֵיהּ. אָמַר לְהוּ: זְהוּ אֲשֶׁר
 רְצִיתִי לְשַׂאֵל אֶתְכֶם, תְּוֹהוֹן וְכוּ'.

*מד אחר כך הוי נהיק חמרא דרבי פנחס בן יאיר קליה,
 ושמע רבי שמעון בן יוחאי קליה דחמריה, אמר לבנו רבי
 אלעזר ותלמידיו: גיקום דהא קלא דחדוה דחמריה דסבא
 אתער לגבן.

הנני מנשק פה קדוש שמריח מבשמי הגן - עדן

ח. *מה גם רבי שמעון בן יוחאי וקמו חבריא. פתח רבי
 שמעון בן יוחאי ואמר, "ויפתח ה' את פי האתון" (במדבר כב,
 כח) של בלעם. אמרו חבריא, דפי האתון הוה נברא בערב
 שבת בין השמשות (אבות פרק ה משנה ו).

מד*) פרוש הזהר בלשון-קדש :

אחר כך נהק חמורו של רבי פנחס וקולו נשמע באזני רבי
 שמעון בן יוחאי. אמר רבי שמעון לאלעזר בנו ולחבריה: "הבה
 ונקום, שהרי קולו הצוהל של חמור הסבא נשמע!"

מה*) פרוש הזהר בלשון-קדש :

גם רבי שמעון בן יוחאי ובעקבותיו החבריה. פתח רבי
 שמעון בן יוחאי ואמר: "ויפתח ה' את פי האתון של בלעם".
 אמרו החבריא, שפי האתון נברא בין השמשות.

*מו אַדְהֵכִי אֲתִי רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֵאִיר וְנִשְׁקוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. אָמַר: נִשְׁקָנָא פִּי ה' דְּאֲתַבְּשֵׁם בְּבִסְמִין דְּגַנְתָּא דְעַדְן דִּילֵיהּ. חֲדוּ בַחֲדָא וַיִּתְבוּ.

**שְׂאֵלָה לְהַעוֹפוֹת: מִדּוּעַ אֵינְכֶם מְשַׁגְּיחִים עַל כְּבוֹד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנִמְצָא כָּאֵן.**

*מז פִּינֵן דִּיתְבוּ, פְּרַחוּ כָּל אַנּוּן עוֹפִין דְּהוּוּ עֲבָדֵי טוֹלָא וְאֲתַבְּדְרוּ. אַהֲדַר רִישֵׁיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וּרְמָא לְהוֹן קְלִיָּה וְאָמַר לוֹן: עוֹפִין דְּשַׁמְיָא, לִית אַתּוּן מְשַׁגְּיחִין בִּיקְרָא דְמְאָרִיכוֹן דְקִימָא הָכָא, קִימוּ וְלֹא נְטִלוּ מְדוּכַתֵּיהוּ וְלֹא קָרִיבוּ לְגַבֵּיהוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, אֵימָא לוֹן דְּיִיזְלוּ עוֹפִיָּא לְאוּרְחֵיא. אַתַּבְּדְרוּן אַנּוּן עוֹפִין וְאַזְלוּ.

(מו*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

בֵּינְתַיִם הִגִּיעַ רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֵאִיר, נִשְׁקַ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְאָמַר: "נִשְׁקַתִּי אֶת פִּי ה' - פֶּה, שֶׁהִתְמַלֵּא בְּבוֹסְמֵי גֹן עֵדֶן. שְׁמַחוּ וַיִּשְׁבוּ.

(מז*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

בֵּינְתַיִם - פְּרַחוּ הָעוֹפוֹת, שֶׁהִצְלוּ עֲלֵיהֶם, וְהִתְפַּזְּרוּ. הִחְזִיר רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת רֵאשׁוֹ וְהָרִים אֶת קוּלוֹ עַל הָעוֹפוֹת וְאָמַר: "עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם! הֲאִם אֵינְכֶם מְכַבְּדִים אֶת בּוֹרְאֵכֶם אֲשֶׁר שְׂכַיְנָתוֹ שׁוֹרָה כָּאֵן?" עָמְדוּ הָעוֹפוֹת בְּמִקּוּמָם. לֹא הִתְפַּזְּרוּ וְלֹא הִתְכַּנְּסוּ שׁוֹב מֵעַל רְאשֵׁיהֶם. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס: "אָמַר לְעוֹפוֹת שִׁיתְפַּזְּרוּ". עָפוּ הָעוֹפוֹת וְהִתְפַּזְּרוּ.

ט. *מח אֲדַהֲכִי הָא תַּלְת אֵילָנִין מִתְפַּשְׁטִין בְּעֵנָפִין לַתַּלְת סְטָרִין עֲלֵיהוּ, וְעֵינָא דְמֵיא נִבְעָא קִמִּיהוּ. חֲדוּ כְּלָהוּ חֲבַרְיָא, אָמַר רַבִּי פִּנְחָס: טוּלָא סָגִיא הוּי מְאֵנֹן עוֹפִין בְּקַדְמִיתָא, אָבַל צַעַר גְּדוּל הָיָה לְבַעֲלֵי חַיִּים, וְכֹתִיב (תְּהִלִּים קמ"ה, ט) "וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו", וְלָכֵן לָא בְּעֵינָן לִיתוּב בְּטוּלָא דְלֵהוּן.

מַחְמֶלֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲלֵינוּ אִינוּ מַחְשִׁיב לָנוּ זֵאת לְעוֹן

*מט אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: אָנָּא לָא אֶטְרַחְנָא לְהוּן, אָבַל אִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַלְן לִית עַלְן שׁוּם חוֹבָא וְלִית

מח* פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

עוֹדִם מְדַבְּרִים וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת מְלֵאֵי נוֹף צְצוּ לְגִדְם מִשְׁלֹשֶׁת צְדָדֵיהֶם וּפְרָשׁוּ עֲלֵיהֶם אֶת עֵנְפֵיהֶם לְצַל, וּמַעֲנִין מִיָּם חַיִּים בְּקַע לְרַגְלֵיהֶם מִן הָאֲדָמָה. שְׁמַחוּ הַחֲבַרְיָה. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס: "צֶלֶם שֶׁל הַעוֹפוֹת רַב הָיָה מְצֻלָּם שֶׁל הָאֵילָנוֹת, אָבַל אוֹתוֹ צַל כְּרוּךְ הָיָה בְּצַעַר בְּעַלֵי חַיִּים, וְהָרִי כְּתוּב: "וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו", לָכֵן לָא רְצִיתִי לְשִׁבֵּת בְּצַל זֶה".

מט* פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: "אֲנִי לָא צוּיִתִּי עַל הַעוֹפוֹת לְהַתְאַסֵּף וְלֹא הִטְרַחְתִּים, אוּלָּם אִם רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַבִּיאֵם מֵעַל רְאשֵׁינוּ, מִשׁוּם שְׁחָס עֲלֵינוּ אֵין לָנוּ שׁוּם חֲטָא וְעוֹוֹן שֶׁל צַעַר בְּעַלֵי חַיִּים, וְאֵין אָנוּ רְשָׁאִים לְדַחֲוֹת חֲסֵד זֶה שֶׁל הַבּוֹרָא". יֵשְׁבוּ הַצְּדִיקִים כְּלָם כְּאֶחָד תַּחַת הָאֵילָנוֹת וְשִׁתּוּ מִמֵּימֵי הַמַּעֲנִין.

אֲנִי יִכְלִין לְמַדְחִיא יְתְהוֹן. יְתְבִי כְּחֻדָּא תְּחוּת הֵהוּא אֵילְנָא
וּשְׂתוּ מִן מִיא.

הָאֵילָנוֹת הֵהֵם עוֹמְדִים שָׁם פְּרוּשִׁים עַד הַיּוֹם הַזֶּה

* נ פתח רבי שמעון בן יוחאי: זכאה חולקנא דעסקי
באורייתא, דכתיב (תהלים א, ב-ג) "בתורת ה' חפצו וגו' והיה
כעץ שתול על פלגי מים". והנה בוא וראה מאי דעביד לן
קדשא בריך הוא, נטע לן אנון אילנין תלתא ודא מענא
מאתר דא ועד יומא דין קימא אלין אילנין בענפין כברבין
פרישין וקראו להון בני נשא נציבו של רבי שמעון בן יוחאי
ורבי פנחס בן יאיר.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁגֵּיחַ עַל הַהוֹלָכִים

בְּתַמִּימוֹת וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה

י. ממעשה זה נלמד איך הקדוש ברוך הוא משגיח על
מי שהולך בתמימות ועוסק בתורה אשר תמיד "עיני ה' אל

(*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

פתח רבי שמעון ואמר: "אשרי חלקנו, שאנו עוסקים
בתורה, שהרי כתוב: 'ובתורת ה' חפצו' - והיה כעץ שתול על
פלגי מים'. בוא וראה מה עשה לנו הקדוש ברוך הוא: נטע
עבורנו שלשה אילנות אלו ומען זה שלרגלינו". עד היום
נצבים שלשת אילנות הללו, אשר ענפיהם גדולים ועבים, והם
מכונים: "נטיעותיו של רבי שמעון בן יוחאי ורבי פנחס בן
יאיר".

יִרְאוּ לְמִיחָלִים לְחֶסְדֹו", לְהוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם רוּחַ טְהוֹרָה וְקִדְשָׁה
וְהוּא עוֹשֶׂה רְצוֹן יִרְאוּ.

צָרִיךְ הָאָדָם לְהַפִּיר בְּחַמְלַת ה' עָלָיו

יא. עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל הָאָדָם לְהַפִּיר בְּטוֹב ה' וְחַמְלָה יִתְּרָה
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת וּבְכָל רִגַע עִם בְּנֵי אָדָם,
וְצָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה לְהִיּוֹת שָׁגַם אֲנַחְנוּ חֲסוּיִין בְּצַל כְּנָפָיו
לְהִיּוֹתֵינוּ נְצוּלִין מִהַחֲטָא וְעוֹוֹן, וְשִׂיתֵן לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
יָלֵב יִרְא וְחָרַד, כִּי מָה יִתְרוֹן לְחַיֵּינוּ בְּהַפְרָד, חַס וְשָׁלוֹם,
מִהַקְּדוֹשָׁה, וּמָה יִתְרוֹן בְּעַמְלָנוּ אִם נִהְיָה אֲנַחְנוּ כְּבוֹשִׁים תַּחַת
יַד הַיֵּצֵר הָרַע? ! וְכָל הַיִּרְא וְחָרַד לְדַבֵּר ה' יִתְפַּס בְּלִבּוֹ לְבַחֵר
לוֹ דֶּרֶךְ נְכוֹן וְיִשָּׁר, וְעַל הָעֵבֶר יִתְאַנַּח בְּשִׁבְרוֹן לֵב עַל חֲטָאוֹ,
וְה' יִסְלַח לוֹ וְאַחֲרֵיתוֹ יִהְיֶה כְּפוּל וּמְכַפֵּל, אָמֵן סְלָה.

◆ אָמַר ◆

פֶּרֶק ס"א

א. כְּתִיב בַּתּוֹרָה (ויקרא יט, כו) "לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תִעֲוֹנְנוּ", וּבְאֵר הָעֲנִין בְּזֵהָר וַיִּקְהַל, (דף רטו עמוד ב) כִּי כָּבֵד יָדוּעַ מֵה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, (בְּרִכוֹת נו עמוד ב) הַשְּׁנָה הוּא אֶחָד מִשְׁשִׁים מִמִּיתָה, כִּי בַהֲיֹת הָאָדָם יֵשֵׁן אִז נִשְׁמָתוֹ נִפְקֵת מִנִּיה וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בֵּיה כִּי אִם הַנֶּפֶשׁ [פְּרוּשׁ: נִשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ וְאִינוּ נִשְׁאָר כּוּ כִּי אִם הַנֶּפֶשׁ] אֲשֶׁר חֲיִיתָהּ הִיא רַק רְבִיעִית הַדָּם שְׁבֵלֵב וְעַל כֵּן הַסֵּטְרָא אַחְרָא מִתְפַּשְׁטָא [פְּרוּשׁ: מִתְפַּשֵׁט] בְּגוּפוֹ לְשָׂרוֹת עָלָיו, וּבִפְרָט בְּלִילָה שֶׁהוּא זְמַן שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִים, וְאִף שְׁקָם בְּלִילָה וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אִף עַל פִּי כֵן הַנִּשְׁמָה לֹא מִתְיַשְׁבֵּת כָּל כֶּךָ בַּתּוֹךְ הַגּוּף עַד אַחַר זְמַן הַתְּפִלָּה, וְאִז הַנִּשְׁמָה מוֹכֵנָה כְּרָאוּי לְשׁוֹב לְהַגּוּף.

שְׁלִיטַת הַנִּשְׁמָה הוּא מִצַּד הַקְּדוּשָׁה וְשְׁלִיטַת

הַגּוּף הוּא מִצַּד הַנְּחָשׁ הַקְּדֻמוֹנִי

ב. וַיְדוּעַ, שְׁשְׁלִיטַת הַנִּשְׁמָה הִיא מִצַּד קְדוּשָׁה וְשְׁלִיטַת הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ הוּא מִצַּד הַנְּחָשׁ הַקְּדֻמוֹנִי, וּבַהֲיֹת הָאָדָם קֹדֶם שְׁמִתְפַּלֵּל בְּזְמַן שְׁלִיטַת הַנֶּפֶשׁ הַשׁוֹכֵנֶת בְּדָם, שֶׁהִיא תַּחַת מְמִשְׁלַת הַנְּחָשׁ, אִזִּי הָאֲכִילָה וְשִׁתְיָה מִמֶּשׁ כְּאֵלוֹ מִקְרִיב קָרְבָן לְהַנְּחָשׁ, וְזֶה שְׁאֲמַר הַכְּתוּב, "לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם" לְשֵׁלֵט הַנֶּפֶשׁ שְׁבָדָם בְּעוֹד שֶׁהַנִּשְׁמָה עֲדִין אִינוּ אֶצֶל הָאָדָם,

וְלָכֵן כְּתִיב, "לֹא תִנְחָשׁוּ" לֹא תִתֵּן מְקוֹם לַנְּחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי.
וּמִפְּרֵשׁ שֵׁם בְּזֵהָר שֶׁהָאוֹכֵל אוֹ שׁוֹתֶה קֶדֶם שֶׁהִתְפַּלֵּל, אָף
שֶׁעֲדִין לֹא הָאִיר הַיּוֹם, מִמָּשׁ כָּאֵלּוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כַּנִּזְכָּר.

יוֹסֵף הַצַּדִּיק נוֹטֵר הַבְּרִית, נִטְמָן בְּאֵרוֹן

ג. וְהִנֵּה רָאִיתִי כִּמָּה אֲנָשִׁים בְּמַדִּינֹת הָאֵלּוּ אֲשֶׁר הֵם
לְהוֹטִין אַחַר גְּרוֹנָם, וְתִכְף כְּשִׁיעֵמְדוּ קֶדֶם שִׂיאֹר הַיּוֹם אֵיזָה
שְׁעוֹת בְּהִשְׁכָּמָה מְדַמִּין בְּעֵצְמָן שִׁמּוֹתוֹ אִם לֹא יִשְׁתּוּ יַיִן
שָׂרֵף, וְהִיא לָהֶם כְּהִתֵּר גָּמוֹר לְמַלְאוֹת תְּאֻנָּתָם וּשְׁרִירוֹת לְבָם
הֶרַע, וּלְפַעֲמִים שׁוֹתִין וּמִשְׁתַּכְּרִין, וְאַחַר כֵּן כְּשִׁיגִיעַ זְמַן
הַתְּפִלָּה שֶׁל שְׁחָרִית, הַתְּפִלָּה אֵינָה שְׁגוּרָה בְּפִיהֶם, וְזֵהוּ חֲטָא
גָּדוֹל אֲשֶׁר כִּמָּה גְּדוֹלִים נִכְשָׁלִין בָּהּ.

וְהִנֵּה צָרִיךְ שִׁתְּדַע בְּהִיּוֹת הָאָדָם נִמְשָׁךְ אַחַר תַּעֲנוּגֵי הַגּוּף
וְאַחַר תְּאֻנֹּת לְבוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְעַל יְדֵי כֵן הוּא מִתְבַּטֵּל
מֵעֲבוּדַת הַבּוֹרָא אֲזִי נִלְכַּד בְּמַצּוּדָה רָעָה וְאֵינּוּ זוֹכֶה לְקַבֵּר
בְּאֵרוֹן כְּרֵאוֹי, עַיִן שֵׁם בְּזֵהָר, דְּמֵאֲרִיךְ בְּזֵה בְּסוּד יוֹסֵף הַצַּדִּיק
שֶׁנִּטְטֵיר בְּרִית דִּילִיָּה כְּתִיב בִּיה [פְּרוּשׁ: יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁשָּׁמַר בְּרִית שְׁלוֹ
כְּתוּב בּוֹ]: (בְּרֵאשִׁית נ כו) "וַיִּישָׂם בְּאֵרוֹן בְּמִצְרַיִם", כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ
אַחַר תְּאֻנֹּת וּשְׁרִירוֹת לְבוֹ הוּא נִכְשָׁל בְּעוֹן רָאִית קָרִי.

יְסוּד הַתְּשׁוּבָה שֶׁלֹּא לְהַרְבוֹת

בְּאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה לְפָנֵי הַשֵּׁנָה

ד. עַל כֵּן הִירָא וְחָרַד לְדַבֵּר ה' יִשְׁמַע לְקוֹל עֲצָה הַטּוֹבָה
שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֲתִיכָה דְּאִסּוּרָא [פְּרוּשׁ: חֲתִיכַת אִסּוּר] לְאָכֵל אוֹ לְטַעֵם
שׁוּם דְּבָר קֶדֶם שֶׁהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שְׁחָרִית, וּבְתִפְלָתוֹ יִזְכִּיר

בְּכִי וְתַחֲנוּנִים לְפָנַי ה' שִׁיזַכְּהוּ ה' שְׁבַמְעֵט אֶכֶל וּבְמַעַט
שְׂתִיָּה יִשְׁבַּע נַפְשׁוֹ וְלֹא יִצְטַרֵּךְ לְהִרְבּוֹת בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה,
וּבִפְרָט שְׁאַנְחֵנוּ יְתִמֵי דִיתְמִי, שְׂאִין אָדָם בְּאַרְץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
טוֹב וְלֹא יַחֲטָא, וְעַל כֵּן מְכַרְחִים אָנוּ אֶל הַתְּשׁוּבָה.

כֹּאֲשֶׁר תִּתְגַּבֵּר תֵּאֲוֹתֶךָ לֶאֱכֹל וּלְשִׂתּוֹת, מִשְׁךְ יָדְךָ מִהֶהָנְאָה

וְזֶהוּ הַגִּדֵר הָרִאשׁוֹן אֶל הַתְּשׁוּבָה שְׁבַתוֹךְ הַחֲשֵׁק וְחִמְדַּת
הָאָדָם אֶל הַמֶּאֱכָל, יִסַּג אַחֲרֵי וַיִּפְסִיק, כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרֵי הַמוֹסֵר
הַקּוֹדְמִים עֵינֵי שָׁם, וּבִפְרָט בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ רַבֵּינוּ יַשְׁעִיָּהוּ סֵג"ל
ז"ל (שְׁל"ה שְׁעַר הָאוֹתִיּוֹת עֵרֶךְ קִדְשָׁה עֲנִינֵי הַשְּׁלַחן סע"ב).

וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֹא יָבוֹא לְיַדֵּי בְּטוֹל עֲבוּדַת בּוֹרְאוֹ מִחֲמַת
רַבּוּי הָאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה בְּלִילוֹת קֶדֶם הַשְּׁנָה, שְׂאֵז הוּא זְמַן
לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ וּנְשַׁמְתּוֹ בְּפִקְדוֹן לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּנִקְיֹת, וְלַעֲיֵן
בְּמַעֲשָׂיו הַיֵּטִב בְּמַחְשַׁבְתּוֹ אִם לֹא פָּגַם בַּיּוֹם הָעֶבֶר, וְאִם
נִזְכַּר שְׁחָטָא יִשִּׁים לְזַפְרוֹן בְּלִבּוֹ לְתַקֵּן הַמַּעֲוֹת.

טוֹב לְנִשְׁמָה שְׁבָאָה לְמַעֲלָה בְּלִי שׁוּם פְּגָם וְעוֹוֹן

ה. וְכֹל זֶה אִם יֵשׁ לוֹ שְׂהוּת לְהִרְהֵר וּלְהִתְבּוֹנֵן עַל כֵּךְ, מִה
שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם הוּא מְרַבֵּה בְּאֲכִילָתוֹ וּשְׂתִיָּתוֹ עַד שְׁכַרְסוֹ
הוּא מֵלֵא יוֹתֵר מִדָּאֵי וְשִׁכְלוֹ הוּא מְעַרְבֵב מְרַב הָאֲכִילָה
וּשְׂתִיָּה, אֵיךְ יַחֲשֵׁב בְּדַעְתּוֹ לְהִרְהֵר בְּדַבְרֵי תוֹרָה וַיִּרְאֶה, שְׁהִרֵי
אַחַר שְׁכָרוֹתוֹ יִפְּלַע מִטָּתוֹ כְּחִזִּיר, וְאֵיךְ תַּעֲלֶה נְשַׁמְתּוֹ לְפָנַי
כְּסֵא הַכְּבוֹד לְקַבֵּל שְׁפַע כְּמוֹ שְׂאֵר הַנְּשַׁמּוֹת הַטְּהוֹרוֹת. וְעֵינֵי
בְּזִהַר פְּרִשְׁתָּ לָךְ לָךְ (דף פ"ג עמוד א) שְׁהֶאֱרִיךְ רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן

יֹחֲאִי ז"ל בַּפְּסוּק: (וַיִּשְׁעֶנָּה כו ט) "נִפְשֵׁי אֹיְתִיךָ בְּלִילָה אֶף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרֶךָ" תָּא חֲזִי כַּד בַּר נֶשׁ סְלִיק עַל עַרְסִינָה נִשְׁמַתִּינָה נְחִית מְנִינָה וְכוּ', [פְּרוּשׁ: בּוֹא וּרְאֵה, כְּשֶׁהָאָדָם עוֹלָה עַל מִשְׁתּוֹ, נִשְׁמַתוֹ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ וְכוּ'] וְסִיּוּם כְּנֻנַת הַזֵּהָר כִּי טוֹב לְנִשְׁמָה אֲשֶׁר הִיא בָּאָה טְהוּרָה בְּלִי שׁוּם פְּגָם וְעוֹוֹן וְכָל דְרָכָיו הֵן בְּחֵלֶק קִדְשָׁה אֲזִי הֵהִיא נִפְשָׁא זַכָּאת לְמַחְמִינָה [פְּרוּשׁ: הַנֶּפֶשׁ הֵהִיא זוֹכָה לְחֻזוֹת] בְּנַעֲם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ.

אָדָם שְׂמֵדְבֵר לְשׁוֹן הָרַע וְנִבּוּל פֹּה, מַחְרִימִין אוֹתוֹ אַרְבָּעִים מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת וּמַנְדִּין אוֹתוֹ רַחֲמָנָא לְצִלוֹ.
 וְכִשְׁם שְׁהַמְעֵשָׂה מַעַכְבַּב הַנִּשְׁמָה מְלַעְלוֹת אֶל הַקִּדְשָׁה - כֶּךָ הַדְּבִוּר הוּא פּוֹגֵם כְּלִשׁוֹן הָרַע וְדַבְרֵי נִבּוּל פֹּה, שְׂמַחְרִימִין אוֹתוֹ אַרְבָּעִים מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת וּמַנְדִּין אוֹתוֹ עַד שִׁיתְחַרְט הָאָדָם וַיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, עֵינֵן שָׁם בְּאַרְיִכוֹת (וְהָר ח"יב דָּף רמט ע"ב).

אֲשֵׁרֵי הָאָדָם שְׂמַתְנַהֵג בְּלִי רַמָּאוֹת

ו. וְכֵן מִי שְׂמֵדְבֵר עִם חֵבְרוֹ אַחַד בְּפֹה וְאַחַד בְּלֵב, וְחֵבְרוֹ הוּא סוּמְךָ עַל דְּבִוּרוֹ, שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי שְׂדִבּוּרוֹ הוּא חֵלוֹק מִמַּחְשֶׁבֶת לְבוֹ. וְאִיתָא בְּזֵהָר פְּרָשְׁתָּ נִשְׂא (דָּף קכ"א עמוד ב'):
 *נא "הֵהִיא מְלָה שֶׁל רַמְיָה דְּאַפִּיק בַּר נֶשׁ סְלָקָא וּבְקַע רְקִיעִין

(נא*) פְּרוּשׁ הַזֵּהָר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

הַמְלָה הֵהִיא שֶׁל שְׁקֵר שְׂאֵמֵר הָאָדָם, עוֹלָה וּבּוֹקַעַת רְקִיעִים, וְעוֹמְדַת עַד שְׁנִכְנַס הַלִּילָה, וְנִשְׁמַת הָאָדָם עוֹלָה וּמַחְזִיקָה בַּמְלָה הֵהִיא וְעוֹלָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ

וְקִימָא עַד דְּעָאל לִילָה וְנִשְׁמַתָּא סְלָקָא קָמִי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.
הָדָא הוּא דְכִתְיִב (מִיכָה ז, ה): "מְשׁוֹכְבַת חִיקְךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי
פִּיךָ", וְכַדִּין אֲתַרְשִׁים הֵהִיא מְלָה וְהָהוּא חוֹבָה דְּבַר נֶשׁ,
וְכַגִּין כֶּךָ, אֲשֶׁרִי הָאָדָם שֶׁהִנְהִיגוּתֵיו הֵן בְּלַתִּי רַמְאוּת.

וְאִם יִחְשַׁב הָאָדָם, הֲרִי מְצִינּוּ הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם שְׁמַעְשִׂיהֶם
הַמָּה בְּעֶרְמָה וְלַעוֹלָם אֵין פִּיהֶם וְלִבָּם שׁוּיִם וּמְרַמִּין הַבְּרִיּוֹת
בְּדַבּוּרָם וְהֵן מְרוֹיַחִין בְּמַעְשֵׂיהֶן, אֲבָל דַּע כִּי עֲנָשׁן הוּא גְדוֹל,
וְסוֹפֵן שִׁיְהִיו נִטְרָדִין מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא, כִּי זֶהוּ דִּרְךָ
הַמֵּינִים וּפּוֹקְרִים, כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ מְשַׁגִּיחַ עַל
כָּל דַּבּוּר הֵן לְרַעָה וְהֵן לְטוֹבָה.

מקרה אחד לאדם ולבהמה

ז. וְאִיתָא בְּזֵהָר פְּרָשַׁת שְׁלַח (דף קנו עמוד א): *נב "רַבִּי
חִזְקִיָּה וְרַבִּי יִיסָא הָווּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַ"

שְׁכַתוּב: "מְשׁוֹכְבַת חִיקְךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי פִּיךָ". אֲזוּ נִרְשְׁמַת הַמְּלָה
הֵהִיא וְאוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל הָאָדָם, וּבְגַלְל זֶה, אֲשֶׁרִי הָאָדָם
שֶׁהִנְהִיגוּתֵיו הֵן בְּלַתִּי רַמְאוּת.

(נב*) פרוש הז'הר בלשון-קדש:

רַבִּי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יִיסָא הִלְכוּ בְּדִרְכָּךְ. אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי
חִזְקִיָּה: "רֹאֵה אֲנִי בְּפָנֶיךָ, כִּי בְּדַבְרֵי תוֹכָה חוֹשֵׁב אֶתְּהָ". אָמַר
לוֹ: "נִכּוּן; בְּפָסוּק מִקְהֵלֶת מְהַרְהַר אֲנִי. הַפְּסוּק הוּא: 'כִּי
מִקְרָה הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה מִקְרָה אֶחָד לָהֶם. כְּמוֹת זֶה כֵּן
מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לְכָל, וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין, כִּי הַכָּל
הַבְּלִי. מִתְקַשָּׁה אֲנִי שְׁחֵרִי לְכַאוּרָה, פְּסוּק זֶה נוֹתֵן פִּתְחוֹן פָּה

חִזְקֶיךָ חֲמִינָא בְּאַפְךָ דִּהְרַהוּרָא דְאֹרִיחָא אִית גַּבְךָ, אָמַר לִיָּה
הָא וַדַּאי הָאִי קָרָא אֶסְתַּפְּלִנָא בֵּיה דְאָמַר שְׁלִמָּה הַמְּלַךְ,
(קִהְלַת ג יט) "כִּי מְקַרְה בְּנֵי הָאָדָם וּמְקַרְה הַבְּהֵמָה מְקַרְה אַחַד
לְהֵם כְּמוֹת זֶה בֶּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אַחַד לְכָל וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן
הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הַכָּל הֶבֶל", וְאִם כֵּן יֵשׁ כָּאן, חַס וְשָׁלוֹם,
פְּתַחוּן פֶּה לְרִשְׁעִים לְאַנּוּן דִּלְאוּ מְהִימְנוּתָא אֲשַׁתַּפַּח בְּהוּ,
אָמַר לִיָּה וַדַּאי יֵשׁ לְעֵין בְּהָאִי קָרָא.

הַרְשָׁעִים הַמִּתְגָּאִים שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים מִשָּׂאֵר בְּנֵי אָדָם - כְּבִהְמוֹת נַדְמוּ.

ח. *נג אדְהֶכִי חֲמוּ בַר נֶשׁ דְּאַתָּא וּשְׂאִיל מִיָּא וְכוּ', אֶפִּיק
רַבִּי יִיסָא זְפִירָא מְלֵא מִיָּם וַיְהִיב לִיָּה וּשְׁתָּה, בְּתַר דְּשְׁתָּה
סְלִיקוּ לְטוּרָא וְאַשְׁכַּחוּ תַּמָּן נוֹדָא דְמִיָּא, אָמַר לוֹן הָאִי בַר
נֶשׁ: הִשְׁתָּא שְׂאִילוּ לִי מַלְיִן דְאֹרִיחָא וְאַפְרֵשׁ יַתְהוּן וְכוּ',

---

לְרִשְׁעִים וּלְכוֹפְרִים, שְׂאִינָם מְאַמִּינִים". אָמַר לוּ רַבִּי יִיסָא:
"וַדַּאי צְרִיךְ לְעֵן הֵיטֵב בְּפִסּוּק זֶה".

(נג*) פְּרוּשׁ הַזֶּה רַבְשֵׁן-קִדְשׁ:

בִּינְתִים רָאוּ בְּן אָדָם אַחַד מִתְקַרֵּב וּבִקֵּשׁ מֵהֵם מִיָּם. הוֹצִיא
רַבִּי יִיסָא כָּלִי מְלֵא מִיָּם וְנָתַן לוּ. שְׁתָּה הָאִישׁ. לְאַחַר שְׁשְׁתָּה עָלוּ
לְהַר וּמִצְאוּ שָׁם נֹאד מְלֵא מִיָּם. אָמַר לְהֵם אוֹתוּ הָאִישׁ: "עַכְשָׁו
שְׂאֵלוּ אוֹתִי דְבַרִּי תוֹרָה סְתוּמִים וְנִגְנִי אָשִׁיב - וְאַפְרֵשׁ לְכֶם".
שְׂאֵלוּ אוֹתוּ פְּרוּשׁ הַפִּסּוּק הַנִּזְכָּר לְעִיל, שְׁהִתְקַשׁוּ בּוּ - וְהִשְׁיֵב
לְהֵם וְכִי אָמַר שְׁלִמָּה פִּסּוּק זֶה מְעַצְמוּ! אֵלָּא הוּא תִזְרַע עַל
אוֹתָם דְּבַרִּים שְׂאוּמְרִים שׁוּטֵי הָעוֹלָם, וְסוּבֵב עַל מַה שְׁפַתּוֹב
מִקִּדְשׁ, שְׁפַתּוֹב תַּחֲלָה וְכוּ'.

וּשְׂאֵלוֹ לִיּהּ הַפְּרוּשׁ שֶׁל הָאִי קָרָא "כִּי מִקְרָה בְּנֵי אָדָם וּמִקְרָה
הַבְּהֵמָה מִקְרָה אֶחָד לְכֻלָּם" וְכוּ'.

אָמַר לוֹן: וְכִי אָמַר שְׁלֵמָה פְּסוּק זֶה מַעְצָמוֹ אֲלֵא הוּא
אֶהְדֵּר אֲנֹנִן מְלִין דְּאִמְרֵי טַפְּשָׁאֵי דְעֵלְמָא בְּעֵלְמָא, וְאֲדִלְעִיל
קָאֵי, דְכְּתִיב תַּחֲלָה: "אִמְרֵתִי אֲנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְתּוֹ בְּנֵי הָאָדָם
לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוּת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם כִּי מִקְרָה
אֶחָד" וְגו', וְהֵכִי פְּרוּשׁוֹ, דְּאָמַר שְׁלֵמָה עַל עֲצָמוֹ אִמְרֵתִי אֲנִי
בְּלִבִּי לְהַתְּבוּנָן בְּעֵנִין אֶחָד וְהוּא זֶה "עַל דְּבַרְתּוֹ בְּנֵי אָדָם
לְבָרָם הָאֱלֹהִים" - הַפְּרוּשׁ הוּא כֵּן, כִּי יֵשׁ כְּתוּב רְשָׁעִים
הַמְּתַגָּאִים בְּדַעְתָּם וְאוֹמְרִים הִנֵּה אֲנַחְנוּ חַכְמִים וְאִין כְּדָאֵי
לְנוּ לְהַתְּחַבֵּר עִם שְׂאֵרֵי בְּנֵי אָדָם כִּי אוֹתָנוּ בְּרָא אֱלֹהִים
שְׁנֵהִיָּה לְבַדְּנוּ בְּלִתֵּי הַתְּחַבְּרוּת עִם בְּנֵי אָדָם, וְרוֹצִין
לְהַתְּגָאוֹת עַל בְּנֵי הָאָדָם, וְעַל יְדֵי זֶה הַתְּבוּנָתִי וְאֶרְאֶה לָהֶם
הָאֲמַת שְׁכֵן הוּא, שֶׁהוּא נְכוּן שִׁיְהִיו לְבָדָם, וְלֹא לְהַתְּחַבֵּר עִם
בְּנֵי הָאָדָם שְׁהֵם יִרְאִים וְחַרְדִּים, כִּי אִם עִם בְּנֵי אָדָם
הַהוֹלְכִים אַחַר עֲנִינֵי עוֹלָם הַזֶּה וְאִין חוֹשְׁבִים כָּלֵל עַל חֵלֶק
לְעוֹלָם הַבָּא וְהֵמָּה כְּבֵהמוֹת נִדְמוּ.

תַּפַּח רוּחוֹן שֶׁל בְּנֵי אָדָם הַסּוֹבְרִים "לִית דִּין

וְלִית דִּין", רַחֲמָנָא לְצִלּוֹן מֵהָאֵי דַעְתָּא.

ט. וְזִהוּ שְׂאֵמַר הַכְּתוּב "וְלִרְאוּת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה
לָהֶם", לְבָדָם רְשָׁעִים לְעֲצָמָן, וְלֹא לְהַתְּחַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם
הַיִּרְאִים הַכְּשָׁרִים, וּמָה הוּא הַדְּבֹר שֶׁל אוֹתָן הַרְשָׁעִים
שְׁרוֹצִין לְחַדֵּשׁ דְּבַר שֶׁל שׂוֹא וְשָׁקַר מִלְּבָם שְׂאוֹמְרִים "כִּי

מִקְרָה אֶחָד לְאָדָם וּמִקְרָה אֶחָד לְבִהְמָה". עַל כֵּן אִישׁ הַיֵּשֶׁר
 בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה כִּי אֵין מִתֵּן שֶׁכָּר לְצַדִּיקִים וְאֵין עֲנֹשׁ לְרָשָׁעִים
 *גד וְלִית דִּין וְלִית דִּין, אֲבָל תִּפְח רֹחַן דְּאֲנוּן בְּהִמּוּת וְאֲנוּן
 טַפְשָׁאִין מְחַסְרֵי אַמְנָה אוֹי לָהֶם וּלְנַפְשֵׁיהוֹן, וְעַל זֶה אָמַר
 שְׁלֵמָה אֲבַתְרִיה (שֵׁם כ"א) "מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי אָדָם הָעוֹלָה הִיא
 לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרְצָ", פְּרוּשׁ
 אֲנוּן טַפְשָׁאִין אֵינָן יוֹדְעִין כִּי רוּחַ בְּנֵי אָדָם הֵם הַכְּשָׁרִים וְדָאִי
 הִיא הָעוֹלָה לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה שֶׁל אוֹתָן הַרָשָׁעִים
 הַחוּטָאִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְנִדְמוּ בְּבִהְמָה, הִיא יוֹרְדֶת לְמַטָּה
 לְאָרְצָ, לְהֵאֵי אֲתֵר דְּהַי תִּפְח רֹחַן עֲלֵיהוּ כְּתִיב, (תְּחִלִּים לֵה ה)
 "יְהִיו כְּמֶץ לְפָנֵי רוּחַ וּמִלֶּאךְ ה' דּוֹחָה" אוֹתָן.

גד*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

וְאֵין מְשַׁפֵּט וְאֵין דִּין, אֲבָל תִּצַּא רוּחַם שֶׁל אוֹתָם בְּהִמּוּת
 וְאוֹתָם טַפְשִׁים מְחַסְרֵי אַמְנָה, אוֹי לָהֶם וּלְנַפְשׁוֹתֵיהֶם, וְעַל זֶה
 אָמַר שְׁלֵמָה אֲחִרְיוֹ: "מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי אָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה
 וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרְצָ", פְּרוּשׁ אוֹתָם טַפְשִׁים
 אֵינָם יוֹדְעִים כִּי רוּחַ בְּנֵי אָדָם הֵם הַכְּשָׁרִים וְדָאִי הִיא הָעוֹלָה
 לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה שֶׁל אוֹתָן הַרָשָׁעִים הַחוּטָאִים בְּנַפְשׁוֹתָם
 וְנִדְמוּ בְּבִהְמָה הִיא יוֹרְדֶת לְמַטָּה לְאָרְצָ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁשֵּׁם
 תִּצַּא רוּחַם עֲלֵיהֶם כְּתוּב: "יְהִיו כְּמֶץ לְפָנֵי רוּחַ וּמִלֶּאךְ ה'
 דּוֹחָה".

*נה אַתּוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא וְנִשְׁקוּ אוֹתוֹ, אָמְרוּ: כָּל
כֶּךָ הָיָה עִמָּךְ וְאַנְחֵנוּ לָא יָדַעְנָא, זַכָּאָה הָאִי שַׁעְתָּא דְּאַעְרַעְנָא
בְּךָ וְכוּ'.

י. *נו אָמְרוּ לֵיהּ: תְּבַעֲי דְנִתְחַבֵּר בְּךָ וְתִיזִיל בְּהַדָּן, אָמַר
לְהוּ: אִי עֲבִידְנָא הָכִי, אוֹרִיָּתָא תְּקַרֵּי לִי "כְּסִיל", וְלֹא עוֹד
אָלָא דְאַתְחִיבְנָא בְּנַפְשָׁאִי, אָמַר לֵיהּ: לָמָּה? אָמַר לְהוּ: דִּהָא
שְׁלוּחָא אָנָּא, וְשִׁדְרוּ לִי בְּשְׁלִיחוּתָא, וְשְׁלַמְה מְלָכָא אָמַר
(מְשָׁלִי כו, ו) "מְקַצָּה רַגְלִים חֲמַס שְׁתֵּה שְׁלַח דְּבָרִים בְּיַד
כְּסִיל". תָּא חֲזִי, מְרַגְלִים עַל דְּלָא אֶשְׁתַּפְּחוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא
וְשְׁלוּחֵי מְהִימְנוּתָא אֶתְחִיבוּ בְּנַפְשֵׁיהוּ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
דְּאַתִּי. נָשִׁיק לְהוּ וְאַזִּיל.

נה*) פֿרושׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

הַתְּקַרְבוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא וְנִשְׁקוּ לְאוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמְרוּ
לוּ: "כָּל כֶּךָ הִרְבֵּה תוֹרָה יוֹדַע אֶתָּה וְאַנְחֵנוּ לֹא הִפְרַנוּךְ, אֲשֶׁרֵינוּ
שִׁפְגְּשָׁנוּ בְּךָ!"

נו*) פֿרושׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

אָמְרוּ לוּ: "הָאִם מוֹכֵן אֶתָּה שְׁנַלְךְ בְּדַרְכְּךָ?" אָמַר לְהֶם:
"אִם אֶעֱשֶׂה כֶּךָ תִּכְנֶה אוֹתִי הַתּוֹרָה 'כְּסִיל' וְלֹא עוֹד אָלָא
שְׁאַתְחִיב בְּנַפְשִׁי". אָמְרוּ לוּ: "לָמָּה?" עֲנֶה לְהֶם: "שְׁלִיחַ אֲנִי
וְהוֹלֵךְ הִנְנִי בְּשְׁלִיחוּת, וְשְׁלַמְה הַמֶּלֶךְ אָמַר: 'מְקַצָּה רַגְלִים חֲמַס
שְׁתֵּה שוֹלַח דְּבָרָיו בְּיַד כְּסִיל'. בּוֹאוּ וּרְאוּ: הַמְרַגְלִים, שְׁמַעְלוּ
בְּתַפְקִידָם, וְלֹא עָשׂוּ שְׁלִיחוּתָם בְּנֶאֱמָנוּת, הַתְּחִיבוּ בְּנַפְשָׁם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא". נָשִׁק לְהֶם הָאִישׁ וְהִלֵּךְ לְדַרְכוֹ.

יא. *נו אזלי רבי ייסא ורבי חזקיה עד דהוו אזלי, פגעי באנון בני נשא, ושאלו רבי חזקיה ורבי ייסא מה שמייה דהאי גברא, אמרו להון: רבי חגי שמייה, והוא חד דמן חבריא דהאי מתא, דשלחו ליה חבריא לגבי רבי שמעון בן יוחאי למנדע מלין מפומייה דרבי שמעון בן יוחאי וכו', אמרו: זכאה איהו, וזכאין חבריא דיליה דשלחו ליה, דשליחא מהימנא הוא." עד כאן לשון הזהר.

עקר תפקיד האדם בעולם הזה הוא

לירא מהשם יתברך

נלמד מן הנזכר לעיל, שיראה האדם בעין שכלו, שסוף דבר הוא, שצריך האדם לירא מן העניש לזכור תמיד הפסוק שסיים שלמה בסוף הספר (קהלת יב יג): "סוף דבר הכל נשמע את אלהים ירא ואת מצותיו שמר כי זה כל האדם". ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט, וכל האומר הקדוש ברוך הוא נתתן - ינתרו לו חיי. ויהי רצון, שיהיו

(נז*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

המשיכו רבי חזקיה ורבי ייסא. עודם הולכים, פגשו בעוברי ארח ושאלום: "מה שמו של איש זה, שנכרד זה עתה מעמנו?" ענו להם האנשים: "רבי חגי שמו והוא אחד מתלמידי חכמים שבעיר. אותו שלחו בני הישיבה אל רבי שמעון בן יוחאי ללמד מפיו את הלכות התורה ואת סודותיה". אמרו רבי חזקיה ורבי ייסא: "צדיק הוא, וצדיקים הם בני הישיבה ששלחוהו, ששליח נאמן הוא".

קיח קב אָמֹר - פֶּרֶק ס"א הַיָּשׁוּר

דְּבָרִים הָאֵלֹהִים קְשׁוּרִים וְחֲתוּמִים עַל לִוְחַ לְבָנָו, וְאִז טוֹב יִהְיֶה
לָנוּ סְלָה.

פֶּרֶק ס"ב

א. אַחַד מִדַּרְכֵי הַיִּרְאָה הוּא לְבַלְתִּי לְשֵׁאת פָּנִים.
כְּשֵׁרוּאָה בְּאָדָם שְׁעוֹבֵר עֲבָרָה מְחַיֵּב הַרוּאָה לְהוֹכִיחוֹ וְלוֹמַר
לוֹ: אָחִי, לֹא יָפָה אֶתָּה עוֹשֶׂה, כִּי צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁעֵינִי ה'
מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ, וַיְמָה תַעֲשֶׂה לְיוֹם בְּקָר אֲשֶׁר מָחָר
מְכַרַח לְתַן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, זֶהוּ חַיִּיב גְּדוֹל עַל הָאִישׁ הַיּוֹדֵעַ
לְהוֹכִיחַ.

אָכֵן לֹא יוֹכִיחוּ בַפֶּרְהֶסְיָא כִּי אִם בְּנִסְתָּר, וְעַל זֶה כְּתִיב
(וַיִּקְרָא יִט, יו), "הוֹכַח תּוֹכִיחַ" - תַּחֲלָה "הוֹכַח" בְּלִשׁוֹן נִסְתָּר,
רוֹצֵה לֹמַר, שְׁיֹכִיחֵנוּ בַּסֵּתֵר, וְאִם לָאו, אֲזִי "תּוֹכִיחַ" הוּא
לְשׁוֹן נוֹכַח, אָכֵן גַּם כֵּן לֹא בַנְּגִלָה, כְּדִי שְׁלֹא לְבִישׁ פָּנָיו
בְּרַבִּים אֲלֵא גַם כֵּן בְּנִסְתָּר.

בְּתַחֲלָה לֹא יוֹכִיחַ לְחַבְרוֹ בְּלִשׁוֹן נוֹכַח,

אֲלֵא בְּדֶרֶךְ סִפּוֹר דְּבָרִים בְּעֵלְמָא

ב. רַק הַחֲלוּק הוּא שְׁבַפְעָם הֶרְאֵשׁוֹן לֹא יוֹכִיחֵנוּ בְּלִשׁוֹן
נוֹכַח, וְלֹא יֵאמַר לוֹ: לֹא יָפָה אֶתָּה עוֹשֶׂה, אֲלֵא בּוֹא וּרְאֵה
עַנְיֵן חֲטָא, כְּשֵׁאָדָם חוֹטֵא עוֹנְשׁוֹ גְּדוֹל - דֶּרֶךְ סִפּוֹר דְּבָרִים
בְּעֵלְמָא, וְאֹמַר לוֹ: הִנֵּה שְׁמַעְתִּי, שְׁמִי שְׁעוֹשֶׂה כֵּן פּוֹגֵם
וְנִפְגָּם וְעוֹנְשׁוֹ כֵּן וְכֵן, כְּדִי שְׁעַל יְדֵי כֵּן יַחֲשֵׁב זֶה, שֶׁהוּא
חֲטָא חֲטָא זֶה וְאוּלַי יִתְקַן.

אִם אֵינוֹ שָׁב אֶלָּא עַל יַדֵּי הַבּוֹשָׁה, מוֹתֵר לְהוֹכִיחוֹ

בְּאִפְּנוֹ זֶה

ג. וְאִם אַתָּה רוֹאֶה בּוֹ שְׂאִינוֹ נוֹתֵן אֶל לְבוֹ לַעֲזוֹב הַחֲטָא וְעַדִּין אֵינוֹ מְשַׁגֵּיחַ בְּדַבְרֶיךָ, אֲזִי תוֹכִיחַ בְּלִשׁוֹן נוֹכַח וְתֹאמַר: לָמָּה תַעֲשֶׂה כְּזֹאת לְמַרְדּ בְּה' אֱלֹהֵינוּ.

וְאִם עַדִּין אֵינוֹ מְשַׁגֵּיחַ לְסוּר מֵרַע מֵעֲלָלָיו אִם יְדוּעַ לוֹ שְׁעַל יַדֵּי שְׂיִבְיָשְׁנוּ בְּרַבִּים יִהְיֶה הַבּוֹשָׁה עַל פְּנָיו וְשׁוֹב לֹא יִחְטָא - יְכוּל לְבִישׁוֹ, עַד שְׂיִשׁוּב וַיַּעֲזֹב הַחֲטָא וְלֹא יִחְשַׁב ה' לוֹ עוֹוֹן, לְהַמוֹכִיחַ, עַבּוּר שְׂמַבִּישׁ אֶת הַחוּטָא.

עֵקֶר הַתּוֹכַחָה שְׁלֹא יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהַפְסָדוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם.
 ד. וְהַכֹּלֵל, הַחֲכָם יְכַלֵּל דְּבָרָיו וְעִנְיָנָיו בְּמִשְׁפָּט וּבְהַשְׁכֵּל, שְׁלֹא יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהַפְסָדוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבְאִם הוּא רוֹאֶה שְׂאִין רוֹצֶה לְקַבֵּל תּוֹכַחְתּוֹ, אֲזִי טוֹב שְׁלֹא לְהוֹכִיחוֹ, וְעַל זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (יבמות סה עמוד ב):
 "כָּשֶׁם שְׂמִצָּה לֹמֵר דְּבַר הַנְּשַׁמֵּעַ כֵּךְ מִצָּה שְׁלֹא לֹמֵר דְּבַר שְׂאִינוֹ נִשְׁמָע".

הַעוֹשֶׂה פְּעֻלָּה לְהַסִּיר אֶת חֲבֵרוֹ מִן הַחֲטָא,

הָרִי הוּא בְּכֹלל "מְזַכֵּה אֶת הַרְבִּים"

ה. וְהַכֹּלֵל, הַרוֹאֶה בְּחֲבֵרוֹ אֵיזָה דְּבַר שְׂאִינוֹ מְתַקֵּן וְנִשְׁתַּרֵּשׁ בְּחֲטָא אִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּה לְהַסִּירוֹ מִחֲטָאוֹ, אוֹלֵי חִפְץ ה' יַעֲלֶה בְּיָדוֹ לְהַצְלִיחַ, אֲזִי הוּא בְּכֹלל כָּל הַמְּזַכֵּה אֶת הַרְבִּים אוֹ הַמְּזַכֵּה אֶת חֲבֵרוֹ לְדַבַּר מִצָּה, אֲזִי שְׂכָרוֹ כְּפוּל וּמְכֻפָּל.

מַעֲשֵׂה מֵהַזֶּהָר בְּעֵינֵי תוֹכְחָה

ו. וּרְאִיָּה מֵהַזֶּהָר פְּרִשְׁתַּת תְּזַרִיעַ: *נח "רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, פִּגְעוּ בְּחַד בַּר נָשׁ, וְאַנְפוּי הָוָה מְלֵא מַכְתָּשִׁין, אָמַר לִיָּה רַבִּי חֵיָא: מֵאֵן אַנְתָּ? אָמַר לִיָּה: יְהוּדַי אֲנָא, אֶסְתַּכְּלִי בֵּיהּ וְחִמִּי אֲנַפּוּי סוּמְקִין בְּאַנוּן מַכְתָּשִׁין (רָצָה לומר: פְּנִיו הָיָה כְּמַצְרַע), אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּנֻדַּי חֲטָאָה הוּא, דְּאֵי לָאוּ הָכִי, לָא אֶתְרַשִּׁימוּ אֲנַפּוּי בְּאַלִּין מַרְעִין בִּישִׁין, וְיִסּוּרִין כְּאַלִּין לָא מְקַרִי יִסּוּרִים שְׁל אַהֲבָה.

הַאוּהֵב אֶת חֵבְרוֹ מוֹכִיחוֹ בְּסֵתֵר שְׁלֵא יִתְבַּיֵּשׁ

ז. *נט אָמַר רַבִּי חֵיָא הָכִי הוּא נְדַאי דִּיִּסּוּרִין דְּאַהֲבָה לָא מְקַרִי אֲלֵא כְּשֵׁהֵן מְכַסִּין מְרַאֲיַת שְׁאָר בְּנֵי אָדָם, וּמְנַלֵּן

(נח*) פְּרוּשׁ הַזֶּהָר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הִלְכוּ בְּדַרְדַּךְ וּפְגָשׁוּ בְּאָדָם אֶחָד, שְׁבַפְּנִיו נָכְרוּ נְקָבִים נְקָבִים, שְׁאָלוּ רַבִּי חֵיָא: "מִי אַתָּה?" הֵשִׁיב לוֹ: "יְהוּדִי אֲנִי". הִסְתַּכְּלוּ בְּאָדָם זֶה וְכֵאוּ, כִּיצַד פְּנִיו אֲדַמּוֹת מִפְּצָעִיו, אָמַר רַבִּי יוֹסִי: נְדַאי חוּטָא הוּא, שְׁאֵלְמֵלֵא כֵן, לָא הָיוּ פְּנִיו נְגוּעוֹת בְּנִגְעִים קָשִׁים אֱלוּ, שְׁהָרִי הִנְגַעִים הִלְלוּ נְדַאי לָא יַחֲשְׁבוּ 'יִסּוּרִים שְׁל אַהֲבָה', שְׁהָרִי גְלוּיִים הֵם לְכָל, וְאֱלוּ 'יִסּוּרִים שְׁל אַהֲבָה' הֵנָּם יִסּוּרִים, הַמְּכַסִּים מַעֲיָנֵי אָדָם.

(נט*) פְּרוּשׁ הַזֶּהָר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

גַּם כְּאֲשֶׁר מוֹכִיחַ אָדָם אֶת חֵבְרוֹ, חֵיב הוּא לְהוֹכִיחוֹ בְּסֵתֵר - וְזוֹ תוֹכְחָה שְׁל אַהֲבָה - כְּדֵי שְׁלֵא לְבִישׁוֹ בְּפִרְהֶסְיָא. אֲנוּ לוּמְדִים זֵאת מִתוֹכְחָתוֹ שְׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁבַתְחַלָּה מַעֲנִישׁ אֶת הָאָדָם בְּסֵתֵר; אִם הוּא חוּזֵר בּוּ מוּטָב וְאִם לָאוּ - מַעֲנִישׁוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּפְנֵיו, כְּדֵי שְׁכַל רוּאֵיו יַדְעוּ כִּי חוּטָא הוּא."

דאָצטרייך להיות תּוֹכַחַת הָאָדָם הָכִי, נְלַמֵּד מִתּוֹכַחֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דִּמְאֵן דְּאוֹכַח לְחַבְרִיָּה בְּאַהֲבָה, בְּעֵי לְאוֹכַחַא יִתִּיָּה בְּסִתְרָא, כְּדֵי דְלֹא לְכַסֵּף אוֹתוֹ בְּפִרְהֶסְיָא. הָא תּוֹכַחַה זֶה בְּפִרְהֶסְיָא אֵינּוּ שֶׁל אַהֲבָה, כֶּךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹכַח לְבַר נֶשׁ בְּקִדְמִיתָא וּמְחִי לִיָּה בְּסִתְרָא, אִי הֵדֵר בֵּיָה מוּטָב וְאִי לֹא מְחִי לִיָּה בְּאַתְגְּלִיָּא בְּאַנְפוּי בְּגִין דְּאַסְתַּכְּלוֹן בֵּיָה וַיִּנְדְּעוֹן דִּהוּא חֲטָאָה, וְלֹאוּ רְחִימָא דְמַרְיָה אִיָּהוּ.

ח. *ס וְהֵאֵי גִבְרָא הָוִי שְׁמַע כָּל מְלִין אֵלִין, אָמַר לְהוּ גִבְרָא: בְּקוּטְרָא דְעֵיטָא חֲדָא (רוּצָה לומר: בְּעֶצֶה חֲדָא וּבְדַבּוּר אַחַד), אַתּוֹן אָמְרִין עָלֵי דְבָרִים הָאֵלֶּה. קָרִיב לְגַבִּיהוֹן, אָמַר: וְדֵאִי אַתּוֹן מֵאַנּוֹן דְּדִיּוּרְהוֹן הוּא בְּבֵית רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְלֹא דְחַלִּין מִכְּלָא. אִי אַתּוֹן אָמְרִין מְלֵי אַבְתְּרָאי הֲנִי מְלִין יְקַטְרְגוּ לְכוּן אֵיךְ מְלִיכוּ הָכִי בְּאַתְגְּלִיָּא. (רוּצָה לומר: שְׁאַמַר לָהֶם הָאִישׁ אִם

(ס*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

שְׁמַע אוֹתוֹ אָדָם נְגוּעַ אֶת כָּל דְּבָרֵיהֶם וְאָמַר לָהֶם: "בְּעֶצֶה אַחַת אַתֶּם דּוֹבְרִים עָלֵי כְּדִי" הַתְּקַרְב אֲלֵיהֶם וְהוֹסִיף: "וְדֵאִי הֲנִיכֶם מִתְּלַמִּידֵי יְשִׁיבְתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אֲשֶׁר אֵינֶם פּוֹחַדִּים מֵאִישׁ, וְאִם אַתֶּם מְדַבְּרִים עָלֵי כְּדִי - דְּבָרֵיכֶם אֵלוּ יְקַטְרְגוּ עָלֵיכֶם, מֵאַחַר שֶׁבְּגִלּוּי מְדַבְּרִים הֲנִיכֶם עָלַי".

הַשִּׁיבוּהוּ: "הִפְסוּק אומר: 'בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שַׁעֲרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֵּאמְרִי, וְאִם נִפְחַד מִמֶּךָ בְּעִנְיָן הַנוֹגַע בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, הֲרִי עֲתִידִים אָנוּ לְהַתְּבַיֵּשׁ בְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא!" קְרָא אוֹתוֹ אָדָם: "מִי קַל כְּמוֹךְ נוֹשֵׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פְּשַׁע וְגוֹ'" וּבְכָה.

יבוא המשפט לפני הקדוש ברוך הוא יעשה קטגוריא עמכם על שאתם מבישים אותי בגלוי, אף שאני חוטא גדול), אמרו ליה: אורייתא הכי כתוב דכתיב (משלי א, כא): "בראש המיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר" אי במלי דאורייתא אנן דחלין מקמך, הא נשתפח בכסופא קמי הקדוש ברוך הוא, פתח האי גברא ואמר (מיכה ו יח): מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע וגו', ארים קליה ובכי.

הצדיק שאינו מוכיח את הרשעים - נענש על ידיהם
 ט. *סא אדהכי מטין בנוי, אמר בריה זעירא: סיעתא דשמיא הָכָא, פתח ואמר (קהלת ו טו): "יש צדיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ" וגו' - האי צריך פרוש, איך לאבד הצדיק בצדקו אלא הענין כן, כשרבו החוטאים ומרבים חטאים ופשעים וצדיק אחד הוא ביניהם ואין מוכיח להרשעים - הצדיק

סא*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

בינתים הגיעו למקום בניו. אמר בנו הקטן: "האם חושדים אתם באבי, שעבר עברותי?" הוסיף ואמר: "יש צדיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ. פְּסוּק זֶה צָרִיךְ פְּרוּשׁ: הַכִּיצַד אֶפְשָׁר לוֹמַר, שֶׁהַצַּדִּיק יֵאבֵד בְּצַדְקוֹ? אֶלֶּא הָעֲנִין הוּא כֵּן, כְּשֶׁרָבוּ הַחֹטְאִים וּמֵרָבִים חֲטָאִים וּפְשָׁעִים וְצַדִּיק אֶחָד הוּא בֵּינֵיהֶם וְאֵין מוֹכִיחַ לְהַרְשָׁעִים - הַצַּדִּיק נֶעֱנַשׁ עַל גְּדָם אֵף שֶׁהוּא צַדִּיק גָּמוּר וְאֵין חוֹטֵא כָּלֵל, וְכֵן אָבִי שֶׁנִּתְפַּס בְּעוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי הָעִיר, שֶׁהֵיוּ כֻּלָּם עֹזֵי פָנִים לְנַגְדוֹ, וְהוּא לֹא הָיָה מוֹכִיחַ אוֹתָם וְלֹא גָעַר בָּהֶם בְּנִזְיָפָה לְבִישָׁם, לְכֵן נֶעֱנַשׁ הוּא בַּיְסוּרִים הָאֵלֶּה".

נַעֲנֵשׁ עַל יָדָם אִף שֶׁהוּא צַדִּיק גָּמֹר וְאֵין חוּטָא כָּלֵל, וְכֵן אָבָא דְאַתְפָּס בְּחוּבֵיהוּ דְבְנֵי מְתָא, דְהוּי כְּלֵן חֲצוּפִים לְנִגְדּוֹ, וְהוּא לֹא הוּי מוֹכִיחַ אוֹתָן וְלֹא גָעַר בְּהוֹן בְּנִזְיָפָה לְבִישָׁם, לְכֵן נַעֲנֵשׁ הוּא בְּיִסּוּרִים הָאֵלֶּה.

י. *סב אָמַר הַאי בְּרַ נֶשׁ, דְהוּי אָבִיו שֶׁל הַאי יְנוּקָא: וְדַאי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אַעֲנִישׁ לִי בְּהָא, דְהוּי בְּיַדִּי יְכַלֵּת לְמַחָאָה בְּיַדִּיהוּ וְלֹא עֲבָדִית וְלֹא אַכְסִיפְנָא לְהוּ בְּטַמִּירָא וְלֹא בְּאַתְגְּלִיא, פְּתַח בְּרִיָּה אַחְרָא וְאָמַר (תְּהֵלִים לט ג): "נַאֲלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכַאֲבִי נַעֲפֵר" רְאִיתִי עֲמָא דְאֲזַלִּין בְּדַרְכִּים לֹא טוֹבִים "נַאֲלַמְתִּי דוּמְיָה", וְלֹא יִסְרְתִי אוֹתָם עַל פְּנֵיהֶם "וְהַחֲשִׁיתִי מְטוֹב", מְדַבְּרִים טוֹבִים שְׁמִסִּירִים אֶת הָאָדָם מְדַרְכֵי הָרַעִים לְדַרְכֵי הַטוֹבִים וַיִּשְׁרִים, עַל כֵּן "כַּאֲבִי נַעֲפֵר" בְּאֵין יִסּוּרִים מְכַעְרִים בְּאַתְגְּלִיא, אֲתוּ רַבִּי חֲזָא וְרַבִּי יוֹסִי וַנִּשְׁקוּהוּ וְכוּ'.

סב*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קַדְשׁ:

אָמַר אוֹתוֹ אָדָם, שֶׁהִיָּה אָבִיו שֶׁל אוֹתוֹ הַיָּלֵד: "וְדַאי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַעֲנִישׁ אוֹתִי בְּזָה, שֶׁהִיָּה בְּיַדִּי יְכַלֵּת לְמַחוּת בְּיָדָם וְלֹא עֲשִׂיתִי, וְלֹא בִישְׁתִּי אוֹתָם לֹא בְּסַתֵּר וְלֹא בְּגִלּוּי".

פְּתַח בְּנוּ הָאֲחֵר וְאָמַר: "נַאֲלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכַאֲבִי נַעֲפֵר" רְאִיתִי הָעָם שֶׁהִיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְכִּים לֹא טוֹבִים לֹא טוֹבִים "נַאֲלַמְתִּי דוּמְיָה" וְלֹא יִסְרְתִי אוֹתָם עַל פְּנֵיהֶם "וְהַחֲשִׁיתִי מְטוֹב" מְדַבְּרִים טוֹבִים שְׁמִסִּירִים אֶת הָאָדָם מְדַרְכֵי הָרַעִים לְדַרְכֵי הַטוֹבִים וַיִּשְׁרִים, עַל כֵּן "כַּאֲבִי נַעֲפֵר" - בְּאֵין יִסּוּרִים מְכַעְרִים בְּגִלּוּי. הִגִּיעוּ רַבִּי חֲזָא וְרַבִּי יוֹסִי וַנִּשְׁקוּהוּ וְכוּ'.

יְשִׁים בְּטַחוּנוֹ בַּהֶשֶׁם יִתְבַּרַךְ כִּי הוּא

מִהָרַס מִצַּב הַרְשָׁעִים

יא. נִלְמַד מִהַנִּזְכָּר לְעֵיל: כָּל הַמִּתְיָרָא לְהוֹכִיחַ מִפְּנֵי בְּנֵי הָאָדָם אִזּוּ יִהְיֶה בְּכִסּוּפָא קַמִּיהָ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [פְּרוּשׁ: בְּבוּשָׁה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא], וְאִף שֶׁהוּא צָדִיק נֶעֱנַשׁ עַל יָדָם, וְכִמּוּ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל, וּמְקוֹר הַחַיִּים הוּא לְבַלְתִּי לְהַחֲנִיף לְאָדָם רָשָׁע לְמִי שֶׁסְּפוּק בְּיָדוֹ לְעַמֵּד לְנֶגֶד הַרְשָׁע לְהַתִּישׁ כַּחַם שֶׁל רָשָׁעִים, וּבָאֵם שִׁידְחַל מִנְהוּן [פְּרוּשׁ: שִׁיפְחַד מֵהֵם], אִזּוּ יִהְיֶה בְּטוֹחַ שִׁיבּוֹא עָלָיו יְסוּרִים וַיִּשְׁיגּוּ לוֹ חַרְפּוֹת וּבוּשׁוֹת בְּבֵי דֵינָא רַבָּא [פְּרוּשׁ: בְּבֵית דֵּין הַגָּדוֹל] לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׂאוּ לְמָרוֹם עֵינֵיכֶם וּבִטְחוּ אֶל ה', כִּי הוּא מְשַׁבֵּר זְרוּעַ רָשָׁע וּמִהָרַס מִצַּב רָשָׁעִים.

יב. חֹזֵק וְאִמָּץ לְנֶגֶד הַרְשָׁע, וּבּוֹדְאֵי כָּל פְּמַלְיָא שֶׁל מַעְלָה יִהְיוּ בְּעֶזְרְךָ, וְתִרְאֶה לְהִתְאַמֵּץ בְּכָל אַבְרִיךְ וְשִׁס"ה גִּידִיךְ לְהִתְחַמֵּם כִּנְגֵדוֹ לְבַלְתִּי צֵאת מִחֲשַׁבְתּוֹ הַרְעָה אֶל הַפְּעֵל, וְאֵם תַּעֲשֶׂה כֵּן אִזּוּ נַחֲשָׁב בְּהַדְּלָקוֹת גּוֹפֶךְ לְנֶגֶד הַרְשָׁע כְּאֵלוֹ אַבְרִי עוֹלָה מִנְחִים עַל גְּבֵי הַמְּזֻבֶּת, וְאִף אִם תִּרְאֶה רָשָׁע שֶׁבְּגֵרְמָא דִּילֵיהּ [פְּרוּשׁ: שֶׁבְּגֵרָם שְׁלוֹ] תּוֹכַל לָבוֹא לְהִזְק מְמוּזָן, חַס וְשְׁלוֹם, מִכָּל מְקוֹם תִּרְאֶה לְעֲשׂוֹת פְּעֻלָּתְךָ, כִּי הַרְבֵּה שְׁלוֹחִים לְמְקוֹם בְּרוּךְ הוּא, וְאִם תַּחְרִישׁ לוֹ בְּשִׁבִיל הִזְק בְּמִמוּנְךָ, מִכָּל מְקוֹם לֹא תִנְצַל מִהַהִזְק בְּכַפְלִים, כִּי סוּף הַחוּנְף לְרָשָׁע סוּפוֹ לִפְלֵ בְּיָדוֹ, וְאִם תִּרְאֶה בְּדַעְתְּךָ שֶׁלֹּא תּוֹכַל לָבוֹא בְּרִיב וּמִצָּה עִם הַרְשָׁע שְׂאֵתָה מוֹכִיחַ אוֹתוֹ

בַּעֲבוּר שֶׁהַשָּׁעָה מְשַׁחֶקֶת לוֹ, מִכָּל מְקוֹם אֲסוּר לְתַן לְהַרְשֵׁעַ כִּחַ וְאַמֶּץ וְחִזּוּק לְסִיּעוֹ לְדַבֵּר עֲבֵרָה, חֲלִילָה וְחַס, וְגַם אֶפְלוּ בַּמְקוֹם חֲשַׁשׁ גִּזְק הַגּוֹף, חַס וְשְׁלוֹם, נִרְאָה דְאֲסוּר לְתַן חִזּוּק וְאַמוּץ לְרַשָּׁעִים, אִם לֹא בַּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ סִכַּנַת נַפְשׁוֹת, אִזּוֹ יִסְתַּלַּק עֲצָמוֹ, וְהַשְׁמָטָה שֶׁרִיא [פְּרוּשׁ: מוֹתָר], אֲבָל סִיּוּעַ - אֲסוּר לְסִיּעַ לְעוֹבְרֵי עֲבֵרָה.

מִצּוֹת תּוֹכָחָה מוּטָלָת עַל הַרְבָּנִים וְדִינֵיָם - וְאִם אֵין

שָׁם רַב, מְטַל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אִישׁ אָחִיו.

יג. וְהַמְצָוָה שֶׁל הוֹכַח תּוֹכִיחַ הוּא מְטַל עַל הַרְבָּנִים גְּאוּנֵי אֶרֶץ וְעַל דִּינֵי עִיר וְעִיר, וּבַמְקוֹם שֶׁאֵין שָׁם רַב וּמוֹרָה צָדֵק וְדִינֵים קְבוּעִים, אֲזִי הַמְצָוָה מְטַל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אִישׁ אָחִיו, וְאִזּוֹ יִהְיֶה אָהוּב לְמַעְלָה וְאָהוּב לְמַטָּה, וְיִקְיָם בּוֹ (מִשְׁלֵי ט, ח) "הוֹכַח לְחַכָּם וַיֵּאֱהָבֵךְ", וַיִּזְכֶּה לְשַׁעַר הָאֱהָבָה, אָמֵן.

◆ בַּהַר ◆

פָּרָק ס"ג

א. דוּד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם כָּתַב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים (ד ב):
 "בְּקִרְאֵי עַנְנֵי אֱלֹהֵי צְדָקֵי חַנּוּנֵי וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵי". נִרְאָה לִי

לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק עַל פִּי מֵה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה: כָּל
הַמְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים בְּתַפְלָתוֹ וְנִעְנָה מִיָּד אֵל יִתְגַּאֵה בְּתַפְלָתוֹ
בְּשִׁבִיל כֶּךָ, לַחֲשׁב בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא צָדִיק בְּאֲשֶׁר שָׁנַתְקַבְּלָה
תַּפְלָתוֹ מִיָּד, אֲדַרְבָּא, צָרִיךְ לַחֲשׁב בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא מֵהַחוּטָאִים,
וְאֵין לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹם נַחַת רוּחַ בְּתַפְלָתוֹ.

מִשָּׁל לְעֹשִׂיר שֶׁשָּׁלַח אֶת הַמְּצָרַע מֵעַל שְׁלַחָנוּ

ב. כְּדֹאִיתָא בְּמַסְכַּת תַּעֲנִית (נ"ד כה עמוד ב): "מִשָּׁל לְמְצָרַע
שֶׁבֶא לְשַׁלְּחַן הַמֶּלֶךְ וְאֵין רְצוֹן הַמֶּלֶךְ שְׁיִמָּאֵס הַפְּלִטְרִין שְׁלוֹ,
אֲזִי הוּא מְצַנָּה לְתַן לְמְצָרַע כְּפִי בְקִשְׁתּוֹ וּלְפִטְרוֹ, וְזֵהוּ כְּוֹנֵת
דְּדוּד הַמֶּלֶךְ בְּאָמְרוֹ: "בְּקִרְאֵי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צְדָקִי", אֲכֵן לֹא תִכְרַךְ
וּמִיָּד אֱלֹא "חֲנִנִי וְשִׁמְעֵ תַפְלָתִי" וְאַחַר כֶּךָ תֵּן וְתַמְלֵא בְקִשְׁתִּי.
וְכֵן יַחֲשׁב הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ, שֶׁאֵף אִם הָאָרִיךְ בְּתַפְלָתוֹ וְלֹא
נִעְנָה, לֹא יִתְיַאֵשׁ מִלְּהַתְּפַלֵּל עוֹד, כִּי אֲדַרְבָּא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִתְאַוֶּה לְתַפְלָתוֹ כְּשֶׁהִיא בְּכֹנָה, דְּהֵינּוּ שְׁיִהְיֶה הַלֵּב יוֹדֵעַ
לְכוּן לְמֵה שֶׁהִפֵּה מְדַבֵּר.

תַּפְלָה קְצָרָה קְדָם שְׁיִכְנֹס לְבֵית הַכְּנֹסֶת

ג. וְכִמּוֹ שֶׁהַזְהִיר הַזֶּהר פְּרָשַׁת בְּשַׁלַּח (נ"ד סג עמוד ב) וְזֵה
לְשׁוֹנוֹ: *סג "תִּאֲנָא: כָּל מֵאן דְּמִצְלִי צְלוֹתִיה קַמִּיה מְלָכָא

(סג*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קְדָשׁ:

לְמַדְנוּ: כָּל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תַּפְלָתוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, צָרִיךְ
לְבַקֵּשׁ בְּקִשְׁתּוֹ וּלְהַתְּפַלֵּל מֵעַמְק הַלֵּב, כְּדִי שְׁיִמָּצֵא לְבוֹ שְׁלֵם עִם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִכּוֹן לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ, וְלָכֵן אָמַר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם: "בְּכָל לְבִי דְרַשְׁתִּיךָ" וְגו'.

קדישא, בעי למבעי בעותא ולצלאה מעמקא דלבא, בגין
 דישתפח לביה שלים עם הקדוש ברוך הוא ויכון לבא
 ורעותא, ולכן אמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קיט י):
 "בכל לבי דרשתיך וגו'."

ונכון לכל אדם להתפלל טרם כניסתו לבית הכנסת
 תפלה קצרה זו: "גדבות פי רצה נא ה' ומשפטיך למדני, יהי
 רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתהא תפילתי צלולה
 וזכה וברורה מכל ערבוביאי המבטלים פגנות התפלה".

המגביה ידיו ומתפלל בכל לבבו - הוא

חשוב לפני הקדוש ברוך הוא

ד. ומאד יקר לפני הקדוש ברוך הוא להגביה ידיו עם
 אצבעותיו כשהוא מתפלל מעמק הלב, כדאיתא בזהר
 פרשת יתרו (דף ס"ז עמוד א), דיש עשרה מלאכים ממנים על
 זה כשאדם מרים את ידיו ואצבעותיו בתפלה או בברכת
 גטילת ידים, אבל אסור להרים את ידיו ואצבעותיו בחנם
 ועל זה הזהיר הזהר "ולא יראו פני ריקם" (שמות כג טו), *סד
 וכל מאן דמרים ידיו בחנם אזי אותן עשרה מלאכים
 הנזכרים מקללין אותו ברמ"ח קללות, רחמנא לצלן, ומיד

סד* פרוש הזהר בלשון-קדש :

מי שמרים ידיו ואצבעותיו בחנם אזי אותן עשרה מלאכים
 הנזכרים מקללין אותו ברמ"ח קללות, רחמנא לצלן, ומיד רוח
 הטמאה שורח על אלו הידים, וברכה אינה נמצאת בהם.

רוּחַ הַטְּמֵאָה שָׂרְיָא עַל אֱלוֹ הַיִּדִים, וּבִרְכָתָא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּן.

מֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה הַגְּבִיּהּ יָדִיו כְּאֶשֶׁר הַתְּפִלָּל לְמַפְלָתוֹ שֶׁל עַמְּלֶק

ה. וְלִכֵּן כְּתִיב בְּאַבְרָהָם שֶׁאָמַר (בְּרֵאשִׁית יד כב), "הֲרִימוֹתַי יְדֵי אֵל ה' אֵל עֲלִיּוֹן", וְתַרְגּוּמוֹ: אֲרִימַת יְדֵי בְצִלוֹי (פְּרוּשׁ דְּאָמַר אַבְרָהָם דְּוָקָא בְּכַהֲאֵי גֻּנְא), רוּצָה לוֹמַר, כְּשֶׁהִיִּיתִי מִתְּפִלָּל הֲרִימוֹתַי יְדֵי אֵל ה' וְלֹא לְמַגְנָא [פְּרוּשׁ: וְלֹא בְחַנּוּם], חַס וְשָׁלוֹם. וְכֵן בְּמֹשֶׁה כְּתִיב בְּשַׁעַה שֶׁהָיָה מִתְּפִלָּל עַל מַפְלַת עַמְּלֶק כְּתִיב (שְׁמוֹת יז יא): "וְהָיָה כְּאֶשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל". וְדוּקָא בְּשַׁעַת תְּפִלָּה אוֹ בְּבִרְכוֹת וְהוֹדָאוֹת, אֲזַ חֲתִיב לְהָרִים יָדָיו וְאַצְבְּעוֹתָיו, עֵינֵי שָׁם בְּאַרְיִכוֹת.

יָדִים נְקִיּוֹת מְגֻזֵּל וּגְנֹבָה שְׂמַגְבִּיהֶם לְבָרַךְ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יִתְבָּרְכוּ מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

ו. וּמִכַּאן תִּרְאֶה גְדֹל עֲנֵשׁ הַמְּרִימִים יְדֵיהֶם בְּשִׁבּוּעַת חַנּוּם. וְקִבְלָהּ הוּא בְּיָדֵי: כָּל הַמְּרִים יָדָיו וְאַצְבְּעוֹתָיו שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה שְׁלֵא לְצַרְךָ בְּוֹדָאֵי יָבוּא עָלָיו אֵיזָה עֲנֵשׁ בְּקָרוֹב, וְאִם אֵין בָּא עָלָיו אֵיזָה עֲנֵשׁ יְדָאג יוֹתַר, כִּי בְּוֹדָאֵי מְקַבְּצִים עָלָיו בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה עַד שֶׁתִּתְּמַלֵּא סְאָתוֹ. לִכֵּן כָּל הַמְּרַגְלֵי בְּחֻטָּא זֶה וּבְמִכְשׁוֹל זֶה, יִרְגִּיל עֲצָמוֹ לוֹמַר פְּסוּק זֶה קִדְּם הַתְּפִלָּה וְקִדְּם בְּרַכַּת נְטִילַת יְדֵים "שְׂאוּ יְדֵיכֶם קִדְּשׁ וּבְרַכּוּ אֶת ה'" (תְּהִלִּים קלד ב), אֲזַ הוּא נִיחָא קַמִּיהּ קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא [פְּרוּשׁ: אֲזַ הוּא מְרַצָּה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא], וּבְוֹדָאֵי כְּמָה

בְּרָכוֹת וּמִתְנֹנֹת טוֹבוֹת בְּאֵין עָלָיו, אָכֵן בְּתַנְאֵי שְׂיֵהִיו יָדָיו
נְקִיִּים מִגְּזֵל וּגְנֵבָה, מֵה שְׂאִין בֶּן אִם אֵין יָדָיו נְקִיִּים מִגְּזֵל
וּגְנֵבָה וּמִהֶסְגֵּת גְּבוּל מֵה יִתְרוֹן לוֹ בְּהַגְבַּהֵת יָדָיו וְאַצְבָּעוֹתָיו,
אֲדַרְבָּה, הֵן מִזְכִּירִין עֲוֹנוֹתָיו לְהַפְךָ מִדַּת הַרְחָמִים לְמִדַּת
הַדִּין.

כְּשִׁמְגִיעַ לְמָקוֹם אֲשֶׁר רָאוּי שֵׁם לְמִסִּירַת נַפְשׁ -

יְגַבִּיֵה יָדָיו

ז. עַל בֶּן יִרְאֵה הָאָדָם לְהַעֲמִיד מִחִיתוֹ בְּהִתֵּר שְׁלֵא יִהְיֶה
בְּמַעֲוֹתָיו שׁוֹם אֲבָק אֶסוּר, כִּי מֵה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ כִּי
אִם בְּכִשְׁרוֹן וּבְהִכָּשֵׁר מַעֲשָׂיו שְׂיַעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וּכְשִׁיגִיעַ
לוֹ בְּהִתֵּר בְּוַדָּאֵי כַפִּים הָאֵלוֹ הַפְּרוּשִׁים לְמַעְלָה בְּתַפְלָתוֹ
מְעוֹרְרִים עָלָיו קִדְשַׁת הַשֵּׁם וְרַחֲמִים וְחֻסְדִּים, וּבַפֶּרֶט
כְּשִׁמְגִיעַ לְמָקוֹם אֲשֶׁר רָאוּי שֵׁם לְמִסֵּר נַפְשׁוֹ עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם,
שְׂצָרִיךְ לְהַגְבִּיֵה יָדָיו וְכַפָּיו כְּאֵלוֹ נְמָסֵר עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם, וְזֶהוּ
יִחָשֵׁב לוֹ כְּקָרְבָן עוֹלָה.

ח. וְהִנֵּה מְסִירוֹת נַפְשׁ עַל קִדְוֵשׁ הַשֵּׁם הוּא בְּקִרְיַאת שְׁמַע
בְּאִמְרוֹ: "וְאֵהֱבֵת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" עַד
סוּף הַפְּרָשָׁה, וְעוֹד בְּאִמְרוֹ בְּסוּף תַּפְלַת וּבֵא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְכוּ'
"בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכַבּוֹדוֹ וְהַבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים" עַד
סוּף הַתַּפְלָה, יִחָשֵׁב בְּלִבּוֹ שֶׁאִם הִיָּה גּוֹרְלוֹ לְהִיּוֹת בְּתוֹךְ
הָאֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת הָעוֹלָם הִיָּה חָשׁוֹךְ בְּעֵדוֹ,
וְאִיךְ יוֹכַל לְשַׁלֵּם אוֹתָהּ מִתְּנֵה טוֹבָה שְׁנַתֵּן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁלֵא עָשָׂהוּ כְּאֶחָד מֵהָאֲמוֹת, וּבְוַדָּאֵי בְּזָכְרוֹ כָּל זֶה

יתלהב לבו מתוך שמחה גדולה ומתוך אותה שמחה ולהב
האהבה ידמה בעצמו כאלו אש לפניו ורוצים להעבירו על
הדת, חס ושלום, והוא מפיל עצמו בתוך דלקת האש
באהבה ובחבה לשם יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתיה, וכן
במנחה בשבת בתפלתו כשאומר: "אתה אחד ושמןך" וכו'
כשמגיע לתבת ועל מנוחתם יקדישו את שמך צריך גם כן
האדם לכוון, שמחייב למסור נפשו על קדשת השם.

הגוף בקבר אינו נכנס בין הצדיקים עד שתעיד עליו נשמתו מן עון שגופו קדוש

ט. וענין מסירת נפשו על יחוד קדשת השם הוא גדול
מאד בעיני הקדוש ברוך הוא, ובפרט באמרו בתהלים (מד
כג) פסוק: "כי עליך הורגנו כל היום". וכמו שכתוב בזהר
[ירא (דף קכד עמוד ב): "אמר רבי שלום בר מניומי - אין לך
צדיק וצדיק מאותן העוסקים בתורה, שאין לו מאתים
עולמות דכסופין. הדא הוא דכתוב, [פרוש: מאתים עולמות
שאליהם פסך וחשק כל חייו, זהו שכתוב] (שיר השירים ח יב):
"ומאתים לנטרים את פריו", וכן המוסר עצמו על קדשת
השם בכל יום, ובההוא פסוקא [פרוש: ובפסוק ההוא]: "כי עליך
הורגנו כל היום" נוטל ב' מאות עולמות דכסופין.

וכשיגיע זמן קצו של האדם אשר מסר נפשו על קדשת
השם למות, אזי השר הממנה על הגופות שנקברים יודע גם
כן לכבד גופו שבקבר לפי מעשיו, והענין הוא מבאר בזהר
בפרשת וירא (דף קכג עמוד ב), שאין הגוף נכנס בקבר בחשבון

הַצְדִּיקִים, עַד שֶׁבָּאָה הַנְּשָׁמָה מִלְמַעְלָה מִגֵּן עֵדֶן וּמֵרְאִית
 סִימָנִים דִּיהֶבִי לָהּ [פְּרוּשׁ: שִׁנְתָנוּ לָהּ] הַכְּרוּבִים שֶׁבָּגַן עֵדֶן
 לְהֵרָאוֹת הַסִּימָן לְפָנֵי הַמַּלְאָךְ "דּוּמָה" כְּדֵי שִׁידַע שֶׁזֶה הַגּוֹף
 הוּא גּוֹף קָדוֹשׁ, עֵינֵי שָׁם.

צְרִיךְ לְכוֹן בְּעַת הַנְּחַת טְלִית וְתַפְלִין

י. וְהִנֵּה קֶשֶׁר הַדְּבָרִים הָאֵלוּ בְּלַבְבְּךָ לְבַל תִּשְׁכַּח: דְּבַר
 אֶחָד מִסְּגֻלַּת מְאֹד לְהִלְבִּישׁ אֶת הַגּוֹף בְּלְבוּשׁ הַקָּדוֹשׁ, וְהוּא
 בְּהִיוֹתְךָ מְעֻטָּף בְּצִיצִית יִהְיֶה כְּוֹנֵתְךָ, שֶׁבְּקִדְשֵׁי מִצְוָה זֶה
 יִתְקַדֵּשׁ הַגּוֹף לְהִיּוֹת קָדוֹשׁ לְגִדּוֹר מְכַל מְכֻשׁוֹל עִבְרוֹת
 וְחַטָּאִים, וְכִבֵּר הַזְּכֵרְתִי בְּחֶלֶק רֵאשׁוֹן פָּרָק א'. (מְשַׁלֵּג ו) בְּכָל
 דְּרָכֶיךָ דַּעֲהוּ, כְּשֶׁלּוּבֵשׁ בְּגָדָיו יְכוֹן אֲסוּר כְּלָאִים וְאֲסוּר
 שְׁעֻטָּנֹז, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁתְּשִׂים תַּפְלִין בֵּין עֵינֶיךָ תְּכוֹן לְמִצְוֹת
 בּוֹרָאֵךְ, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִצָּא מִגְּדֵר הַקְּדוּשָׁה לַחוּץ, לְמָקוֹם הַסְּטֵרָא
 אַחֲרָא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כִּי מִלְּבוּשֵׁי שֶׁל יִשְׂרָאֵל כָּלֵם הֵן מִצַּד
 הַקְּדוּשָׁה וּבְפִרְט לְבוּשֵׁי שַׁבָּת וַיּוֹם טוֹב יִהְיוּ מִיַּחַדִּים לְהִיּוֹת
 לְבוּשׁ מִצְוָה, וּבְפִרְט טְלִית שֶׁל צִיצִית.

יא. עַל כֵּן צְרִיךְ הָאָדָם לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִילַךְ בְּטְלִית קֶטָן
 שְׁקוּרִין סְרַדְקִי"ל לְבֵית הַכֶּסֶס אוֹ לְמָקוֹם הַטְּנַפֶּת, אֲלֵא אִם
 כֵּן הוּא מְכֻסֶּה בְּבִגְד אַחֵר.

אֲכֵן צְרִיךְ הָאָדָם לְהִזָּהֵר כְּשֵׁישׁ לוֹ בְּגָד שֶׁל שַׁבָּת וַיּוֹם
 טוֹב, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ שׁוֹם גְּזוּל אוֹ גְּנֵבָה, וְכִשְׂיִהְיֶה בּוֹ אֵיזָה גְּזוּל
 אוֹ גְּנֵבָה נִקְרָא "נִגְע" וְאוֹתוֹ בְּגָד נִקְרָא "בְּגָד בּוֹגְדִים".

צָרִיךְ לְלַבֵּשׁ בְּגָדִים שְׁנֵקֵנוּ מִכֶּסֶף נָקִי מִכָּל עוֹל

יב. וְלָכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָה (פְּתוּבוֹת קִיא עֲמוּד ב): עֲתִידִין צְדִיקִים לַעֲמֹד בְּתַחֲתֵי הַמַּתִּים בְּלְבוּשֵׁיהוֹן, דְּהֵינּוּ בְּמִלְבוּשֵׁיהֶם הַפְּשָׁרִין הַנֶּעֱשִׂין בְּמָמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ הַסּוּד שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָה (שֵׁם קד עֲמוּד א), כְּשֶׁצְדִיקִים נִפְטָרִין מִהָעוֹלָם יוֹצֵאת בַּת קוֹל (ע"פ יִשְׁעִיָה נו ב): "בְּשָׁלוֹם יִנּוּחוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתָם", כִּי אוֹתִיּוֹת "בְּשָׁלוֹם" הֵן אוֹתִיּוֹת "מִלְבוּשׁ" בְּהַפּוֹךְ אֲתוֹן [פְּרוּשׁ: בְּהַפּוֹךְ סֵדֵר הָאוֹתִיּוֹת], שְׁלִפֵּי שְׁהַצְדִיקִים עוֹשִׂין בְּגָדִים בְּמָמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכֹל מִי שְׁלוּבֵשׁ בְּגָדִים בְּמָמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בּוֹדֵאֵי תַּפְלָתוֹ מְקַבֵּלֵת וּרְצוּיָהּ לַפְּנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

יג. הַכֶּלֶל הָעוֹלָה מִפָּרָק זֶה, שְׁטוֹב לְאָדָם לְהַתְּפַלֵּל מְעַט בְּכֹנֶנֶה וּלְהֵרִים יָדָיו וְאַצְבָּעוֹתָיו בְּתַפְלָה וּבִבְרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת וּבִקְרִיאַת שְׁמַע וּבְתַפְלָה שֶׁל "וּבֹא לְצִיּוֹן", וְיִרְחִיק עֲצָמוֹ מִן הַגָּזֵל וּמִמָּמוֹן שְׂאֵינּוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲזִי אֲנִי עָרֵב בְּעֵדוֹ, שְׁחַפֵּץ ה' יַצְלִיחַ בְּיָדוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּשְׁכָרוֹ יִהְיֶה כְּפוּל בְּעוֹלָם הַבָּא כְּמֵאֲמַר הַמְּשׁוֹרֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים ח יב): "וּמֵאֲתִים לְנִטְרִים אֵת פְּרִיּוֹ".

פָּרָק ס"ד

א. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה (שַׁבָּת קכז עמוד א):
גְּדוּלָה הִיא הַכְּנָסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מִהַקְּבֵלַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.
וּבְנֻדָּאֵי רְמָזוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה בְּזֶה הָעֲנָן דְּבָר נִסְתָּר
אֲשֶׁר רָאוּ עָלָיו לומר - דְּבָר חָשׁוּב הוּא זֶה יוֹתֵר מִהַקְּבֵלַת
פְּנֵי שְׂכִינָה כְּבִיכּוֹל.

ב. וְהָעֲנָן - כִּי מְצוּהָ זוֹ שֶׁל הַכְּנָסַת אוֹרְחִים יֵשׁ בָּהּ שְׂתֵי
בְּחִינּוֹת: הָאֶחָד - הָעֲנָן הַפְּשׁוּט בְּמַעְלֹת הָאָדָם, אֲשֶׁר לְבוֹ
לֵב רָחֵב לְהַמְשִׁיךְ לְבֵיתוֹ אוֹרְחִים לְהַאֲכִילֵם וּלְהַשְׁקוֹתֵם,
שֶׁהוּא מְצַד הַשְּׂכָל דְּבָר כָּשֶׁר וְטוֹב מְאֹד בְּגוֹמְלֵי הַחֶסֶד עִם
בְּנֵי הָאָדָם שְׂבָאִים מִהַדְרָךְ וְהֵם עֵיפִים מִטְרָדוֹת הַדְרָךְ וְתַדְבֵּק
לְשׁוֹנָם לְחֶכֶם בְּשִׁבִיל הַצָּמָא, וְאֵף שֵׁשׁ יִכְלֹת לְאוֹרַח לְקִנּוּת
לְעֲצָמוֹ מְזוֹנּוֹת וְהַבְּעַל הַבֵּית מְאָכִילוֹ וּמְשַׁקְהוֹ וְנוֹתֵן כָּר
וְסֻדִּין לְשֹׁכֵב עָלָיו לְמִצָּא מְרַגּוֹעַ לְנַפְשׁוֹ לְנוּחַ מַחְלֶשֶׁת הַדְרָךְ,
מֵה יָקָר חֶסְדּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית מְאֹד, כְּשֶׁעוֹשֶׂה כָּל הַחֶסְדִּים
מְטוֹב עֵין וְלֹא בְּצָרוֹת עֵין.

הַכְּנָסַת אוֹרְחִים בְּהַדּוּר גּוֹרֵם

יְחוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ

ג. אָמְנָם הָעֲנָן הַשְּׂנִי הוּא הַרְמָזוּ עוֹד - אִם אַתָּה רוֹאֶה
שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עוֹמֶדֶת בְּרָחוּב וְאֵין אִישׁ מְאַסֵּף אוֹתָהּ
הַבֵּיתָה לומר: אֶקְחָנָה לְבֵיתִי לְהִיּוֹת בֵּיתִי נִשְׁמָע בּוֹ תּוֹרָה

ביום ובלילה ולהיותה לי עטרה על ראשי, וכן איזה מצנה שאתה רואה שבני אדם נוהגים קלות ראש ומעט דמעט שמקימין אותה, הנה מצנה זו בנדאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש פשר וישר להזהר בה ולעורר עוד רבים על מצנה זו לקימה באהבה לכבוד יחוד הקדוש ברוך הוא - בנדאי זו היא הכנסת אורחים, וזו גורמת יחוד להקדוש ברוך הוא ושכינתיה.

לזרז בני אדם לעבודת השם יתברך

ד. ודבר זה נלמד מהזהר פרשת תרומה (דף קנה עמוד ב) וזה לשונו: *סו "רבי יוסי ורבי חי'א הוו אזלי באורחא, ויהי חד טיעא טעין אבתריהו, אמר רבי יוסי: אית לן לאתעסקא באורייתא ולאשתדלא במלוי דאורייתא, דהא קדשא בריך הוא אזיל ואתלוי בהדי דעסקין באורייתא.

*סו פתח רבי חי'א ואמר (תהלים קיט קכו): "עת לעשות לה' הפרו תורתך" - הכי פרושו, כשאתה רואה שבני אדם

סו*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

רבי יוסי ורבי חי'א היו הולכים בדרך, והיה סוחר אחד הולך אחריהם. אמר רבי יוסי: "יש לנו לעסק בתורה ולהשתדל בדברי תורה, שהקדוש ברוך הוא הולך ומתלנה עם אלו העוסקים בתורה".

סו*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

פתח רבי חי'א ואמר: "עת לעשות לה' הפרו תורתך" - פרושו הוא, כשאתה רואה שבני אדם עוזבים התורה או איזה מצנה, שנוהגין בה בזיון לבלתי לקיים המצנה, ועל ידי כך

עוזבים התורה או איזה מצנה שנוהגין בה קלנא לבלתי לקיים המצנה ועל ידי כך השכינה נתרסקה מדינת הקדוש ברוך הוא, אז הירא וחרד לדבר ה' יאזר כגבור חלציו לזרו בזריזות רבה ולעורר אנשים לאמר: קומו ונחזיק בתורה הקדושה או במצנה זו שאין לה דורשים ונרוממה אותה מירידתה אשר עזבוה בני אדם זמן רב, ועכשיו נכון לקימה לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה, אז אשרי האדם אשר יעשה זאת ואשרי נשמתו, וזהו "עת לעשות לה" - לתקן תקון של יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה, כשאתה תראה לבני אדם "הפרו תורתך", וכל הזריז והזהיר נקרא זריז ונשכר.

ו. *סז והאי טיעא דהני טעין אפתריהו אמר להו: במטו מניכו רבותי, בודאי קרא נדרש שפיר כדאמריתו אכן קצת

השכינה נתרסקה מדינת הקדוש ברוך הוא, אז הירא וחרד לדבר ה' יאזר כגבור חלציו לזרו בזריזות רבה ולעורר אנשים לאמר: קומו ונחזיק בתורה הקדושה או במצנה זו שאין לה דורשים ונרוממה אותה מירידתה אשר עזבוה בני אדם זמן רב, ועכשיו נכון לקימה לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה, אז אשרי האדם אשר יעשה זאת ואשרי נשמתו, וזהו "עת לעשות לה" - לתקן תקון של יחוד הקדוש ברוך הוא והשכינה, כשאתה תראה לבני אדם "הפרו תורתך", וכל הזריז והזהיר נקרא זריז ונשכר".

סז* פרוש הזמר בלשון-קדש:

קִשָּׁה לְהַפְרוֹשׁ הַזֶּה הָיָה לוֹ לומר 'יש לעשות לה' הפרו' וגו'
 או הָיָה לוֹ לומר 'נַעֲשֶׂה' מהו "עת"? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּכַמָּה
 גִּוְנִין אֹרְחָא מְתַקְנָא לָן: חד - דִּהוּינָא תְרִין, ומְכַל שְׁכֹן
 הַשְּׂתָא אַנְן תְּלַת וְשְׂכִינְתָא אֲתַכְלִילַת בְּהֶדְן. וְתוּ - דִּחְשִׁיבְנָא
 דְּלֹא הוּת אֲלֵא כְּאֵילָנָא יְבִשְׂתָא וְעַכְשָׁו אַנְתָּ הוּא כְּזִית רַעֲנָנָא,
 אָמְרִי לִיה: פְּתַח פּוּמְךָ וְאִמָּא.

ז. *סח פתח האי טיעא ואמר: יש עת מצד הקדשה, ויש
 עת מצד סטרא אחרא. עת מצד הקדשה נקרא "עת רצון"
 כְּמָה דְאֵתָא אָמַר (תהלים סט יד): "וְאֲנִי תַפְלְתִי לְךָ ה' עֵת רְצוֹן"
 שֶׁהוּא הַשֵּׁם שֶׁל אֲדֹנָי. וּמִצַּד הַסְּטָמָא הוּא "עֵת פְּרַעְנִיּוֹת"

וסוחר זה שהיה הולך אחריהם, אמר להם: "בבקשה מכם
 רבותי, בנדאי מקרא זה נדרש יפה כמו שאמרתם. אכן קצת
 קשה לפרוש הזה, היה לו לומר 'יש לעשות לה' הפרו תורתך
 וגו' או היה לו לומר: 'נעשה'. מהו "עת"? אמר רבי יוסי:
 "בכמה פנים הדרך מתקנת לפנינו: אי שהיינו שנים, ומכל שכן
 עכשו שאנו שלשה והשכינה נמצאת אתנו. ועוד - שחשבת
 שאין אתה אלא כאילן יבש, ועכשו שאתה רענן כזית" - אמרו
 לו - "פתח פיך ואמר".

סח* (פרוש הז'הר בלשון-קדש):

פתח אותו סוחר ואמר: "יש עת מצד דקדשה ויש עת מצד
 סטרא אחרא. עת מצד הקדשה נקרא 'עת רצון' כנאמר: 'וְאֲנִי
 תַפְלְתִי לְךָ ה' עֵת רְצוֹן', שֶׁהוּא הַשֵּׁם שֶׁל ה'. וּמִצַּד הַסְּטָמָא הוּא
 'עֵת פְּרַעְנִיּוֹת', שֶׁהִיא מִצַּד לִילִית הַרְשָׁעָה, נַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי, אֲשֶׁר
 מְמַנֶּה מִתְעוֹרְרִים גְּזוֹת קְשׁוֹת עַל שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הוּא 'עֵת
 פְּרַעְנִיּוֹת'.

שֶׁהִיא מִסְטָרָא דְלִילִית הַרְשָׁעָה, נָחַשׁ הַקְדָּמוֹנִי, אֲשֶׁר מִמֶּנָּה
מִתְעוֹרְרִים גְּזוּרֹת קָשׁוֹת עַל שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, וְדָא הוּא "עֵת
פְּרַעְנִיּוֹת".

*סט וּלְכֹן יִשְׂרָאֵל הֵן מְזַהְרִין לְהִרְחִיק מִפְּתַח בֵּיתָה שֶׁל
לִילִית מִמֶּנָּה וּמִכָּל עוֹבְדֵיין בִּישִׁין דְּתַלְיִן בָּהּ, וּלְהִתְקַרֵּב
וּלְדַבֵּק בְּכָל מְאִי דְאַפְשָׁר בְּהוּא "עֵת רְצוֹן" שֶׁהוּא בְּקִדְשָׁה
אֲשֶׁר הַשְׂכִּינָה כּוֹלְלַת כָּלֵל נִשְׁמוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּלְכֹן
נִקְרְאת הַשְׂכִּינָה "כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל" בְּיַדְעֵי לְיֹדְעֵי הַח"ן, וְעַל זֶה
הַזְהִירָה הַתּוֹרָה (קִהְלֶת ג ח) "עֵת לְאַהֲבֹ" - הַשְׂכִּינָה, "וְעֵת
לְשֹׂנְאֵ" - דָּא הַסְטָרָא אַחְרָא שֶׁל לִילִית.

הַכֹּהֵן צָרִיךְ לְבּוֹא לְמִקּוֹם הַקֹּדֶשׁ בְּמַחְשַׁבַת קֹדֶשׁ

ח. וְהִרְאִיָּה מִכֹּהֵן גְּדוֹל כְּשֶׁנִּכְנָס לְבֵית קֹדֶשׁ הַקְדָּשִׁים
לְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל הַזְּהִירָה הַתּוֹרָה וְאַמְרָה (וַיִּקְרָא טו
ב): "וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ" רָצָה לֹמַר שֶׁהַזְּהִירָה
הַתּוֹרָה שְׂיִבּוֹא הַכֹּהֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּמַחְשַׁבַת קֹדֶשׁ, וּבִפְרָט
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא עֵת רְצוֹן, שֶׁהוּא הַיּוֹם שֶׁבּוֹ הָיָה כְּפָרָה

סט*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קֹדֶשׁ :

וּלְכֹן יִשְׂרָאֵל הֵן מְזַהְרִין לְהִרְחִיק מִפְּתַח בֵּיתָה שֶׁל לִילִית
מִמֶּנָּה וּמִכָּל מַעֲשִׂים רָעִים הַתְּלוּיִים בָּהּ, וּלְהִתְקַרֵּב וּלְדַבֵּק בְּכָל
מָה שְׂאֵפְשָׁר בְּהוּא 'עֵת רְצוֹן' שֶׁהוּא בְּקִדְשָׁה, אֲשֶׁר הַשְׂכִּינָה
כּוֹלְלַת כָּלֵל נִשְׁמוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּלְכֹן נִקְרְאת הַשְׂכִּינָה 'כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל' - בְּיַדְעֵי לְיֹדְעֵי הַח"ן, וְעַל זֶה הַזְּהִירָה הַתּוֹרָה 'עֵת
לְאַהֲבֵי הַשְׂכִּינָה, 'וְעֵת לְשֹׂנְאֵ" - זֶה הַסְטָרָא אַחְרָא שֶׁל
לִילִית..."

לישראל על חטא העגל, ונקבע יום זה גם כן לסליחה ולכפרה לדורי דורות, ואסור לכהן לפגוש במחשבה זרה מסטרא אחרא חלילה.

כאשר ישראל עוסקים בתורה ובמצוות, התקון הוא בשלמות

ט. והנה כשישראל עוסקים בתורה ובמצוות אזי התקון הוא בימינא ובשלמותא בחדונה ביחודא חדא [פרוש: בימין - צד הקדשה - ובשלמות, בחדונה וביחוד אחד], מה שאין כן כשישראל מתבטלין מהתורה ומתושלין בקיום המצוות וגמילות חסדים, רק עיניו הוא צרה בחברו, וכל מעשיו הוא פעלת שוא ונשקר, וכל מעשיו הוא בערמה, ומחלל השם בהסגת גבול, אוי ואבוי, כי אז האי עת קדישא בדיוטא התחתונה [פרוש: בירידה התחתונה], בעוונותינו הרבים, והשכינה היא אינה בשלמות ואינה בנהורא רבא [פרוש: ואינה באור גדול], ואז פת הפרענות היא מתגברת להחזיק יד האמות העולם, וגוברים יד האמות על ישראל, וידי ישראל יורדים מטה מטה, וכמה רעות, חס ושלום, מתהוים מזה.

תקון ה"עת רצון" ליחדה עם השם יתברך

י. ובהאי שעתא [פרוש: באותה שעה] מכריזים בשמים: מי הירא וחרד לדבר ה' לאזר כגבור חלציו להחזיק בתורתינו הקדושה ולעשות מצוות ומעשים טובים ולזרז את הרבים לקיום התורה ומצוות, ועכשיו עת הזמיר הגיע לתקון שכינה עת לעשות להביאה אל דודה, וזהו הסוד "עת

לַעֲשׂוֹת לָהּ" לְתַקֵּן הָאֵי עֵת רְצוֹן לְיַחְדָּה לְקַדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא
[פְּרוּשׁ: לְתַקֵּן אוֹתָהּ עֵת רְצוֹן לְיַחְדָּה לְהַקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא].

אַלְמָלָא לֹא בְּאֲנוּ לְעוֹלָם הִזָּה אָלָא לְשִׁמְעַ דְּבַר זָה, דִּיִּינוּ

יא. *ע אַתּוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרִישָׁא וְאַמְרוּ:
אַלְמָלָא לֹא בְּאֲנוּ לְעוֹלָם אָלָא לְמִשְׁמַע דָּא דִּיִּינוּ, זַכָּאָה דְּרָא
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּאַפְלוּ בֵּינֵי טוּרְיָא חֲכַמְתָּא אֲשֶׁתַּפַּח
תַּמָּן, וְאַחַר כֵּן שְׁאַלוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא לְהַסּוּחַר: מַה
שְׂמַךְ? אָמַר לְהוּ: חֲנָן, אָמְרוּ לִיה: (בְּרַאשִׁית מַג כט) "אֱלֹהִים
יַחְנַךְ בְּנִי" וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲתָא דְחַצְטְרַךְ לִיה.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הָא נָטָה שְׁמַשָּׁא וְהִכָּא בְּתַר טוּרָא דָּא אֵית
כְּפַר קָטָן חַד עַל שְׂמַךְ וַיִּתְקַרֵי "כְּפַר חֲנָן", וְהִלְכוּ שָׁם בְּלִילָהּ

(ע*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קַדְּשׁ:

הִגִּיעוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרִישׁוֹ וְאַמְרוּ:
"אַלְמָלָא לֹא בְּאֲנוּ לְעוֹלָם אָלָא לְשִׁמְעַ זָה - דִּיִּינוּ. אֲשֶׁרֵי דוֹרוֹ
שָׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, שְׁאַפְלוּ בֵּין הַהָרִים הַחֲכָמָה נִמְצְאוּ
שָׁם, וְאַחַר כֵּן שְׁאַלוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא אֶת הַסּוּחַר: "מַה
שְׂמִיךְ?" אָמַר לָהֶם: "חֲנָן". אָמְרוּ לוֹ: "אֱלֹקִים יַחְנַךְ בְּנִי -
וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲהַ שְׁתַּצְטַרְךָ לוֹ".

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: "הָרִי הַשְּׂמֵשׁ נָטָה, וְכַאן אַחַר הָהָר הַזֶּה
יֵשׁ כְּפַר קָטָן הַנִּקְרָא 'כְּפַר חֲנָן', וְהִלְכוּ שָׁם בְּלִילָהּ וְעָסְקוּ
בְּתוֹרָה וְגִלְהָ לָהֶם סוּדוֹת הַרְבֵּה, עֵין שָׁם בְּאַרְיִכוֹת בְּזֵהָר.

וְלָעוּ בְּאוֹרֵיתָא וְגָלָה לְהֵם סוּדוֹת הַרְבֵּה, עֵינֵן שָׁם (דף קנו עמוד א) בְּאַרְיכוֹת בְּזֵהר.

אַשְׁרֵי הַגּוֹרֵם שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ וְחֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַיִם יַחְזְרוּ לְיַפֵּי־

יב. *עא וּבִתּוֹךְ הַדְּבָרִים אָמַר שְׂיִזְהַר הָאָדָם בָּהֶם: מֵאֵן דְּאִתְעַדְנָן עַל פְּתוּרָא בְּתַעֲנוּגֵי מְאָכְלִין, אֵית לִיה לְאִדְפְּרָא וְלִדְאָג עַל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַל חֲרַבְנָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָשִׁיב עָלֵיהּ הָאִי עֲצִיבוּ דְאִיהוּ קָא מִתְעַצִּיב כְּאֵלוּ בְּנֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכָל חֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַיִם אֶתְהַדְרִין בְּבִנְיָן יְפִי זְכָאָה חוֹלְקִיהּ.

יג. שְׁנִית, כּוּס שֶׁל בְּרָכָה יִקְבְּלֵם בְּשִׁתֵּי יָדִים תַּחֲלָה וַיְכַוֵּן כִּי שְׁתֵּי יָדָיו הֵן נִגְדַּד אַבְרָהָם וַיִּצְחָק, אַבְרָהָם הוּא סוּד יַד יְמִין מִסְטְרָא דְחֶסֶד [פְּרוּשׁ: מִצַּד הַחֶסֶד], וַיִּצְחָק הוּא סוּד יַד שְׂמָאל מִסְטְרָא דְגְבוּרָה [פְּרוּשׁ: מִצַּד הַגְּבוּרָה], וְהַכּוּס שְׁבִינֵן שְׁתֵּי יָדָיו הוּא רְמֵז לְיַעֲקֹב, שֶׁהוּא כָּלוּל מִב' אָבוֹת, כְּפִדּוּעַ לְיוֹדְעֵי חֵן.

שְׁלִישִׁית, צָרִיךְ לַתֵּן עֵינָיו בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, וַיְכַוֵּן בּוֹ, שְׁכֵמוֹ כֵּן יִשְׁגִּיחַ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהַשְׁגָּחָה תְּדִירָא עַל

עא* (פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים אָמַר, שְׂיִזְהַר הָאָדָם בָּהֶם: מִי שֶׁמִּתְעַדְנָן עַל שְׁלַחְנוּ בְּתַעֲנוּגֵי מְאָכְלִים, יֵשׁ לוֹ לִזְכֹּר וְלִדְאָג עַל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַל חֲרַבְנָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִחֲשִׁיב עָלָיו אוֹתוֹ עֶצֶב שֶׁהוּא מִתְעַצֵּב, כְּאֵלוּ בְּנֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל חֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַיִם נַחְזְרִים בְּבִנְיָן יְפִי, אַשְׁרֵי חֲלָקוֹ!

יִשְׂרָאֵל, עֲמָא קְדִישָׁא [פְּרוּשׁ: בְּהַשְׁגָּחָה תְּמִידִית עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה], וְיִקְיָם בְּנֵו (דְּבָרִים יא יב) "עֵינֵי ה' אֵלֶיךָ בְּהַ מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה".

אֵין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה בְּמָקוֹם רִיקוֹן

יד. רביעית, שִׁיחָהּ הַלְחָם עֲדִין עַל הַשְּׁלַחַן שְׁלֵא יִהְיֶה הַשְּׁלַחַן רִיקָם, *עב דְּהָא לִית בְּרָכְתָּא מְשַׁתְּפַח בְּדוּכְתָּא רִיקְנִיא וּבַפְרָט עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיא, וְזָהוּ סוּד מְאָמַר רְבוּתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבְרָכָה (בְּרָכוֹת נא עמוד א), שְׁהִיוּ מְעַמִּידִים כּוֹסוֹת מְלֵאִים סְבִיב כּוֹס הַבְּרָכָה. וְלָכֵן הִזְהִיר רַבֵּינוּ שְׁלֵמָה לִוְרִיא ז"ל שְׁלֵא יַעֲמִיד שׁוּם כְּלֵי רִיקָם עַל הַשְּׁלַחַן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוּן כִּי אִם מְלֵאִים.

אִם פָּגַע בְּאָדָם שְׁמוּלִיךְ פְּלִים רִיקָם,

לֹא יֵצֵא לְדֶרֶךְ בֵּיוֹם הַהוּא

טו. *עג וְהוֹאִיל וְאַתָּא לִידָן מְעַנִּינֵי פְּלִים רִיקָם אִימָא בִּיהַ מְלֵתָא לְהִזְהִיר לְהַעוֹלָם, שְׁהוּא בְּדוּק וּמְנַסָּה, וְלָכֵן שׁוּמַר נְפִשׁוֹ יִרְחִיק מִמֶּנּוּ.

: עב* פְּרוּשׁ:

שְׁהִי אֵין הַבְּרָכָה נִמְצָאת בְּמָקוֹם רִיקָ, וּבַפְרָט עַל שְׁלַחַן רִיקָ. וְזָהוּ סוּד מְאָמַר רְבוּתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבְרָכָה, שְׁהִיוּ מְעַמִּידִים כּוֹסוֹת מְלֵאִים סְבִיב כּוֹס הַבְּרָכָה. וְלָכֵן הִזְהִיר רַבֵּינוּ שְׁלֵמָה לִוְרִיא ז"ל שְׁלֵא יַעֲמִיד שׁוּם כְּלֵי רִיקָם עַל הַשְּׁלַחַן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוּן כִּי אִם מְלֵאִים.

: עג* פְּרוּשׁ:

*עד דע פֿי הזֶהר הזֶהיר לְכָל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִרְצוּ לִילַךְ
 לְדַרְכָּךְ אוּ לִילַךְ לְהַשְׁרָרָה לְהַשְׁתַּדֵּל אֵיזָה דְבַר שְׁצָרִיךְ לוֹ, אִם
 יִפְגַּע בְּצֵאתוֹ מִבֵּיתוֹ כְּלֵי רֵיקָם, אַזִּי לֹא יֵלֶךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם לְדַרְכָּךְ
 וְלֹא לְשַׁרְרָה, וְהִבִּיא הַזֶּהר רְאָיָה מֵאֲלֵיהֶוּ הַנְּבִיא שְׁאָמַר
 לְשׁוֹנְמִית (מְלָכִים ב ד ב) "הַיֵּשׁ לָךְ מָה בְּבֵית וְתֹאמַר אֶסוּךְ
 שְׁמֹן". אָמַר הַנְּבִיא הָא בּוֹדָאֵי יְחוּל עֲלֶיךָ בְּרַכָּה מִמָּה דְכֹתִיב
 (תְּהִלִּים קלג ב ג): כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב וְגוֹ' שְׂיִוְרַד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שֵׁם
 צְנוּה ה' אֶת הַבְּרַכָּה, מָה שְׁאִין כֵּן עַל כְּלֵי רֵיקָם תִּפְּסֵן לִית
 בְּרַכָּתָא וְכוּ'. וְלָכֵן צְרִיכִין גַּם כֵּן לְהַסִּיר כְּלִים רֵיקִים
 מִהַשְּׁלַחַן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, וְדִי בְּאַזְהָרָה זֹו.

והואיל ובא לְיַדֵּנוּ מֵעַנְיֵי כְּלִים רֵיקִים נֹאמַר בּוּ מְלָה
 לְהַזְהִיר לְהַעוֹלָם שֶׁהוּא בְּדוּק וּמְנַסָּה, וְלָכֵן שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחִיק
 מִמֶּנּוּ.

עד*) פְּרוּשׁ :

דע פֿי הזֶהר הזֶהיר לְכָל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִרְצוּ לִילַךְ לְדַרְכָּךְ
 אוּ לִילַךְ לְהַשְׁרָרָה לְהַשְׁתַּדֵּל אֵיזָה דְבַר שְׁצָרִיךְ לוֹ, אִם יִפְגַּע
 בְּצֵאתוֹ מִבֵּיתוֹ כְּלֵי רֵיקָם אַזִּי לֹא יֵלֶךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם לְדַרְכָּךְ וְלֹא
 לְשַׁרְרָה, וְהִבִּיא הַזֶּהר רְאָיָה מֵאֲלֵיהֶוּ הַנְּבִיא שְׁאָמַר לְשׁוֹנְמִית:
 "הַיֵּשׁ לָךְ מָה בְּבֵית וְתֹאמַר אֶסוּךְ שְׁמֹן". אָמַר הַנְּבִיא: הָא
 בּוֹדָאֵי יְחוּל עֲלֶיךָ בְּרַכָּה מִמָּה שְׁכֹתוֹב: "כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב וְגוֹ' שְׂיִוְרַד
 עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שֵׁם צְנוּה ה' אֶת הַבְּרַכָּה", מָה שְׁאִין כֵּן עַל כְּלֵי
 רֵיקָם שֵׁם אִין הַבְּרַכָּה מְצוּיָה וְכוּ'. וְלָכֵן צְרִיכִין גַּם כֵּן לְהַסִּיר
 כְּלִים רֵיקִים מִהַשְּׁלַחַן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, וְדִי בְּאַזְהָרָה זֹו.

הַתְּלַמִּיד חָכֵם צָרִיךְ לְכַבֵּד אֶת כָּל הָאָדָם

טז. הַנִּלְמָד מֵזֶה הַפֶּרֶק הוּא, דִּהַקְבֵּלַת אֲוֲרָחִים הוּא גְדוֹל מִהַקְבֵּלַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, וְהַשְּׂנִית - כְּשֵׁרוּאָה אָדָם אֵינָה דִּבֵּר מִצָּוָה, שְׂצָרִיךְ לְאָזֵר כְּגַבּוֹר חֲלָצִיו לְקִיּוּמָהּ וּלְעוֹרֵר גַּם אֲחֵרִים לְהַחֲזִיק הַמַּצּוֹת, ג' צָרִיךְ הָאָדָם לְזַהֵר, אִף שֶׁהוּא חָשׁוּב וְלִמְדוֹן, צָרִיךְ לְנַהֵג כְּבוֹד בְּכָל אָדָם.

חֲכָמִים נִהְגוּ כְּבוֹד בְּכָל אֶחָד וְלֹא גָבַהּ לִבָּם בְּנִשְׂיאוֹתָם

יז. וּרְאִיָּה מֵרַבִּי יוֹסִי וּרַבִּי חִיָּא שְׁנֵהֲגוּ כְּבוֹד בְּהֵוּא טִיעָא דִּהְוֵי שְׁמוֹ חֲנָן [פְּרוּשׁ: בְּאוֹתוֹ סוּחַר שְׁהִיָּה שְׁמוֹ חֲנָן], וּלְבִסוּף בְּרָכוּ גַם כֵּן אוֹתוֹ, וְלֹא נִהְגוּ גְּאֻנָּה בְּנִשְׂיאוֹתָם.
יח. גַּם צָרִיךְ הָאָדָם לְהִזְהַר בְּד' דְּבָרִים שְׂפִתְבְּתֵי בְּשַׁעַת הַמַּנְהֵג סְעוּדָה, וְעַקֵּר - שְׁלֹא יִהְיֶה כְּלִי רִיקָם עַל הַשְּׁלִחָן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, וְאִזּוּ יִמְלֹא בְּרַכַּת ה' בְּכוֹס הַבְּרָכָה, כִּי שֵׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה.

◆ בחוקותי ◆

פרק ט"ה

א. אמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת אבות (פרק ג, משנה טו): "ובטוב העולם נדון והכל לפי רב המעשה". הנה הגאון אדוני אבי הרב המפרסם מורנו הרב רבי אהרן שמואל קאייִדנױאר זכרוננו לברכה פרש על פי דאיתא בגמרא דקדושין (דף מ' עמוד ב'), תנו רבנן: לעולם יראה אדם עצמו כאלו חציו חיב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת - אשריו, שהכריע עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עברה אחת - אוי לו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה, שנאמר (קהלת ט, יח): "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה" וכו'.

בשם אביו, באור מאמר "בטוב העולם נדון"

ב. והנה קשה בדברי רבותינו זכרונם לברכה קשיות משה רבינו עליו השלום, דהקשה: מפני מה יש צדיק וטוב לו וצדיק ורע לו, רשע וטוב לו רשע ורע לו, והיאך אמרינן, דבטוב העולם נדון, לזה בא בעל המאמר לתרץ קשיות משה רבינו עליו השלום, דהכל הוא אחר רב המעשה, אם כן, אפלו האדם הוא צדיק גמור ועושה עברה בשעה שהעולם הוא מחצה על מחצה; חציו זכיות וחציו עוונות,

וְהוּא מְכַרֵּיעַ לְכַף חוֹבָה, אֲזִי הוּא צַדִּיק וְרַע לוֹ, וְכֵן לְהַפּוֹךְ,
אִם רָשָׁע עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשַׁעַת שְׁהַעוֹלָם מִחֻצָּה עַל מִחֻצָּה,
וְאִם כֵּן הוּא מְכַרֵּיעַ אֶת הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת וּמִזְכָּה אֶת הָרַבִּים,
אֲזִי הוּא רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, וְלָכֵן דִּיּוּקִינָן, וְהַכֹּל הוּא לְפִי רַב
הַמַּעֲשֶׂה, וְקַל לְהַבִּין, וְזֶהוּ דְבַרֵּי פִי חָכָם חָן.

הַכְּבוֹד בְּעוֹלָם הַבָּא הוּא לְפִי רַב הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שְׁעָשָׂה הָאָדָם

ג. וְלִי נִרְאָה כִּי בְּעוֹלָם הַזֶּה הָאָדָם נִדוֹן לְפִי רַב הַמְּמוֹן,
וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (עִירוּבִין פו עמוד א): רַבִּי
הִזָּה מְכַבֵּד עֲשִׁירִים, כִּי כָּל הַכְּבוֹד הַמְּדַמָּה שֵׁישׁ עֲכָשׁוּ
בַּעֲתֵים הַלְלוּ, הוּא תּוֹלָה הַכֹּל בַּעֲשָׂר, וְהַכְּסִילִים מְבִיאִים
רְאִיָּה מֵרַבִּי שֶׁהִזָּה מְכַבֵּד עֲשִׁירִים, אֲבָל אֵינָם יוֹדְעִים שֶׁרַבְּנוּ
הַקְּדוֹשׁ הִזָּה גַם כֵּן מְכַבֵּד לְעַנְיִים לוֹמְדֵי תוֹרָה, כִּי הֵמָּה בַּעֲלֵי
הַמַּעֲשֶׂה, וּבְעוֹלָם הַבָּא חוֹלְקִין כְּבוֹד לְפִי רַב הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהֵם
הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וְלֹא לְפִי רַב הַמְּמוֹן. וְזֶהוּ הַפְּרוּשׁ בְּגִמְרָא:
"וּבְטוֹב הָעוֹלָם נִדוֹן" - כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, אֲבָל הַפְּרוּשׁ שֶׁל "וְהַכֹּל
לְפִי רַב הַמַּעֲשֶׂה" - רוֹצֵה לוֹמַר, שֶׁהֵן הַתְּלַמִּידֵי חַכְמִים שֶׁהֵם
בַּעֲלֵי מַעֲשֶׂה.

בְּעוֹלָם הַבָּא יִתְאַוֶּה הָעֲשִׂיר לְרֵאוֹת כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַתְּלַמִּיד חָכָם, אֲבָל לֹא יִזְכָּה לָזֶה.

ד. וְלָכֵן יֵשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל לְכָל אִישׁ, אֲשֶׁר גַּם כֵּן זָכָהוּ
ה' בַּעֲשָׂר וְהוּא רַב אוֹ נֶגִיד בְּקַהְלָה וּבְמִדְיָנָה, אֵל יָקַל בְּשִׁבִיל
עֲשָׂרוֹ בְּכְבוֹדָן שֶׁל תְּלַמִּידֵי חַכְמִים לְאַנְהָגָא בְּהוֹן קְלָנָא

[פרוש: לנהג בהם ביוון], חס ושלום, ויחשב תמיד, שאמנות בעלי תורה הוא למעלה מכל אמנות שבעולם, וכל מי שמתכבד בקלון חברו בשביל כבודו, שמתנשא באשר שהוא ראש, ואינו מסביר פנים יפות לכל העם הנצבים עליו, על זה עתידין לתן את הדין ולהיות פבושים תחת רגליהם, ושם יתאוו לראות באור שלהם וליהנות ממנה, אבל תחשכנה עיניהם מראות בכבודן.

אוי להם להמבזים תלמידי חכמים

ה. והנה בכמה מקומות האדם מזוהר, ודינו הוא קשה, בשביל שמבזה בעלי תורה, והפרוז מכריז בכל יום (אבות פרק ו משנה ב): אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. על פן יראה האדם לחלק כבוד לתלמיד חכם, באשר שהקדוש ברוך הוא חפץ בכבודן, ויהיה זהיר לגדל ולרומם כבודם ותפארתם של בעלי תורה, ואף אם פסא האדם הוא בין הגדולים תשים אל לבך, שפסא של תלמידי חכמים גדול מכסאך.

חביבותו של חזקיהו מלך יהודה לתלמידי חכמים, וכן של אנטונינוס לרבנו הקדוש.

ו. וכמו שמצינו (כתובות דף ק"ג עמוד ב', מפות דף כ"ד עמוד א'): בחזקיהו מלך יהודה עליו השלום, פשעו באים אליו תלמידי חכמים היה עומד מפסאו ויצא לנגדם, והיה מחבקם ומנשקם ואמר לו: "רבי רבי, אבי אבי, רכב ישראל", וכן היה אומר אנטונינוס קיסר לרבנו הקדוש

(עבודה זרה דף י עמוד ב): הלאי הייתי מצע תחתיך בעולם הבא. ומי שמנהיג נשיאותו ברמה בשביל להרבות כבודו, אזי רמה תאכלהו ולעפר יורד כבודו.

להזהר בכבוד רבו כמו בכבוד אביו ואמו

והעקר, שצריך האדם להזהר בכבוד רבו כמו בכבוד אביו ואמו, וצריך להתפלל עבור רבו ועבור אביו ואמו, וכה לאמר בקצרה: רבונו של עולם יהא רענא מן קדמך [פרוש: יהי רצון מלפניך], שתתן חיי אריכי ומזוני רויחי וסיעתא דשמיא לאבי מורי ואמי מורתי ולרבותי ולכל בני משפחתי לאריכות ימים יהיו לרצון אמרי פי וגוי. ולכן צריך האדם להשליך מדת הגאונה ולהחזיק במדת הענוה.

מקצת מן הגאונה מעטרת את התלמיד חכם

ז. ואף דאמר רב חיא בר רב אשי אמר רב (סוטה דף ה' עמוד א'): תלמיד חכם צריך להיות לו גאונה אחד משמינית שבשמינית ומעטר ליה כסאסאה לשבילתא *עה, שמעתי הפרוש בשם הגאון הרב מורנו נואלף אב בית דין דקהלת קדש פוזנא ז"ל, דאמר שכוננת רבי חיא הנה בזה, שאדרבה, שתלמיד חכם צריך להיות ענו, ולכן אמרו אחד משמינית

עה*) פרוש:

תלמיד חכם צריך שיהנה בו מעט גאונה - אחד משמינית שבשמינית - ומעטרת אותו כסאסאה לשבילת - הענפים שבראש השבילת הנראים כמו מחטים ארכים עומדים, המעטרים את השבילת.

קב בחוקותי - פֶּרֶק ס"ה הַיָּשׁוּר קמט

שְׁבַשְׁמִינִית, דַּע כִּי הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל ע"ב הַיּוֹצֵא מִפְּסוּקִים (שְׁמוֹת יד יט כ כא): וַיִּסַּע וַיָּבֵא אֶת יִיִט, כַּאֲשֶׁר הוּא מְסוֹדֵר בְּזוֹהַר פְּרָשַׁת בְּשַׁלַּח (דף נ"ב ע"א ר"ע א"ע) בְּרִתִּיכָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה [פְּרוּשׁ: בְּכַתְרָא עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ] תִּמְצָא בַּשּׁוֹרָה שְׁמִינִית אֶחָד מִשְׁמוֹנֵה שְׁמוֹת שְׁבַה תַּבַּת עֲנָו, וְקַל לְהַבִּין, וּשְׁפָתַיִם יִשְׁק.

כה"ת	אכ"א	לל"ה	מה"ש	על"ם	סי"ט	יל"י	וה"ו
הק"ם	הר"י	מב"ה	יז"ל	הה"ע	לא"ו	אל"ד	הז"י
הה"ו	מל"ה	י"י	נל"ך	פה"ל	לו"ו	כל"י	לא"ו
וש"ר	לכ"ב	או"ם	רי"י	שא"ה	יר"ת	הא"א	נת"ה
י"ז	רה"ע	הע"ם	אנ"י	מנ"ד	כו"ק	לה"ח	יח"ו
מי"ה	עש"ל	ער"י	סא"ל	יל"ה	וו"ל	מי"ב	הה"ה
פו"י	מב"ה	ני"ת	ננ"א	עמ"ם	הח"ש	דנ"י	וה"ו
מח"י	ענ"ו	יה"ה	ומ"ב	מצ"ר	הר"ח	י"ל	נמ"ם
מו"ם	הי"י	יב"מ	רא"ה	חב"ו	אי"ע	מנ"ק	דמ"ב

הַמִּתְנַאֵה כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדַת זָרָה, וְהַגְּאוּהָ גּוֹפָה הוּא תְּקַרְבֵת עֲבוֹדַת זָרָה

ח. וְהִנֵּה לְפִי דַעְתִּי בְּמָה שְׁאֲמַר רַבִּי חִיָּא הוּא הָעֲנִין בְּרַמְזוֹ, שְׁצַרִיךְ הָאָדָם לְהִיּוֹת עֲנּוּ, וְלֹא אָמַר זֶה בְּפְרוּשׁ, אֶלָּא אָמַר הַלְשׁוֹן: צַרִיךְ לְהִיּוֹת נוֹהֵג שְׁמִינִית שְׁבַשְׁמִינִית, *עו

עו*) פְּרוּשׁ בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

נִרְאֶה מְזָה שְׁבָא לְרַמּוֹז שְׁאָף עַל פִּי כֵן רֵאוּי לְתַלְמִיד חֶכֶם לְנוֹהֵג בְּעַצְמוֹ קֶצֶת חֲשִׁיבוּת, וְכַנְאָמַר: וּמַעֲטָרָא לִיהָ כְּסֵאֲסָאָה לְשַׁבְּלָתָא [כְּפְרוּשׁ הַנִּי"ל], וְעַל זֶה אָמַר רַב נַחְמָן אַחַר כֵּן: אֲנִי אֲנִי רוֹצֵה לֹא מִמֶּנּוּ וְלֹא מִקְצָתוֹ. פְּרוּשׁ: אִין אֲנִי חֲפָץ אָף

נִרְאָה מִזֶּה דְּבָא לְרַמּוּ שְׂאֵפְלוּ הֵכִי יָאוּת לְתַלְמִיד חֲכָם לְנַהֵג
 בְּעֵצְמוֹ קִצְתַּת סְלִסּוּל, וְכִדְאֻמְרִינָן: וּמַעֲטָרָא לִיהַ כְּסָאֻסָּאָה
 לְשִׁבְלֵתָא, וְעַל זֶה אָמַר רַב נַחֲמָן אַחַר כֶּךָ (סוּטָה שָׁם): אֲנָא לֹא
 בְּעֵינָא לֹא מַגִּיהַ וְלֹא מְקַצְתִּיהַ. פִּרוּשׁ - אֵין אֲנִי חַפֵּץ אַף
 בְּסְלִסּוּל וְנִדְנוּד שׁוּם גְּאֻנָּה אֶפְלוּ מְעַט מְזַעִיר, וְרַמּוּ בְּאַמִּירְתּוֹ
 בְּנַעֲלָם שֶׁל מַגִּיהַ וּמְקַצְתִּיהַ. רוֹצֵה לוֹמַר, מִהַשׁוּרָה הַשְּׂמִינִית
 וּמְמַקְצַת מִהַשֵּׁם הַשְּׂמִינִית, וְכֹל זֶה מְרַמּוּ לְמַעַט הַגְּאֻנָּה בְּכֹל
 אֶפְשָׁרִי, אֶפְלוּ בְּמַעַט דְּמַעַט, הַנְּרַמּוּ בְּמַלְתַּת לֹא מַגִּיהַ וְלֹא
 מְקַצְתִּיהַ, וְעַל זֶה סִיּוּם מַר זוּטְרָא מְאִי דְכְּתִיב (מִשְׁלֵי טו ה):
 "תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַה לֵב" - אֶפְלוּ כָּל דְּהוּ מִשְׁמַע, וְהַטְעַם הוּא
 מְפָרְסָם - כָּל הַמִּתְגָּאָה כְּאֵלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה (סוּטָה דָף ד
 עמוד ב), וְהַגְּאֻנָּה הוּא תְקֻרּוּבוֹת עֲבוּדָה זָרָה, כְּמוֹ שְׂאֵכְתָב
 לְקַמָּן בְּסִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא.

בְּסְלִסּוּל וְנִדְנוּד שׁוּם גְּאֻנָּה אֶפְלוּ מְעַט מִן הַמַּעַט, וְרַמּוּ בְּאַמִּירְתּוֹ
 בְּנַעֲלָם שֶׁל מַמְנוֹ וּמְקַצְתּוֹ, רֹצֵה לוֹמַר מִהַשׁוּרָה הַשְּׂמִינִית
 וּמְמַקְצַת מִהַשֵּׁם הַשְּׂמִינִית וְכֹל זֶה מְרַמּוּ לְמַעַט הַגְּאֻנָּה בְּכֹל
 אֶפְשָׁרִי אֶפְלוּ בְּמַעַט שְׁבַמְעַט הַנְּרַמּוּ בְּמַלְתַּת לֹא מַגִּיהַ וְלֹא
 מְקַצְתִּיהַ, וְעַל זֶה סִיּוּם מַר זוּטְרָא מְהוּ שְׂפָתוֹב: "תּוֹעֲבַת ה' כָּל
 גְּבַה לֵב" אֶפְלוּ כָּל מִשְׁהוּ מִשְׁמַע, וְהַטְעַם הוּא מְפָרְסָם כָּל
 הַמִּתְגָּאָה כְּאֵלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה וְהַגְּאֻנָּה הוּא תְקֻרּוּבוֹת עֲבוּדָה
 זָרָה, כְּמוֹ שְׂאֵכְתָב לְקַמָּן בְּסִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא.

**מי שנוהג באמת ובענוה, עליו הכתוב אומר:
"ואוהביו כצאת השמש בגבורתו"**

ט. על פן אני מזהיר על מדת הענוה, כמו שאמר הכתוב (תהלים מה ה): "צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק" וגו' — פרוש, שיהיה לך ענוה של צדק ולא ענוה של רמיה כדי להראות פנים של ענוה בפני הבריות, הלא אלהים יחקר זאת, ואל אלהי הרוחות יבא במשפט למי שאינו נוהג באמת ובענוה, אבל מי שנוהג בענוה ובאמת עליו נאמר (שופטים ה לא): "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו", אמן.

פֶּרֶק ס"ו

א. לְפִי מַה שֶׁכִּתְּבֵנוּ לְעֵיל יִבְאֵר גְּמָרָא (מְגִילָה דָף ל"א עמוד א'): אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּכֹל מְקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גְדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּ'. הַפְּרוּשׁ הוּא כֵן, לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי, כִּי כָּבֵד כִּתְּבֵנוּ לְעֵיל, דְּשֵׁם עֲנִיו הוּא שֵׁם שְׁמִינִית שְׁבַשְׁמִינִית, וְהִנֵּה זֶה הוּא מִבְּאֵר, דְּשֵׁם הַגְּדוֹל הַנִּקְרָא "חֶסֶד" הוּא גִימָטְרִיָּא ע"ב, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מְקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גְדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רוֹצֵה לוֹמַר, שֵׁם הַגְּדוֹל, שֶׁהוּא שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ שֶׁהוּא בְּחֶסֶד, בְּע"ב שְׁמוֹת, שֵׁם אַתָּה מוֹצֵא עֲנוֹתָנוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רוֹצֵה לוֹמַר, שֵׁם הוּא מְרַמֵּז דִּיהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא עָנּוּ, וְקַל לְהִבִּין.

הַדָּרֵךְ לַמִּדַּת הָעֲנוּה

ב. וְעַקֵּר עֲנוּתָנוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּמִתּוֹן כָּל מַעֲשָׂיו, וְלִהְתְּבוֹנֵן אִם לֹא פָּגַם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּכַבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְכַבוֹד הַבְּרִיּוֹת, וּמִדַּת הַגְּאֻנָּה הִיא הַמְּהִירוֹת, שְׁמֵרָגִיל הָאָדָם לְדַבֵּר דְּבָרִים רַעִים וְחֻטְאִים לָהּ, וּמִדָּה זוֹ עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה, גּוֹרֵם חַמוּד מְמוֹן בְּאִמְרוֹ: הַרְבֵּה מַעֲלוֹת יֵשׁ בִּי, וְעַל כְּרַחֲךָ מְקַיֵּם בִּי (תְּהִלִּים קה טו): "אַל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחִי", וְלֹא תִגַּע בִּי יָד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּמִמוֹנֵי וּבִכְנָסֵי. וְזֶהוּ אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם לְיוֹשֵׁב יְחִידִי, בְּלִתֵּי שְׁכֵנוֹת בְּנֵי אָדָם סְבִיבּוֹ.

הַגָּאוּה גוֹרֵמַת לְהַלְבִּינַת פְּנִים

ג. גַּם עֲבָרָה שֶׁל גָּאוּה הוּא גוֹרֵם שְׁמֵלְבִין אֶת חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים, כִּי הַבַּעַל גָּאוּה מְדַקְדֵּק עַל כְּבוֹדוֹ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, וְגַם זֶה אֵי אֶפְשָׁר בְּנִגְיַעַת כְּבוֹד שֶׁל הַמַּתְגָּאָה, וּבְמַעַט מְזַעֵיר מִתְרַגְּזוֹ, וְלִבּוֹ בּוֹעֵר כְּאֵשׁ שֶׁל גִּיהֶנָּם, וּמְחַרְחֵף וּמְבַזֶּה וּמְלַבֵּין אֶת פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, וְקִיָּמָא לָן (בְּבֵא מְצִיעָא דָּף נט עֲמוּד א): "כָּל הַמְלַבֵּין אֶת פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא".

אֵין לְהֶאֱמִין לְבַעַל גָּאוּה

ד. גַּם גוֹרֵם עֲרָבוּב הַשֶּׁכֶל בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה. וּמָה נִסְפֵּר בְּחִסְרוֹן מִדַּת הַגָּאוּה, הֲלֹא קִצְרָה הִירִיעָה. הַגָּאוּה מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר דְּבָרִים שֶׁהֵם גִּנְבַת דַּעַת, כְּגוֹן שְׂאֵמֵר מִפְּנֵי הַגָּאוּה לְבְרִיּוֹת: לְכַבּוֹדֵךְ אֲנִי עוֹשֶׂה, וְכֵן וְכֵן אֲנִי אֶעֱשֶׂה, וְלִבּוֹ בַל עֲמוֹ.

ה. וּבּוֹא וּרְאֵה מָה דְּאִיתָא בַּזְהַר פְּרָשַׁת וַיֵּצֵא (דָּף קמ"ח עֲמוּד א' - דָּף קמ"ט עֲמוּד א') עַל דְּקִדּוּק הָאֱמַת וַיֵּשֶׁר, *עז "רַבִּי יִצְחָק הָוִי יְתִיב קַמִּיהַ חַד מְעַרְתָּא, אַעְבַּר חַד בַּר נֶשׁ וְתַרְוִין בְּנִין עַמִּיהַ וַהֲוֵה אַזִּיל, אָמַר הֲבֵן אַחַד לְאַחִיו: דָּא תְּקַפָּא

(עז*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

רַבִּי יִצְחָק יָשָׁב לְפָנֵי מְעַרְחָה. עֲבָרוּ לְפָנָיו אָדָם וְשָׁנֵי בְּנָיו עֲמוֹ. אָמַר אַחַד הַבָּנִים לְאַחִיו: "כִּפְחָה וּגְבוּרְתָה שֶׁל הַשְּׁמֶשׁ הֵם מַצֵּד דְרוֹם, וְהַעוֹלָם אֵינוֹ מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל הָרוּחַ, וְהָרוּחַ הוּא הַקִּיּוּם הַשָּׁלֵם שֶׁל כָּל הַצְּדָדִים, וְאַלְמָלָה הָרוּחַ לֹא יָכוֹל הָיָה הַעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם.

דְּשִׁמְשָׁא מִסְטְרָא דְדָרוּם אִיהוּ, וְעֲלָמָא לָא אֲתַקִּים אֱלָא עַל רוּחַ, וְרוּחַ אִיהוּ קִיּוּמָא שְׁלִימָא דְכָל סֵטֵר, וְאֲלָמָלָא רוּחַ לָא יִכִּיל עֲלָמָא לְאֲתַקִּימָא וְכוּ'.

*עח תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דִּיחֲדוּ שְׁבִטֵי יְהִי וְאָמְרוּ: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" כְּדִין אֲתַחֲבֵר יַעֲקֹב אֲבוּהוּן עִם שְׁבִטֵי יְהִי וְאָמַר: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" (רוֹצֵה לֹמַר: אִם בְּעַל נֶפֶשׁ אַתָּה תִּבְיִן הָעֵנָן, כִּי מִדַּת הַחֹסֵד אֲשֶׁר נִכְלַלַת בָּהּ מִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁהוּא תִקְפָּא דְשִׁמְשָׁא, וְעַל יְדֵי כֵן מִמְתִּיקִין הַדִּינִים שְׁבַגְבוּרָה, וְהַכֹּל הוּא עַל יְדֵי מִדַּת הָאֱמֶת שֶׁל יַעֲקֹב).

ו. *עט אָמַר רַבִּי יִצְחָק: אֲשַׁתְּפֵךְ בְּהַדְּיָהּ וְאֲשַׁמַּע מֵאֵי קַאֲמָרִי. אֲזִיל בְּהַדְּיָהּ וּשְׁמַע מִנִּיהוּ כַּמָּה רַזִּין דְּאוּרִיתָא, עֵין

עח*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

בְּשַׁעָה שְׁיַחֲדוּ שְׁבִטֵי קַה אֶת הַשֵּׁם וְאָמְרוּ: 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד' - עֵנָה כְּנִגְדָם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאָמַר: 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' (אִם בְּעַל נֶפֶשׁ אַתָּה תִּבְיִן הָעֵנָן, כִּי מִדַּת הַחֹסֵד, אֲשֶׁר בָּהּ נִכְלַלַת מִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁהִיא חֲזֵק הַשְּׁמֵשׁ עַל יְדֵי הַתְּכַלְלוּת הַחֹסֵד בְּגְבוּרָה, מִמְתִּיקִים אֶת הַדִּינִים שְׁבַגְבוּרָה, וְהַכֹּל הוּא עַל יְדֵי מִדַּת הָאֱמֶת שֶׁל יַעֲקֹב).

עט*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: "אֲלֹנָה אוֹתָם וְאֲשַׁמַּע מֵהֶם אוֹמְרִים". הַלֵּךְ עִמָּם וּשְׁמַע כַּמָּה מִסּוּדוֹת הַתּוֹרָה. בְּכַה רַבִּי יִצְחָק וְכוּ'. אָמַר אוֹתוֹ אָדָם לְרַבִּי יִצְחָק: "לֵךְ לְדַרְכֶּךָ וְנֹאנִי הוֹלֵךְ עִתָּה לְשִׁמְחַת בְּנִי". אָמַר רַבִּי יִצְחָק: "עֲכָשׁוּ הוּא הַזְּמַן לִילֵךְ לְבִדִּי, הַיּוֹת שְׁאָדָם זֶה אוֹמֵר לִי בְּפְרוּשׁ, שֶׁלֹּא אֵלֶךְ אִתָּם, וְאֵינִי מְזַמֵּן אוֹתִי לְשִׁמְחַת הַחַתּוּנָה שֶׁל בְּנוֹ".

שֵׁם. בָּכָה רַבִּי יִצְחָק וְכו', אָמַר הָאִי בֵּר נֶשׁ לְרַבִּי יִצְחָק: זֵיל לְאוֹרְחָךְ וְאַנָּא אֵיזִיל לְמַתָּא לְהַלּוּלָא דְבֵרִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק: הֲשַׁתָּא אֵית זְמַנָּא לְמִיָּהָךְ לְאוֹרְחֵי לְחַוְדֵיהּ, הוּאִיל שְׂאוּמְרִים לִי בְּפִרוּשׁ שְׂלָא אֵלְךָ עִמָּהֶם, וְלֹא זְמַנָּא לִי לְבִי הַלּוּלָא.

רַבִּי צְדוּק הַתְּעַנָּה אַרְבַּעִים שָׁנָה לְבַטֵּל גְּזֵרַת חֲרִבּוֹן יְרוּשָׁלַיִם

ז. *פ אָזַל רַבִּי יִצְחָק וּסְדַר מְלִין אֵלֵין קַמֵּיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: וַדַּאי שְׁפִיר קָאֲמַרוּ וְאֵלֵין הֵן בְּנוֵי דְרַבִּי צְדוּק חֲלָשָׂא, וּמַאי טַעְמָא הֵיךָ נִקְרָא חֲלָשָׂא, דְּאַרְבַּעִין שָׁנִין הוּי בְּתַעֲנִית עַל יְרוּשָׁלַיִם דְּלֹא יִתְחַרַב בְּיוֹמֵיהּ, וְהוּי פְּרִישׁ עַל כָּל מְלָה וּמְלָה דְּאוֹרְיָתָא רְזִין עֲלָאִין.
ח. *פא וְלֹא הוּי יוֹמֵי זַעֲיָרָן שְׁפַגַּע רַבִּי יִצְחָק לְהָאִי רַבִּי צְדוּק וּבְנוֹ הַקָּטָן, אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִצְחָק: אֵן הוּא בְּרִיךְ אוֹחְרָא,

---

(*פ) פְּרוּשׁ הַזֶּה־ר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

נִכְנַס רַבִּי יִצְחָק אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְהִרְצָה לְפָנָיו דְּבֵרֵי תוֹרָה אֵלוּ, שְׁשָׁמַע בְּדַרְכָּךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: "וַדַּאי יָפָה הֵם דוֹרְשִׁים, וְהֵם בְּנֵי שֶׁל רַבִּי צְדוּק הַחֲלָשׁ". וּמִדּוּעַ נִקְרָא 'הַחֲלָשׁ'? מִשּׁוּם שְׂאֲרַבַּעִים שָׁנָה שְׂרוּי הֵיךָ בְּתַעֲנִית עַל יְרוּשָׁלַיִם, שְׂלָא תִתְחַרַב, וְהֵיךָ דוֹרֵשׁ עַל כָּל מְלָה וּמְלָה שְׁבַתּוֹרָה סוּדוֹת נִפְלְאִים.

(*פא) פְּרוּשׁ הַזֶּה־ר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים עַד שֶׁשׁוּב פָּגַשׁ רַבִּי יִצְחָק אֶת רַבִּי צְדוּק וְאֶת בְּנוֹ הַקָּטָן. שְׂאֵלוּ רַבִּי צְדוּק: "הֵיכָן הוּא בְּנֵךְ הָאֲחֵר?" הִשִּׁיב לוֹ: "הוּא נֶשֶׂא אִשָּׁה וְנֶשֶׂאֱר אֶצֶל אִשְׁתּוֹ". אַחַר כֵּן שְׂאֵלוּ רַבִּי יִצְחָק: "מִדּוּעַ לֹא הִזְמַנְתָּ אוֹתִי לְשִׁמְחַת נְשׂוּאֵי

אמר ליה: עבידנא ליה הלולא, ואשתאר אצל אשתו. אחר כך שאל אותו: מאי טעמא לא זמינת לי להלולא דבריך, אמר ליה: חייך, דלא זמינך להלולא דברי בגין תלת מלין: א' דלא ידענא בך דילמא אנת גברא רבה ואפגם ביקרך. שנית - דילמא אנת אזיל בבהילו לאורחך ולא אטרח לך.

ט. *פב וטעם השלישי הוא - דלא תכסוף קמיה חבורה דילן, דכל אלין דאנון אכלין בפתורא דחתן וכלה, כלהו יהבי מתנות ובזבזין להחתן, ואולי אנת גבר מסכנא. אמר ליה רבי יצחק: מאי שמך, אמר ליה צדוק זוטא, בההוא שעתא - אמר רבי יצחק - אוליפנא מיניה תריסר רזין דאורייתא, עד כאן.

דורות הראשונים היו דוברים אמת

י. נלמד מזה המעשה, שאמרו שדורות הראשונים היו אומרים בפיהם כאשר היתה האמת בלבבם, ומה מאד הוא

בגן?!" השיב לו רבי יצחק: "חייך, שלא הזמנתיך לחתונת בני משום שלש סבות: שלא הפרתך, וחששתי שמא אדם גדול אתה ואפגע בך שנית. חשבתי, שאולי ממחר אתה לדרךך. (פב*) פרוש הז'הר בלשון-קדש:

וכדי שלא תתביש בפני מכרנו, מאחר שנהוג אצלנו, שכל האוכלים על שלחנם של החתן ושל הכלה נותנים להם מתנות, ואולי עני הנך, ואין בכוחך לתת - ותתביש."

שאלו רבי יצחק: "מה שמך?" אמר לו: "צדוק הקטן". "באותה שעה" - אמר רבי יצחק - "למדתי ממנו תריסר מסודות התורה".

מִשְׁבַּח הַדְּבֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּדֹאִיתָא בְּזִהַר פְּרִשְׁתָּ פְּקוּדֵי (דף רסד עמוד ב), * פג "כִּי יֵשׁ מִשְׁחִיתִים מִיַּחְדִּים אֲשֶׁר הֵם תַּחַת שְׁלֹטוֹן שֶׁל אֶף וְחִמָּה, וְהִמָּה מִמְּנִים לְשִׁמְעַ דְּבָרִים שֶׁל כָּל אֵלִין דְּמַחֲיָכִין בְּמַלְיָן דְּאֹרְיָתָא אוּ בְּמַלְיָן שֶׁל יִרְאָה וּמוֹסָר.

עֲנֵשׁ הַמְּדַבְּרִים סָרָה נֶגְדַ תְּלַמִּידי חֲכָמִים

יא. וְכֵן הֵם מִיַּחְדִּים לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי כַּת הַמְּדַבְּרִים אֵיזָה גְּנוּת, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל אֵיזָה תְּלַמִּיד חֲכָם אוּ עַל אֵיזָה אָדָם כָּשֵׁר, וּבְאֵלוֹ הַדְּבָרִים גּוֹרְמִים, שְׁהַנְחָשִׁים מִפְּשִׁיטִים מְעַלְיָהֶם אֶת הָעוֹר שְׁלָהֶם וְהוּא כּוֹאֵב לָהֶם וְצוּעֵקִים בְּקוֹל גְּדוֹל, עַד שְׁמַעוֹרְרִים אֶת הַנְּחָשִׁים הַמְּשַׁחֲתִים הָעוֹמְדִים בְּחֻדְרֵי גִיהֶנֶם הַנֶּקְרָא בּוֹר, וְגַם הֵם מִפְּשִׁיטִים עוֹרֵם מְעַלְיָהֶם וְצוּעֵקִים, עַד שְׁמַעוֹרְרִים לְנַחַשׁ סַמְא"ל אֲשֶׁר הוּא מְמַנָּה עֲלֵיהֶם וְקִשְׁקֶשֶׁת שֶׁלוֹ הוּא מְנַח לְפָנָיו, וְאֵז פּוֹרְחִים מִשְׁחִיתִים וּמַחֲבָלִים הַיּוֹצְאִים מִקְשָׁקֶשִׁים דִּילִיָּה [פְּרוּשׁ: מִקְשָׁקֶשִׁים שְׁלוֹן], וּמֵהֶם מַתְּעוֹרְרִים גִּזְרוֹת רְעוּת, וְכָל זֶה הוּא עַל יְדֵי דְּבֹר שֶׁל דְּפִי כַּנְזָכָר לְעִיל.

עֲנֵשׁ הַמְּקַלֵּל עֲצָמוֹ בְּכַעַס אוּ זוֹרֵק כְּלֵי בַּחֲמָתוֹ

יב. וְכֵן יֵשׁ מִשְׁחִיתִים מִיַּחְדִּים הַנֶּקְרָאִים (אִיּוֹב ג ז) "אֹרְרֵי יוֹם" (זִהַר שָׁם דף רסו עמוד א), וְהֵם מְמַנִּים עַל מִי

פג*) פְּרוּשׁ הַזִּהַר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

יֵשׁ מִשְׁחִיתִים מִיַּחְדִּים אֲשֶׁר הֵם תַּחַת שְׁלֹטוֹן שֶׁל אֶף וְחִמָּה, וְהִמָּה מִמְּנִים לְשִׁמְעַ דְּבָרִים שֶׁל כָּל אֵלוֹ הַלּוֹעֲגִים לְדְבָרֵי תוֹרָה אוּ לְדְבָרֵי יִרְאָה וּמוֹסָר.

שְׁמַקְלָל עֲצָמוֹ בְּאֵיזָה שְׁבוּעָה אוֹ שְׁמַקְלָל עֲצָמוֹ בְּכַעַס, וְנוֹטְלִין הָאֵי קָלְלָהּ וּמְקַרְבִּין אוֹתָהּ אֶל (וְשַׁעֲיָה כו א) "נַחֲשׁ עֲקֻלְתוֹן", כֵּת שֶׁל סַמַּא"ל, וְעַל יְדֵי כֵךְ הוּא מְקַטְרֵג וּמַעֲוֹרֵר צָרוֹת רַבּוֹת וְרַעוֹת, וְכֵן יֵשׁ מִשְׁחִיתִים עַל הַמַּגִּזִּם גְּזוּמִים, שֶׁהֵם לֹא כֹדֵת תּוֹרַתֵינוּ הַקְּדוּשָׁה, אוֹ שְׁזוֹרֵק כְּלֵי בַחֲמָתוֹ, אֲזִי אוֹתָן הַמַּמְנִים נוֹטְלִין אוֹתָן דְּבָרִים רָעִים וּמַעֲלִים אוֹתָן לְבֵית וְעַד שְׁלֵהֶם וְאוֹמְרִים (וְהֵר שֵׁם דָּף רַסַּג עֲמוּד ב): *פֶּד דָּא קְרַבְנָא דְּפִלְנֵיָא דְּקָרִיב לוֹן, וּמְכַרְיִזִין כְּרוּז: וַיִּלְהֵא פִלְנֵיָא, דְּאַסְטָאָה בְּתַר אֵל זֵר וּפְלַח לְאֵל נְכָר וְכו'.

יג. רָאָה גַם רָאָה, כַּמָּה שְׁלוּחִים וּמַמְנִים וְהִרְפְּתֻקָּאוֹת וְסִבּוֹת יֵשׁ עַל הָאָדָם, שְׁיִסּוּדוֹ הוּא מְעַפֵּר וְסוֹפּוֹ יִהְיֶה לְעַפֵּר, וְכָל זֶה יֵשִׁים הָאָדָם אֶל לְבוֹ לְחַשֵּׁב אֶל הַסּוּף וְהַתְּכָלִית, כִּי הָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה יּוֹלֵד יוֹם וּמַה תִּגְרַם לוֹ הַשְּׁעָה וּמַה יַּפְעֵל לוֹ הַרְגַע, כִּי הַתְּעִיף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאַיִנְנוּ, וְהִרְבָּה שְׁלוּחִים לְמָקוֹם כְּרוּךְ הוּא לְעֲנוּת בּוֹ הָאָדָם, וּפְתַע פְּתָאוּם נִלְכָּד בְּפַח יוֹקְשִׁים.

דְּרַכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִשְׁפָּט עַל דְּרַכֵי בְּנֵי אָדָם

יד. וְהִרְאָיָה מְאִיּוֹב, שֶׁהִיָּה יֵרָא אֶל קִים וְסָר מֵרַע, וְאַף עַל פִּי כֵן עַל חַטָּא קָטָן קָטָן הַשְּׁטָן עָלָיו - וְנִמְסָר הוּא וּבְנָיו בְּיַד הַשְּׁטָן, וְנִאֲבָד עֲשָׂרוֹ מִמֶּנּוּ כְּהִרְףַ עֵין, וּמִתּוֹ בְּנָיו, וְאַחַר

פד*) פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

זֶה הַקְּרָבּוֹ שְׁפִלוּנֵי הַקְּרִיב לָנוּ, וּמְכַרְיִזִין כְּרוּז: וַיִּלְאוֹתוֹ פְּלוּנֵי, שְׁנָטָה אַחַר אֵל זֵר וְעַבַּד לְאֵל נְכָר וְכו'.

כִּךְ בָּאוּ עָלָיו יְסוּרִים כַּמְבֹאֵר בְּסֵפֶר אִיּוֹב, וּמֵרֵב הִצְעֵר קָלִל אִיּוֹב אֶת יוֹמוֹ אֲשֶׁר נוֹלַד בוֹ, וְדַבֵּר דְּבָרִים קָשִׁים כְּלָפִי מֵעֵלָה, וְעַל יְדֵי כֵן בָּאוּ אֵלָיו חֲבָרָיו וְהוֹכִיחוּ אֶת אִיּוֹב, וְאָמְרוּ אֵלָיו שְׁלֵא יִבְעֵט בַּיְסוּרִים, כִּי כָּל דִּרְכֵי ה' הֵם בְּמִשְׁפָּט עַל דִּרְכֵי בְּנֵי הָאָדָם, וּכְשֶׁהִיָּה אִיּוֹב שׁוֹמֵעַ לַעֲצַת חֲבָרָיו הַמוֹכִיחִים אוֹתוֹ בְּזָכוֹת זֶה אַחֲרֵיתוֹ יִשְׁגָּה מְאֹד, וְכִפֹּל כְּפֹלִים נָתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁכָרוֹ בְּעִבוּר שְׁשֻׁמְעַ לְקוֹל יִרְאָה וְתוֹכְחָה.

הַצְּדִיק מוֹצִיא נְשָׁמוֹת מִן הַגִּיהֶנֶם

טו. וְהִנֵּה אָכַתֵּב לְךָ מֵאֲמַר אֶחָד מֵהַזֵּהָר פְּרָשֶׁת לְךָ לְךָ (זֵהָר חֲדָשׁ, דָּף ל"א עֲמוּד ב') הַשֵּׁיךְ לַעֲנִיךָ זֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: (בְּרֵאשִׁית יד כא) "וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדוּם אֶל אַבְרָם" וְגו', בְּשַׁעַה שֶׁהִנְשָׁמָה יוֹצֵאת מֵהַגּוֹף שֶׁל צְדִיק וְעוֹבֵרֶת עַל פְּתִיחַה שֶׁל גִּיהֶנֶם וְרוֹצָה לְקַרֵּא שֵׁם אֵל ה' בְּקוֹל תְּפִלָּה, כִּי גְדוֹל כּוֹחַם שֶׁל צְדִיקִים שֶׁעַל יְדֵי תְּפִלָּתָן יִנָּתֵן לָהֶם רְשׁוּת לְהוֹצִיא רְשָׁעִים בְּחִזְקָה מִגִּיהֶנֶם, אֲזַי עוֹמֵד שׁוֹר שֶׁל גִּיהֶנֶם שֶׁהוּא נִקְרָא "מֶלֶךְ סְדוּם", עוֹמֵד לְנֶגֶד נְשָׁמַת הַצְּדִיק שֶׁנִּקְרָאת א"ב ר"ם, שְׁלֵא יִתְפַּלֵּל עַל זֹאת, כִּי אִם כֵּן מָה הוּא אֲמַנְתּוֹ וְחֲשִׁיבְתּוֹ שְׁנוּטָלִים מִיָּדוֹ מָה שֶׁכָּבֵר נִמְסַר אֲצִלוֹ.

טז. וְאֹמֵר הַמֶּלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שׁוֹר שֶׁל גִּיהֶנֶם, אֵל הַצְּדִיק: הִנֵּה אַתָּה צְדִיק מָה לְךָ לְהוֹצִיא אוֹתָן הַרְשָׁעִים שְׁלֵא שָׁמְעוּ לְקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים וְהַעֲיִזוּ פְּנֵיהֶם לְנֶגֶד תְּלִמִּיד חֲכָם, עַל כֵּן הֵן שְׁלֵי רְשָׁעִים הֵם וַיֵּאבְדוּ, אֲכֵן אִף כְּשֶׁחֲטָאוּ הַרְבֵּה, וּלְבִסוּף כְּשֶׁשָׁמְעוּ לְקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים וְקִבְּלוּ דְבָרֵי תְּלִמִּידֵי

חֲכָמִים, אִף שְׁלֵא עָשׂוּ תְּשׁוּבָה כָּלְל, נִקְרְאִים רְכוּשׁ שֶׁל
הַצְּדִיק, שְׁמַחְזִירֵן בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְמוֹטָב אוֹתָן הֶרְשָׁעִים קַח לְךָ
מִגִּיהֶנָּם, וְרֵאוּיִין הֵם לְצֵאת עַל יְדֵי תְּפִלָּתְךָ, וְלִכְן כְּתִיב:
"וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדוּם" - שֶׁהוּא שֶׁר שֶׁל גִּיהֵנָם. "אֵל אֲבָרָם" -
שֶׁהוּא רִמְזוּ לְנִשְׁמַת הַצְּדִיק הַנִּקְרָא אֲבָרָם, שֶׁהִנְשָׁמָה הוּא
חֶלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל, הַנִּקְרָא אֲבָרָם וְנִשְׂאָ. "תָּן לִי הַנֶּפֶשׁ" -
רוֹצֵה לֹאמַר, נִפְשׁוֹתֶיךָ שֶׁל הֶרְשָׁעִים, שְׁלֵא שָׁמְעוּ לְקוֹל הַזְּרִים
וּמוֹרִים, אֲלֵא הָיוּ מְלַעֲיָגִים עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים וְחִדּוֹתָם.
"וְהֶרְכוּשׁ קַח לְךָ" - רוֹצֵה לֹאמַר, אוֹתָן רְשָׁעִים אֲשֶׁר שָׁמְעוּ
לְקוֹל דְּבָרֵי הַמוֹכִיחִים בְּשִׁמְחָה וְלֹא הָיוּ מְלַעֲיָגִים, נִקְרְאִים
רְכוּשׁ שֶׁל צְדִיקִים. קַח לְךָ וְהַצִּילֵם מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֵנָם.

צְרִיךְ לְכַסּוֹת בְּטָלִית אֶת הָרֵאשׁ וְרֵב הַגּוֹף

יז. אִזּוּ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ נִשְׁמַת הַצְּדִיק שְׁלֵא לְקַח מֵאוֹתָן
הֶרְשָׁעִים שֶׁהֵן חֶלֶק שֶׁל שֶׁר גִּיהֵנָם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ לְקוֹל
חֲכָמִים, וְזֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (שֵׁם כב): "וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֵל מֶלֶךְ
סְדוּם הִרִימוֹתֵי יְדֵי אֵל ה' אֵל עֲלִיוֹן" - בְּשִׁבּוּעָה, שְׁלֵא
אֶתְפַּלֵּל בְּעַד אוֹתָן הֶרְשָׁעִים אֲשֶׁר הָיוּ מְלַעֲיָגִים עַל דְּבָרֵי
תוֹרָה וְהָיוּ מְבִיִּשִׁין תְּלִמִיד חֲכָם, וְזֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב: "וְלֹא
אָקַח מִכָּל אֲשֶׁר לְךָ" - לְאוֹתָן הֶרְשָׁעִים אֲשֶׁר הָיוּ הַמוֹכִיחִים
מְכַרְזִים לְפָנֵיהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם שֶׁהוּא עוֹרְרָם וְהוֹכִיחָם
לְמוֹטָב, וּפְרָשׁוּ לָהֶם דְּרָכֵי גֵן עֵדֶן וּשְׁכַר עוֹלָם הַבָּא, וּפְרָשׁוּ
גַם בֵּין מִשְׁפָּטֵי גִיהֵנָם, וְהִקְשׂוּ עֲרָפָם לְבִלְתִּי קַחַת מוֹסָר.

יח. וְלֹכֵן אָמַר, חָלִילָה לִי "אִם אֶקַח מֵחוֹט וְעַד שְׂרוֹךְ נֶעַל" - רָמַז גַּם כֵּן בְּזֶה, בְּאוֹתָן הַרְשָׁעִים שֶׁהָיוּ מְזַלְזָלִים בְּמִצְוֹת צִיצִית וְהוֹלָכִים בְּלִי צִיצִית לְגַמְרִי, וְאִף אִם יֵשׁ לָהֶם אַרְבַּע כַּנְּפוֹת בְּשַׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וְתַפְלָה, אֵינָם יוֹצְאִים בְּזֶה שְׂאִינוֹ מְכַסֶּה רֹאשׁוֹ וְרַב גּוֹפוֹ. "עַד שְׂרוֹךְ נֶעַל" - שְׂאִין מְדַקְדָּקִים בְּהִנָּחַת תַּפְלִין, שִׁיְהִיוּ הַרְצוּעוֹת שְׁחֹרוֹת וְיִהְיוּ בְּלִי שׁוֹם קָשׁוֹר, שֶׁהַרְצוּעָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּחִתִּיכָה אַחַת וְלֹא בִב' וְג' חִתִּיכוֹת, וְרִאִיתִי הָעוֹלָם מְקַלֵּין בְּזֶה, אֲבָל עֲנֵשׁ הָעוֹבְרִים וּמְזַלְזָלִים בְּמִצְוֹת צִיצִית וְתַפְלִין וּמְלַעֲיָגִין עַל דְּבָרֵי תוֹרָה וּמְזַלְזָלִין אֶת הַתְּלִמִּיד חָכֵם וּלְצוֹרֵכָא מִרְבָּנָן [פְּרוּשׁ: וְלִתְלִמִּיד חָכֵם], כִּי הֵם חָלַק שְׁלַךְ וּבִרְשׁוֹתָךְ שֶׁל מֶלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שֶׁר שֶׁל גִּיהֶנָם.

הַמְּלַעֲיָגִים עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים מִתִּישָׁרִים בְּגִיהֶנָם יוֹתֵר מִכָּל הַרְשָׁעִים

יט. וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: זְמַנָּא חֲדָא [פְּרוּשׁ: פַּעַם אַחַת] פִּגְעַתִּי סָמוּךְ לְשַׁעַר הַגִּיהֶנָם, שְׁמַעְתִּי קוֹל כְּרוֹז אוֹתָן הַרְשָׁעִים שֶׁהָיוּ מְלַעֲיָגִים עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים, וְהָיוּ נִדְוֹנִים בְּיִסּוּרִים קָשִׁים יוֹתֵר מִכָּל הַרְשָׁעִים, וְשְׁמַעְתִּי קוֹל מֵר וְיִלְלָה מֵאֵד וְצוֹעֲקִים: וַי, וַי, דְּבָרֵי תוֹרָה וְדְבָרֵי יִרְאָה שְׁמַעְנוּ וְלֹא הִטִּינוּ אֵזֶן הַיָּטֵב וְלָשִׁים עַל לִבָּנוּ, אוֹי וְאַבּוֹי, דְּבָרֵי חֲכָמִים שֶׁפָּרְשׁוּ לָנוּ שְׂכָר וְעֲנֵשׁ שְׁמַעְנוּ וְלֹא קִיַּמְנוּ דְּבָרֵיהֶם, וּבִתּוֹךְ כֶּךָ שְׁמַעְתִּי קוֹל שְׂאוּמָרִים אֵלַי: בַּר לְנָא, בַּר לְנָא, לָךְ לְאוֹרְחָךְ [פְּרוּשׁ: בֶּן לׁוֹי, בֶּן לׁוֹי, לָךְ לְדַרְכְּךָ], וּבִאֲתִי כְּמִזְפִּיר אוֹתָךְ

שְׁלֹא תִפְתַּח פִּיךָ בְּשׁוֹם תִּפְלָה בְּעַד כְּתוֹת הַנְּדוֹנִים בְּגִיהָנָם
וּלְיַלְךָ וּלְהִתְפַּלֵּל בְּעַדָם, הֲלֹא כְּתִיב עָלֵיהֶם (מִלְאֲכֵי ג כֹּא),
שִׁיְהִיו אַפָּר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי הַצְּדִיקִים, עַד כָּאֵן לְשׁוֹן הַזֹּהֵר.

צָרִיךְ לְזָכֹר תָּמִיד שֶׁכָּל הָעוֹלָם הֵזֶה הוּא הֶבֶל

כ. עַל כֵּן לֹא יִקַּל הָאָדָם בְּעֵינָיו, וַיִּזְכֹּר אֶת מַעֲמָדוֹ
בְּעוֹלָם הַשָּׁפֶל שֶׁהוּא הֶבֶל וְרִיק, וְהוּא לְהוֹט אַחַר עֲסָקָיו
וּמַחֲתוֹ בְּכַדֵּי שִׁישְׁפַח לְגַמְרֵי עֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ
בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא יִשִּׁים אֶל לְבוֹ לְקַבֵּעַ לְלַמֵּד שְׁעוֹר אֶחָד
בְּתַמִּידוֹת, וְאִם אֵין בִּיכָלְתוֹ לְלַמֵּד בְּעַצְמוֹ, אֲזִי יִקְבַע לוֹ זְמַן
שִׁישְׁמַע לְקוֹל הַמוֹכִיחִים אוֹתוֹ, אֲזִי יִשְׁמַע בְּאַזְנוֹ וַיִּתְחַרֵּט,
וַיִּשָּׁב וַיִּרְפָּא לוֹ.

רַק תּוֹרָה וּמִצְוֹת מְגִינִים עָלָיו בְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן

כא. וַיִּזְכֹּר שְׁסוּף הָאָדָם הוּא לְמִיתָה, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ
לְהַפְטֹר מֵהַדִּין הָעֲלִיוֹן זוֹלַת תּוֹרָה וּמִצְוֹת הַמְּגִינִים עָלָיו,
וּבְכָל יוֹם נִיוֹם יִתְבוֹנֵן הָאָדָם תַּכְף בְּקוֹמוֹ, בְּמִסְתָּרִים תְּבַכֶּה
נַפְשׁוֹ עַל חַטָּאת נַעוּרָיו וּפְשָׁעָיו וַיֵּאֲנַח בְּשִׁבְרוֹן לֵב.

אֲפֹן הָאֲנָחָה עַל הַחַטָּאִים

כב. וְכָתְבוּ בְּעֲלֵי מוֹסֵר, כְּשֶׁהָאָדָם נֵאֲנַח עַל חַטָּאָיו,
יֹאמֶר אֶל לְבוֹ: לְבִי, לְבִי, אֲשֶׁר הוּא קָשָׁה כְּאֲבָן וּבִלְתִּי נִמַּס
מִרַב מְרִיךְ הַקָּשָׁה, בְּזִכְרֶךָ, וְאֵף אִם נַעֲשִׂיתָ בְּשִׁבִיל הַחַטָּאִים
וּפְשָׁעִים כְּבָרָזֵל וְכֶאֱבָנִים, אֵף עַל פִּי כֵן רָאוּי לְךָ לְהַפְתִּיחַ
מִרַב אֲנָחוֹתַי, הַמְּשַׁבֵּרֵת הָרִי בְּרָזֵל וְהָרִי אֲבָנִים.

יותר טוב להתאנח בעולם הזה על החטאים

כג. הטוב לך להמתין עד כי תפתח לך שוּחָה בַּמָּקוֹם צָר וְאֶפֶל בַּקָּבֶר, כִּי אַז תּוֹלַע קָטָן יִפְתַּח מוֹרְשֵׁי לְבַבְךָ וַיְבַדֵּק הֵיטֵב כָּל חֲדָרֵי לְבַבְךָ, וַיַּחֲפֹשׂ מִזּוֹנוֹ בְּכָל קְרָבֵי מַעֲיֶיךָ, וַיֵּצֵא יֵצֵא וַיָּשׁוּב כְּבַעַל הַבַּיִת בְּאַפְדָּנוֹ [פְּרוּשׁ: בְּאַרְמוֹנוֹ].

אָמְנָם יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְהִפָּתַח עִתָּה אֶל גְּנוּחֵי וַיִּלְלָה עַל חַטָּאֵי וּפְשָׁעֵי אֲשֶׁר הִרְבִּיתִי הַלְכָתִּי אַחַר תְּאוֹת לְבִי, וּמָה אַעֲשֶׂה לַיּוֹם הַפְּקָדָה, כִּי יִבְקֹשׁ חֲשׁבוֹנֵי? וּמָה אָשִׁיב עַל עוֹוֹנֵי?

כד. וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר יַחֲשַׁב הָאָדָם בֵּן וַיִּשְׁלֶיךָ אֶת גַּאֲוָתוֹ וַיִּשְׁמַע לְקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים וַיִּקְבַּע עֵתִים לַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, אֲזִי אֶפְלוֹ שְׁלֵא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, יוֹכַל לְהִרְפֹּא עַל יְדֵי תְּפִלַּת נִשְׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים.

כה. וּמְכַל שֶׁפֶן כְּשִׁיתְעוֹרֵר בְּעַצְמוֹ לִשְׁמַע לְדַבְּרֵי הַמוֹרִים דְּרָכֵי צָדֵק וַיַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי זֶה תְּשׁוּבָה, אֲזִי מַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד, וַיִּנְצַל מֵעַנְשֵׁי הַמָּרִים וּקְשֵׁי הַנּוֹזְפִים לְעֵיל, זוֹלַת שְׁכָרוֹ אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵקֶב שְׁכָרוֹ, "מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאִיךָ" (תהלים לא, כ), אָמֵן.

